

**STRATEGIJA
LOKALNOG ODRŽIVOG
RAZVOJA GRADA SUBOTICE
2013 – 2022.**

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013 – 2022.

SADRŽAJ

Poglavlje 1 – Uvod.....	5
Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije održivog razvoja Subotice	8
Poglavlje 3 – Situaciona analiza grada Subotice	10
Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regionu i indikatori održivosti.....	24
Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza	30
Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvoja	38
Poglavlje 7 – Sistem upravljanja, praćenja i ocenjivanja Strategije	40
Poglavlje 8 – Strateški ciljevi, prioriteti, mere i aktivnosti - spisak Projekata	43
Poglavlje 9 – Akcioni plan.....	59
Aneks A – Učesnici u izradi strategije/Strateški tim, radne grupe i Partnerska skupština	A
Aneks B – SWOT tabela.....	B
Aneks C – Indikatori održivosti.....	C
Aneks D – Profil zajednice	D

Odluka o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja

Na osnovu člana 33. stav 1. tačka 4. Statuta Grada Subotice («Službeni list Opštine Subotica», br. 26/08 i 27/08-ispravka),
Skupština grada Subotice, na 25. sednici održanoj dana 15.06.2011. godine, donela je

O D L U K U o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine

Član 1.

Pokreće se proces izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine, uz tehničku podršku od strane Centra za planiranje i projekte Stalne konferencije gradova i opština kroz program Exchange 3.

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Grada Subotice».

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Skupština grada Subotice
Broj: I-00-011-37/2011
Dana: 15.06.2011.god.
S u b o t i c a

Predsednik Skupštine grada Subotice

Slavko Parać, s.r.



Za tačnost:

Sekretar Skupštine grada Subotice

Arpad Šveler, dipl. pravnik

A handwritten signature in blue ink, which appears to be "Arpad Šveler", is placed above the official stamp. The signature is written in a cursive style and is slightly curved upwards towards the right side of the stamp.

Slika 1: Odluka o pokretanju procesa izrade strategije održivog razvoja

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013 – 2022.

UVODNA REČ GRADONAČELNIKA

Poštovani sugrađani,

Osnovni cilj Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice je održivi razvoj, koji zadovoljava potrebe sadašnjosti, ali ne dovodi u pitanje sposobnosti budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Cilj je da se dostigne održivi privredni rast i razvoj zasnovan na znanju i inovativnosti, koji će obezbediti konkurentnost i bolje ekonomski rezultate subotičke privrede, privlačenje kapitala u lokalnu privrednu i preduzetništvo, podizanje životnog standarda stanovništva, kao i stvaranje pogodne infrastrukture i drugih uslova koji podstiču privredni razvoj uz zaštitu životne sredine i jednakе mogućnosti i slobode za sve građane.

Prepoznavanje razvojnih težnji i mogućnosti koje obuhvata strateški dokumenat podrazumeva postojanje jasne vizije poželjne budućnosti lokalne zajednice, odnosno Grada Subotice, a time i misiju koja podrazumeva nužnost i obavezu svih činilaca privrednog, javnog i političkog života zajednice, ka njenom ostvarenju.

Smatram da je proces izrade i usvajanja Strategije održivog razvoja Grada Subotice 2013. do 2022. godine doveo do nastajanja značajnih vrednosti:

- unapređena je saradnja između javnog, privatnog i civilnog sektora
- povećano je učešće građana u procesu donošenja strateškog dokumenta
- strateški dokument je postao vlasništvo cele lokalne zajednice

Lokalni strateški dokument je nastao uz pomoć Stalne konferencije gradova i opština i sugrađana: stručnjaka, aktivista i volontera, koji su dali svoj doprinos izradi ovog dokumenta. Posebno ističem ulogu koordinacionog i radnog tima koji su uspešno vodili ceo proces.

Ovaj strateški dokument je vodič u razvoju grada i doprinosi sveukupnom produbljivanju razumevanja i dijaloga pripadnika svih zainteresovanih strana. U njega su utkani jasni ciljevi, mere i konkretni projekti čija realizacija osigurava sigurniji i kvalitetniji život Subotičana uz negovanje vrednosti interkulturnosti.

Razlike nas spajaju

Gradonačelnik Subotice

Modest Dulić

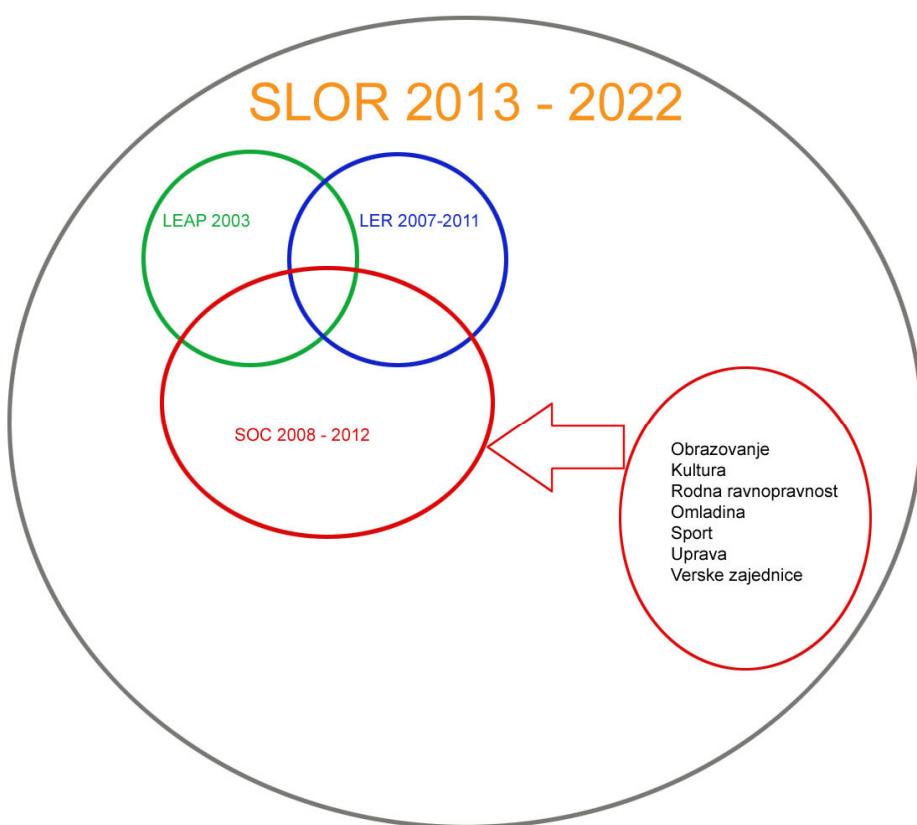
Poglavlje 1: Uvod

Strategija lokalnog održivog razvoja Grada Subotice (u daljem tekstu Strategija) je opšti strateški plan razvoja koji treba da pruži smernice i podsticaje za budući razvoj lokalne zajednice, ali i da bude koristan instrument u prilagođavanju promenljivom okruženju u kome živimo. Vremenski okvir za implementaciju Strategije je od 2013 – 2022. godine, odnosno 10 godina.

Sama strategija predstavlja nadogradnju i objedinjavanje već usvojenih strateških dokumenta kao i nastavak strateškog upravljanja razvojem u gradu.

Skupština opštine Subotica je oktobra 2003. godine usvojila **Lokalni ekološki akcioni plan** (u daljem tekstu: LEAP), dokument koji predstavlja listu definisanih akcija za rešavanje najvažnijih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Strategija ekonomskog razvoja opštine Subotica u svojim elementima koji se odnose na ciljeve, mere i projekte predviđena je na period od pet godina, a usvojena je 2007. godine od strane Skupštine opštine. Iste godine je doneta odluka o dugoročnoj projekciji željenog stanja socijalne zaštite u opštini Subotica u **Strateškom planu razvoja socijalne zaštite opštine Subotica** za period od 2008. do 2012. godine. U procesu donošenja Strategije rukovodilo se analizom ostvarenih projekata navedenih strateških dokumenata.



Slika 2: Ven dijagram Strategije lokalnog održivog razvoja

Strateško planiranje, u kontekstu integralnog lokalnog razvoja, objedinjuje teoriju i praksu participacije, pregovaranja i odlučivanja zainteresovanih strana. Ono

stavlja naglasak na teritorijalni pristup, osećaj vlasništva lokalne zajednice, partnerstvo i horizontalnu i vertikalnu koordinaciju. U tipičnom procesu strateškog planiranja, zainteresovane strane sebi postavljaju i nalaze odgovor na četiri osnovna pitanja: **(1) gde smo sada? (2) gde želimo da budemo? (3) kako dotele da stignemo? i (4) kako da znamo da li smo dotele stigli?**

Odgovornost izrade strategije zahteva prepoznavanje subjekta koji strategiju stvara, a potom je sprovodi i realizuje. Subjekt: to smo mi, zajednica na koju se strategija odnosi koja mora moći pronaći načine kako da strategija ne ostane mrtvo slovo na papiru. Ovo je zahtev za ličnim odnosom i učešćem u održivom razvoju društva u lokalnu. Utoliko je reč o tranziciji pojedinca a to znači i zajednice: **PROMENA ODNOŠA PREMA SEBI** je ključ prevazilaženja zadate situacije u opštem smislu i posebno u smislu realizacije ove strategije koja u svom korenu mora imati snage da se odupre devastiranju društva i izlaska iz svakog vida krize: finansijske, ekonomsko-privredne, društvene, ekološko-zdravstvene ...

To podrazumeva razumevanje trenutne situacije, zamišljanje budućnosti, analizu strateških opcija, utvrđivanje prioriteta i donošenje odgovornih odluka. Moglo bi se reći da je strateško planiranje put i sposobnost zainteresovanih strana da zajedno oblikuju viziju razvoja i mobilišu resurse za njeno ostvarivanje, kroz svoje inovacije i socijalnu i političku snagu, kao i moguće promene do kojih bi doveli u institucijama i strukturi upravljanja.

Subjekt realizacije strategije lokalnog održivog razvoja su građanke i građani koji su svoju sudbinu vezali za zajednicu zvana Subotica!, koji su životno zainteresovani za održivost i razvoj Subotice i njene okoline.

Očekivane koristi od strateškog plana su:

- Prepoznavanje razvojnih težnji i mogućnosti zajednice
- Definisanje razvojne ideje Subotice – šta je ona osnovna nit što nas izgrađuje kao Suboticu, šta je ono što je tačka okupljanja svih nas na jednom mestu sa svim različitostima koje posedujemo
- Izgradnja novog/starog identiteta lokalne zajednice imenovane: Subotica – šta je to identitet, posebnost i autentičnost ovoga grada pa onda i nas samih
- Osnova za formiranje partnerstva izmedju institucija i interesnih grupa
- Efikasno i efektivno upravljanje resursima u skladu sa tendencijama održivog razvoja
- Olakšan pristup EU i drugim medjunarodnim fondovima kao i domaćim izvorima finansiranja
- Ostvarenje finansijske efektivnosti

Strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice bazirana je na dokumentu **Agenda 21**. Agenda 21 je akcioni plan za održivi razvoj u XXI veku, usvojen na najvišem nivou na Konferenciji Ujednjениh nacija o zaštiti životne sredine i razvoju (UNCED) - Samitu planete zemlje - održanoj u Rio de Žaneiru, juna 1992. godine.

Kada se govori o Lokalnoj Agendi 21 mora se imati u vidu nekoliko činjenica:

- Lokalna Agenda 21 je svetski pokret za održivi razvoj;
- Veliki broj konferencija u periodu od Konferencije u Riju do Svetskog samita o životnoj sredini i razvoju u Johanesburgu 2002. godine, pokazuje da su lokalne vlasti veoma značajne u planiranju i implementaciji održivosti;

- Lokalna Agenda 21 je u potpunom saglasju sa usvojenom politikom Evropske zajednice i mnogih drugih nacionalnih tela.

KARAKTERISTIKE ODRŽIVE ZAJEDNICE

Održivo društvo teži da:

zaštići i unapredi životnu sredinu

- koristi zemlju, vodu, energiju i druge prirodne resurse efikasno i sa pažnjom za sebe kao i za pokoljenja koja dolaze
- ograničava zagađenja na nivoe koji neće ugroziti prirodne sisteme
- minimizira otpad, ponovo ga koristi kroz reciklažu, kompostiranje ili sagorevanje za dobijanje nove energije, a preostali deo održivo odlaže
- vrednuje i štiti prirodnu raznovrsnost
- prati i ne zaostaje u informisanju u vezi najnovijih ekoloških potreba i dostignuća savremenog čovečanstva u oblasti očuvanja životne sredine sa naporom i intencijom da ne čeka na implementaciju-primenu kvalitetnih novina u ovoj oblasti a koje naša sredina ima potrebu da zažive i održe se.

poštuje društvene potrebe

- čini naselja "humanim" po funkciji i formi
- vrednuje i štiti razlicitost i lokalnu raznovrsnost i ohrabruje kulturni identitet lokalne zajednice te podstiče i promoviše interkulturalnost u svojoj sredini
- štiti ljudsko zdravlje omogućavajući bezbedno, čisto i prijatno životno okruženje
- ističe preventivne akcije zdravstvenih servisa kao i negu
- osigurava dobru hranu, vodu, stanovanje i gorivo (energent) po umerenim cenama
- podmiruje lokalne potrebe iz lokalnih izvora kada god je to moguće
- maksimalno omogućava svima obrazovanje za potrebe znanja i veštine koje će im omogućiti da potpuno učestvuju u društvenim aktivnostima
- omogućava svim društvenim grupama da učestvuju u odlučivanju i uključuje društveni uticaj i uticaj zajednice u donošenje odluka – podstiče umrežavanje i interaktivnost pojedinaca i grupa

promoviše ekonomski uspeh

- kreira aktivnu lokalnu privredu u kojoj ima dovoljno posla bez štetnih uticaja na životnu sredinu na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou
- uspeh u ekonomiji zasniva na sposobnosti da se kreira privredni ambijent koji podstiče duh preduzetništva, inovativnosti i stvaranja nove vrednosti sopstvenim radom, znanjem i kreativnošću
- promišlja podizanje kapaciteta konkurentnosti domaće privrede u skladu sa finansijskim, ekonomskim i privrednim kretanjima
- pokušava da ublaži sve negativne efekte globalne finansijske krize, recesiju i pad vrednosti privređivanja
- privredne aktivnosti posmatra partikularno shodno kretanjima na tržišta ali podstiče interaktivna umrežavanja radi postizanja održivog ekonomskog rasta
- vrednuje dobrovoljni rad i promoviše javne radove
- ohrabruje pristup radnim mestima, uslugama, dobrima i drugim ljudima na takav način da se sopstvena vozila manje koriste i tako umanje uticaji na životnu sredinu
- otvara široke mogućnosti za kulturne i rekreacione aktivnosti za sve građane.

Strategija lokalnog održivog razvoja, rađena je u skladu sa nacionalnim planovima i strategijama razvoja ali se najviše naslanja na Nacionalnu Strategiju održivog razvoja Republike Srbije kao krovnim nacionalnim dokumentom čijoj implementaciji teži da doprinese.

Strategija se definiše, usvaja i sprovodi na nivou grada i odnosi se na teritoriju Grada Subotice. Ipak, u mnogim ciljevima i aktivnostima, Strategija podrazumeva **zajednički pristup Grada Subotice i susednih opština** u rešavanju određenih problema i izazova, pa se u navedenim ciljevima i aktivnostima podrazumeva koordinasano delovanje.

Iskustvo u participativnom učešću u planiranju razvoja opština i gradova je tek je u začetku, te načini institucionalizovanja učešća građana u procesu donošenja odluka predviđeni ovom strategijom predstavljaju novi doprinos razvoju lokalne demokratije. Takođe, značajno je naglašen sistem upravljanja, neophodan za uspešno sprovođenje strateških dokumenata i praćenje tog sprovođenja, jer je **strateško planiranje i upravljanje živ proces, odnosno, putovanje a ne krajnje odredište**.

Poglavlje 2 – Metodologija i proces izrade Strategije

Metodologija za izradu Strategije lokalnog održivog razvoja kreirana je u okviru projekta Exchange 2 (2008. – 2010. godine) u cilju metodološke standardizacije procesa strateškog planiranja u Srbiji, a u izradi su učestvovala sva relevantna ministarstva Vlade Republike Srbije i međunarodni partneri.

Strategija održivog razvoja odnosi se na kontinuirano unapređenje života, rada i funkcionisanja na teritoriji grada Subotice i uvodi integrисани sistem planiranja koji obuhvata sva bitna pitanja lokalne zajednice uključujući i pitanja od međusektorskog značaja (socijalnu inkluziju, opštu društvenu informisanost, zaštitu životne sredine i sl.).

Metodologija je zasnovana na participativnom pristupu, što podrazumeva direktnu uključenost svih zainteresovanih javnih i privatnih strana u toku trajanja celokupnog procesa i ne odnosi se samo na zajedničku izradu strateškog dokumenta i akcionog plana, nego omogućuje šire učešće zajednice u identifikaciji, aktiviranju i koordinaciji partnerstava za implementaciju pojedinih aktivnosti i projekata.

Participativni pristup doprinosi kvalitetu donetih odluka, time što omogućava:

- formiranje baze znanja za odgovoran proces donošenja odluka zasnovanih na činjenicama,
- široku bazu podrške za donete odluke,
- kolektivno vlasništvo nad problemima i rešenjima problema, kao moguća tačka okupljanja vlasti i opozicije
- jačanje lokalnih kapaciteta za implementaciju projekata i
- praćenje povratnih informacija neophodnih za kvalitetnije rukovodenje.

Različiti subjekti, sa različitim ulogama i funkcijama uključeni su u proces izrade Strategije lokalnog održivog razvoja, počev od faze planiranja pa do faze definisanja realizacije projekata i upravljačkih aktivnosti. Partnerska skupština okupila je javne i privatne zainteresovane strane koje žive i rade na teritoriji grada, kao odgovorne aktere održivog razvoja. Operativnu i stručnu podršku tematskim

radnim grupama i koordinacionom timu grada, pruža tim za izradu Strategije. Istovremeno, ne bez značaja, pozvani su i predstavnici i vlasti i opozicije bez obzira na razlike kako u predizbornoj godini tako tokom i nakon izbora.

HRONOLOGIJA DOGAĐAJA PO METODOLOGIJI

Proces izrade Strategije započeo je donošenjem **Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period od deset godina.**

Za pokretanje, praćenje i upravljanje procesom izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2013-2022. godine, u julu 2011. godine imenovan je **Koordinacioni tim**.

Za pripremu, operacionalizaciju aktivnosti izrade, odnosno praćenje procesa izrade Strategije, gradonačelnik, kao koordinator programa, imenovao je **Tim za izradu SLOR-a**. Zadatak tima za izradu SLOR-a je: organizovanje i učešće u izradi predloga objedinjenog strateškog plana održivog razvoja, priprema liste zainteresovanih strana u cilju pune i široke participacije u aktivnostima definisana SLOR-a, pružanje informacija o toku aktivnosti svim učesnicima direktnim putem i putem lokalnih medija, kao i efikasno povezivanje svih tela i organizacija uključenih u program.

Na prvoj sednici Partnerske skupštine (forum), održane u novembru 2011. godine, članovi Partnerske skupštine su definisali sledeće tematske radne grupe:

- Grupa za zaštitu životne sredine
- Grupa za društveni razvoj
- Grupa za ekonomski razvoj

Postupak izrade Strategije se nakon pokretanja samog procesa, sastojao od pet glavnih delova-faza koje se ponavljaju u desetogodišnjem ciklusu:

Faze	Dokumenta
0. Pokretanje procesa strateškog planiranja	Organizaciona struktura – regulativa
1. Analiza tekućeg stanja – Profilisanje zajednice	Profil zajednice
2. Definisanje vizije, ciljeva i prioriteta	Strateški dokument
3. Projekti i aktivnosti za određene rezultate	Akcioni plan
4. Implementacija, upravljanje, praćenje	Upravljački sistem
5. Marketing i komunikacija	Plan marketinga i plan komunikacije

Ciklus izrade Strategije lokalnog održivog razvoja grada počeo je izradom Analize tekućeg stanja – **Profilisanje zajednice** kojom su tekuće stanje i faktori održivosti u zajednici identifikovani i procenjeni. Kao sledeći korak sledilo je definisanje **vizije, ciljeva i prioriteta** u okviru strateškog dokumenta na lokalnom nivou. Nakon ove faze, sledilo je definisanje aktivnosti i projekata u okviru lokalnog Akcionog plana. Na kraju, radi postizanja rezultata u fazi implementacije projekata, neophodno je uspostavljanje upravljačkog i nadzornog sistema.

Nakon održane 1. Partnerske skupštine u novembru 2011. godine, na kojoj je učestvovalo 168 predstavnika lokalne zajednice, privrednika, obrazovnih institucija, NVO sektora, javne uprave, održani su sastanci koordinatora radnih grupa i 9 radionica po tematskim grupama.

Projektni tim i kooordinatori tematskih grupa su učestvovali na prvoj radionici organizovanoj od strane Programa EXCHANGE 3. jula 2011. na kojoj su upoznati sa metodologijom izrade SLOR i na kojoj su i definisane oblasti koje će biti obuhvaćene SLOR-om.

Nadalje, aktivnosti su se odvijale prema sledećoj hronologiji:

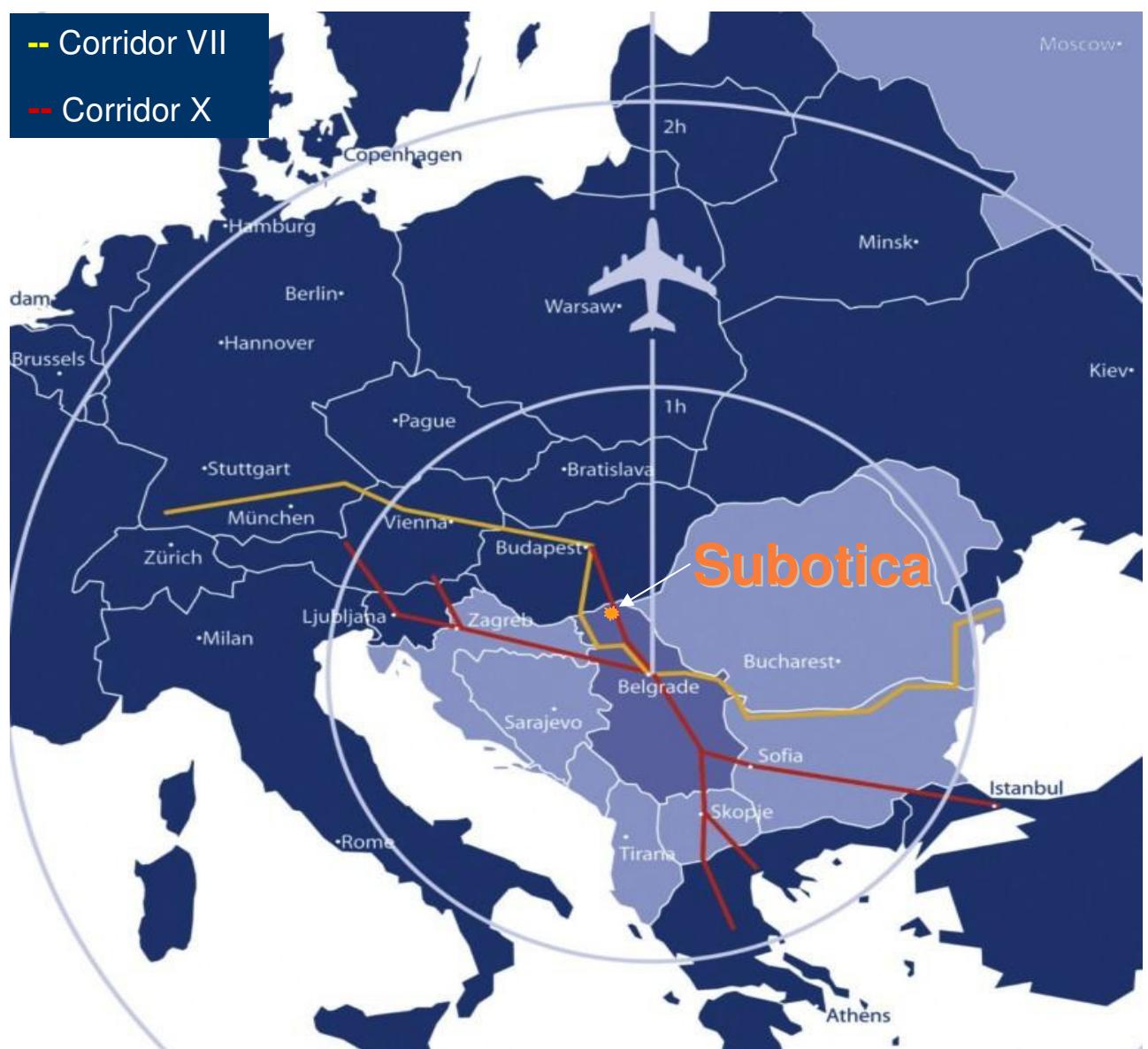
- 29. – 30.06.2011. – radionica u Andrevlju (upoznavanje sa Metodologijom)
- 16.09.2011. – radno planiranje i pripremne aktivnosti za Partnersku skupštinu
- 20.09.2011. – veštine facilitacije
- 03.10.2011. – pripremna radionica
- 08.11.2011. – Partnerska skupština
- 28.11.2011. – rad u radnim grupama, definisanje vizije, prioriteta i izrada SWOT analiza
- 16.12.2011. – rad u radnim grupama, identifikacija i evidentiranje predloga projekata
- Od 01.02.2012. – definisanje i sumiranje projekata i izrada akcionog plana metodom intervjeta
- Nacrt Strategije sa akcionim planom – 5. decembar
- Usvajanje predloga od strane koordinacionog tima – 6. decembar
- Javna rasprava od 7. decembra do 16. decembra,
- Izrada konačnog dokumenta – 16 decembra,
- Partnerska skupština – 14 decembra,
- Usvajanje SLOR-a od strane Gradskog veća – 14. maj 2013.,
- Usvajanje SLOR-a od strane Skupštine grada – 30. maj 2013.

Poglavlje 3 – Situaciona analiza grada Subotice

OPŠTI PODACI O GRADU

Administrativni i geografski položaj

Grad Subotica je najseverniji grad Republike Srbije, drugi po veličini grad Autonomne Pokrajine Vojvodine i administrativni centar Severnobačkog okruga. Geografski položaj je određen sa $46^{\circ} 5' 5''$ severne širine i $19^{\circ} 39' 47''$ istočne dužine. Graniči se Mađarskom i sa 4 jedinice lokalne samouprave: Sombor, Bačka Topola, Senta i Kanjiža.



Slika 3: Geografski položaj Grada Subotice

Teritorija Grada Subotica zauzima površinu od 1.007 km². Prema preliminarnim podacima popisa stanovništva 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji grada Subotice je 140.358 stanovnika koji žive u 19 naselja organizovanih u 37 mesnih zajednica. Zahvaljujući svom geografskom položaju i vrednim građanima, Grad Subotica je postao najznačajniji administrativno-upravni, industrijski, trgovачki, saobraćajni i kulturni centar Severnobačkog okruga, a obližnje Paličko jezero ga čini turističko-rekreativnim centrom šireg područja.

Kroz teritoriju Grada Subotica, prolazi tranzitni panevropski put E-75, koji ga povezuje sa Republikom Mađarskom na severu i preko Beograda sa Južnom Evropom na jugu. U samom gradu se ukrštaju magistralni pravci prema Novom Sadu, Somboru, Horgošu i Senti. U pogledu železničkog saobraćaja je povezan sa celom Evropom, trasa pruge Beograd – Budimpešta prolazi kroz urbano jezgro i tu se račva sa pružnim

pravcima prema Somboru, Horgošu, Crvenki i Baji. U blizini grada se nalaze i dva najfrekventnija granična prelaza: Horgoš i Kelebija.

Udaljenost Subotice od glavnih privrednih centara u okruženju:

Beograd – 184 km	Budimpešta – 203 km	Solon – 805 km
Zagreb – 537 km	Beč – 440 km	Bukurešt – 708 km

Prirodne karakteristike

U geomorfološkom pogledu ovo područje leži na kontaktu Telečke lesne zaravni i Subotičko-horgoške peščare. Poseban tip zemljišta predstavlja pesak kojeg karakterišu dve važne osobine: karbonantan je i sa površine ima jaku sposobnost akumulacije vode. Pogodan je za uzgoj visoko kvalitetnog voća i grožđa, industrijsku papriku i šumsko drveće. Sa druge strane, karakter terena je takav da ima izvanredan poljoprivredni značaj, odnosno mogućnost primene pune poljomehanizacije i optimalne organizacije zemljišnog prostora za poljoprivrednu eksploataciju, kao i mogućnost navodnjavanja.

Klima ovog područja ima karakteristike umereno kontinentalne klime koju čine vrlo oštре zime, vrlo topla leta i nestabilnost padavina po količini i vremenskom rasporedu. Prosek padavina je 491,3 mm, dok je prosečna godišnja temperatura 11,4° C a relativna vlažnost vazduha 69%.

Na sedam kilometara od Grada Subotica, nalazi se naselje Palić i paličko jezero (102 metara nadmorske visine) kao nerazdvojni deo grada. Početkom XIX veka Palić je počeo da se pominje kao lekovito jezero, a sredinom XIX veka Palić je stekao status banje. Formiranje kulturnog predela

Nasuprot ranijim mišljenjima, noviji paleo-ekološki podaci ukazuju na mozaičnost vegetacije u centralnim delovima Panonskog regiona već od pleistocena. Pored postojanja refugijuma drvenastih vrsta za vreme glacijacije, postoje dokazi i o kontinuitetu postojanja stepske i slatinske vegetacije u periodima dominacije šuma (Sümegi 2011). Podaci analize treseta sa Bukvača (severno od Subotice) takođe ukazuju na dinamično menjajući mozaik šumske i nešumske vegetacije (Nikolić, 1986). Usled blizine podzemnih voda, u udubljenjima neravne površine peščare su nastala jezera, močvare i slatinske bare, a kroz njih su vijugali široka, zamočvarena korita sezonskih ili stalnih vodotokova prema Tisi.

Razvoj stepa i slatina je bio umnogome uslovљен lokalnim uslovima, a kasniji antropogeni uticaji su samo doprineli širenju ovih tipova biljnog pokrivača. Mozaičnost predela je hiljadama godina pružala optimalne uslove za nomadno i polunomadno stočarstvo sa sezonskim migracijama stada (pregonska ispaša) između plavnih područja i suvih platoa (Frisnyák, 2001). Stočarstvo i potrebe naselja u blizini vodenih puteva su postepeno smanjili površine šuma na račun travne vegetacije. Šume su opstale najčešće na plavnim područjima, gde su uslovi njihovog obnavljanja bili najpovoljniji. U srednjem veku, na prostoru Vojvodine se razvila gusta mreža naselja, ali ukupan broj stanovnika je bio mali (Székely, 1983, Székely&Ritz, 1998). Samo manji deo atara je bio obrađen, a između naselja su se pružali prostrani pašnjaci. Kao rezultat smanjenja broja stanovništva nakon invazije Tatara, a kasnije i u turskom

periodu, sve veće površine (nazvane „puste“) su bile ponovo korišćene za polunomadsko stočarstvo (Szekeres&Ritz, 1998).

Po podacima Hovanja (1999), hidrološki režim jezera Palić je već od 16. veka pod uticajem ljudskih aktivnosti. Stare karte prikazuju zamočvareni pojas koji se pružao od Velikog pojilišta do Tise i koji nestaje posle 16. veka. Izgradnjom tvrđave u Subotici formirano je veštačko jezero, smanjujući dotok vode u Palić. Površina i dubina jezera se smanjila i varirala je u širokom opsegu, u zavisnosti od padavina. Rušenjem tvrđave i nasipa veštačkog jezera, sliv Palića u 18. veku se povećao.

Pretvaranje pašnjaka u oranice započinje u 18. veku, u periodu planskog naseljavanja Vojvodine. Početkom veka stanovnici Sbotice su obrađivali svega 950 jutara zemlje (Magyar, 1999), da bi do kraja veka preorali skoro celu površinu lesnog platoa. Preterana ispaša peščarskih površina od strane rastućeg broja grla je dovela do uništenja peščarske vegetacije, naročito u suvim godinama. Jaki vetrovi su doprineli otvaranju i raznošenju peska, zbog čega od sredine 19. veka se planski povećavala površina šuma, sadnjom otpornih, stranih vrsta kao što su bagrem i crni bor. Isparcelisanje poslednjih prostranih peščarskih pašnjaka uz Kireš se odvijalo krajem 19. veka (iz ovih sredstava su finansirali izgradnju Gradske kuće) kada je došlo do formiranja pojasa vinograda severno i severoistočno od grada.

Dok je Kelebijsko jezero bilo slatkovodno, jezera Ludaš i Palić su pripadali slanim jezerima. Koncentracija soli je bila najveća u Paliću, i dokazana lekovita svojstva slatinskog jezera su omogućila izgradnju lečilišta i sadnju parka sredinom 19. veka. Istovremeno se odigravala izgradnja kanalizacije u Subotici i dovod otpadnih voda u korito jezera, što je za jedan vek pretvorio slano jezero u eutrofno, zamočvareno jezero.

Istorijski osvrt

Subotica se u pisanim dokumentima prvi put pominje 1391. godine, ali je poznato da su ljudi na ovom prostoru živeli još pre tri hiljade godina. Sudbinu ovog mesta bitno je određivao položaj na putu između Evrope i Azije, a istorijski, na granici dve sukobljene sile - Ugarske i Turske.

U čestim i velikim seobama u ovu vojnu kрајину došli su mnogi narodi: Srbi, Mađari, Nemci, Slovaci, Jevreji, Bunjevci, Grci itd. Često su se menjali gospodari a i imena grada. Od prvog Zabadka 1391. godine - promenjeno je više od dve stotine naziva, ali su najkarakterističnija imena Szent-Marija, Maria-Theresiopolis, Maria Theresienstadt, Szabadka i Subotica.

Turci su Suboticu zauzeli 1542. godine i vladali njome do 1686. godine. Privilegijom iz 1743. godine godine Marija Terezija proglašila je Suboticu slobodnom komorskog varoši, za šta su Subotičani darovali carici 150 konja. Za odanu službu subotičkih graničara habzburškom dvoru, Marija Terezija proglašila je Suboticu 1779. godine slobodnim kraljevskim gradom.

Status slobodnog kraljevskog grada doneo je Subotici veću autonomiju i novo ime - Maria Theresiopolis. Od tada počinje planski i ubrzani razvoj grada, kao i pretvaranje okolnih pašnjaka u oranice.

Posle nagodbe iz 1867. godine, sve do 1914. godine, u Subotici se naglo razvijaju građansko društvo i grad. Dolaskom željeznice u grad razvila se trgovina poljoprivrednim i stočarskim proizvodima. Krajem XIX veka, dolaskom

industrijalizacije, Subotica ima ulice osvetljene električnom strujom, pozorište, gimnaziju, muzičku školu i tramvaj.

Po uzoru na tadašnje evropske gradove, započinje izgradnja puteva, javnih objekata, privatnih i najamnih palata i sakralnih objekata. U arhitekturi grada dominira stil secesije čiji su najreprezentativniji objekti Gradska kuća, Sinagoga i Rajhl palata.

Posle I Svetskog rata, Trijanonskim sporazumom iz 1920. godine, Subotica je priključena Kraljevini SHS i od tog perioda počinje novija istorija grada.

Subotica je danas savremena urbana, multinacionalna, multikulturalna i multikonfesionalna zajednica građana sa razvijenom mrežom kulturnih, obrazovnih, zdravstvenih i socijalnih ustanova.

Stanovništvo

Grad Subotica	
Ukupan broj stanovnika po popisu 2011	141.554
Radno sposobno stanovništvo (15-64 god.) procena 2010	99.620
Broj domaćinstava po popisu 2011	53.601
Prosečan broj članova po domaćinstvu po popisu 2011	2,62

Na osnovu analize kretanja ukupnog broja stanovnika, Subotica je do 1981. godine beležila konstantan porast broja stanovnika, dok je u periodu od 1981. do 2011. godine evidentna obrnuta tendencija, odnosno dolazi do smanjivanja ukupnog broja stanovništva. Primetna su migratorna kretanja stanovništva iz sela u grad, a naročito je izraženo smanjivanje ukupnog broja stanovnika u manjim naseljima.

Suboticu karakterišu nepovoljna demografska kretanja, odnosno stanje duboke demografske starosti.

Komunikacije

Zahvaljujući povoljnom geografskom položaju kroz Suboticu prolazi magistralni optičko-kablovski prenosni sistem, koji povezuje telekomunikacionu mrežu Srbije sa ostalim zemljama centralne i jugoistočne Evrope.

Kada je reč o internetu, postoje samo procene, prema kojima preko 38% pretplatnika koristi internet, tako da isti procenat domaćinstava Subotice raspolaže internetom, što se u odnosu na pokazatelje za Srbiju može smatrati visokim procentom.

Mediji

Postoje nekoliko lokalnih radio i televizijskih stanica kao i pisani mediji na jezicima sredine.

Perspektive: strategija razvoja medija na svim nivoima uz razvoj shodno naprednim komunikacionim tehnologijama. Interaktivnost građanstva, lokalne samouprave, privrede, obrazovno-zdravstvenog sektora i saobraćajno bezbednosne strukture upravljanja gradom sa modernim medijskim komunikacijama.

Moguća strategija interaktivnog povezivanja medija sa svim vidovima društvenog angažamana (zdravstvena nega-prevencija, briga o starima, promocija

porodica sa više dece, novi vidovi obrazovanja – permanentno usavršavanje kao ponuda XXI veka, prednosti života na selu, organska nasuprot GMO poljoprivredi, promocija stvaralačkog potencijala građanki i građana nasuprot konzumerizmu, trošenju i uništavanju, psihološko i sociološko "bildovanje" sugrađana, podizanje ukupnog kvaliteta života na ovom području) kako na celokupnom obuhvatu grada sa rubnim područjima tako i međugradkse i regionalne međunarodne saradnje.

Privreda

Osnovni pokazatelji o privredi prikazuju se kroz analizu učešća pojedinih sektora u ukupnom nacionalnom dohotku, nivoa i strukture zaposlenosti po sektorima kao i nivoa zaposlenosti uopšte.

U 2001. godini **nacionalni dohodak** subotičke opštine je bio za 38,63% veći od proseka Republike Srbije. Međutim, primetan je značajan pad nacionalnog dohotka u odnosu na republički prosek i na kraju 2005. godine je za 17,98% veći od proseka Republike Srbije. Zaključak koji se može izvesti je da je drastično opao udeo subotičke privrede u nacionalnom dohotku kako Srbije tako i Vojvodine.

Industrija Subotice tradicionalno je diverzifikovana. Pored prehrambene industrije u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektromontažinski kompleks, hemijska industrija, industrija tekstila, prerada kože i proizvodnja obuće, čarapa, štamparije i gradevinarstvo. U skladu sa navedenim, može se očekivati manje ili više intenzivan razvoj i u budućnosti, jer su na raspolaganju neophodni resursi (kapaciteti, znanje i iskustvo, profilisana radna snaga, sirovinska osnova ili raspoložive komponente, tržište...).

Od ukupne površine Subotice koja iznosi 100.700 ha, 88.443 ha čine **poljoprivredne** površine što je približno 90% ukupne površine. Obradivo zemljište je jedan od najvažnijih prirodnih resursa. Merenja kvaliteta zemljišta ukazuju da se količina humusa smanjila za oko 0,4% za poslednjih 70-tak godina. Razlog tome je intenzivna poljoprivredna proizvodnja, nepravilna agrotehnika, nerazvijeno stočarstvo pa samim tim i nerazvijen plodored, deficit organskog đubriva... Sem ovih činilaca na stanje poljoprivrednog zemljišta utiče eolska erozija, industrijski zagađivači, neadekvatna upotreba mineralnih đubriva, pesticidi, divlja smetlišta....itd.

Poljoprivrednu Subotice karakteriše postojanje dva organizaciona oblika poljoprivrednih gazdinstava: individualna gazdinstva i poljoprivredna preduzeća. Individualna poljoprivredna gazdinstva obrađuju 2/3 od ukupnih zemljišnih kapaciteta. Prosečna veličina poseda je oko 4 ha sa većim brojem parcela koje nisu povezane.

Slobodna zona kao posebna carinska-eksteritorijalna zona na teritoriji jedne zemlje na kojoj privredni subjekti iz drugih zemalja obavljaju svoje ekonomski delatnosti, pre svega podrazumeva liberalniji režim poslovanja, regulisan Zakonom o Slobodnim zonama. Uz posebne carinske povlastice i maksimalno pojednostavljenje administrativne procedure, u Slobodnoj zoni se mogu obavljati sve delatnosti osim onih koje predstavljaju opasnost za bezbednost zemlje ili su ekološki štetne. Prednosti poslovanja: slobodan uvoz i izvoz roba i usluga, izuzeće od carinskih i poreskih dažbina, poslovanje bez vremenskog ograničenja carinskog nadzora, izuzeće od plaćanja poreza na dodatnu vrednost (PDV), izuzeće od plaćanja poreza na dodatnu vrednost (PDV) na energente za proizvodne delatnosti itd. DOO za upravljanje slobodnom zonom "Subotica" je osnovana 1996. godine, a od 2000. godine poslovanje u okviru zone beleži sve veći uspeh. Režim poslovanja slobodne zone

obuhvata površinu od cca 40 hektara. Slobodna zona „Subotica“ ima izuzetno povoljan geografski položaj. Nalazi se na saobraćajnom koridoru Beograd i srpsko-mađarska granica, a isti pripada Panevropskom koridoru X kojim prolaze saobraćajnice nacionalnog i evropskog značaja. Drumske i železničke saobraćajnice koje prolaze ovim koridorom povezuju zemlje severno-zapadne i srednje Evrope sa zemljama jugoistočne Evrope, zemljama Bliskog i Srednjeg Istoka.

U okviru slobodne zone Subotica obavlja se značajna proizvodna delatnost pre svega namenjena izvozu. Opšti cilj je da se podstakne privredna aktivnost u Subotici i organizovanje proizvodnje radi izvoza kao komparativna prednost. Sa ovakvom "lepotom podataka" ne smemo biti uljuljkani i zadovoljni. Ukoliko se ne pokrene razvoj lokalne industrije sopstvenim znanjem i razvojnim sektorima visina izvoza biće u tesnoj vezi sa visinom uvoza i na taj način smo u opasnosti da upadnemo u klopku srednje razvijenosti. Naime, izvoz će biti skoro u celosti opterećen uvozom i takva razvijenost nije dugoročno održiva te nakon kraćeg vremena uspona dolazi do trajne stagnacije kako u pogledu obima zaposlenosti tako i u pogledu visine mogućih zarada zaposlenih!

Subotica je postala prvi grad u Srbiji koji je uspešno rešio pitanje konverzije vojne imovine i zemljišta i danas raspolaže sa dva miliona kvadratnih metara atraktivnog građevinskog zemljišta, čije je fazno opremanje infrastrukturom u toku. Sa glavnim ciljem, da od pasivnog posmatrača i grada koji nema mehanizme da privuče i zadrži investitore, postane grad sa povoljnom klimom za strana i domaća ulaganja 2010. godine osnovano je **JP „Privredno tehnički parkovi“**. Celokupno građevinsko zemljište sa kojim upravlja JP je raspoređeno na 5 pojedinačnih lokacija: komercijalna zona „Petar Drapšin“ 21 ha, lokacija „Radanovac“ 123 ha, industrijska zona „Mali Bajmok“ 53 ha i lokacija „Karađorđev put“ 1,9 ha .

Stvoreni su preduslovi za dolazak, pre svega, stranih investitora i otvaranje novih radnih mesta. U prethodnom periodu, putem realizovanih i tekućih stranih ulaganja, ugovoren je gotovo 3.260 radnih mesta, a ukoliko se u narednom periodu sprovedu najavljene investicije očekuje se da će broj novih radnih mesta biti preko 4.300.

Trenutno su u industrijskoj zoni „Mali Bajmok“ prisutni strani investitori „Dunkermotoren“, „Norma Group“, „Continental Contitech“, „Swarowski“ i „Calzedonia“. Zahvaljujući njima kao i drugim investitorima (Tyrolia real estate...), stvaraju se mogućnosti i šansa da Subotica ponovo postane industrijski centar Vojvodine i Srbije.

Da bi Palić postao evropska turistička destinacija visoke kategorije osnovan je **Park Palić d.o.o.** sa jasnim zadatkom. Razvojni put je definisan Master planom, čija je priprema, ocena i kontrola realizacije osnovna delatnost d.o.o. Park Palić, koje istovremeno predstavlja i partnerstvo i servis za sve potencijalne i zainteresovane investitore.

Tokom protekle četiri godine privredni su kraju ili započeti, radovi na izgradnji novih parking mesta, vodovoda i kanalizacije za potrebe realizacije Master plana, rekonstrukciju Ženskog štranda, glavnog šetališta, zatim instalaciju aeratora i muzičke fontane, nove reprezentativne rasvete i pripadajućeg mobilijara, proširenje i ulepšavanje Zoološkog vrta i drugi značajni radovi. Izgrađeni su brojni novi smeštajni objekti, kao i moderna vinarija „Zvonko Bogdan“ u okviru koje postoji sala za degustaciju vina prilagođena turistima.

Od opština i gradova koje su 2009. godine ušle u program „Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj“ (NALED) **sertifikate gradova sa povolnjim poslovnim okruženjem** dobilo je prvih osam lokalnih samouprava, među kojima i Subotica. Dodeljeni sertifikat je svojevrsna potvrda, odnosno garancija, da je grad spremam da u kratkom vremenskom roku investitorima pruži sve neophodne informacije u cilju privlačenja ulaganja. Navedeno priznanje predstavlja odličnu referencu za privlačenje domaćih i stranih investitora.

Na konkursu „Evropski gradovi i regioni budućnosti“ koji je organizovao magazin **Financial Times Intelligens (FDI)**, Subotica zauzima visoko deseto mesto 2011. godine u kategoriji gradova za najbolje promotivne strategije za privlačenje stranih investicija za 2012. i 2013. godinu.¹

Urbanistički plan i radno-poslovne zone u Subotici

U procesu pridruživanja EU pripremaju se razvojne strategije, a usvojen je i Generalni plan Subotice. U sklopu Generalnog urbanističkog plana u Subotici se mogu identifikovati 4 radno-poslovne zone, pri čemu su najveće one na rubovima Subotice prema severoistoku (potez Subotica-Palić), jugu (Čantavirski put) i zapadu (Mali Bajmok), a planira se i radno poslovna zona Sever za razvoj turizma južno od sadašnjeg terminala na Kelebijji. Koliko god plan determinisao razvoj radno-poslovnih zona u Subotici, ujedno je i posledica činjeničnog stanja kao što su saobraćajnice i obilaznice oko Subotice, postojeća infrastruktura i industrija, kao i započete investicije u objekte logistike u funkciji razvoja.

Postoje tri transevropska koridora (putni, železnički i rečni) koji prolaze kroz ovaj region i predstavljaju dobru osnovu za razvoj logistike. Nadalje, duga granica sa Mađarskom kao članicom Evropske unije dodatni je faktor koji ističe značaj logistike u Vojvodini. Kada je reč o planu razvoja Subotice izvesno je da razvoj logistike treba da zauzme značajno mesto među prioritetima i merama koje će se utvrditi kao okosnica strategije i operativnog programa razvoja Subotice.

Transportna i špeditorska preduzeća

U Subotici zahvaljujući graničnim prelazima deluje više desetina špeditorskih preduzeća. Uglavnom se radi o malim preduzećima, sa po nekoliko vozila, koja ne mogu na odgovarajući način da zadovolje potrebe većih industrijskih kapaciteta i lokalne trgovine. Nekolicina većih preduzeća raspolaže sopstvenim špeditorskim radnim jedinicama. Nekoliko domaćih špeditorskih kuća su prerasli iz klasifikacije mala preduzeća u srednja a neki su otvorili svoje čerke firme u susednoj Mađarskoj. Nedovoljno su uključeni u interakciji ovaakvih preduzeća i lokalne samouprave kako

1. European Cities and Regions of the Future 2012/2013 **Winners**

<http://canada.um.dk/en/~/media/Canada/Documents/News/European%20Cities%20of%20the%20Future.ashx>

TOP 10 FDI STRATEGY (Southern Europe)

1 Barcelona Spain

2 Lisbon Portugal

3 Murcia Spain

4 Valencia Spain

5 Tbilisi Georgia

6 Konya Turkey

7 Santa Cruz de Tenerife Spain

8 Jastrebarsko Croatia

9 Gaziantep Turkey

10 Subotica Serbia

u domenu bezbednosti saobraćaja, stvaranja uslova za parkiranje velikih kamiona i sličnih problema koje im uskraćuju mogućnost konkurenčke prednosti pograničnog mesta. Veliki deo preduzeća imaju sedište van regiona, po pravilu u glavnom gradu Beogradu, pa rezultati njihovog poslovanja, posebno njihovi finansijski rezultati, kao i njihova uprava nemaju neposredni odraz na vođenje politike i strategije razvoja logistike u regionu Subotice. Špedicije su u prestrukturiranju zbog trenda stagnacije u robnoj razmeni kako na regionalnom i nacionalnom tako i na globalnom nivou dok istvremeno cena goriva dodatno podstiče teškoće u poslovanju logističara pa, shodno trendu, smanjuje svoje kapacitete.

Kultura u funkciji ekonomskog razvoja

Već i sam naslov ovog poglavlja sugerira na postojanje začaranog kruga, jer nema razvoja elitne kulture u nekoj lokalnoj zajednici bez ekonomskog prosperiteta istog kraja. Brojna istraživanja kulturnih potreba ukazuju na činjenicu da podizanje obrazovnog i intelektualnog nivoa pojedinaca rezultira zahtevnijim, istančanijim i specifičnijim kulturnim potrebama. Iz toga proizlazi nastojanje da se zaustavi trend odliva visokoobrazovanih kadrova ka većim gradovima u okruženju i potreba za obezbeđivanjem visokokvalitetne i bogate kulturološke ponude i sadržaja.

Prihvatajući raznovrsnost kao izuzetnu mogućnost i specifičnost grada, postoji potreba definisanja kulturne politike grada u ravnima tradicionalne, elitne, odnosno savremene kulture i sadržaja. Drugu klasifikaciju posebno tretira nepokretno kulturno dobro (arhitektura) i nadgradnja (manifestacije i aktivnosti). Na osnovu toga grad raspolaže sa izuzetnim potencijalom kulturnog turizma što se ogleda kroz najbolje sačuvane kulturne celine mađarske **secesije** (centar grada, Rajhlova palata, Gradska kuća i Sinagoga), koje se mogu uključiti u tradicionalne obilaske kulturnih baština Evrope.

Subotica je 2008. godine, zajedno sa Savetom Evrope i Evropskom Unijom uključena u projekat pod nazivom **"Evropski gradovi interkulturalnosti"**- neformalnu mrežu evropskih gradova. Nasleđe interkulturalnosti, koje je utemeljeno još u 18.veku, treba da bude podstrek za daljnje afirmisanje uz slogan, da različitost treba doživljavati kao podsticaj za saradnju i da je ona preduslov za prevazilaženje još uvek postojećih uzajamnih predrasuda i stereotipa. Ključnu ulogu u uspostavljanju pomenutih vrednosti imaju porodica, obrazovni sistem i mediji. Subotica će u tom smislu za period od 2014 – 2024. godine izraditi Strategiju interkulturalnosti.

Manifestacije

Negovanje tradicionalne kulture je mogućnost i potreba očuvanja identiteta zajednica i zbog toga je ujedno i zakonom osigurano pravo.

Manifestacije koje imaju karakter očuvanja i negovanja tradicije su: Dužijanca (od 25. aprila do kraja avgusta), Interetno festival (kraj avgusta), Dan grada, Prvomajski uranak na Paliću, Berbanski dani (septembar), Subotičke Zlatne ruke i drugi.

Ove manifestacije iz godine u godinu poprimaju sve veći kulturni značaj, dajući doprinos šarolikosti kulturne ponude grada, u realizaciji ovih menifestacija Grad sarađuje sa određenim nacionalnim savetom.

Neophodno je definisati novi-stari građanski model kulturne politike Subotice koji je identičan stilu i formi građanskog života početkom 20. veka. Na osnovu toga

svi kulturni sadržaji svojstveni evropskim gradovima kao što su bioskop, pozorište, opera, balet i slične kulturne institucije treba ponovo oživeti. Bioskop je u celoj zemlji u velikim problemima dok operu i balet Subotica ne poseduje. Pitanje koje zahteva zasebne elaborate je zgrada pozorišta.

Nekoliko manifestacija „otvorenog tipa“ imaju međunarodni karakter a to su Festival evropskog filma Palić, Etnofest koji je festival multidisciplinarnog karaktera, Međunarodni festival pozorišta za decu, rangiran među prvih pet najuspešnijih i najznačajnijih u toj branši na svetu, «Desire festival» savremenog pozorišta, Interetno festival i Gitar open festival. Karakter srednjoevropskog grada obogaćuje se letnjim i jesenjim sajmom knjiga.

Multikulturalnost i interkulturalnost Subotice treba negovati i sa ciljem unapređenja uticaja kulture na opšti privredni razvoj. Subotica će se kandidovati za titulu Evropska prestonica kulture 2020. godine, a okosnica programa će biti izgradnja Interkulturalnog kvarta u neposrednoj blizini centra grada. Program, koji će grad ponuditi u procesu kandidature promovisaće različitost i isticati zajedničke karakteristike kultura sa ovog prostora. Jedan od ključnih ciljeva biće svakako negovanje i doprinos kulturi na dugoročan razvoj grada.

Specifični ciljevi projekta su povezani sa njegovom evropskom dimenzijom, pristupačnosti kulture velikom broju građana, jačanjem sektora kulture i unapredjivanje medjunarodnog karaktera grada kroz kulturu.

Obrazovanje

U **predškolskoj** mreži, usluge se pružaju u 51 objektu za 4.035 dece. U vrtićima se sprovodi celodnevno zbrinjavanje u jaslicama i obdaništima, kao i predškolski pripremni program. Predškolski pripremni program, pored PU „Naša radost“ realizuju i tri osnovne i dve specijalne škole. PU „Naša radost“ sa tradicijom delatnosti iz 1864. godine, nastavu izvodi na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku i uspešno realizuje inovativne projekte kao što su:

- inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje Roma;
- Montessori program koji predstavlja jednu konцепцију učenja i poučavanja, obrazovanja i vaspitanja predškolske dece u okviru Montessori metode i savremene humanističke konцепције razvoja deteta;
- Bilingvalno zabavišta na nemačkom jeziku i
- inkluzivno predškolsko vaspitanje i obrazovanje dece sa invaliditetom.

U Gradu Subotica postoji 23 **osnovnih škola**, koje pohađa 11.970 dece u školskoj 2012./2013. godini. Nastavu na srpskom jeziku pohađa 69,62%, na mađarskom jeziku 27,99% i na hrvatskom jeziku 2,39% osnovaca.

Grad Subotica se smatra značajnim **srednjoškolskim obrazovnim**, centrom Vojvodine.

U Gradu Subotica postoji 11 srednjih škola koje pohađa 6.289 učenika u školskoj 2012./2013.godinik, na profilima u oblasti: ekonomije, elektrotehnike, mašinstva, hemijske delatnosti, prerade hrane, ugostiteljstva, građevine, arhitekture, medicine, kao i srednja muzička škola i 3 gimnazija (Gimnazija «Svetozar Marković», biskupijska klasična gimnazija «Paulinum» i gimnazija «Kostolanji Deže»).

Visoko obrazovanje se sprovodi u 5 ustanova kojima je osnivač republika (Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Visoka tehnička škola strukovnih studija,

Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku) i 4 ustanove čiji je osnivač pravno ili fizičko lice (Univerzitet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Fakultet za uslužni biznis «Fabus» i Visokoškolska jedinica pravnog fakulteta u Novom Sadu.)

Pored institucija formalnog obrazovanja u Subotici radi i oko 20 ustanova za neformalno obrazovanje, učenje i obuku zanata. Otvoreni univerzitet Subotica predstavlja jednog od lidera u oblasti (ne)formalnog obrazovanja.

Zdravstvo

Dom zdravlja Subotica je osnovan je 2006. g., ima 640 zaposlenih. Dom zdravlja Subotica obrazuju sledeće organizacione jedinice:

- Služba za opštu medicinu (24 zdravstvene stanice/ambulante)
- Služba za hitnu medicinsku pomoć
- Služba za zdravstvenu zaštitu radnika (11 preduzetnih ambulanti)
- Stomatološka služba (razuđena u 22 punkta)
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena i dece
- Dispanzer za plućne bolesti i tuberkulozu
- Laboratorijska služba
- Specijalističko-poliklinička konsultativna služba
- Služba za unapređenje zdravlja i prevenciju bolesti

U okviru Doma zdravlja funkcionišu:

- Savetovalište za mlade
- Savetovalište za polno prenosive bolesti

Opšta bolnica Subotica je osnovana 2007. g., raspolaže sa 800 postelja od kojih je 376 namenjeno za 7 odeljenja hirurških grana, a preostale 424 postelje za 9 odeljenja interne medicine.

Apoteka Subotica je osnovana 1993. g., raspolaže sa 17 ograna, a delatnost obavlja 100 zaposlenih. Osnovni zadatak Apoteke je da korisnicima zdravstvene zaštite obezbedi potrebne lekove i pomagala, neophodne informacije o primeni istih, kao i savetodavnu ulogu u prevenciji. Kao primer dobre prakse ističe se vakcinacija protiv Hepatitisa B, koja za cilj ima naknadnu vakcinaciju dece koji je nisu primili u predviđenoj dobi.

Zavod za javno zdravlje Subotica je osnovan 2007.godine, a delatnost javnog zdravlja se obavlja u Subotici od 1912. godine. Delatnost javnog zdravlja obavlja 117 zaposlenih. Centar za promociju zdravlja, Centar za prevenciju i kontrolu bolesti i Centar za higijenu i humanu ekologiju su sastavni delovi ove visoko specijalizovane ustanove koja brine o javnom zdravlju stanovnika Subotice i drugih gradova Severnobačkog okruga. Centar za analizu, planiranje i organizaciju zdravstvene zaštite i biostatistiku i informatiku u zdravstvu, kao i Centar za mikrobiologiju su, takođe, stručne organizacione jedinice u službi javnog zdravlja. Služba za pravne, ekonomsko-finansijske, tehničke i druge slične poslove pruža logističku podršku navedenim organizacionim jedincama.

Socijalna zaštita u Subotici

Subotica je Grad sa izrazito razvijenim sistemom socijalne zaštite koji se sistematski razvijao više od jednog veka, u cilju pružanja što boljeg kvaliteta i broja usluga u skladu sa potrebama građana.

Najstarija ustanova socijalne zaštite datira iz 1903. godine, osnovana kao sirotište, da bi posle drugog Svetskog rata usled povećanja broja bolesne i napuštene dece ostanova promenila naziv u **Dom za decu «Kolevka»**, a 80-tih godina prošlog veka i svoje prostorije. Danas je ova ustanova specijalizovana za smeštaj dece ometene u razvoju sa teritorije čitave Srbije i šire, a u sastavu doma funkcioniše i Dnevni boravak za decu ometenu u razvoju, Prihvativa stanica za decu i Materinski dom.

Centar za socijalni rad, kao temelj sistema socijalne zaštite, funkcioniše u Subotici već pola veka, osnovan je 1963. godine, raspolaže sa izuzetno kvalitetnim stručnim kadrom i pruža godišnje usluge za oko 10.000 korisnika. Kvalitet rada ove ustanove prepoznat je i od strane države, te je ova ustanova dobila 2000. godine nagradu kao nabolji Centar za socijalni rad. U okviru ustanova od 1983. godine funkcioniše i Centar za savetovanje i podršku porodici, koji pruža savetodavne terapijske usluge građanima u emocionalnim teškoćama, partnerskim i porodičnim problemima.

Ukupan broj korisnika u toku 2011. godine prema starosnim grupama

Korisnici po uzrastu	Broj korisnika na aktivnoj evidenciji u toku izveštajnog perioda		
	muško	žensko	Ukupno
(01.01.2011. – 31.12.2011.)			
<i>Deca (0-17)</i>	1158	929	2087
<i>Mladi (18-25)</i>	740	444	1184
<i>Odrasli (26-64)</i>	2242	2936	5178
<i>Stariji (65 i više)</i>	523	994	1517
Ukupno	4663	5303	9966

Slika 4: Korisnici usluga socijalne zaštite preko Centra za socijalni rad

Struktura porodica koje su u toku 2011. godine koristili pravo na novčanu socijalnu pomoć (NSP)

Broj članova porodice	Broj porodica	Broj članova porodice				
		Deca	Mladi	Odrasli	Stariji	Ukupno
<i>Jednočlana</i>	1340	0	0	0	0	0
<i>Dvočlana</i>	608	255	74	257	22	608
<i>Tročlana</i>	463	524	162	243	7	926
<i>Četveročlana</i>	317	604	121	225	1	951
<i>Petočlana</i>	149	443	49	103	1	596
<i>Porodica sa šest i više članova</i>	187	854	59	153	3	1069
UKUPNO	3064	2670	465	981	34	4150

Slika 5: Struktura korisnika prava novčane socijalne pomoći

Demografska struktura grada nas svrstava u grad sa izuzetno starim stanovništvom, te je i briga o starima jedan od glavnih prioriteta grada. ***Gerontološki centar*** se uspešno brine o starima već gotovo 35 godina. Osnovan je 1977. godine i u svom sastavu ima: institucionalnu zaštitu u okviru koje se vrši smeštaj u Dom «Dudova šuma», Dom za negu i Dom za odrasla lica; Otvorenu zaštitu u okviru koje funkcionišu gerontološki klubovi i služba za kućnu negu i pomoć u kući, a ustanova obezbeđuje i određene usluge stanašima objekta «Zaštićenog stanovanja». Briga o starima i usluge koje pruža ustanova su na najvišem nivou, čemu svedoči veliki broj priznanja i nagrada, među kojima je i nagrada za najboljeg poslodavca. U okviru ustanova funkcioniše i Dnevni centar i savetovalište za obolele od demencije.

Veoma značajne ustanove u sistemu socijalne zaštite, koje realizuju neke od usluga socijalne zaštite iz nadležnosti grada su:

- ***Crveni krst*** koji je osnovan 1886. godine, u okviru koga funkcioniše Narodna kuhinja i sprovode se programi podele paketa hrane, higijene i sabirne akcije.
- ***Dnevni boravak za odrasla lica sa invaliditetom*** koji je osnovan 1973. godine i pruža usluge radne terapije, medicinske usluge, ishranu i rekreaciju korisnicima.
- ***«Caritas» Subotica*** koji od 2001. godine pruža veliki broj usluga humanitarnog karaktera muđu kojima je pomoć i nega u kući.

Na teritoriji grada aktivno funkcioniše veliki broj udruženja osoba sa invaliditetom, udruženje penzionera i udruženja za pružanje pomoći licima u stanju socijalne potrebe.

Sport

Sportovi u Subotici imaju dugu i bogatu tradiciju. Interesantno je da su na Paliću davne 1880. godine, pre nego što je Pierr de Cuberten ponovo osnovao moderni Olimpijski pokret, održane Sportske igre kao svojevrsna preteča Olimpijskih igara. Od tada pa do danas, Subotica se ponosi nadimkom "Grad sportova". Sa oko 120 aktivnih sportskih klubova, Subotica je jedan od pet najvažnijih sportskih centara u Srbiji jer ima uslove za razvoj sporta u sportskim halama, odnosno na otvorenim terenima. Nacionalne reprezentacije, naročito fudbalska, ambijent i sportske terene na Paliću već godinama koriste za pripreme, za velika međunarodna takmičenja.

Nedostaje veća i bogatija interaktivna saradnja osnovnih škola i nastavnog osoblja sa sportskim udruženjima jer se razvoj sportskih potencijala omladine često završavaju na ličnoj inicijativi i upornosti roditelja i pojedinog nastavnika. Moguća institucionalizacija je kroz obogaćivanje sportskih terena ili objekata na različitim lokacijama u prigradskim naseljima a pre svih pri osnovnim školama.

Pored amaterskih i profesionalnih klubova, Subotica nudi niz opcija za rekreaciju. Uz veliki broj sportskih objekata tu je i prirodan ambijent parkova i šuma sa mogućnostima za rekreativno bavljenje brojnim sportskim disciplinama.

Zaštita životne sredine

Zaštita životne sredine predstavlja globalni problem savremenog čovečanstva. Koncept održivog razvoja, ovaj problem rešava razvojem koji teži poboljšanju kvaliteta životne sredine, time što udružuje ekonomski razvoj, zaštitu životne sredine i društvenu delatnost.

Ovaj se koncept zasniva na načelima: kvalitet životne sredine, budućnost, pravičnost, predostrožnost i sveobuhvatnost.

Skupština opštine Subotica je oktobra 2003. godine usvojila Lokalni ekološki akcioni plan (u daljem tekstu: LEAP), dokumenat koji predstavlja listu definisanih akcija za rešavanje najvažnijih problema u oblasti zaštite životne sredine.

Prirodne pogodnosti u sprezi sa ekonomijom, infrastrukturom i uz podršku lokalne samouprave mogu biti osnova budućeg održivog razvoja Subotice.

LEAP-om su obuhvaćeni problemi vode, otpada, očuvanja poljoprivrednog zemljišta, kvaliteta vazduha, nivoa buke, prirodnih vrednosti i retkosti, zelenila, obrazovanja i zdravstvenog stanja stanovništva.

Posebna vrednost predela koji zahvata grad Subotica, u odnosu na druge okolne opštine, je u činjenici da od ukupne površine grada od 100.736 ha, oko 12,5% čine **površine pod zaštitom**, što je daleko više od ostalih, ali ipak ne dovoljno. Smatra se da područje koje ima 30% očuvanih, prirodnih nedegradiranih površina, predstavlja područje izbalansiranih vrednosti sa aspekta životne sredine (Park prirode »Palić«, Specijalan rezervat prirode »Ludoško jezero«, Specijalan rezervat prirode »Selevenjske pustare«, Predeo izuzetnih odlika »Subotičke peščare« itd).

Zaštita prirode usko je povezana sa rešavanjem hidroloških problema, pa je za razvoj potrebno preispitati meliracione planove prema važećim stepenima zaštite kako bi se obezbedilo zadržavanje voda na ovim terenima. Sa tim u vezi je i uređivanje rubnih zona u svrhu razvijanja navika za korišćenje ovog prostora (šetnja u prirodi, biciklizam, posmatranje ptica....) kao i razvoj predela-atara u kome bi se negovale tradicionalne prirodne i etnološke vrednosti i tradicionalni načini korišćenja resursa.

Otvoriti mogućnost realizacije međudržavnog kapitalnog projekta kanala Dunav – Palić – Tisa kojim se bitno rešava kako povećanje kapaciteta poljoprivredne proizvodnje tako i eliminacija da se rezerve pijaće vode koriste i troše u svrhe navodnjavanja ili u tehničke svrhe. Iako je projekat ogroman on u sebi nosi nužnu današnju potrebu da se o njemu razmišlja kako buduće generacije ne bi ostale bez obnovljivih izvora zdrave pijaće vode.

Lokalna samouprava

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, pravo građana na lokalnu samoupravu ostvaruje se neposredno i preko slobodno izabralih predstavnika, upravljanjem javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opšteg interesa za lokalno stanovništvo. Lokalna samouprava se ostvaruje u gradu.

Organi grada su Skupština grada, Gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava.

Skupština grada Subotice je najviši organ Grada koji vrši osnovne funkcije lokalne vlasti, utvrđene Ustavom, zakonom i Statutom. Skupštinu čine odbornici, koje biraju građani na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, u skladu sa zakonom i Statutom. Izborom predsednika Skupštine i postavljanjem sekretara Skupštine, Skupština se smatra konstituisanom.,

Izvršni organi Grada su Gradonačelnik i Gradsko veće.

Gradonačelnika bira Skupština, iz reda odbornika, na vreme od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom glasova od ukupnog broja odbornika Skupštine. Gradonačelnik ima zamenika koji ga zamenjuje u slučaju njegove odsutnosti i sprečenosti da obavlja svoju dužnost. Predsednik Skupštine predlaže kandidata za Gradonačelnika. Kandidat za Gradonačelnika predlaže kandidata za zamenika Gradonačelnika iz reda odbornika, koga bira Skupština na isti način kao

Gradonačelnika. Gradonačelniku i Zameniku gradonačelnika izborom na ove funkcije prestaje mandat odbornika u Skupštini. Gradonačelnik i Zamenik gradonačelnika su na stalnom radu u Gradu.

Gradsko veće čine Gradonačelnik, Zamenik gradonačelnika, kao i članovi Gradskog veća koje bira Skupština na period od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom od ukupnog broja odbornika. Gradonačelnik je predsednik Gradskog veća.

Gradsko veće čini najviše 11 članova koje Skupština bira na predlog Gradonačelnika. Članovi Gradskog veća mogu biti na stalnom radu u Gradu.

Gradska uprava: priprema nacrte propisa i drugih akata koje donosi Skupština, Gradonačelnik i Gradsko veće; izvršava odluke i druge akte Skupštine, Gradonačelnika i Gradskog veća; obavlja stručne i druge poslove koje utvrdi Skupština, Gradonačelnik i Gradsko veće. Gradska uprava dužna je da građanima omogući nesmetano ostvarivanje njihovih prava, obaveza i pravnih interesa, daje potrebne podatke i obaveštenja, pruža pravnu pomoć, sarađuje sa građanima i poštuje njihovo dostojanstvo. Gradska uprava obrazuje se kao jedinstven organ. Gradskom upravom rukovodi načelnik.

Gradska uprava može imati organizacione jedinice za vršenje srodnih upravnih, stručnih i drugih poslova.

Poglavlje 4 – Benchmarking analiza u regionu i indikatori održivosti

Benchmarking je savremena metoda koja na temelju upoređivanja sa drugim sistemima pruža mogućnost učenja i promene ponašanja. Benchmarking se koristi kao instrument za identifikaciju i ocenu vlastitog konkurenetskog položaja i usmeren je na izgradnju budućih potencijala uspeha i u tom kontekstu je dragoceno učenje o tome kako se nešto (proizvod, proces, funkcija) može ostvarivati bolje. Relativna jednostavnost instrumenta i visoki potencijalni efekti njegove primene dovode do njegove sve šire upotrebe.

Za uporednu analizu izabrani su gradovi iz šireg regiona na osnovu sličnih ekonomskih, demografskih, prirodnih i kulturnoistorijskih datosti i razvijenosti. Izabrani su sledeći gradovi: Osijek iz Hrvatske, Vesprem i Sombathelj iz Mađarske, Arad iz Rumunije, Maribor iz Slovenije i Kragujevac i Zrenjanin iz Srbije.

Analiza uporedjivanja sa izabranim gradovima (benchmarking analiza) je u većini napravljena uz pomoć strateških dokumenata, referentnih web stranica i komunikacionih alata koje pomenuti gradovi koriste na web stranicama, kao i statističkih podataka nadležnih institucija zemalja iz kojih su gore pomenuti gradovi.

Svrha analize je da se ustanove uporedive vrednosti razvoja u odnosu na grad Suboticu i poređenje ovih gradova se temelji na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja. Upoređivano je kretanje broja stanovnika i visina prosečnih zarada. Za dublju analizu neophodni su kompatibilni, horizontalno uporedivi i vremenski usaglašeni statistički pokazatelji koji nisu dostupni.

Arad/Rumunija



Arad je glavni grad istoimene županije Arad u zapadnom delu Rumunije blizu granice sa Mađarskom i Srbijom. Arad se prvi put spominje u 11. veku kada je deo Mađarskog kraljevstva. Karlovačkim mirom 1699. dolazi pod vlast Habsburgovaca, a u grad se

strategija lokalnog održivog razvoja grada Subotice 2013 – 2022.

doseljavaju Nemci, Mađari i Srbi. U 19. veku grad se brzo privredno razvija, te 1834. dobija status slobodnog kraljevskog grada. U 20. veku se grad brzo industrijalizuje (1909. je sagrađena prva mađarska fabrika automobila Marta). 1913. je sagrađena prva elektrificirana železnička pruga u istočnoj Evropi koja povezuje Arad s obližnjim mestom Podgoria.

Grad **Arad** je potpisnik ugovora i članica evroregije DKMT, što upućuje na slično i zajedničko razmišljanje, dok postoje i drugi primeri sličnih stavova: saradnja dveju jevrejskih opština, potpisani protokoli o saradnji socijalnih ustanova. Reindustrijalizacija grada, je poseban uspeh grada oslanjajući se skoro u potpunosti na sopstvene snage. Vrednost inostranih ulaganja je blizu 100 miliona dolara. Graditeljski stilovi, pre svega **secesija** je zajedničko istorijsko blago. Multikulturalizam je takođe prisutan u gradu (6 nacionalnosti). **Kulturni život** grada je veoma aktivan i raznovrstan – pozorište, filharmonija, festivali. **Internet prezentacija** grada je interesantna sa aspekta ljudi sa posebnim potrebama – mogućnost uveličavanja.

Sombathelj/Mađarska



Sombathelj (mađ. Szombathely) je grad u Vaš županiji u mađarskoj oblasti Zapadne prekodunavske regije, u oblasti zapadne Mađarske.

Sombathelj je najstariji grad u Mađarskoj, nastao još u vreme Starog Rima. Pre dolaska Mađara na ovim prostorima živeli su Langobardi i Sloveni. U 10. veku dolazi do naseljavanja Mađara u ove krajeve, koji zatiču slovenska plemena, koja su se bavila zemljoradnjom.

U budućim projektima preporučuje se analiza i poređenje sa **Sombatheljem**, kao što se to i do sada činilo, kada je u pitanju regionalna **deponija** i upravljanje otpadom, ali i kada se radi o temama **energetske efikasnosti** u obrazovanju, **multikulturalnost** (Sombathelj - 5 nacionalnosti). Kod velikih **investicija** osim upravljanja otpadom vredno pažnje je i investicija u pozorište, prečistač otpadnih voda, **biciklističke staze** – projekat ÖKOVELO. Posebno je korisna oblast **dobre uprave** – web stranica, fleksibilnost, geografski informacioni sistem, E-uprava. Projekat **"Grad koji pomaže"** je takođe veoma značajan sa aspekta zdravstvene zaštite; obrazovanja stanovništva u cilju dostizanja nivoa - da je 30% građana obučeno da pruža prvu pomoć. Sa aspekta graditeljstva potrebno je naglasiti da grad ima očuvanu, dobro održavanu **Sinagogu**, koja se koristi i kao koncertna dvorana. Usvojena **Integralna strategija i Strategija Informacionog društva** su podloga za održivost u poređenju.

Veszprem/Mađarska



Veszprem se nalazi u središnjem delu Mađarske. Od prestonice Budimpešte grad je udaljen oko 110 kilometara zapadno. Veszprem je sa prestonicom povezan savremenim auto-putem M7. Nalazi se 15 km severnije od jezera Balaton.

Veszprem ima oko 62 hiljade stanovnika, a broj stanovnika poslednjih godina raste. Nekadašnje brojno jevrejsko stanovništvo nestalo je u II Svetskom ratu.

Grad **Veszprem** kao manja lokalna samouprava može da služi kao primer u uspešnoj realizaciji nekoliko velikih investicija. Posebno treba naglasiti izgradnju i funkcionisanje multifunkcionalne zgrade **Arene** u Vespemu. Nekoliko elemenata **internet prezentacije** su takođe vredni pažnje, posebno najave događaja u medijacentru, deo e-uprave, preliminarno zakazivanje npr. venčanja, „cityimage filmovi“ itd. Udrživanje kao ekonomski moć se da sagledati u **informatičkom klasteru** grada. Veszprem posebnu pažnju poklanja **saradnji** i razmeni iskustava sa bratskim (8) i partnerskim (2) gradovima. Godišnje organizuje tematsku konferenciju za gradove sa kojima ostvaruje saradnju, a među njima i sa Suboticom. Ima jak civilni sektor, zahvaljujući tome, ocenjen je kao grad sa nadprosečnom „**emotivnom inteligencijom**“, tj. stanovnici su optimisti, sretni, sa visokim stepenom samopoštovanja, saznanja su izvedena iz istraživanja sprovedenih 2012. godine. Ovu činjenicu planiraju koristiti prilikom izrade Marketing strategije grada. Usvojena je **Integralna strategija grada**, a **Strategija Energetske efikasnosti** je ocenjena kao najbolja u Mađarskoj, a posebno priznanje je dato Vespemu od Evropske zajednice za održavanje klime (Climate Alliance: European Policy). Navedena strategija je zacrtala da će do 2026. godine, okolina Vespema smanjiti emisiju CO₂ za 25%.

Maribor/Slovenija



Maribor je drugi po veličini grad u Republici Sloveniji. Prema podacima iz 2010. godine naseljeno mesto Maribor broji 95.787 stanovnika, a područje Grada Maribora 112.642 stanovnika. Predstavlja regionalno središte pokrajine Štajerske, koja se zapravo većim delom prostire u susednoj državi Austriji. Grad leži na obe obale reke Drave, na mestu gdje se sastaju planinski masiv Pohorje, Dravsko polje, planina Kozjak te Slovenske gorice. Najbliži veći grad je austrijski Grac, oko 60 km severno od Maribora.

Grad **Maribor** se uvrštava u gradove sa **multikulturalnošću** zbog prisutnosti više (5) nacionalnosti, mada su u velikoj većini Slovenci. Grad je 2012. proglašen za evropski glavni grad kulture. Ekonomsku snagu održava **meduopštinskom saradnjom** sa okolnim gradovima (Ptuj, Murska Subota, Velenje i Slovenski Gradec). Kao **univerzitetski** grad je veoma dobro rangiran. Grad ima i svoju **Sinagogu**. Okolina Maribora je poznato vinogorje.

Osijek/Hrvatska



Osijek je grad u istočnoj Hrvatskoj. Smešten je u ravnici na desnoj obali reke Drave između 16-og i 24-og kilometra od ušća u Dunav. Najveći je grad u Slavoniji, četvrti po veličini grad u Hrvatskoj te sedište Osječko-baranjske županije. Grad je industrijsko, upravno, sudska i kulturno središte. Osijek je grad s najviše zelenila i zelenih površina u Hrvatskoj; na području grada nalazi se 17 parkova. Osijek je veliki industrijski centar u Hrvatskoj, koji se nekada u prošlosti nazivao hrvatskim Manchesterom. Brojne poznate hrvatske robne marke, počevši od sitnih potrebština u domaćinstvu, proizvode se u Osijeku. U

Osijeku je razvijena mašinogradnja (poljoprivredne mašine), hemijska industrija (deterdženti, sapuni), prehrambena industrija, (konditorskih proizvoda, piva).

U želji da se grad suoči sa šansama i rizicima koje donosi neizvesna budućnost, grad Osijek je usvojio „Strategiju razvoja gospodarstva grada Osijeka“, sa kojom je započeo proces transformacije: **od industrijskog u inteligentni grad**. Neophodnost ovog procesa, proizilazi iz činjenice da se industrija Osijeka i dalje temelji na proizvodnji proizvoda nižeg- srednjeg i niskog tehnološkog nivoa, kao i zbog činjenice da lokacija gubi na svojoj konkurentnosti. Vizija o intelligentnom gradu je moguća, jer su mnogi delovi grada Osijeka pokriveni infrastrukturom za pristup Internetu, Osijek je sedište Sveučilišta Josipa Jurja Štrosmajera, ima jako Društvo inovatora i značajne elemente digitalne samouprave.

Grad je identifikovao stanja koja se više ne smeju događati u budućnosti: tendencija pada broja stanovnika, odliv mladih obrazovanih ljudi, nizak stepen obrazovanosti, proizvodnju proizvoda niskog tehnološkog nivoa, visok stepen nezaposlenost. Da bi se to postiglo, model intelligentnog grada bi morao biti fokusiran na: masovnu dostupnost infrastrukture i razvoj znanja za korišćenje tog resursa; jačanje uloge Sveučilišta u stvaranju inovativnog kapaciteta privrede, razvoj digitalne demokratije itd.

Kragujevac/Srbija

Kragujevac, sa svojih 177.468 stanovnika, četvrti je grad po veličini u Srbiji, nalazi se u srcu

Šumadije, oko 120 km južno od glavnog grada Beograda. Podignut je na obalama Lepenice u Kragujevačkoj kotlini, na obroncima Rudnika, Crnog Vrha i Gledićkih planina. Predstavlja privredni, kulturno-prosvetni, zdravstveni i politički centar Šumadije i Pomoravlja.



Grad Kragujevac je učinio značajne napore u sprovođenju niza sistemskih promena kako bi stvorio poslovno okruženje i kroz direktna ulaganja uticao na problem nezaposlenosti. Osnivanjem i uspostavljanjem **industrijskih zona** za nove investicije i unapređenjem gradske infrastrukture,

danas je Kragujevac postao najveće gradilište u Srbiji. Rezultati su vidljivi kroz porast investicija, rast preduzetništva i stvaranje povoljne klime za poslovanje. Realizujući koncept **dobre uprave**, lokalna samouprava je učinila značajne pomake u približavanju njenim građanima. Kreiran je portal E-uprava kako bi se građanima omogućilo brže i efikasnije obavljanje poslova vezanih za državnu administraciju, zatim kreirana je web stranica pravna pomoć, GIS... Poklanjajući posebnu pažnju

osobama sa invaliditetom, kako bi sagledali njihove potrebe i stvorili uslove za njihovo uključivanje u sve tokove života, formiran je Savet za unapređenje položaja osoba s invaliditetom kao radno telo Gradskog veća.

Zrenjanin/Srbija



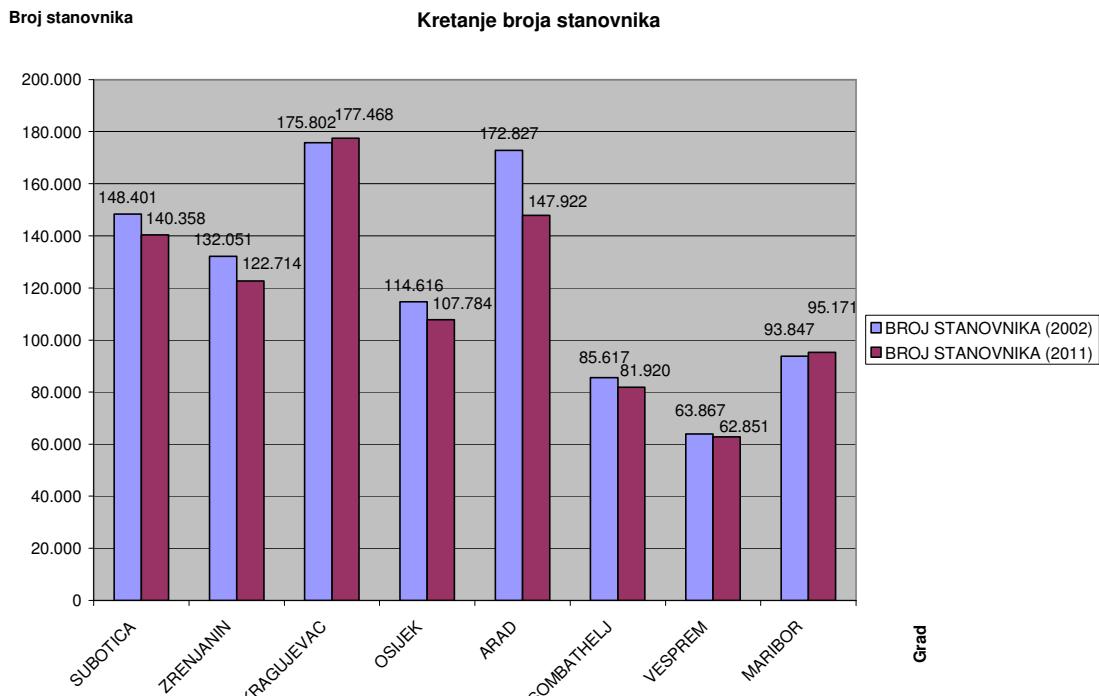
Zrenjanin, na obalama reka Begej i Tisa, nalazi se u središtu srpskog dela regije Banat. Na teritoriji grada živi 122.714 stanovnika i više od 20 nacija, koji su od glavnog grada Srbije, Beograda, udaljeni 75 km, a od glavnog grada AP Vojvodine, Novog Sada, 50 km. Kao najveći grad srpskog dela Banata, Zrenjanin je njegov politički, privredni, kulturni i sportski centar.

Početkom XXI veka, grad je počeo da se oporavlja. Stare socijalističke, glomazne privredne sisteme zamenila su nova, manja i fleksibilna privatna preduzeća. Formiranjem **slobodne zone** u grad počinje da ulazi strani kapital. Lokalna samouprava je nastavila sa osnivanjem novih **industrijskih**, radnih i stambenih zona, na obodima grada, koje su potpuno infrastrukturno opremljene, te je Zrenjanin postao jedan od najatraktivnijih gradova za investiranje. Grad je učestvovao u privlačenju više od 20 greenfield investicija stranih i domaćih kompanija. Privreda je opet izvozno orijentisana, te iz Zrenjanina u Evropu putuju proizvodi tekstilne, mašinske, prehrambene, hemijske, elektro i farmaceutske industrije. Danas je Zrenjanin grad multikulturalnosti, multikonfesionalnosti i međunarodne tolerancije, grad kulture, umetnosti, sporta, grad mostova, grad mladih i grad snažnog privrednog zamaha.

Statistički podaci se odnose na različite periode uz korišćenje različitih pokazatelja, stoga dublje statističko poređenje zahteva stručno-naučnu analizu u pojedinim oblastima ili konkretnim projektima. Osnovno statističko poređenje se da izvršiti u podacima koji se odnose na kretanje broja stanovnika i prosečne bruto zarade u gradovima. Opšti pregled je dat u tabelama i grafikonima koji slede.

	SUBOTICA	ZRENJANIN	KRAGUJEVAC	OSIJEK	ARAD	SOMBATHELJ	VESPREM	MARIBOR
BROJ STANOVNIKA (2002)	148.401	132.051	175.802	114.616	172.827	85.617	63.867	93.847
BROJ STANOVNIKA (2011)	140.358	122.714	177.468	107.784	147.922	81.920	62.851	95.171
<i>ukupna promena broja stanovnika</i>	-8.043	-9.337	1.666	-6.832	-24.905	-3.697	-1.016	1.324

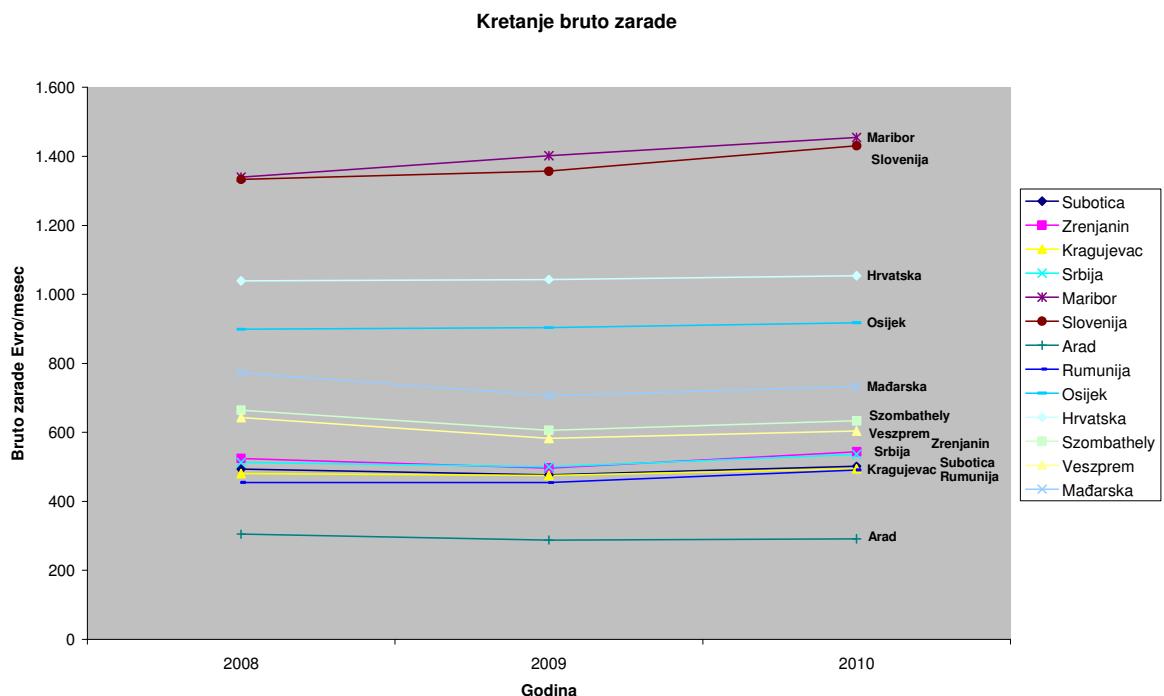
Slika 6: Kretanje broja stanovnika u posmatrаниm gradovima



Slika 7: Dijagram kretanja broja stanovnika u posmatranim gradovima

GODINA	Subotica	Zrenjanin	Kragujevac	Srbija	Maribor	Slovenija	Arad	Rumunija	Osijek	Hrvatska	Szombathely	Veszprem	Mađarska
2008	494	524	480	514	1.339,90	1.333,08	304,80	454,75	898,91	1.039,29	664,25	643,04	772,10
2009	477	496	475	500	1.402,31	1.356,83	287,91	454,17	903,60	1.042,98	605,78	582,53	706,24
2010	502	543	494	536	1.454,90	1.430,67	291,12	490,92	917,62	1.053,63	633,44	603,70	732,52

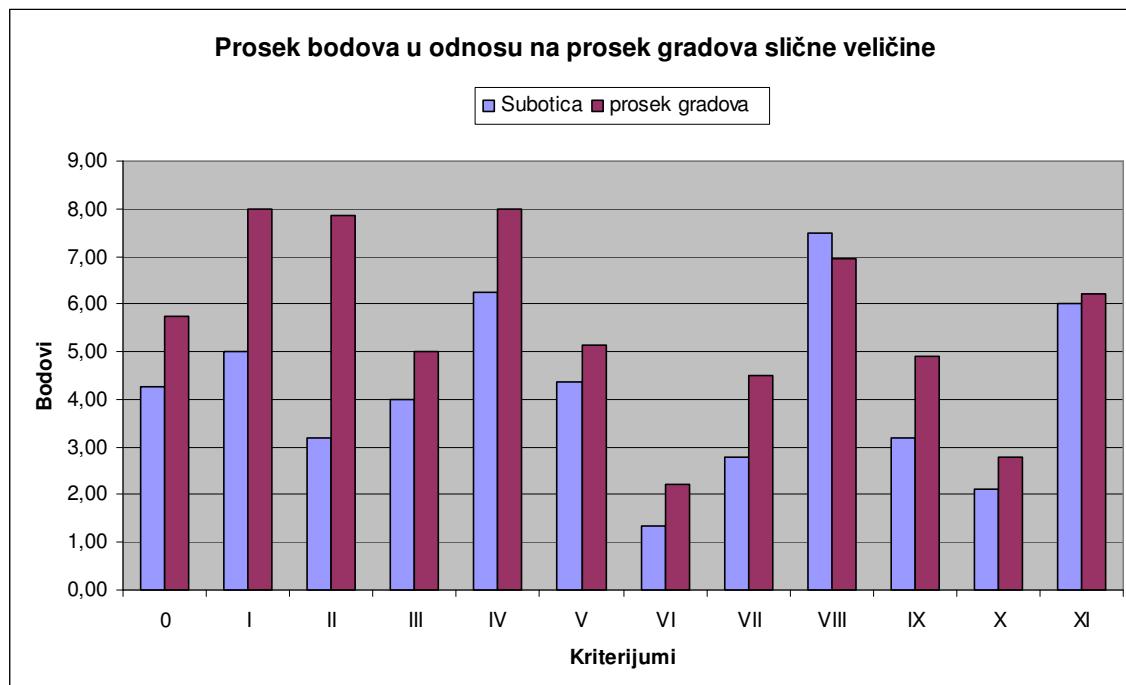
Slika 8: Kretanje bruto zarade u posmatranim gradovima



Slika 9: Dijagram kretanja bruto zarade u posmatranim gradovima

Uporedni evropski projekat: “*Informed Cities*”

U toku izrade Strategije, Grad Subotica je kao učesnik u evropskom projektu „*Informed Cities*“, upoređivan sa sličnim gradovima iz Evrope². Korišćenjem razrađene metodologije i kriterijuma-Lokalna Evaluacija 21, izvršena je samoprocenu upravljanja održivim razvojem. Rezultati ove procene koji su prikazani na slici 10. korišćeni su kao značajan izvor informacija pri izradi Strategije.



Slika 10: Dijagram prosečnih bodova u odnosu na prosek gradova slične veličine

Izvor: ICLEI, projekat „*Informed Cities*”

Kriterijumi za evaluaciju bili su:

- I – Lokalni značaj
- II – Politička privrženost
- III - Resursi
- IV - Lokalni akcioni plan u službi održivog razvoja
- V – Upravljanje implementacijom
- VI – Učešće javnog, privatnog i civilnog sektora
- VII – Partnerstvo
- VIII – Podizanje svesti i trening

² U grupi gradova sa kojim se Subotica direktno upoređivala bili su Bydgoszcz, Jaworze i Świętochłowice iz Poljske, Hrudim iz Češke Republike, Mosonmagyaróvár iz Mađarske, Odorheiu Secuiesc, Sfântu Gheorghe i Timioara iz Rumunije, kao i Valjevo, Užice, Vranje i Sremska Mitrovica iz Srbije. U evaluaciji je učestvovalo 63 grada među kojima i Alborg i Kopenhagen iz Danske, Stokholm i Helsingborg iz Švedske, Helsinki iz Finske, Kaunas iz Litvanije, Aberdin, Jork, Shefild iz Velike Britanije, Dablin iz Irske, Frajburg, Munster i Potsdam iz Nemačke, Ženeva iz Švajcarske, Barcelona, Granada, Saragosa iz Španije kao i Torino, Napulj i Ravena iz Italije,

- IX – Stabilnost
X – Integrисани приступ
XI - Napredak

Indikatori održivog razvoja

Indikatori održivog razvoja sveobuhvatno mapiraju područje koje povezuje ekonomiju, zaštitu i unapređenje životne sredine i društvene delatnosti. Primarna uloga indikatora je da definišu polaznu tačku od koje se vrši praćenje i izveštavanje o napretku tokom procesa implementacije Strategije lokalnog održivog razvoja.

Indikatori koji su korisćeni za profilisanje lokalne zajednice i koje treba koristiti za godišnje praćenje i izveštavanje definisani su u okviru Projekta Exchange 2 "Izrada Strategija održivog razvoja u opština Srbije", a odabrani su sa zvanične liste indikatora Nacionalne Strategije održivog razvoja Republike Srbije.

Izveštaj o održivosti, kao krajnji proizvod analize trenutnog stanja, je publikacija grada kojom će se sve zainteresovane strane i građani informisati o statusu implementacije Strategije održivog razvoja i lokalnim trendovima održivosti. Ovaj izveštaj neophodno je izrađivati jednom godišnje i on obuhvata evaluaciju indikatora.

Set indikatora obuhvata dve podgrupe:

- a. **indikatori održivosti** (koji su dati u Nacionalnoj Strategiji održivog razvoja Republike Srbije i Milenijumskim razvojnim ciljevima, a na kraju integrisani u lokalne indikatore),
- b. **indikatori učinka**, za evaluaciju efikasnosti procesa implementacije Strategije održivog razvoja.

Indikatori održivog razvoja predstavljaju set odabranih pokazatelja na bazi kojih će se ocenjivati stepen realizacije Strategije održivog razvoja grada Subotice. Rezultati po indikatorima kao polazna osnova nalaze se u Aneksu 2. Problemska analiza stanja lokalne zajednice pomogla je u formulisanju strateških ciljeva, programa i konkretnih projekata unutar Strategije. Njihova integralna implementacija unaprediće stanje lokalnih zajednica i u skladu sa navedenim promeniće vrednosti odabranih indikatora u pozitivnom smeru. Na navedeni način, kroz proces monitoringa i kontinuirane evaluacije procesa sprovođenja Strategije, biće moguće pratiti u budućnosti kvalitet promene stanja u zajednici.

Poglavlje 5 – Izazovi i mogućnosti - SWOT analiza

SWOT analiza (interna i eksterna samoprocena lokalne zajednice) je metodološki alat koji je korišćen u cilju određivanja konkurenčke pozicije lokalne zajednice. Pre svega, kvalitetu ove analize doprineo je participativni metod, odnosno učešće velikog broja aktera razvoja, te kao tako izrađena predstavlja osnovni input za definisanje strateških ciljeva. Deo analize koji se odnosi na slabosti i snage zajednice, služi kao osnova za kvalitetno planiranje razvoja jer će definisani strateški ciljevi, ukazivati na potrebu i način eliminisanja slabosti i unapređenja snaga.

Praktičnost i veoma široku primenljivost ove analize obezbeđuje jednostavnost predstavljena matricom 2 x 2, u kojoj se nalaze i četiri sastavna elementa SWOT analize: **snage, slabosti, šanse i pretnje**. Snage i slabosti su interni elementi na koje jedna lokalna zajednica može da utiče, dok šanse i pretnje predstavljaju eksterne elemente, odnosno faktore iz spoljašnosti na koje nije moguće uticati.

Snage su faktori koji jednom području daju prednost. Sa druge strane, slabosti su faktori koji predstavljaju prepreke razvoju lokalne zajednice. Šanse su eksterne prilike koje treba iskoristiti, dok pretnje označavaju negativni eksterni faktor koji treba neutralisati.

SNAGE	SLABOSTI
ŠANSE	PRETNJE

SWOT matrica

Identifikovane su tri ključne oblasti društveno-ekonomskog razvoja, za koje su izrađene SWOT analize, a koje predstavljaju subjektivizaciju socio-ekonomiske analize Grada Subotice:

- Ekonomski razvoj
- Društveni razvoj
- Zaštita životne sredine

Svaka od ovih oblasti je bila predmet posebne analize u okviru rada u radnim grupama i za svaku od njih su precizno utvrđene snage, slabosti, šanse i pretnje u cilju subjektivizacije svih podataka prethodno navedenih u socio-ekonomskoj analizi Grada Subotice.

Rezultati SWOT analize treba da nam pomognu da se usredsredimo na svoje snage, korigujemo svoje slabosti i da se spremno suočimo sa pretnjama umanjujući njihovo negativno dejstvo, da bi na kraju prepoznali i iskoristili sve šanse koje nam se ukažu. Zato, jednačinu za uspeh i razvoj grada, moraju predstavljati realni planovi koji su zasnovani na raspoloživim resursima, uz odgovornost za njihovo sprovođenje.

SWOT analiza: Ekonomski razvoj

SNAGE

Zahvaljujući svom geostrateškom položaju, Subotica predstavlja tzv. Kapiju Evrope. Pored toga, kao komparativne prednosti grada, najčešće se ističu, plodno poljoprivredno zemljište i veliki potencijali razvoja organske proizvodnje, potencijali postojeće preradivačke industrije i razvijena mreža uslužno-zanatskog sektora. Uz ubrzano razvijanje sopstvene Industrijske zone i privlačenju stranih investicija, grad nakon nekoliko godina tavorenja, stvara imidž grada koji uspešno koristi svoje potencijale za razvoj.

Dodatnu snagu Subotice čine i njeni građani. Naime, ovde se pre svega misli na tradiciju stručnosti i konkurentske cenu radne snage, a pored multietičnosti i višejezičnosti, subotičane krasiti otvorenost i dobromernost. Pouzdanost radne snage bitna je odlika ovog područja prepoznata od strane investitora.

I na samom kraju, kao prirodno bogatstvo, ističe se jezero Palić kao turistička destinacija.

SLABOSTI

Kao ključni faktori slabosti, koje grad mora korigovati, identifikovani su: visoka nezaposlenost, odliv visokoobrazovanih mladih ljudi, nepovoljna demografska slika i neusklađenost između potreba privrede i postojećeg obrazovnog sistema. Pored toga, slabosti čine i loše sprovedene privatizacije, skupe komunalne usluge, nedovršeni kapitalni projekti i nedostatak finansijskih sredstava za završetak istih, upotreba zastarelih tehnologija i inertnost u primeni novina.

Na Paliću, kao neodvojivom delu grada, nema dovoljno smeštajnih kapaciteta i pratećih zabavno-sportsko-rekreativnih programa. Pored toga, gorući problem predstavlja stanje kvaliteta vode samog jezera i njegovog pripadajućeg ekosistema.

ŠANSE

Zahvaljujući procesima integracije i približavanja EU, postaju nam dostupni predpristupni fondovi EU. Tako, na primer, u pogledu prekograničnih projekata sa Republikom Mađarskom i Republikom Hrvatskom, Subotica predstavlja apsolutnog lidera u sprovođenju takvih projekata. Zatim, zbog blizine graničnih prelaza i potpisanih međunarodnih sporazuma o slobodnoj trgovini, otvorene su mogućnosti za nastup subotičkih privrednih subjekata na međunarodnim tržištima.

U prethodnom periodu Subotica je bila jedan od lidera u privlačenju stranih investicija u Srbiji. U narednom periodu, kada strane kompanije koje rade ili stvaraju uslove za rad u Subotici, realizujući naredne faze investicija, očekuje se značajno smanjenje nezaposlenosti u gradu.

Pošto u Subotici već postoji razvijena organska proizvodnja, trebalo bi usmeriti snage da se iskoriste rastući trendovi u proizvodnji zdrave hrane. Pomoći poljoprivrednicima bi se trebala pružiti u vidu promotivnih aktivnosti, učešćima na domaćim i međunarodnim sajmovima.

Jedan od velikih neiskorišćenih resursa je turizam, koji bi znatno unapredio rad postojećih malih i srednjih preduzeća dok bi sa druge strane stvorio mogućnosti za osnivanje novih preduzeća. Grad je u prethodnom periodu već započeo aktivnosti na unapređenju kongresnog turizma. U skladu sa savremenim trendovima, kroz regionalno udruživanje, prepoznate su šanse za razvoj drugih vidova turizma kao što su medicinski, lovni i secesijski turizam. Ovakva struktura gostiju značajno povećava obim turističkih i privrednih usluga u finansijskom smislu.

PRETNJE

U najveće pretnje ubrajaju se politička nestabilnost u zemlji i usporavanje procesa reformi. U uslovima velike političke nestabilnosti u Srbiji, imidžu da je zemlja, za ulagače prostor visokog rizika, sa prisutnom sivom ekonomijom, veoma je teško biti konkurentan u regionu i privlačiti nove investitore. Stranačka i programska usitnjenost koja otežava fokus na prioritete usled zadovoljenja koalicionih zahteva. Zatim, slede inflacija i visoke cene energenata, koje uz tehnološku zastarezlost utiču na nekonkurenčnost domaćih proizvoda na svetskom tržištu. Dolazak inostranih investitora, sa druge strane, nosi sa sobom opasnost da Subotica postane poligon jeftine radne snage i deponija prljavih tehnologija što se svakako mora izbeći.

SWOT analiza: Društveni razvoj

SNAGE

Bogata i raznolika kulturna baština i negovanje tradicije prestavlja jednu od najvećih snaga Subotice. Viševekovni boravak različitih naroda na ovim prostorima, brojna migratorna kretanja i negovanje tradicije i običaja obogatio je svakodnevni život građana i time ih učinio senzibilnim i otvorenim za potrebe svakog čoveka, odnosno za prihvatanje i usvajanje novih tokova u društvu.

Tradicionalno visok nivo društvene svesti i senzibilizma omogućio je kontinuirani razvoj i ulaganje u sve sfere društvenog života, što je dovelo i do osnivanja velikog broja ustanova i institucija, koje sa kvalitetnim stručnim kadrom pružaju široku lepezu usluga u skladu sa svakodnevnim potrebama građana.

SLABOSTI

Višegodišnja loša ekomska situacija u Subotici, slabo i nedovoljno efikasno ulaganje u privredu i infrastrukturu grada, nepostojanje jasno utvrđenih planova i strategije održivog razvoja u svim oblastima društva, nedovoljna i nejasna podrška od strane države, odsustvo kvalitetne koordinacije, kontrole i praćenja rada u institucijama, neusklađenost mogućnosti i potrebama građana u svim sferama društvenog života, dovelo je do postepenog urušavanja postojećih sistema institucija i snižavanja kvaliteta usluga.

Sve veće osiromašenje građana i nemogućnost da sopstvenim snagama obezbede osnovne egzistencijalne potrebe dovelo je do odlaska velikog broja radno sposobnog stanovništva i mladih u druge sredine.

MOGUĆNOSTI

Razvijanje postojećih tehnoloških potencijala grada uz uspostavljanje partnerstva i saradnje u svim sferama društvenog života i kontinuirano ulaganje u obrazovanje i usavršavanje kadrova, kao i izbor stručnih ljudi na rukovodeće položaje jeste temelj daljeg razvoja.

Razvoj grada treba bazirati na usklađenosti potreba i mogućnosti u svim sferama društvenog života uz korišćenje znanja i iskustva partnera u ragionu. Partnerski pristup lokalne samouprave spram stanovništva i potreba zajednice.

PRETNJE

Odsustvo zakonske regulative u pojedinim oblastima i međusobna neusklađenost postojećih zakonskih regulativa iz različitih oblasti, kao i njihova neusklađenost sa praksom dovode do rigidnosti društvenog sistema, a samim tim do velikog nezadovoljstva građana i stručnih radnika.

Uvlačenje politike u sve pore društvenog života i zastupanje partijskih, ličnih interesa ili interesa samo jedne nacije dovodi do paralisanja pojedinih segmenata društvenog sistema i stvaranja osećaja nemoći i indiferentnosti kod ustanova i građana.

Centralizacija finansijskih sredstava onemogućava plansko održavanje, kontrolu i razvoj pojedinih oblasti društvenog života, a sve veće nezaposlenost i osiromašenje građana izaziva dodatni strah građana i osećaj bezizlaznosti.

SWOT analiza: Zaštita životne sredine

SNAGE

Prirodne i radom stvorene vrednosti na teritoriji grada su brojne i raznovrsne. Najzastupljeniji prirodni resurs-poljoprivredno zemljište u sistemu proizvodnje i usluga čini snagu i osnovu razvoja Grada Subotice.

Područja očuvane prirode, uključujući i područja na listama od međunarodnog značaja, pejzažno ambijentalni kompleks jezera Palić, vlažna staništa, tršćaci i staništa za gnezđenje, odmaranje i ishranu ptica Palićkog i Ludaškog jezera, specifična staništa peščara, slatina i vlažnih livada i atraktivni i ugroženi predstavnici flore i faune predstavljaju bogatstvo prirodnog prostora.

Usled nepostojanja industrijskih zagađivača, kao pokazatelj očuvanosti kvaliteta životne sredine, kao snaga, prepoznat je i proces oživljavanje braunfild lokacija, napuštenih prostora proizvodnih preduzeća u urbanom delu grada (fabrika Zorka, Sever, kasarna)

Nadalje, značajnu snagu Grada Subotice čine: uređaj za prečišćavanje otpadnih voda grada i organizovano odnošenje komunalnog otpada, u komunalnoj sferi, dok je dobra osnova za održivi razvoj postojanje bogatog, očuvanog i raznovrsnog kulturnog nasleđa, a posebno arhitektura secesije.

Raspoloživo korisno znanje, iskustvo i zainteresovanost obrazovanih i posvećenih članova zajednice i delovanje nevladinog sektora u rešavanju mnogih problema kroz razmenu informacija usmerenih poboljšanju i sveopštem kvalitetu odluka i usluga sa različitim oblastima interesovanja i programskim aktivnostima prepoznati su kao osnova za dalju nadogradnju.

SLABOSTI

Netransparentnost javnog sektora i nedostatak komunikacija zasnovan na širem viđenju problema u postupcima donošenja i sprovođenja projektnih rešenja u oblasti urbanizma, upravljanja vodnim resursima, postojanje istorijskih zagađenja, nerešen tranzitni saobraćaj, zagađenje vazduha poreklom od ložišta i saobraćaja, nedostaci u sistemskom rešenju upravljanja komunalnim otpadom, i stanje kvaliteta voda jezera Palić, identifikovane su kao slabosti.

Slaba međusektorska kako horizontalna tako i vertikalna saradnja učesnika u izradi strategija, planova i programa, nedovoljna saradnja struke i politike, kao i slab nadzor inspekcijskih organa prilikom promena projektnih rešenja, naročito planova detaljne regulacije, predstavljaju kamen spoticanja lokalne zajednice.

MOGUĆNOSTI

Subotica sa okolinom raspolaže prirodnim resursima, infrastrukturom, adekvatnim prostorom i smeštajnim kapacitetima za razvoj kongresnog, edukativnog i eko-turizma. S obzirom na prirodno i kulturno-istorijsko nasleđe, posebnu mogućnost predstavlja razvijanje turističkih sadržaja na Paliću, uz puno iskorišćavanje prirodnih potencijala.

Graditeljsko nasleđe se može u većoj meri iskoristiti za razvoj turizma i brendiranje grada u turističkoj ponudi, uz adekvatne mere obnavljanja i restauracije. Potrebno je raditi na poboljšanju javnog saobraćaja i razvijanju biciklističkog saobraćaja, sa ciljem smanjivanja korišćenja individualnih motornih vozila.

Zakonski okvir, primeri dobre prakse i podaci o najprihvatljivijim dostupnim tehnologijama, omogućavaju da reindustrializacija bude urađena u skladu sa «zelenim» i resursno efikasnim tehnologijama.

Racionalnije iskorišćavanje resursa moglo bi se stimulisati izradom odgovarajućih uputstava iz različitih oblasti. U pogledu racionalnijeg korišćenja energije, potrebno je stimulisati poboljšanje energetske efikasnosti, korišćenje obnovljivih izvora energije (biomase) i geotermalnih izvora energije.

Gazdovanje vodnim resursima se može unaprediti, uz podsticanje reciklaže upotrebljenih voda i aktivnije intervencije u regulisanju nivoa podzemnih voda. Po pitanju upravljanja otpadom, potrebno je završiti izgradnju regionalne deponije, i podsticati reciklažne aktivnosti naročito ukoliko se preuzimajući svetske trendove ukaže mogućnost za stvaranje nove energije iz otpada.

Po pitanju upravljanja zaštićenim prirodnim dobrima, potrebno je nastaviti aktivnosti na njihovoj integraciji i formiranju prekograničnog zaštićenog prirodnog dobra, uz rešavanje imovinsko-pravnih odnosa, kako bi se omogućilo efikasno upravljanje.

Potrebno je i podsticati povećanje stepena organske proizvodnje.

Kao preduslov za uspešnu realizaciju mogućih aktivnosti, prepoznato je obezbeđivanje transparentnosti svih aktivnosti i rešenja kao i usaglašavanje novih projekata sa već započetim.

PRETNJE

Glavne prepreke koje bi mogle da ugroze ralizaciju strategije su nedostatak finansijskih sredstava i nestabilnost usled političkih promena.

Nenamensko i neracionalno korišćenje prostora i resursa, neusklađenost planske i tehničke dokumentacije, odstupanje od planskih rešenja pod pritiskom investitora, nekontrolisan razvoj industrije, ugrožavanje prirodnih staništa, organičeni vodni resursi i posledice klimatskim promena, mogu ugroziti realizaciju strateških ciljeva.

Glavni izazovi

Izrada strategije održivog razvoja je imala za cilj da poveća nivo učešća građana u procesu planiranja u loknoj zajednici, da omogući dijalog između različitih zainteresovanih strana i tako poveća poverenje između građana i lokalne samouprave i stvori uslove za saradnju i partnerstvo. Formulisanjem strategije razvoja na takav način i njeno usvajanje na sednici Skupštine grada u krajnjem ishodu treba da dovedu do unapređenja rada lokalne samouprave i definisanju novog pristupa planiranja, rada i organizacije jer lokalni razvoj je najuspešniji ako je zasnovan na snažnoj viziji prosvećenog rukovodstva koje je u stanju da gradi svrshishodno partnerstvo između svih “zainteresovanih strana” (privreda, građansko društvo i druge institucije i pojedinci).

Uspeh ovakavog pristupa koji počiva na sposobnostima i kapacitetu da kroz međusobnu komuniciju, saradnju, podupiranje izgrađujemo jedni druge više je od prepostavke. Upravo iskustvo mnogih gradova pokazuje da strategije lokalnog

razvoja koje se zajednički pripremaju u lokalnoj zajednici pružaju realniji okvir za razvoj i imaju veću verovatnoću za uspeh.

Izrada Strategije lokalnog održivog razvoja započeta je uslovima i ambijentu globalne finansijske, ekonomске i društveno - političke krize. Vrednosna matrica globalnog privrednog i društvenog sistema je postala neodrživa na način na koji se do sada praktikovan kroz želju za brzim profitom i na pohlepi, stavlјajući na pijedastal konzumerizam. Izostanak moralnog integriteta društvene i političke elite pretočena je u odnos trgovine prema svakom detalju društvene stvarnosti i rezultirao je opštom indiferentnošću građanki i građana za društvenim angažmanom a rezignacija, pasivizam i lakoća odustajanja, odsustvo osećaja odgovornosti za sebe, zajednicu i naraštaje koji dolaze često praćeni bolestima zavisnosti svake vrste su postali sve više odlika našeg društva

Zato je neopodna jasna odluka, opredeljenje i odgovornost radi stvaranja održivog, ljudskog i prosperitetnog načina života koji kao generacija u sadašnjosti valja da realizujemo za sebe i da ostavimo pokoljenjima koja dolaze. Izgradnja zdravog društva zasnovanog na principima održivog razvoja koji pored ekonomskog rasta zahteva i uvažavanje kapaciteta životne sredine kao i pozitivna promena odnosa prema sebi i prema drugima jeste ključna za razvoj i održivost zajednice da bi stvorila kapacitet da prati promene u okruženju i shodno tome preoblikuje sopstvene "rđave" navike. Za pravilan odgovor na ove izazove neophodna je otvorenost i sposobnost ka istinitom uvidu u vlastite slabosti i ograničenja koja nas sputavaju da budemo zdravo i održivo-prosperiteno društvo i čemu se mora pristupiti odgovorno i hrabro. U vreme krize, kada staro ne funkcioniše a novo nema moć da zaživi, samo jaka ideja može da nas izgradi kao slobodne, kreativne i kvalitetne ljude. Samopoštovanje i dostojanstvo građanki i građana je prelomna tačka koja utire put da se, nakon perioda stagnacije, ponovo promoviše i zaživi rad, samopregor i stvaralaštvo.

Utoliko izrada strategije održivog razvoja jeste način prepoznavanje **RAZVOJNIH IDEJA SUBOTICE** i opredeljenje ka izgradnji grada kroz izgradnju nas samih!

Revitalizacija subotičke privrede moguća je samo kroz stvaranje nove vrednosti kreativnošću, radom i samopregorom tako da te nove vrednosti ostaju prevasodno u lokalnoj sredini a ne da se prelivaju izvan ovog područja. To podrazumeva stratešku odluku da se pruži podrška znanju, stvaralaštvu i kreativosti pojedinaca, inovatora i profesora, preduzetnika i privrednika, koja je nedovoljno iskorištena prednost lokalne zajednice. Podrška i razvoj nematerijalnih vrednosti intelektualnog kapitala kao značajnog razvojnog resursa je konekcija na savremene trendove stvaranja vrednosti.

Za razvoj poljoprivrede i stvaranje jake i konkurentne prerađivačko-prehrambene industrije neophodno je bolje iskorišćenje izuzetnog potencijala regije za razvoj voćarstva i povrtarstva (kao na primer uzgoj jabuka i paprike) te sertifikacija subotičko horgoške pešćare kao zaštićene vinske regije autohtone sorte grožđa kadarka. Sve to zahteva stratešku promenu strukture poljoprivrednih proizvoda da bi se povećavala finansijska vrednost po jedinici obradive površine i primenio koncept koji Vojvodinu ne vidi kao žitnicu već baštu Evrope.

Bitna je promocija interesnih klastera malih preduzeća u neposrednom periodu u sledećih nekoliko godina ove strategije jer makroekonoski pokazatelji upozoravaju

na trend gašenja malih pa i srednjih preduzeća bez povoljnih uslova poslovanja u kojem bi ključni broj malih preduzeća prerastao u srednja ili velika.

Takođe, razvoj tržišta biomase i geotermalnih izvora kao potencijala energetske nezavisnosti grada spada u prioritete i održivosti i razvoja lokalne zajednice.

Osnovna pretnja razvoju društva je *DEVASTIRANJE UKUPNIH RESURSA OVOG PODRUČJA* (voda, zemlja i vazduh) a, nažalost, i urušavanje stvaralačko-produktivnog stnovništva kao glavnog subjekta izlaska iz opšte krize društva te razaranje porodice i porodičnih vrednosti i 'srednje klase' kao stubova stabilnog i predvidivog društva.

Najkrupniji izazov za Suboticu biće problem vodosnabdevanja u budućnosti iz razloga što je evidentno da smo počeli da trošimo rezerve pijačih voda sa velikih dubina. Nije razvijena svest da ćemo potrošiti sve rezerve i da stoga moramo permanentno obezbeđivati vodu najmanje u količini koju trošimo. Prepoznajemo, kao neizostavnu, potrebu za izradom studije izvodljivosti međudržavnog i kapitalnog projekta dugoročnog rešenja navodnjavanja poljoprivrednih parcela, aeracije jezera Palić, vodosnabdevanje stanovništva kao i recikliranje otpadnih voda.

Za sve ovo neophodna je aktivna promocija savremenog vrednosnog koda društva kao što su rad, napor, samopregor, stvaralaštvo, kreativnost, interaktivnost, tolerancija i integracije. Lokalne institucije moraju biti stub predvidivosti društvenih kretanja, normi ponašanja, izvesnost porodičnog planiranja, osnova privređivanja i čuvanja prirode i prirodnih resursa za generacije kojima ostavljamo grad i ukupno lokalno područje.

Za uspeh strateških intencija neophodno je da Subotica postane:

- sredina gde su građanke i građani promenili odnos prema sebi prihvatajući ponudu XXI veka: permanentno lično usavršavanje u novim znanjima i veštinama, kreativan a ne linearan pristup životnim izazovima, interaktivan, integrativan, produktivan i zdrav odnos prema sebi i zajednici
- grad koji se opredelio za globalne tokove i izazove tako što izgrađuje poverenje i stavlja na prvo mesto dugoročnu održivost zajednice a ne kratkoročnu dobit bez obzira na cenu i posledice
- grad koji se prepoznaće po uspešnoj implementaciji svoje strateške razvojne ideje – područje razvijene, breditirane i konkurentne industrije i poljoprivrede
- mesto gde lokalna samouprava ide u susret privrednicima i povećava nivo komunikacija i saradnje a poverenje prema stanovništvu i privredi gradi efikasnom i transparentnom pristupu poslu
- sredina u kojoj se stvaraju održive i nove vrste poslova saglasno savremenim tehnologijama, svojim resursima i očuvanju prirode
- grad koji svoj ekonomski razvoj izgrađuje povezivanjem umreženih visokoobrazovnih ustanova, privrede i poslovnih inkubatora otvorenih za savremene inovacije u privređivanju
- grad koji savesno upravlja svojim finansijama a budžet se ne projektuje sa deficitom.

Svaka je generacija subotičanki i subotičana suočena sa svojim vremenom i svojim izazovima. Naše učešće u postojanju ovoga grada opterećeno je nepovoljnim finansijskim i privrednim ambijentom koje delimo sa ostalim lokalnim sredinama. Ukoliko kao generacija prepoznamo da samo našom posvećenošću stvaranju i zajednici možemo savladati ove izazove utoliko će nas Subotica prepoznati kao svoje!

Pogledajmo otvoreno u svoje slabosti ali i ideje koje nas stvaraju, pokušajmo biti bolji nego što smo sada. Izgradimo Suboticu jedni sa drugima jer: **RAZLIKE NAS SPAJAJU!**

Poglavlje 6 – Vizija i strateški pravci razvoja

Subotica je 2022. godine regionalni industrijski centar severa Vojvodine, sa brendiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom privredom zasnovanom na znanju i inovativnosti, čiji su nosioci revitalizovana i osnažena mala i srednje preduzeća. Mesto atraktivno za preduzetništvo i investiranje u visoko efikasnu i produktivnu privredu, sa akcentom na dalji razvoj inženjersko-tehnoloških područja, koje obezbeđuje održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istovremeno orijentisana na moderni i održivi koncept ruralnog razvoja koji podrazumeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju dok su turistička ponuda i uslužna delatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.

Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sistema koje obezbeđuje da su znanja i veštine ljudskih resursa, konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Zajednica je utemljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unapređuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva deca obuhvaćena predškolskim vaspitanjem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unapređenju zdravlja. Sistem zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unapređenje zdravstvenih usluga.

Subotica je univerzitetski grad koji ima samostalni akreditovani univerzitet osnovan od strane države, sa najmanje pet fakulteta; Subotički univerzitet obavlja delatnost osnovnih i master akademskih studija i doktorskih studija, na srpskom, mađarskom i engleskom jeziku.

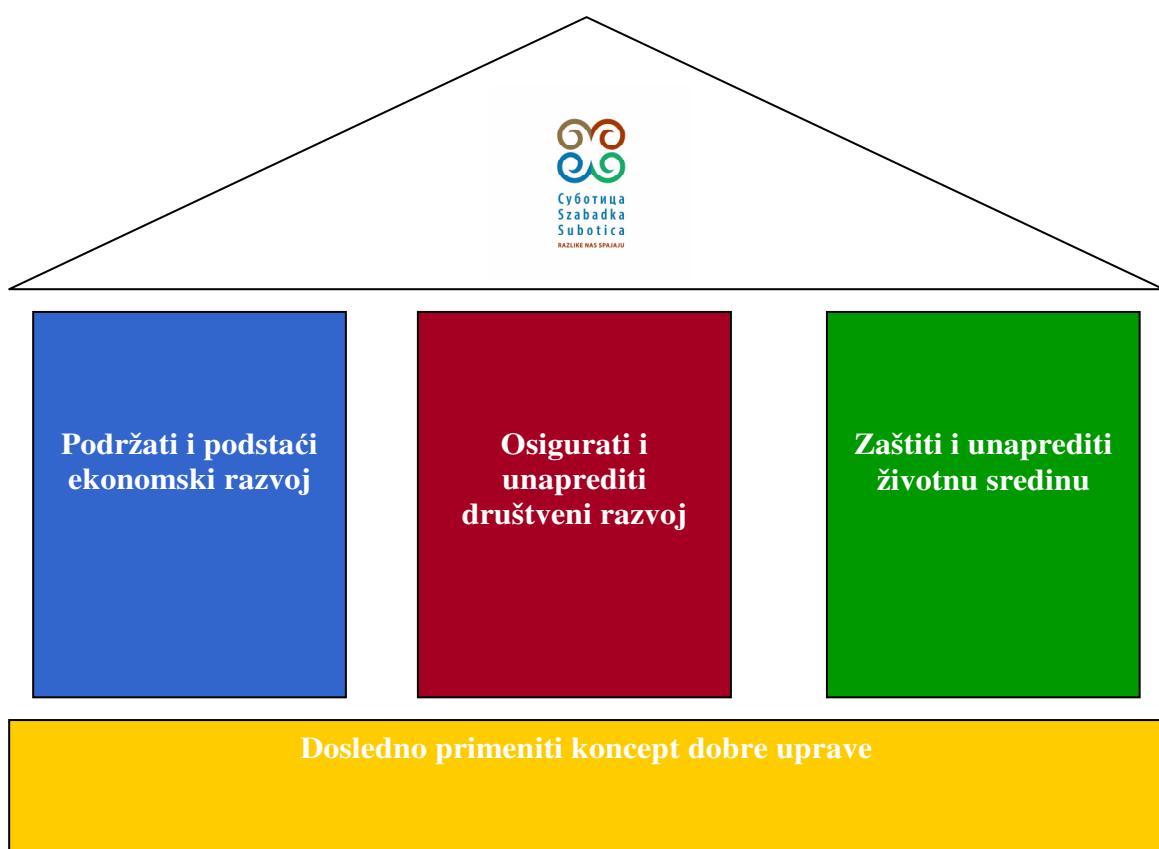
Subotica je grad koji prepoznaće vrednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju zasnovanu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korišćenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se bazira na usklađenosti graditeljskog nasleđa, prirodnog nasleđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvoja. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvojem baziranim na tradicionalnim vrednostima i održivom korišćenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom saobraćajnom infrastrukturom i logistikom,

prilagođenom potrebama privrede i građanstva, uz mogućnosti negovanja zdravih stilova života, a posebno biciklizma.

Subotica je grad u kojem ljudi vole da žive, i gde rado zasnivaju porodicu i rađaju decu, gde natalitet ima stopu rasta, biznis teži da se locira, a turisti žele da ga posete.

Subotica 2022. godine je moderan grad zadovoljnih, zaposlenih, zdravih i otvorenih ljudi, koji beleži tendenciju rasta standarda i kvaliteta života, u kom postoji partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora, kao i jednake mogućnosti i slobode za sve građane uz negovanje solidarnosti i humanosti.

U toku izrade strategije definisana su 4 strateška pravca i za svaki su definisani strateški ciljevi prikazana u tabeli:



Slika 11: Strateški pravci razvoja

7. Sistem upravljanja, praćenja i ocenjivanja Strategije

Proces implementacije strategije mora biti definisan kako bi se osigurao njen nastavak.

Ključni akteri moraju biti svesni svojih uloga i odgovornosti, a izvršna vlast mora:

- dodeliti odgovornosti - tako da se planovi efikasno realizuju,
- definisati set merljivih ciljeva - kako bi se pratio napredak.

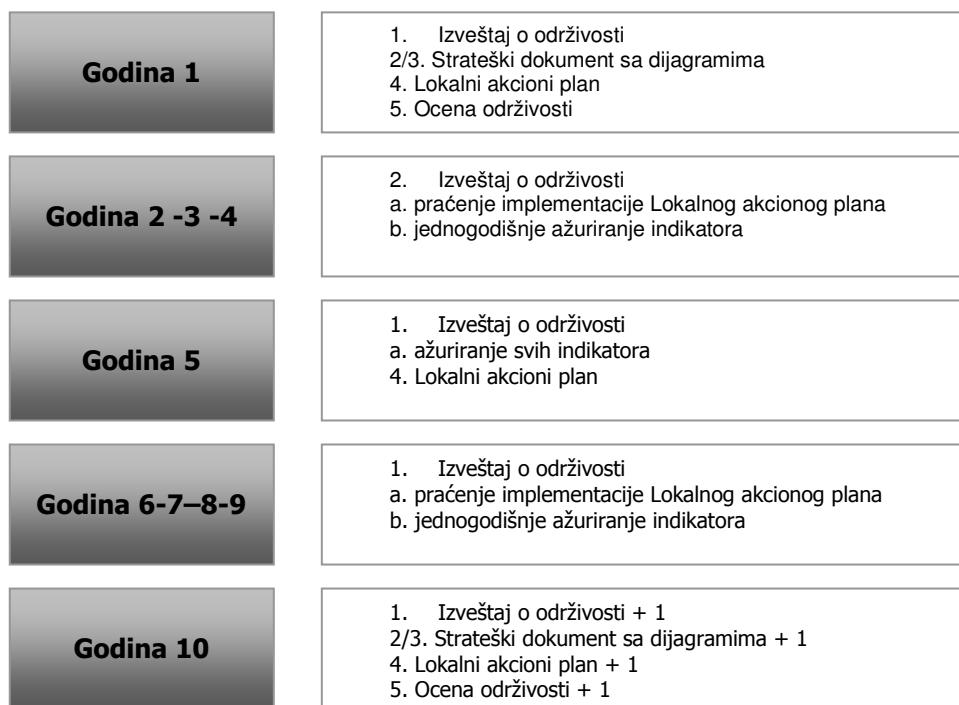
Kako bi se faza implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice uspešno realizovala, proces strateškog planiranja uključuje i aktivnosti na sistemu upravljanja i praćenja.

Upravljanje u svim profitnim i javnim organizacijama je proces zajedničnog delovanja ljudi u svrhu postizanja zajedničkih ciljeva. Upravljanje sadrži faze planiranja, organizacije, izbora ljudi, usmeravanja, rukovođenja i kontrole, uključujući i angažovanje ljudskih, finansijskih, tehnoloških i prirodnih resursa. Primena politika i strategija, za postizanje zadatih ciljeva mora biti razmatrana i preispitivana od strane svih osoba uključenih u proces. Način na koji se ovaj proces razmatranja i kontinuiranog preistitivanja realizuje, daje život sistem upravljanja i praćenja, ostvarujući brojne i raznolike relacije u okviru i van organizacije.

Praktično, proces strateškog planiranja je iznad svega dinamičan proces i finalni dokumenti se posmatraju kao dinamični odnosno promenljivi alati. Kao garancija ovakvog aktivnog pristupa, celokupan proces planiranja treba da bude određen kao desetogodišnji ciklus: analize – planiranja – programiranja – implementacije – realizacije – praćenja – procene – i ponovne analize, itd. Nakon toga, predstoji ponovno preispitivanje pravaca i aktera razvoja, uz prilagođavanje potrebama za izradu sledećeg strateškog plana.

Proces je kompletno prikazan na sledećem dijagramu:

Ciklus Strategije održivog razvoja lokalne zajednice



Faza implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice je bazirana na kombinaciji akcionog plana, organizacione strukture i uključivanju zainteresovanih aktera. Proces strategije održivog razvoja lokalne zajednice je inkorporiran i koristi postojeću strukturu u lokalnoj administraciji. Glavni deo organizacione strukture je **Koordinacioni tim** koji uključuje razna odeljenja. Poželjno je da je ovaj Tim za koordinaciju oformljen u okviru administracije, tako da može da koordinira celokupnim sistemom upravljanja i praćenja.

Tim za koordinaciju je odgovoran za integraciju Strateškog dokumenta i Lokalnog akcionog plana, prvenstveno u tri pravca:

- Direktno povezivanje Akcionog plana sa izradom i aktima gradskog budžeta. Za svaku aktivnost u okviru Akcionog plana moraju se obezbediti finansijska sredstva ili, bar definisati izvore finansiranja;
- Direktno povezivanje sa svim gradskim operativnim planovima i odeljenjima. Strateški dokument i Lokalni akcioni plan moraju u potpunosti biti integrисани sa gradskim svakodnevnim radnim procedurama. Sistem upravljanja treba precizno da identificuje nosioce odgovorne za implementaciju pojedinih aktivnosti i da pruži precizno definisana ovlašćenja i odgovornosti svih sekretara sekretarijata/uprave za sprovođenje tog integrisanog procesa u razumnom vremenskom roku (do usvajanja narednog gradskog budžeta)
- Integraciju Akcionog plana i Strateškog dokumenta sa planovima, projektima i aktivnostima svih javnih i privatnih institucija koje su uključene kao glavni nosioci implementacije Akcionog plana, počevši od različitih institucija i organa javne uprave, javnih komunalnih preduzeća, itd.

Stepen realizovanosti i status implementacije Strategije održivog razvoja lokalne zajednice mora biti konstantno praćen i procenjivan preko godišnjih ciklusa evaluacije korišćenjem indikatora održivosti (odnosi se na Strateški dokument i na kompletну zajednicu) i indikatora učinka (odnosi se na status implementacije Lokalnog akcionog plana). Svi ti indikatori su osnova za kompletan sistem praćenja implementacije strategije, kao osnovnog dela sistema upravljanja. Indikatori pružaju osnovne informacije i znanja vezana za napredak procesa implementacije strategije i dinamiku usaglašavanja. Sve promene indikatora i svi rezultati godišnje evaluacije moraju biti dostupni svim građanima putem jednostavnog i čitkog izveštaja.

Upravljanje realizacijom strategije održivog razvoja podrazumeva:

- Kontinuirane aktivnosti na prikupljanju podataka za potrebe praćenja indikatora,
- Godišnje ažuriranje podataka, popunjavanje i vrednovanje indikatora, sa analizom tendencija po pojedinim pokazateljima,
- Aktivnosti na praćenju realizacije godišnjih akcionih planova od strane za to imenovanog tela,
- Pripremanje izveštaja imenovanom odboru Skupštine grada o efektima realizacije strategije, najmanje jednom godišnje,
- Pripremanje predloga za modifikaciju pojedinih ciljeva, mera ili programa,
- Skupština grada godišnje razmatra izveštaj o realizaciji, usvaja akcioni plan za narednu godinu i razmatra eventualne predloge za prilagođavanje programa promjenjenim okolnostima.

U cilju realizacije ovih zadataka, u roku od 90 dana od usvajanja Strategije održivog razvoja, Gradonačelnik:

- Imenuje gradskog kordinatora zaduženog za usaglašavanje aktivnosti na realizaciji Strategije na gradskom nivou
- Definiše lokalne aktere razvoja i sa njima potpisuje partnerski ugovor o realizaciji određenih prioriteta iz Strategije, sa ciljem jasnog definisanja nosilaca, postupaka i odgovornosti za sprovođenje. Partnerski ugovori postaju prilog Strategije.
- Imenuje organ, ustanovu, instituciju ili organizaciju koji će po dogovorenoj dinamici raditi na ažuriranju podataka, popunjavanju i vrednovanju indikatora i o tome dostaviti izveštaj najmanje jednom godišnje.
- Imenuje kompetentno stručno radno telo koje će po dogovorenoj dinamici: pratiti realizaciju programa, akcionih planova i projekata, oceniti održivost i po potrebi predložiti prilagođavanje i korekciju akcionih planova mogućnostima i o tome izveštavati najmanje jednom godišnje. Potpisnik partnerskog sporazuma za realizaciju strategije ne može biti imenovan za monitoring, tj. praćenje.

Poglavlje 8: Strateški ciljevi, prioriteti, mere i aktivnosti - spisak Projekata

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
1.1. Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih direktnih investicija uz zadržavanje postojećih, saradnja lokalne privrede i povezanost sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama radi reindustrijalizacije grada	1.1.1. Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih i industrijskih zona i razvoj logističke infrastrukture	<p>1.1.1.1. Saobraćajnice, rasveta</p> <p>1.1.1.2. Proširenje i poboljšanje kvaliteta vodosnabdevanja i kanalizacione mreže</p> <p>1.1.1.3. Unapređenje IT infrastrukture</p> <p>1.1.1.4. Izgradnja električne infrastrukture</p> <p>1.1.1.5. Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata)</p> <p>1.1.1.6. Logistika zaobilaznice Y krak</p> <p>1.1.1.7. Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikirija-Baja</p> <p>1.1.1.8. Izgradnja heliodroma u okviru privredne zone Mali Bajmok</p> <p>1.1.1.9. Izrada Plana generalne regulacije i ostale dokumentacije za fazno infrastrukturno opremanje zone Radanovac</p> <p>1.1.1.10. Izgradnja objekata za logističke i proizvodne namene za potrebe izdavanja potencijalnim investitorima i mogućeg preseljenja BIZNIS INKUBATORA</p> <p>1.1.1.11. Bikovački aerodrom – sanacija i dokumentacija za preregistraciju</p>
	1.1.2. Uspostavljanje sistema mera radi privlačenje novih i zadržavanje postojećih	<p>1.1.2.1. Kreiranje jedinstvenog vizuelnog identiteta grada kroz promotivni materijal</p> <p>1.1.2.2. Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu “one stop shop”</p> <p>1.1.2.3. Kontinuirano unapređivanje Geografskog informacionog sistema - GIS</p>
	1.1.3. Jačanje saradnje u privredi i povezanosti sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama	<p>1.1.3.1. Projekat „naučno-tehnološki generator“</p> <p>1.1.3.2. Unapređenje i razvoj Biznis inkubatora</p> <p>1.1.3.3. Srednjoročni plan razvoja Slobodne zone sa elementima marketinške podrške i promocije</p> <p>1.1.3.4. Promovisanje i podrška klasterima i drugim oblicima udruživanja</p> <p>1.1.3.5. Pribavljanje vojne imovine-prva kasarna</p> <p>1.1.3.6. Dokapitalizacija Slobodne zone</p> <p>1.1.3.7. Izgradnja obdaništa u privrednoj zoni M.Bajmok za potrebe radnika izgrađenih i planiranih fabrika</p>
	1.1.4. obezbeđenje preduslova za proširenje lokacije u radno-poslovnoj zoni Mali Bajmok	<p>1.1.4.1. Proširenja investicione lokacije “Mali Bajmok”</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
1.2. Razvijen mehanizam institucionalne podrške razvoju preduzetništva i sektoru MSP uz promociju preduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u delatnostima zasnovanim na znanju i veštinama.	1.2.1. Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku zapošljavanju, edukaciji	<p>1.2.1.1. Podrška uspostavljanju sistema obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca</p> <p>1.2.1.2. Implementacija lokalnog akcionog plana za zapošljavanje</p> <p>1.2.1.3. Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji</p> <p>1.2.1.4. Podrška pri konkursanju za sredstva razvojnih fondova i drugih izvora finansiranja</p> <p>1.2.1.5. Podrška programima i projektima koji podstiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje</p> <p>1.2.1.6. Istraživanje strukture zaposlenih na teritoriji grada Subotice</p> <p>1.2.1.7. Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku</p>
	1.2.2. Intenziviranje saradnje privrede sa naučno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza lovođenje novih standarda	<p>1.2.2.1. Podizanje nivoa ulaganja u tehnološki razvoj privrede grada</p> <p>1.2.2.2. Unapređenje i razvijanje preduslova sa ciljem podsticanja izvoza</p> <p>1.2.2.3. Podrška obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškolovanje nedostajućih profila zanimanja</p> <p>1.2.2.4. Organizovanje radionica za sticanje praktičnih iskustava</p> <p>1.2.2.5. Organizovanje tematskih treninga i konsaltinga za izradu i popunjavanje konkursne dokumentacije</p> <p>1.2.2.6. Organizovanje konsalting usluga za potrebe privrede</p> <p>1.2.2.7. Podrška uvođenju i funkcionisanju sistema kvaliteta i standarda (ISO standardi, TQM, EMAS, HALAL, HCCP i drugih)</p> <p>1.2.2.8. Podrška uspostavljanju sistema za preradu industrijskog i komunalnog otpada koji se stvara u proizvodnom procesu</p> <p>1.2.2.9. Angažovanje tehnologija koje zahtevaju manju potrošnju voda, odnosno sistema reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje</p> <p>1.2.2.10. Organizovanje Međunarodne izložbe industrijskih pronašlazaka</p> <p>1.2.2.11. Otvaranje «KUĆE BUDUĆNOSTI» uz istorijski prikaz naučno-tehnoloških dostignuća i izuma</p> <p>1.2.2.12. Podrška razvijanju centra za održivi razvoj</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
1.3. Tržišno orijentisana održiva poljoprivredna proizvodnja sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udeo organske proizvodnje.	1.3.1. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primenom novih tehnologija	<p>1.3.1.1. Podsticanje proizvodnje voća i povrća</p> <p>1.3.1.2. Nabavka opreme za kontrolu kvaliteta izvozno orijentisanih prehrabnenih proizvoda</p> <p>1.3.1.3. Podrška savetodavnim aktivnostima</p> <p>1.3.1.4. Izrada Strategije ruralnog razvoja i razvoja poljoprivrede</p> <p>1.3.1.5. Stvaranje preduslova za formiranje logističkog centra i razvoj prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede</p> <p>1.3.1.6. Promocija organske proizvodnje sa aspekta ekonomskog razvoja, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi preko Međunarodne manifestacije BIOFEST (sajam organskih proizvoda, međunarodna konferencija, „Zelena nedelja“, berza organskih proizvoda itd.)</p> <p>1.3.1.7. Izrada studije razvoja poljoprivrede kroz promene strukture poljoprivredne proizvodnje; uvođenje organske poljoprivrede preko Makro projekta - razrađenog koncepta ekološki uravnoteženog, ekonomski održivog i socijalno odgovornog razvoja</p> <p>1.3.1.8. Izrada strategije razvoja vinogradarstva autohtonih sorti vina (kadarka i kevedinka)</p>
	1.3.2. Unapređenje nivoa organizovanosti, institucionalne podrške investicionih aktivnosti i kapaciteta prehrabeno-prerađivačkog sektora	<p>1.3.2.1. Podsticanje realizacije poljoprivrednih proizvoda (Veletržnica)</p> <p>1.3.2.2. Podrška učešća na domaćim i inostranim sajmovima</p> <p>1.3.2.3. Unapređenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)</p> <p>1.3.2.4. Podizanje kapaciteta udruženja</p> <p>1.3.2.5. Izrada studije sistema navodnjavanja</p>
1.4. Promocija održivog razvoja uslužnih delatnosti i turizma baziranog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.	1.4.1. Izgradnja turističke infrastrukture	<p>1.4.1.1. Povezivanje kanalizacione mreže naselja Palić sa grdskim prečistačem otpadnih voda</p> <p>1.4.1.2. Izgradnja javne infrastrukture banje Palić</p> <p>1.4.1.3. Izgradnja kompleksa bazena «Banja Palić»</p> <p>1.4.1.4. Rekonstrukcija Velikog parka</p> <p>1.4.1.5. Završetak rekonstrukcije Velike terase, Palić</p> <p>1.4.1.6. Rekonstrukcija Ženskog štranda</p> <p>1.4.1.7. Rekonstrukcija Vile Bagoljar</p> <p>1.4.1.8. Dovršetak Eko-centra</p> <p>1.4.1.9. Izgradnja smeštajnih kapaciteta</p> <p>1.4.1.10. Objekti atrakcija</p> <p>1.4.1.11. Objekti rekreacije</p> <p>1.4.1.12. Komercijalni sadržaji</p> <p>1.4.1.13. Opremanje vizitorskog centra na Ludašu</p> <p>1.4.1.14. Unapređenje i razvoj ZOO vrta</p> <p>1.4.1.15. Izrada studije upotrebljivosti geotermalnih voda na teritoriji Grada Subotice</p> <p>1.4.1.16. Obeležavanje značajnih objekata</p> <p>1.4.1.17. Ekspropriacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
	1.4.2. Razvoj uslužne delatnosti i promocije u cilju razvoja turizma kroz podsticaj preduzetništva u turizmu, koordinaciju, brendiranje i razvoj jedinstvene turističke ponude	<p>1.4.2.1. Izrada programa za podizanje i kontrolu kvaliteta usluga i smeštaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti</p> <p>1.4.2.2. Edukativne delatnosti u cilju razvoja uslužnog i turističkog sektora</p> <p>1.4.2.3. Organizovanje manifestacija, događaja, uključivanje u evropske inicijative za stvaranje «turističkih puteva»</p> <p>1.4.2.4. Realizacija marketing plana promocije Palića kao turističke destinacije</p> <p>1.4.2.5. Sveobuhvatniji marketinški nastup i obezbeđenje internet konekcije kroz pilot projekat HOT SPOT</p> <p>1.4.2.6. Unapredjenje internet prezentacije i štampanog materijala za potrebe turizma</p> <p>1.4.2.7. Promovisanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"</p> <p>1.4.2.8. Projekat razvoja turizma u ruralnom predelu</p> <p>1.4.2.9. Izrada informatora uslužnih delatnosti na teritoriji Subotice</p> <p>1.4.2.10. Podsticanje udruživanja nosilaca uslužnih delatnosti</p> <p>1.4.2.11. Organizovanje manifestacije «Dani promocije uslužnih delatnosti»</p> <p>1.4.2.12. Istraživanje tržišta usluga</p> <p>1.4.2.13. Razvijanje i promovisanje brenda „Suveneri Subotice“</p> <p>1.4.2.14. Kategorizacija manifestacija i festivala u gradu</p> <p>1.4.2.15. Uključivanje u mrežu gradova sa tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima</p>
1.5. Unapređenje razvoja ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvoja infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uslova sa ciljem zadržavanje mladih na selu.	1.5.1. Stvaranje uslova za život na selu	<p>1.5.1.1. Unapređenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture</p> <p>1.5.1.2. Unapređenje stanja atarskih puteva</p> <p>1.5.1.3. Unapređenje ponude u oblasti seoskog turizma kroz povećanje smeštajnih kapaciteta i broja kategorisanih gazdinstava</p> <p>1.5.1.4. Unapređenje pomovisanja tradicionalnih zanata</p> <p>1.5.1.5. Podrška razvijanju preduzetništva u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje u ruralnim sredinama</p> <p>1.5.1.6. Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije</p> <p>1.5.1.7. Podrška promovisanju i otvaranju pilot postrojenja za iskorišćavanje obnovljivih izvora energije</p> <p>1.5.1.8. Podrška lokalnim akcionim grupama u ruralnim područjima</p> <p>1.5.1.9. Izrada lične karte sela na teritoriji Grada Subotica</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
2.1. Unapređenje kvaliteta obrazovanja građana/ki kroz veću integraciju marginalizovanih grupa, povećanje obuhvata dece predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i veština u skladu sa potrebama tržišta	2.1.1. Repozicioniranje grada kao obrazovnog i univerzitetskog centra kroz napređenje sistema formalnog i neformalnog obrazovanja 2.1.2. Unapređenje sistema predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kroz poboljšanje uslova rada , veću integraciju marginalizovanih grupa , stvaranje uslova za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promocije zdravih stilova života i nenasilja	<p>2.1.1.1. Izrada Strategije razvoja visokog obrazovanja Grada</p> <p>2.1.1.2. Osnivanje i početak rada samostalnog subotičkog državnog univerziteta na više jezika</p> <p>2.1.1.3. Stvaranje uslova za prelazak viših škola u škole za primjene studije</p> <p>2.1.1.4. Osnivanje edukativnog centra u Subotici</p> <p>2.1.1.5. Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze</p> <p>2.1.1.6. Izrada Strategije neformalnog obrazovanja</p> <p>2.1.1.7. Osnivanje centra za stručnu obuku i usavršavanje</p> <p>2.1.2.1. Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole</p> <p>2.1.2.2. Uvođenje bilingvalnog rada u 8 vaspitnih grupa u Predškolskoj ustanovi</p> <p>2.1.2.3. Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na teritoriji Grada</p> <p>2.1.2.4. Opremanje školskih kabinet i radionica za praktičnu nastavu</p> <p>2.1.2.5. Potpisivanje sporazuma o saradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladim</p> <p>2.1.2.6. Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvifikaciju</p> <p>2.1.2.7. Promovisanje preduzetništva među mladima</p> <p>2.1.2.8. Uvođenje 11 časovnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove</p> <p>2.1.2.9. Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu</p> <p>2.1.2.10. Gasifikacija 10 objekata Predškolske ustanove</p> <p>2.1.2.11. Popravka i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske ustanove</p> <p>2.1.2.12. Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove</p> <p>2.1.2.13. Nabavka savremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi</p> <p>2.1.2.14. Izgradnja fiskulturne sala u OS "Đuro Salaj"</p> <p>2.1.2.15. Izgradnja objekta za SŠ "Bosko Milićević"</p> <p>2.1.2.16. Škola bez nasilja</p> <p>2.1.2.17. Bezbednost u saobraćaju</p> <p>2.1.2.18. Očuvanje i unapređenje zdravlja</p> <p>2.1.2.19. Očuvanje životne sredine</p> <p>2.1.2.20. Sanacija školskih objekata</p> <p>2.1.2.21. Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce</p> <p>2.1.2.22. Obrazovanje siromašnih pripadnika romske zajednice</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
2.2. Unapređenje zdravlja građana/ki kroz promociju zdravih stilova života i načina ishrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i blagovremeni odgovarajući tretman	2.2.1. Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite	<p>2.2.1.1. Stvaranje jedinstvenog informacionog sistema između Apoteke, Doma zdravlja, RZZO Filijala Subotic, ZZJZ i Opšte bolnice</p> <p>2.2.1.2. Web shoping – nabavka proizvoda apoteke preko interneta</p> <p>2.2.1.3. Poboljšana distribucija i pristup lekovima na celoj teritoriji grada</p> <p>2.2.1.4. Adaptacija i proširenje objekata hitne pomoći (tehnički prilaz)</p> <p>2.2.1.5. Organizovano prikupljanje i uništavanje farmaceutskog otpada</p> <p>2.2.1.6. Razvijanje međusektorske saradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog delovanja na prevenciji zdravlja mladih</p> <p>2.2.1.7. Rano otkrivanje osoba sa povиšenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke</p>
	2.2.2. Promocija, uspostavljanje i negovanje zdravih stilova života	<p>2.2.2.1. Promovisanje važnosti pravilne ishrane kod dece i mladih uz stručno usavršavanje prosvetnih radnika i vaspitača</p> <p>2.2.2.2. Promovisanje važnosti fizičkih aktivnosti (šetnja, biciklizam)</p> <p>2.2.2.3. Povećanje nivoa svesti mladih o bolestima zavisnosti</p> <p>2.2.2.4. Zaštita dece na internetu</p>
	2.2.3. Unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite	<p>2.2.3.1. Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite</p> <p>2.2.3.2. Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na teritoriji Grada</p> <p>2.2.3.3. Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih radnika</p> <p>2.2.3.4. Kupovina vozila za prevoz pacijenata sa akutnim infarktom</p>
2.3. Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika i lokalnih usluga socijalne zaštite na principu saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoca usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju	2.3.1. Unapređenje položaja građana/ki iz posebno osetljivih grupa proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacionih oblika i vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite, sa naglaskom na preventivno delovanje	<p>2.3.1.1. Uspostavljanje usluge «Kuće na pola puta»</p> <p>2.3.1.2. Izgradnja objekta za stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom</p> <p>2.3.1.3. Otvaranje Sigurne kuće za žrtve nasilja</p> <p>2.3.1.4. Otvaranje Centra za pružanje usluge personalne asistencije</p> <p>2.3.1.5. Otvaranje Prihvatišta za odrasle i stare</p> <p>2.3.1.6. Organizovanje usluge palijativne nege u okviru Gerontološkog centra</p> <p>2.3.1.7. Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
2.4. Povećanje učešća građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku saradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i negovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti	2.4.1. Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namene	<p>2.4.1.1. Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena</p> <p>2.4.1.2. Rekonstrukcija i izgradnja dečijih igrališta i sportskih terena</p> <p>2.4.1.3. Izgradnja zatvorenog klizališta</p> <p>2.4.1.4. Rekonstrukcija Hale sportova i Stadiona malih sportova</p> <p>2.4.1.5. Rekonstrukcija Narodog pozorišta</p> <p>2.4.1.6. Rekonstrukcija Sinagoge</p> <p>2.4.1.7. Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih fasada unutar zaštićenog jezgra</p> <p>2.4.1.8. Restauracija i revitalizacija kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima</p> <p>2.4.1.9. Formiranje Fonda za izvođenje mera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima</p> <p>2.4.1.10. Rekonstrukcija anfiteatra i bioskopa Eurocinema</p> <p>2.4.1.11. Adaptacija Letnje pozornice</p> <p>2.4.1.12. Završetak rekonstrukcije Dečjeg pozorišta</p>
	2.4.2. Unapređenje kulturnog i zabavnog imidža grada	<p>2.4.2.1. Izrada Strategije interkulturalnosti</p> <p>2.4.2.2. Promocija kulturnih programa u cilju unapređenja turizma</p> <p>2.4.2.3. Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja (kategorizacija, pokroviteljstvo i sl.)</p> <p>2.4.2.4. Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja</p> <p>2.4.2.5. Istimanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine</p> <p>2.4.2.6. Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)</p> <p>2.4.2.7. Promocija kulturne baštine sa posebnim akcentom na secesiju – šetnjom kroz grad</p> <p>2.4.2.8. Podrška manifestacijama od nacionalnog značaja na teritoriji grada</p> <p>2.4.2.9. Pretvaranje tavanskog prostora Gradskog muzeja-a u depoe i konzervatorske radionice</p>
	2.4.3. Unapređenje kvaliteta provođenja slobodnog vremena dece i mladih na teritoriji grada	<p>2.4.3.1. Otvaranje omladinskog kulturnog centra</p> <p>2.4.3.2. Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreativne aktivnosti mladih i igrališta za decu</p> <p>2.4.3.3. Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na teritoriji grada za osobe sa invaliditetom i decu.</p> <p>2.4.3.4. Organizovanje poseta mladih iz ruralnih sredina kulturnim dešavanjima u gradu</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
2.5. Podizanje nivoa ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osetljivih grupa u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promocija interkulturnosti i demokratskih vrednosti, kao i definisanje pronatalitetne politike Grada	2.5.1. Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodnog budžetiranja	<p>2.5.1.1. Formiranje Saveta za rodnu ravnopravnost</p> <p>2.5.1.2. Izrada Akcionog plana za rodnu ravnopravnost</p> <p>2.5.1.3. Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprave sa načelima rodne ravnopravnosti i stvaranje uslova za povećanje učešća žena i diskriminisanih grupa u predstavničkim telima na svim nivoima i u procesu odlučivanja</p> <p>2.5.1.4. Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju</p>
	2.5.2. Podsticanje zapošljavanja, ženskog preduzetništva i samozapošljavanja radi	<p>2.5.2.1. Kreditni programi za podsticanje preduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i diskrimisanih grupa</p> <p>2.5.2.2. Uvođenje mera pozitivne akcije za pripadnice ženskog pola prilikom dodelje stipendija</p>
	2.5.3. Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju	2.5.3.1. Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravnopravnosti koje će se koristiti na času razredne nastave
	2.5.4. Podsticanje aktivne politike prema omladini	<p>2.5.4.1. Formiranje Saveta za mlade</p> <p>2.5.4.2. Otvaranje Kancelarije za mlade u okviru lokalne samouprave</p> <p>2.5.4.3. Izrada i sprovođenje Lokalnog akcionog plana za mlade</p>
	2.5.5. Očuvanje samoidentiteta nacionalnih zajednica"	<p>2.5.5.1. Obezbediti kontinuirano finansiranje manifestacija od značaja za nacionalne savete iz posebnih pozicija u budžetu Grada</p> <p>2.5.5.2. Obezbeđivanje kontinuirane medijske promocije manifestacija od značaja za nacionalne savete</p>
	2.5.6. Podsticanje nataliteta	<p>2.5.6.1. Izrada Akcionog plana za podsticanje nataliteta</p> <p>2.5.6.2. Uvođenje sistema beneficija za porodice sa više dece</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
3.1. Obezbeđivanje održivog razvoja kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korišćenje radom stvorenih vrednosti i upravljanje prirodnim resursima i zaštićenim područjima , otpadom, podsticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rešenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i unapređenja životne sredine	3.1.1. Obezbeđivanje upravljanja, sprovođenja i postupanja na osnovu usvojenih prostornih i urbanističkih planova	<p>3.1.1.1. Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu i predeonim elementima</p> <p>3.1.1.2. Razvijanje mehanizma o primeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja</p> <p>3.1.1.3. Uspostavljanje mehanizama za primenu metodologije za provere ostvarenja usvojenih planova</p> <p>3.1.1.4. Evidentiranje lokacija, vrednovanje statusa ugroženosti životne sredine i klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije</p>
	3.1.2. Obezbeđivanje integralnog i racionalnog korišćenja vodnog resursa	<p>3.1.2.1. Preispitivanje studije o koncepciji kanalisanja i vodosnabdevanja na teritoriji Grada Subotica (prigradska naselja), stanovništva i drugih korisnika - Razmatranje izgradnje sistema za dovođenje površinskih voda na teritoriju Grada kako bi se očuvali postojeći vodni resursi i sprečile nestašice vode u budućnosti</p> <p>3.1.2.2. Realizacija sistema vodosnabdevanja:na Vodozahvatu I bušenjem i opremanjem bunara,na Vodozahvatu II izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema određenim grupama</p> <p>3.1.2.3. Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)</p> <p>3.1.2.4. Izgradnja uredjaja za prečišćavanje otpadnih voda Bajmok sa crpnjom stanicom i glavnim vodom do uređaja</p> <p>3.1.2.5. Izgradnja potisnog kanalizacionog voda Subotica Palić sa crpnjom stanicom i retenzijom na UPOV-u</p> <p>3.1.2.6. Izrada Generalnog rešenja za atmosferske vode na delu sliva VII,VIII i na potezu izmedju Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrebljene vode na delu sliva O do zapadne granice gradjevinskog reona</p> <p>3.1.2.7. Zacevljenje otvorenog dela kolektora III od Bajnatske ulice do UPOV Subotica,izrada Glavnog projekta,revizija Generalnog rešenja slivova O,I,II,III,IV,V i VI</p> <p>3.1.2.8. Realizacija i razrada odabranog pilot projekta a Vodozahvatu I i II</p> <p>3.1.2.9. Uspostavljanje sistemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvaliteta vode sa standardima</p> <p>3.1.2.10. Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korišćenja vode u tehnološkim procesima industrijei njihovih većih korisnika</p> <p>3.1.2.11. Uspostavljanje mehanizama racionalnog korišćenja vode u domaćinstvu (individualno i kolektivno stanovanje)</p> <p>3.1.2.12. Sprovođenje kontrolisanog prihvatanja i prečišćavanja otpadnih voda svih potrošača na teritoriji grada</p> <p>3.1.2.13. Povećanje stepena obuhvaćenosti javnim kanalizacionim sistemima na teritoriji grada</p> <p>3.1.2.14. Prilagođavanje kvaliteta vode za kupanje standardima</p> <p>3.1.2.15. Obezbeđivanje adekvatnih tretmana, ponovne upotrebe ili odlaganje mulja sa uređaja za prečišćavanje</p> <p>3.1.2.16. Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (Otvoreni kanali koji su deo vodoprivrednog razvoja Grada Subotice 2013 – 2022)</p> <p>3.1.2.17. Izrada katastra podzemne i površinske vodei njihovih većih korisnika</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.3. Obezbeđivanje kvaliteta vazduha i nivoa komunalne buke	<p>3.1.3.1. Unapređenje programa monitoringa ambijentalnog vazduha uključivanjem:automatskih stanica,praćenjem emisije iz mobilnih izvora,praćenjem emisije iz sektora industrije,suzbijanjem biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima</p> <p>3.1.3.2. Podsticanje smanjenja emisije štetnih gasova uvodenjem čistijih energenata u javnom saobraćaju, kao i poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja sa ciljem smanjenja korišćenja individualnih vozila</p> <p>3.1.3.3. Unapredjenje monitoringa buke kroz: povećanje broja i učestalosti merenja,grafičko prikazivanje podataka na mapama</p> <p>3.1.3.4. Podsticanje smanjenja buke poreklom od saobraćaja kroz izmeštanje teretnog i tranzitnog saobraćaja,poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja, podizanje svesti sa ciljem smanjenja zloupotrebe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke</p>
	3.1.4. Zaštita zemljišta	<p>3.1.4.1. Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih materija (degradirana zemljišta, područja pod rizikom,kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)</p> <p>3.1.4.2. Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa i podizanje poljozaštitnih pojaseva, podizanje i rekonstrukcija vetrozaštitnih pojaseva</p> <p>3.1.4.3. Podrška razvoju organske proizvodnje - pilot projekti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvođenje organske poljoprivrede - očuvanje biodiverziteta – autohtonih rasa domaćih životinja - razvoj programa prerade organskih sirovina u porodičnim gazdinstvima - revitalizacija salaša <p>3.1.4.4. Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.5. Unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i sprovodenje mera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolini Subotice	<p>3.1.5.1. Sanacija i remedijacija jezera Ludaš-izrada Studije i projektne tehničke dokumentacije</p> <p>3.1.5.2. Završetak izgradnje regionalnog sistema vodosnabdevanja severne Bačke</p> <p>3.1.5.3. Izrada Studije predela regiona Subotice</p> <p>3.1.5.4. Utvrđivanje stanja vodnog resursa</p> <p>3.1.5.5. Studija unapređenja stanja hidroresursa</p> <p>3.1.5.6. Studija o korišćenju poljoprivrednog otpada za grejanje na teritoriji Grada Subotice</p> <p>3.1.5.7. Pilot projekat iz Studije</p> <p>3.1.5.8. Uspostavljanje biološkog koridora između jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić i Ludaš)</p> <p>3.1.5.9. Preispitivanje programskih aktivnosti vezanih za kvalitet i stanje jezera Palić (zgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unapređenje rada gradskog prečistača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških prečistača na salašima)</p> <p>3.1.5.10. Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću</p>
	3.1.6. Monitoring i promocija prirodnih vrednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz oblasti zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa	<p>3.1.5.11. Očuvanje stepskih i peščarskih staništa, povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolini Subotice</p> <p>3.1.5.12. Revitalizacija staništa prirodnih retkosti u predelu izuzetnih odlika "Subotička peščara"</p> <p>3.1.5.13. Sprečavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organizovanu saradnju sa lokalnim stanovništvom i udruženjima građana</p> <p>3.1.5.14. Uspostavljanje sistema mera eksploracije peska na području PIO "Subotička peščara" i radovi na revitalizaciji Majdana</p> <p>3.1.5.15. Unapredjenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš</p> <p>3.1.5.16. Održivo korišćenje poljoprivrednog zemljišta na zaštićenim područjima Subotice</p> <p>3.1.5.17. Uvodjenje starih rasa stoke na pašnjake i livade ZP Subotice, naročito subotička peščara</p> <p>3.1.5.18. Pilot projekat jačanja autohtonih šumskih fragmenata</p> <p>3.1.5.19. Pilot projekat organske proizvodnje na pojedinačnim ZP Subotice</p> <p>3.1.6.1. Letnji radni kampovi na zaštićenim područjima</p> <p>3.1.6.2. Istraživački kampovi na zaštićenim područjima</p> <p>3.1.6.3. Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode "Ludaško jezero"</p> <p>3.1.6.4. Završetak uređenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uređenje izložbene postavke i unapredjenje programa edukacije školske omladine o zaštiti prirode</p> <p>3.1.6.5. Uredjivanje posetilačkih staza i Vizitorskog info centra u PIO "Subotička peščara"</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
	3.1.7.Revitalizacija prirodnih staništa	<p>3.1.7.1. Otkup i revitalizacija parcela u SRP "Ludaško jezero"</p> <p>3.1.7.2. Zaštita hidroloških celina</p> <p>3.1.7.3. Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša</p>
	3.1.8.Saradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja,uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža	<p>3.1.8.1. Formiranje ekoloških mreža regiona Subotice</p> <p>3.1.8.2. Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja "Rečica Kireš"-Kőrös-ér</p>
	3.1.9.Uspostavljanje sistema upravljanja otpadom	<p>3.1.9.1. Studija izbora tehničko-tehnološkog rešenja za upravljanje otpadom iz nadležnosti lokalne samouprave</p> <p>3.1.9.2. Uređivanje upravljanja opasnim otpadom iz domaćinstva</p> <p>3.1.9.3. Unapređenje odabranog rešenja u sistemu upravljanja komunalnim otpadom</p> <p>3.1.9.4. Obezbeđivanje opreme za upravljanje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</p> <p>3.1.9.5. Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na teritoriji grada Subotica</p> <p>3.1.9.6. Podsticanje odabrane/og (tehnologije) rešenja za tretman biorazgradivog otpada</p> <p>3.1.9.7. Izgradnja regionalnog sistema upravljanja otpadom</p> <p>3.1.9.8. Sistemsko rešavanje uređivanja komercijalnog i industrijskog otpada</p> <p>3.1.9.9. Usklađivanje i provera načina odlaganja u sistemu organizovanog sakupljanja komunalnog otpada u podzemne kontejnere (mreža podzemnih kontejnera)</p> <p>3.1.9.10. Realizacija projekta Sanacije deponije «Aleksandrovačka bara»</p> <p>3.1.9.11. Sanacija divljih deponija na teritoriji grada</p>
	3.1.10.Razvoj ekološke svesti građana u vezi sa upravljanjem otpadom i podsticanje uvođenja "zelenih " tehnologija	<p>3.1.10.1. Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetskih pasoša) sa podacima o aktuelnim energetskim sistemima i njihovim kapacitetima.</p> <p>3.1.10.2. Izrada studije/projekta unapređenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata</p> <p>3.1.10.3. Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektovanim i realizovanim sistemima iskorišćenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari,)</p> <p>3.1.10.4. Studija izbora potencijalnih lokacija za korišćenje energije veta</p> <p>3.1.10.5. Projektovanje sistemskih rešenja za iskorištenje energije sunca , kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dečije ustanove, zdravstvene ustanove...sportski objekti)</p> <p>3.1.10.6. Analiza isplativosti poljoprivredne proizvodnje radi primene biomase u energetskim sistemima i primene biodizela u proizvodnim procesima</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
3.2. Uspostavljanje modernog saobraćajnog sistema radi smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu i javno zdravlje razvojem integrisanog i održivog urbanog plana mobilnosti kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima povećanjem udela putovanja javnim prevozom, pešačenjem i biciklom	<p>3.2.1. Izgradnja i revitalizacija saobraćajne-putne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti saobraćaja u centru grada i unapređenje kvaliteta lokalne putne mreže, koja</p> <p>3.2.2. Unapređenje sistema javnog saobraćaja u skladu sa dokumentom „Studija o javnom saobraćaju“ i povećanje bezbednosti saobraćaja</p>	<p>3.2.1.1. Održavanje i dalji razvoj mreže biciklističkih staza 3.2.1.2. Završetak ekspropriacije zemljišta za Y krak 3.2.1.3. Realizacija saobraćajnice velikog kapaciteta oko centra grada 3.2.1.4. Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga 3.2.1.5. Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih puteva 3.2.1.6. Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama 3.2.1.7. Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih puteva drugog reda 3.2.1.8. Izgradnja putne infrastrukture radi boljeg regulisanja saobraćaja u prometnim saobraćajnim čvorишima 3.2.1.9. Izgradnja terminala za teretna vozila 3.2.2.1. Uvođenje alternativnog vida javnog saobraćaja 3.2.2.2. Obezbeđivanje preduslova za izgradnju javnih garaža-realizacija planiranih 3.2.2.3. Formiranje zona saobraćaja sa ograničenjima brzine 3.2.2.4. Podizanje (sagledavanje) bezbednosti u saobraćaju (pešački prelazi kod škola i predškolskih ustanova, semafori, ...)</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
3.3. Obezbeđivanje održivog /Uređenje sistema urbanog razvoja izbegavanjem urbane rasplinutosti, ponovnoj upotrebi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, obezbeđivanjem dogovarajuće g očuvanja, obnavljanja i upotrebe urbanog kulturnog nasleđa (posebno arhitekture i secesije) i promovisanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti	3.3.1. Očuvanje, obnavljanje i upotreba kulturnog nasleđa – (arhitekture secesije i drugo)	<p>3.3.1.1. Sprovođenje edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj istoriji i značaju graditeljskog nasleđa</p> <p>3.3.1.2. Formiranje staza secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susednim državama</p> <p>3.3.1.3. Formiranje staza i priključivanje evropskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture</p> <p>3.3.1.4. Postavljanje tabli koje obeležavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za istoriju Subotice, a posebno za arhitekturu secesije</p> <p>3.3.1.5. Priključivanje Subotice evropskoj mreži secesijskih gradova "Reseau Art Nouveau Network"</p> <p>3.3.1.6. Organizovanje edukativnih šetnji sa obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću</p> <p>3.3.1.7. Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i istoriji Subotice</p> <p>3.3.1.8. Izrada web sajtova koji promovišu Suboticu i njenu okolinu, kao i graditeljsko i prirodno nasleđe</p> <p>3.3.1.9. Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini</p> <p>3.3.1.10. Štampanje edukativnog materijala o kulturnom nasleđu grada za potrebe školske dece i studenata</p> <p>3.3.1.11. Nova valorizacija istorijskih objekata na teritoriji grada, prema najsvežijim rezultatima istraživanja sa tendencijom očuvanja svih vrednih objekata i urbanih celina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom</p> <p>3.3.1.12. Organizovanje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova resturacije, odnosno sprovođenje autentične restauracije istorijskih objekata a ne stvaranje njihove replike od savremenih materijala</p> <p>3.3.1.13. Restauracija odabranog objekta kao pilot projekat restauracije istorijskog objekta prema svetskim i evropskim standardima – vila Bagolyvar na Paliću</p> <p>3.3.1.14. Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX veka u Subotici.</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
	3.3.2. Urbana obnova grada	<p>3.3.2.1. Istraživački projekti istorije urbanog razvoja i arhitekture Subotice</p> <p>3.3.2.2. Organizovanje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih istorijskih objekata na teritoriji Subotice</p> <p>3.3.2.3. Projekat restauracije i revitalizacije sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svetske kulturne baštine</p> <p>3.3.2.4. Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na teritoriji grada kako bi se i ovaj segment istorije arhitekture u Subotici očuvao za budućnost</p> <p>3.3.2.5. Revitalizacija salaša</p> <p>3.3.2.6. Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organizovanje i promovisanje turističkog saobraćaja šinobusom kao atrakcije, umesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, sa odmaralištima na Paliću i Horgošu</p> <p>3.3.2.7. Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja".</p> <p>3.3.2.8. Organizovanje seminara sa stručnjacima iz oblasti urbanog i prostornog planiranja kao i iz oblasti zaštite kulturnog nasleđa sa temom definisanja mogućnosti urbane obnove Subotice.</p> <p>3.3.2.9. Pilot projekat urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici u skladu sa secesijom</p> <p>3.3.2.10. Izrada strategije održivosti graditeljskog nasleđa Subotice u skladu sa evropskim i svetskim standardima, sa predlozima mera koje će doprineti očuvanju, održivosti i prilagođavanju graditeljskog nasleđa Subotice savremenim potrebama.</p> <p>3.3.2.11. Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih nivoa odlučivanja u oblasti zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvoja.</p> <p>3.3.2.12. Pilot projekat aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog nasleđa.</p> <p>3.3.2.13. Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja.</p> <p>3.3.2.14. Severnobacke transferzale (put I reda) Subotica/Y krak-Bajmok-Sombor-Bezdan, vezni pravac koridora Xb i Vc</p>
	3.3.3. Racionalno korišćenje građevinskog zemljišta i investicione održavanje objekata uz unapređenje energetske efikansosti, korišćenja obnovljivih izvora energije i	<p>3.3.3.1. Analiza statističkih podataka u cilju definisanja trendova</p> <p>3.3.3.2. Povećanje energetske efikasnosti na novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%</p> <p>3.3.3.3. Izrada energetske karte grada i praćenje energetske efikasnosti (sw)bilansa uštede energije</p> <p>3.3.3.4. Povećanje učešća obnovljivih energija u odnosu na postojeće u skladu za zakonskom regulativom</p> <p>3.3.3.5. Izgradnja informacionog sistema za upravljanje energijom</p> <p>3.3.3.6. Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i topločne energije na bazi goriva od biomase</p> <p>3.3.3.7. Pilot modeli korišćenja solarne energije</p> <p>3.3.3.8. Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija</p> <p>3.3.3.9. Sinhrono planiranje infrastrukturnog opremanja grada</p> <p>3.3.3.10. Investiciono održavanje objekata od javnog interesa</p>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
		<i>3.3.3.11. Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)</i>

Strateški cilj	Specificni cilj	Mere, Aktivnosti
4.1. Funkcionisanje odgovorne uprave uz participativno učešće koje počiva na konsenzusu	4.1.1. Povećanje nivoa usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvoja zajednice	<p>4.1.1.1. Uvođenje sistema kvaliteta u rad uprave</p> <p>4.1.1.2. Održivost kao kriterij javne nabavke</p> <p>4.1.1.3. Sveobuhvatna evidencija projekata na teritoriji grada</p> <p>4.1.1.4. Unapređenje upravljanja ljudskim resursima</p> <p>4.1.1.5. Pilotiranje programskog budžetiranja</p> <p>4.1.1.6. Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definisanih nosioca razvoja grada</p> <p>4.1.1.7. Vođenje evidencije nosilaca razvoja grada</p> <p>4.1.1.8. Godišnje zasedanje Partnerske skupštine</p> <p>4.1.1.9. Održavanje gradskog mobilijara i saobraćajne infrastrukture/URBANA OBNOVA</p> <p>4.1.1.10. Izrada studije opravdanosti formiranja gradskih opština</p>
4.2. Obezbeđivanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i privrednim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici	4.2.1. Uključivanje u procese evropskih integracija partnera iz svih sektora	4.2.1.1. Iniciranje obrazovnih programa u cilju sticanja praktičnih znanja i veština u implementaciji EU projekata
4.3. Zalaganje za vladavinu pravu, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnost u procesu rada i rezultata u cilju promovisanja dobre uprave	4.3.1. Unapređenje promocije grada	<p>4.3.1.1. Promotivni materijal grada</p> <p>4.3.1.2. Definisanje privrednog, turističkog, kulturno-istorijskog, sportskog i gastronomskog identiteta grada</p> <p>4.3.1.3. Podrška brendiranju novih proizvoda</p> <p>4.3.1.4. Razvoj koncepta lokalnih brendova</p> <p>4.3.1.5. Formiranje zdravstveno – ekološkog identiteta grada</p>
	4.3.2. Promocije u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mesta	<p>4.3.2.1. Sertifikovanje grada kao okruženja sa povoljnom poslovnom klimom,NALED sertifikat</p> <p>4.3.2.2. Unapređenje biznis portala i internet prezentacije grada</p> <p>4.3.2.3. Unapređenje marketing plana promocije Subotice</p> <p>4.3.2.4. Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina</p> <p>4.3.2.5. Podrška organizovanju sajmova</p>
	4.3.3. Unapređenje informisanosti građana	<p>4.3.3.1. Izrada promotivnih filmova o gradu</p> <p>4.3.3.2. Razrada (akcionog) plana informisanja po uzrastima i grupama (mediji, televizijske emisije, škole)</p> <p>4.3.3.3. Informisanje o radu uprave preko interneta-trojezično</p> <p>4.3.3.4. Plan i razvoj aktivnog dijaloga između lokalne samouprave i građana</p>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
------	----------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------

AKCIONI PLANOVI PO OBLASTIMA OBLAST: EKONOMSKI RAZVOJ

Vizija: Subotica je 2022. godine regionalni industrijski centar severa Vojvodine, sa breditiranim proizvodima i uslugama i dinamičnom privredom zasnovanom na znanju i inovativnosti čiji su nosioci revitalizovana i osnažena mala i srednje preduzeća. Mesto atraktivno za preduzetništvo i investiranje u visoko efikasnu i produktivnu privedu, dalji razvoj inženjersko-tehnoloških područja koje obezbeđuje održivi ekonomski rast sa većim brojem i kvalitetnijim radnim mestima kako u gradu tako i u ruralnim sredinama. Subotica je istovremeno orijentisana na moderne i održive koncepte ruralnog razvoja koji podrazumeva poljoprivrednu proizvodnju sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju dok su turistička ponuda i uslužna delatnost zasnovane na tradiciji, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu.

PRIORITET: 1. EKONOMSKI RAZVOJ

Strateški cilj: 1.1. Uspostavljen povoljan ambijent za privlačenje novih direktnih investicija uz zadržavanje postojećih, saradnja lokalne privrede i povezanost sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama radi **reindustrijalizacije** grada

Specifikan cilj: 1.1.1. Primarno infrastrukturno opremanje radno-poslovnih zona i razvoj logističke infrastrukture

1.1.1.1.	Saobraćajnice, rasveta	Grad Subotica, PTP, JP Direkcija za izgradnju grada	2014	810.500.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	Opremljene radno-poslovne zone
1.1.1.2.	Proširenje i poboljšanje kvaliteta vodosnabdevanja i kanalizacione mreže	Grad Subotica, JKP Vodovod i kanalizacija	2015.	216.000.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	Komunalno opremljene radno-poslovne zone
1.1.1.3.	Unapređenje IT infrastrukture	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju	2022.	30.000.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	60% pokrivenosti

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.1.1.4.	Izgradnja električne infrastrukture	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju, Elektrovojvodina	2013.-2015.	55.241.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	Završena elektrifikacija po zahtevu
1.1.1.5.	Izrada multimodularnog transportnog terminala (Feasibility Study, Plan pratećih objekata)	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju	2015.	3.000.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	Plan detaljne regulacije, Studija, Projektno tehnička dokumentacija
1.1.1.6.	Logistika zaobilaznice Y krak *Eksproprijacija zemljišta-u nadležnosti LS	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju,viši nivoi vlasti	2015.	3.000.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja	Stvoreni imoninsko-pravni preduslovi
1.1.1.7.	Izgradnja željezničke infrastrukture Segedin-Subotica-Čikola-Baja *Nije u nadležnosti Grada	ŽTP Srbije, Grad Subotica	2022.	20.000.000.000 RO, drugi izvori finansiranja	70 km pruge
1.1.1.8.	Izgradnja heliodroma u okviru privredne zone Mali Bajmok	Grad Subotica, PTP	2013-2018	20.000.000 Grad Subotica i Javno privatno partnerstvo	Izgrađen heliodrom
1.1.1.9.	Izrada Plana generalne regulacije i ostale dokumentacije za fazno infrastrukturno opremanje zone Radanovac	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju,viši nivoi vlasti	2015.	3.000.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Izrađena planska i projektno-tehnička dokumentacija
1.1.1.10.	Izgradnja objekata za logističke i proizvodne namene za potrebe izdavanja potencijalnim investitorima i mogućeg pre seljenja BIZNIS INKUBATORA	Grad Subotica,	2016 - 2022	Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Izgrađeni objekti
1.1.1.11.	Bikovački aerodrom – sanacija i dokumentacija za preregistraciju	Grad Subotica		20.000.000,00 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondovo EU	

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
------	----------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------

Specifičan cilj: 1.1.2. Uspostavljanje sistema mera radi privlačenja novih i zadržavanje postojećih investitora					
1.1.2.1.	Kreiranje jedinstvenog vizuelnog identiteta grada kroz promotivni materijal	Grad Subotica, PTP, Park Palić, TOGS, Slobodna zona Subotica	2022.	2.000.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Postignut jedinstveni vizuelni identitet grada
1.1.2.2.	Institucionalizacija objedinjenog centra za izdavanje potrebne dokumentacije po principu "one stop shop"	Grad Subotica, PTP, Park Palić, TOGS, Slobodna zona Subotica	2015.	500.000 Grad Subotica i drugi izvori	formiran jedinstveni šalter za investitora
1.1.2.3.	Kontinuirano unapređivanje Geografskog informacionog sistema - GIS	Grad Subotica, JP Direkcija za izgradnju	2022.	3.000.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	unapređen i ažuran GIS
Specifičan cilj : 1.1.3. Jačanje saradnje u privredi i povezanosti sa obrazovnim i naučno istraživačkim institucijama					
1.1.3.1.	Projekat „naučno-tehnološki generator“	Grad Subotica, visoko školske ustanove, Otvoreni univerzitet	2014.	500.000 Grad Subotica i drugi izvori	„Naučno-tehnološki generator“ u funkciji
1.1.3.2.	Unapređenje i razvoj Biznis inkubatora	Grad Subotica, visoko školske ustanove, Otvoreni univerzitet	2022.	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Popunjeno inkubator, virtuelni stanari
1.1.3.3.	Srednjoročni plan razvoja Slobodne zone sa elementima marketinške podrške i promocije	Slobodna zona Subotica	2013.	3.600.000 Grad Subotica i drugi izvori	Srednjoročni plan
1.1.3.4.	Promovisanje i podrška klasterima i drugim oblicima udruživanja	Grad Subotica, PO, Otvoreni univerzitet	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Održano 5-10 prezentacija i tribina godišnje
1.1.3.5.	Pribavljanje vojne imovine-prva kasarna	Grad Subotica, PO, RO	2013-2017	600.000.000,00	Vojna imovina u vlasništvu Grada Subotice

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.1.3.6.	Dokapitalizacija Slobodne zone	Grad Subotica,	2013-2015	60.000.000,00	Veći udeo vlasništva grada u doo Slobodna zona
1.1.3.7.	Izgradnja obdaništa u privrednoj zoni M.Bajmok za potrebe radnika izgrađenih i planiranih fabrika	Grad Subotica, strani investitori	2013-2015		
Specifičan cilj : 1.1.4. obezbeđenje preduslova za proširenje lokacije u radno-poslovnoj zoni Mali Bajmok					
1.1.4.1.	Proširenja investicione lokacije "Mali Bajmok"	Grad Subotica	2016 - 2022.	5.500.000 Grad Subotica i drugi izvori	Proširena površina lokacije „Mali Bajmok”
Strateški cilj: 1.2. Razvijen mehanizam institucionalne podrške razvoju preduzetništva i sektoru MSP uz promociju preduzetništva i samozapošljavanja prvenstveno u delatnostima zasnovanim na znanju i veštinama					
Specifičan cilj: 1.2.1. Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku					
1.2.1.1.	Podrška uspostavljanju sistema obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca	Grad Subotica, NSZ, Otvoreni univerzitet, obrazovne institucije	2013.-2022. kontinuirano	100.000 Godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Uspostavljen sistem obučavanja u skladu sa potrebama poznatog poslodavca
1.2.1.2.	Implementacija lokalnog akcionog plana za zapošljavanje	Grad Subotica, NSZ	2015.	300.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Realizovan akcioni plan
1.2.1.3.	Podrška razvijanju rodne ravnopravnosti u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje žena u ruralnoj ekonomiji	Grad Subotica, UG, PO i RO	2012.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Veći broj zaposlenih žena iz ruralnih sredina za 5% godišnje
1.2.1.4.	Podrška pri konkurisanju za sredstva razvojnih fondova i drugih izvora finansiranja	Grad Subotica	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Porast u broju partnerstava između Grada i drugih korisnika za 5% godišnje

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.2.1.5.	<i>Podrška programima i projektima koji podstiču zapošljavanje, samozapošljavanje i sektorsko umrežavanje</i>	<i>Grad Subotica, PO, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori</i>	<i>Porast broja zaposlenih u MSP sektoru - 2% godišnje, broj podržanih programa</i>
1.2.1.6.	<i>Istraživanje strukture zaposlenih na teritoriji grada Subotice</i>	<i>Grad Subotica, UG, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2015.</i>	<i>300.000 Grad Subotica i drugi izvori</i>	<i>Izveštaj</i>
1.2.1.7.	<i>Profilisanje i jačanje adekvatnog intelektualnog i humanog resursa kao i stvaranje uslova za konkurentnu proizvodnju i jačanje inovativnog potencijala privrede kroz podršku</i>	<i>Grad Subotica, Regionalni centar za razvoj MSP</i>	<i>2013 – 2022.</i>	<i>3.000.000 godišnje</i>	
Specifičan cilj: 1.2.2. Intenziviranje saradnje privrede sa naučno obrazovnim institucijama u cilju podizanja konkurentnosti, inovativnosti i izvoza i uvođenje novih standarda					
1.2.2.1.	<i>Podizanje nivoa ulaganja u tehnološki razvoj privrede grada</i>	<i>Grad Subotica, privredni subjekti, obrazovne ustanove</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Povećan nivo zapošljavanja kvalifikovane radne snage za 2% godišnje</i>
1.2.2.2.	<i>Unapređenje i razvijanje preduslova sa ciljem podsticanja izvoza</i>	<i>Grad Subotica, privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Podignut nivo izvoza za 5% godišnje</i>
1.2.2.3.	<i>Podrška obrazovnim centrima za izradu edukativnih programa i doškolovanje nedostajućih profila zanimanja</i>	<i>Grad Subotica, privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>300.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Prilagođen obrazovni program potrebama tržišta</i>
1.2.2.4.	<i>Organizovanje radionica za sticanje praktičnih iskustava</i>	<i>Grad Subotica, obrazovne ustanove, privredni subjekti</i>	<i>2013.-2022. kontinuirano</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	<i>Broj održanih radionica za praktičnu primenu znanja</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.2.2.5.	Organizovanje tematskih treninga i konsaltinga za izradu i popunjavanje konkursne dokumentacije	Grad Subotica, Otvoreni univerzitet	2016.	300.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta
1.2.2.6.	Organizovanje konsalting usluga za potrebe privrede	Grad Subotica, Otvoreni univerzitet	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Prilagođene veštine i saznanja potrebama tržišta
1.2.2.7.	Podrška uvođenju i funkcionisanju sistema kvaliteta i standarda (ISO standardi, TQM, EMAS, HALAL, HCCP i drugih)	Grad Subotica, visokoobrazovne institucije, edukativni centri	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Broj sertifikovanih privrednih subjekata
1.2.2.8.	Podrška uspostavljanju sistema za preradu industrijskog i komunalnog otpada koji se stvara u proizvodnom procesu	Grad Subotica, privredni subjekti	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Permanentno uvećanje iskorišćenosti otpada
1.2.2.9.	Angažovanje tehnologija koje zahtevaju manju potrošnju voda, odnosno sistema reciklaže tehnološke vode u cilju smanjenja potrošnje	Grad Subotica, privredni subjekti,	2013.-2022. kontinuirano	500.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Smanjenje utroška pijaće vode za 5% godišnje
1.2.2.10.	Organizovanje Međunarodne izložbe industrijskih pronađazaka	Grad Subotica, PO, RO, obrazovne i naučno-tehnološke institucije	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Broj izlagača (industrijski pronađazak) na sajmu
1.2.2.11.	Otvaranje «KUĆE BUDUĆNOSTI» uz istorijski prikaz naučno-tehnoloških dostignuća i izuma	Grad Subotica, PO	2018.	300.000 Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Aktivan izložbeni prostor
1.2.2.12.	Podrška razvijanju centra za održivi razvoj	Grad Subotica, PO, UG, Otvoreni univerzitet	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU	Centar u funkciji

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
------	----------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------

Strateški cilj: 1.3.Tržišno orijentisana **održiva poljoprivredna proizvodnja** sa razvijenim kapacitetima za preradu i distribuciju uz rastući udeo organske proizvodnje

Specifičan cilj: 1.3.1. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje uvođenjem inovativnih pristupa i primenom novih tehnologija

1.3.1.1.	Podsticanje proizvodnje voća i povrća	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje <i>Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	Broj održanih skupova
1.3.1.2.	Nabavka opreme za kontrolu kvaliteta izvozno orijentisanih prehrabnenih proizvoda	Grad Subotica, PO	2015.	10.000.000 <i>Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU i USAID</i>	Laboratorija u funkciji
1.3.1.3.	Podrška savetodavnim aktivnostima	Grad Subotica, UG, poljoprivredna stručna služba	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje <i>Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	Broj održanih panela
1.3.1.4.	Izrada Strategije ruralnog razvoja i razvoja poljoprivrede	Grad Subotica,UG	2013.	2.000.000 <i>Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	Izrađena strategije
1.3.1.5.	Stvaranje preduslova za formiranje logističkog centra i razvoj prerađivačkih kapaciteta za potrebe organske poljoprivrede	Grad Subotica, UG	2015.	100.000 godišnje <i>Grad Subotica i drugi izvori finansiranja uključujući i fondove EU</i>	Formiran logistički centar

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.3.1.6.	Promocija organske proizvodnje sa aspekta ekonomskog razvoja, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi preko Međunarodne manifestacije BIOFEST (sajam organskih proizvoda, međunarodna konferencija, „Zelena nedelja“, berza organskih proizvoda itd.)	Grad Subotica, UG	2013.-2022. kontinuirano	2.500.000 godišnje Grad Subotica, PO, RO, međunarodni donatori i drugi izvori	Broj održanih manifestacija
1.3.1.7.	Izrada studije razvoja poljoprivrede kroz promene strukture poljoprivredne proizvodnje; uvođenje organske poljoprivrede preko Makroprojekta - razrađenog koncepta ekološki uravnoteženog, ekonomski održivog i socijalno odgovornog razvoja	Grad Subotica, PO, UG	2013.- 2022.	5.000.000 Grad Subotica, Pokrajina, Republika, međunarodni donatori i drugi izvori	Izrađena studija i Model površina u ha, nove kulture
1.3.1.8.	Izrada strategije razvoja vinogradarstva autohtonih sorti vina (kadarka i kevedinka)	Grad Subotica			Izrađena Strategija
Specifičan cilj: 1.3.2. Unapređenje nivoa organizovanosti, institucionalne podrške investicionih aktivnosti i kapaciteta prehrambeno-prerađivačkog sektora					
1.3.2.1.	Podsticanje realizacije poljoprivrednih proizvoda (Veletržnica)	Grad Subotica. Veletržnica	2015.	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Broj događaja
1.3.2.2.	Podrška učešća na domaćim i inostranim sajmovima	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Broj učesnika na sajmu, broj posećenih sajmova, broj izrađenih brošura, sajt za poljoprivredu, sertifikat geografskog porekla,
1.3.2.3.	Unapređenje distributivnih centara poljoprivrednih proizvoda (logistički centri i pijace)	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	1.000.000 Grad Subotica i drugi izvori	Funkcionalni distributivni centri

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.3.2.4.	Podizanje kapaciteta udruženja	Grad Subotica, PO, UG	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica i drugi izvori	Podignut nivo konkurentnosti udruženja na tržištu
1.3.2.5.	Izrada studije sistema navodnjavanja	Grad Subotica, PO,GO	2015.	3.000.000 Grad Subotica i drugi izvori	Studija
Strateški cilj: 1.4. Promocija održivog razvoja uslužnih delatnosti i turizma baziranog na kvalitetnoj ponudi, prirodnom i kulturno-istorijskom nasleđu					
Specifičan cilj: 1.4.1. Izgradnja turističke infrastrukture					
1.4.1.1.	Povezivanje kanalizacione mreže naselja Palić sa gradskim prečistačem otpadnih voda	Grad Subotica, JKP Vodovod i kanalizacija, PO,GO	2017.	330.000.000 Grad Subotica,JKP Vodovod, JPP, drugi izvori	Povezan sistem Palić- gradski prečistač
1.4.1.2.	Izgradnja javne infrastrukture banje Palić	Grad Subotica,PO,GO	2022.	1.800.000.000 Grad Subotica,Direkcija za izgradnju grada, drugi izvori	Tekući metar izgrađene infrastrukture, broj priključaka
1.4.1.3.	Izgradnja kompleksa bazena «Banja Palić»	Grad Subotica, PO,GO, mogući JPP	2022.	872.000.000 Grad Subotica, JPP, donatorski izvori,	Kompleks bazena
1.4.1.4.	Rekonstrukcija Velikog parka	Grad Subotica, PO,RO	2017.	120.000.000 Grad Subotica, JPP, donatorski izvori,	Rekonstruisan Veliki park
1.4.1.5.	Završetak rekonstrukcije «Velika terasa» Palić	Grad Subotica, PO,GO	2015.	90.000.000 Grad Subotica, drugi izvori.	Rekonstruisan objekat Velika terasa
1.4.1.6.	Rekonstrukcija Ženskog štranda	Grad Subotica, PO,GO	2014.	30.000.000 Grad Subotica, drugi izvori	Rekonstruisan objekat Ženski strand

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.4.1.7.	Rekonstrukcija „Vile Bagoljvar“	Grad Subotica, PO,GO	2017.	Grad Subotica, drugi izvori	Rekonstruisan objekat
1.4.1.8.	Dovršetak Eko-centra	Grad Subotica, PO,GO	2017.	30.000.000 Grad Subotica, drugi izvori	Eko-centar u funkciji
1.4.1.9.	Izgradnja smeštajnih kapaciteta	Privatni sektor, mogući JPP	2020.	5.760.000.000 Grad Subotica, JPP, donatorski izvori	Broj soba, broj kreveta
1.4.1.10.	Objekti atrakcija	Grad Subotica, PO,GO, investitori, mogući JPP	2020.	2.712.000.000 JPP	Broj objekata
1.4.1.11.	Objekti rekracije	Grad Subotica, PO,GO, investitori, mogući JPP	2020.	552.000.000 JPP	Broj objekata
1.4.1.12.	Komercijalni sadržaji	Grad Subotica, PO,GO, investitori, mogući JPP	2020.	2.724.000.000 JPP	Broj objekata
1.4.1.13.	Promovisanje vizitorskog centra na Ludašu	Grad Subotica, PO,GO, donatori	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori	Broj posetilaca
1.4.1.14.	Unapređenje i razvoj ZOO vrta	Grad Subotica, PO,GO, donatori	2015.	61.500.000 Grad Subotica, drugi izvori	Povećan broj posetilaca
1.4.1.15.	Izrada studije upotrebljivosti geotermalnih voda na teritoriji Grada Subotica	Grad Subotica, PO,GO,donatori	2016.	12.000.000 Grad Subotica, drugi inostrani i domaći izvori finansiranja	Studija
1.4.1.16.	Obeležavanje značajnih objekata	Grad Subotica, PO,GO, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica	2016.	2.000.000 Grad Subotica,	Postavljene informativne table na Građevine od kulturno-istorijskog značaja

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.4.1.17.	Eksproprijacija priobalnog pojasa u cilju formiranja zaštitnog pojasa jezera Palić	Grad Subotica, PO,GO	2022.	Procena u toku	Formiran zaštićen priobalni pojas oko jezera Palić
Specifičan cilj: 1.4.2. Razvoj uslužne delatnosti i promocije u cilju razvoja turizma kroz podsticaj preduzetništva u turizmu,kordinaciju,brendiranje i razvoj jedinstvene turističke ponude					
1.4.2.1.	Izrada programa za podizanje i kontrolu kvaliteta usluga i smeštaja u manjim turističkim objektima i objektima domaće radinosti	Grad Subotica, PO, TOGS	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.2.	Edukativne delatnosti u cilju razvoja uslužnog i turističkog sektora	Grad Subotica, PO,UG	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.3.	Organizovanje manifestacija, događaja, uključivanje u evropske inicijative za stvaranje «turističkih puteva»	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.4.	Realizacija marketing plana promocije Palića kao turističke destinacije	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Marketing plan
1.4.2.5.	Sveobuhvatniji marketinški nastup i obezbeđenje internet konekcije kroz pilot projekat HOT SPOT	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.6.	Unapredjenje internet prezentacije i štampanog materijala za potrebe turizma	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Internet prezentacija
1.4.2.7.	Promovisanje i očuvanje tradicije subotičke kuhinje "Kulinarska Akademija"	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.4.2.8.	Projekat razvoja turizma u ruralnim predelima	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.9.	Izrada informatora uslužnih delatnosti na teritoriji Subotice	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	informator
1.4.2.10.	Podsticanje udruživanja nosilaca uslužnih delatnosti	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.11.	Organizovanje manifestacije «Dani promocije uslužnih delatnosti»	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.12.	Istraživanje tržišta usluga	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	program
1.4.2.13.	Razvijanje i promovisanje brenda „Suveniri Subotice“	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Prepoznatljiv brand Suvenir Subotice
1.4.2.14.	Kategorizacija manifestacija i festivala u gradu	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Kategorisane manifestacije i festivali
1.4.2.15.	Uključivanje u mrežu gradova sa tematskim turističkim i kulturnim sadržajima i programima	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Aktivno članstvo
Strateški cilj: 1.5. Unapređenje razvoja ruralnih sredina stvaranjem kvalitetnijeg načina života putem razvoja infrastrukture i stvaranja povoljnijih ekonomskih uslova sa ciljem zadržavanje mladih na selu					
Specifičan cilj: 1.5.1. Stvaranje uslova za život na selu					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
1.5.1.1.	Unapređenje kulturnih i sportskih sadržaja u ruralnim sredinama kroz izgradnju sportskih terena i domova kulture	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	1.000.000 godišnje Grad Subotica, PO, donatori	Rekonstruisani objekti domova kulture i sportskih terena
1.5.1.2.	Unapređenje stanja atarskih puteva	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	5.000.000 godišnje Grad Subotica, PO,	Održavani atarski putevi
1.5.1.3.	Unapređenje ponude u oblasti seoskog turizma kroz povećanje smeštajnih kapaciteta i broja kategorisanih gazdinstava	Grad Subotica, PO, TOGS	2015.	4.000.000 Grad Subotica, drugi izvori	Razvijen ruralni turizam
1.5.1.4.	Unapređenje pomovisanja tradicionalnih zanata	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori	Porast broja zanatskih delatnosti
1.5.1.5.	Podrška razvijanju preduzetništva u skladu sa programom za zapošljavanje i samozapošljavanje u ruralnim sredinama	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori	Zastupljena rodna ravnopravnost
1.5.1.6.	Izrada studije diverzifikacije ruralne ekonomije	Grad Subotica, PO	2012.	700.000 Grad Subotica, drugi izvori	studija
1.5.1.7.	Podrška promovisanju i otvaranju pilot postrojenja za iskorišćavanje obnovljivih izvora energije	Grad Subotica, PO	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori	pilot postrojenje
1.5.1.8.	Podrška lokalnim akcionim grupama u ruralnim područjima	Grad Subotica	2013.-2022. kontinuirano	100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori	Funkcionisanje
1.5.1.9.	Izrada lične karte sela na teritoriji Grada Subotica	Grad Subotica, UG	2013.-2014.	2.000.000 Grad Subotica, drugi izvori	Broj izrađenih ličnih karata

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
------	----------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------

OBLAST: DRUŠVENI RAZVOJ

Vizija: *Subotica ima adekvatnu mrežu obrazovnog sistema koje obezbeđuje da su znanja i veštine ljudskih resursa, konkurentne na domaćem i stranom tržištu. Zajednica je utemeljena na solidarnosti, humanosti i rodnoj ravnopravnosti, poštovanju tradicije, interkulturalnosti, višenacionalnosti i višejezičnosti, koja jača i unapređuje socijalnu koheziju, u kojoj su sva deca obuhvaćena predškolskim vaspitanjem i osnovnim obrazovanjem. Subotica je grad koji jača građansku inicijativu i međusektorski pristup u očuvanju i unapređenju zdravlja. Sistem zdravstvene zaštite je prilagođen potrebama uz kontinuirano unapređenje zdravstvenih usluga.*

PROBLEM / PRIORITET: 2. DRUŠVENI RAZVOJ

Strateški cilj : 2.1. Unapređenje kvaliteta **obrazovanja** građana/ki kroz povećanje obuhvata dece predškolskim i osnovno školskim obrazovanjem i ponudom stručnog i visokog obrazovanja ali i alternativnog i dodatnog obrazovanja i veština u skladu sa potrebama tržišta

Specifikan cilj: 2.1.1. Repozicioniranje grada kao obrazovnog i univerzitetskog centra kroz unapređenje sistema formalnog i neformalnog obrazovanja

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.1.1.1.	<i>Izrada Strategije razvoja visokog obrazovanja Grada</i>	<i>Grad Subotica, Ekonomski fakultet, Građevinski fakultet, Privredna komora, Poslovni fakultet «Singidunum», Fakultet za poslovne studije «Megatrend», Internacionalni univerzitet u Novom Pazaru, Fakultet za uslužni biznis «Fabus». Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača i Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Zavod za zapošljavanje</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine</i>
2.1.1.2.	<i>Osnivanje i početak rada samostalnog subotičkog državnog univerziteta na više jezika</i>	<i>Grad Subotica,, domaći i inostrani donatori , PO,RO</i>	<i>2013-2016</i>	<i>100.000.000 Grad Subotica, domaći i inostrani donatori, pre svega donacije iz Mađarske, PO,RO</i>	<i>Osnovan univerzitet</i>
2.1.1.3.	<i>Stvaranje uslova za prelazak viših škola u škole za primenjene studije (priprema za akreditaciju i dobijanje licenci)</i>	<i>Grad Subotica, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, Visoka tehnička škola strukovnih studija, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača</i>	<i>Dobijene licence</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.1.1.4.	Osnivanje edukativnog centra u Subotici	Grad Subotica, Ekonomski fakultet, Agencija za mala i srednja preduzeća, (FATE projekat), Otvoreni univerzitet	2013-2018	Grad Subotica	Otvaranje Edukativnog centra
2.1.1.5.	Proširenje kapaciteta Studenskog doma i menze	OSNIVAČ STUDENSKOG DOMA JE REPUBLIKA OVO NIJE NADLEŽNOST GRAD SUBOTICA			
2.1.1.6.	Izrada Strategije neformalnog obrazovanja	Grad Subotica, Otvoreni univerzitet, svi ostali registrovani pružaoci usluge neformalnog obrazovanja (jezika, računara, zanatske delatnosti isl)	2014.	Grad Subotica	Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštne
2.1.1.7.	Osnivanje centra za stručnu obuku i stručno usavršavanje	Grad Subotica, PO, škole, NSZ,, Privredna komora, Udruženje zanatlija	2013-2015	70.000.000 Grad Subotica, RO, međunaro dni donatori	Otvaranje centra za stručnu obuku i stručno usavršavanje
Specifičan cilj: 2.1.2. Unapređenje sistema predškolskog, osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja kroz veću integraciju marginalizovanih grupa, stvaranje uslova za efikasniji i kvalitetniji rad ustanova i promocije zdravih stilova života i nenasilja					
2.1.2.1.	Uvođenje bilingvalne nastave u 3 osnovne škole	Grad Subotica, PO,osnovne škole	2013.	Grad Subotica	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave
2.1.2.2.	Uvođenje bilingvalnog rada u 8 vaspitnih grupa u Predškolskoj ustanovi.	Grad Subotica, PO, predškolska ustanova	2013.	100.000 Grad Subotica	Odluka Gradskog veća za uvođenje bilingvalne nastave

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.1.2.3.	<i>Racionalizacija postojeće mreže osnovnih škola na teritoriji Grada</i>	<i>Ministarstvo prosvete, Grad Subotica, osnovne škole</i>	<i>2014.</i>	<i>Grad Subotica ,RO</i>	<i>Donete Odluka o mreži osnovnih škola sa predlogom racionalizacije od strane Skupštine</i>
2.1.2.4.	<i>Opremanje školskih kabinet i radionica za praktičnu nastavu</i>	<i>Grad Subotica, škole</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisani ugovor</i>
2.1.2.5.	<i>Potpisivanje sporazuma o saradnji između poslodavaca i srednjih škola o stručnoj praksi mladih</i>	<i>Grad Subotica, škole, Zavod za zapošljavanje, Nacionalni saveti, Privredna komora i Udruženje zanatlija</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>-Broj potpisanih sporazuma o saradnji -% srednjoškolaca uključenih u stručnu praksu</i>
2.1.2.6.	<i>Razvijanje obrazovnih programa za prekvalifikaciju i dokvlaifikaciju</i>	<i>Grad Subotica, škole, Zavod za zapošljavanje, Udruženje zanatlija, Otvoreni univerzitet, Privredna komora</i>	<i>2013-2018.</i>		<i>Broj donešenih obrazovnih programa</i>
2.1.2.7.	<i>Promovisanje preduzetništva među mladima</i>	<i>Grad Subotica, srednje škole, Udruženje zanatlija, Privredna komora, UG, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>% dece uključenih u program promovisanja preduzetništva</i>
2.1.2.8.	<i>Uvođenje 11 časovnog radnog vremena u svim objektima predškolske ustanove</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, roditelji</i>	<i>2013.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Doneto Rešenje od strane Gradskog veće</i>
2.1.2.9.	<i>Izgradnja novih objekata za Predškolsku ustanovu</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, investitori</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>5.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Broj izgrađenih novih objekata</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.1.2.10.	<i>Gasifikacija 10 objekata Predškolske ustanove</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, toplana</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>7.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Broj objekata u kojima je izvršena gasifikacija</i>
2.1.2.11.	<i>Popravka i rekonstrukcija igrališta u objektima Predškolske ustanove</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, investitori</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>10.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Broj rekonstruisanih igrališta</i>
2.1.2.12.	<i>Izgradnja parkirališta ispred objekata Predškolske ustanove</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, investitori</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj izgrađenih parkirališta i obavljeni tehnički prijemi prostora</i>
2.1.2.13.	<i>Nabavka savremenih didaktičkih materijala i igračaka u Predškolskoj ustanovi</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Realizovana javna nabavka za nabavku učila i opreme i potpisani ugovor</i>
2.1.2.14.	<i>Izgradnja fiskulturne sale u OŠ «Đuro Salaj»</i>	<i>Grad Subotica, PO, RO, škola, domaći i strani investitori i donatori</i>	<i>2013-2014</i>	<i>75.000.000 Grad Subotica,PO, međunarodni donatori</i>	<i>Obavljen tehnički prijem</i>
2.1.2.15.	<i>Izgradnja objeka za SŠ «Bosa Milićević»</i>	<i>Grad Subotica, PO, RO, škola, domaći i strani investitori i donatori</i>	<i>2013-2015</i>	<i>340.000.000 Grad Subotica,PO,međunaro dni donatori</i>	<i>Obavljen tehnički prijem</i>
2.1.2.16.	<i>Škola bez nasilja</i>	<i>Grad Subotica, škole, CSR, Policijska uprava, UG</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica, UG</i>	<i>% dece uključenih u program Škole bez nasilja</i>
2.1.2.17.	<i>Bezbednost u saobraćaju</i>	<i>Grad Subotica, škole, Policijska uprava</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>% dece uključenih u program</i>
2.1.2.18	<i>Očuvanje i unapređenje zdravlja</i>	<i>Grad Subotica, predškolska ustanova, škole, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, UG</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, UG</i>	<i>% dece uključenih u program</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.1.2.19.	Očuvanje životne sredine	Grad Subotica, predškolska ustanova, škole, javna preduzeća, UG, ZOO vrt	2013-2018.	Grad Subotica	% dece uključenih u program Škole bez nasilja
2.1.2.20.	Sanacija školskih objekata	Grad Subotica, škole, investitori	2013-2018	Grad Subotica i drugi izvori 200.000.000	% saniranih školskih objekata
2.1.2.21.	Formiranje centra za obavljanje stručne prakse za srednjoškolce	Grad Subotica, srednje škole	2013-2018.	Grad Subotica	Otvaranje i početak rada centra
2.1.2.22.	Obrazovanje siromašnih pripadnika romske zajednice	Grad Subotica, škole, romske organizacije, PO, RO	2013-2014	Grad Subotica, PO, RO, romske organizacije	Broj dece uključene u sistem obrazovanja
Strateški cilj: 2.2. Unapređenje zdravlja građana/ki kroz promociju zdravih stilova života i načina ishrane, prevenciju bolesti, borbu protiv zdravstveno rizičnih navika, rano otkrivanje bolesti i blagovremeni odgovarajući tretman					
Specifikan cilj: 2.2.1. Povećanje dostupnosti farmaceutske i primarne zdravstvene zaštite					
2.2.1.1.	Stvaranje jedinstvenog informacionog sistema između Apoteke, Doma zdravlja, RZZO Filijala Subotica, ZZJJ i Opšte bolnice	Grad Subotica, Apoteka, Dom zdravlja, RZZO Filijala Subotica, Zavod za javno zdravlje, Opšta bolnica	2013-2014.	Grad Subotica, Apoteka, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, Opšta bolnica	Izrađen i instaliran informacioni sistem
2.2.1.2.	Web shoping – nabavka proizvoda apoteke preko interneta	Apoteka	2013	Apoteka	% proizvoda nabavljenih preko interneta
2.2.1.3.	Poboljšana distribucija i pristup lekovima na celoj teritoriji grada	Grad Subotica, Apoteka	2013.	Grad Subotica, Apoteka	Opremljena i funkcionalna apoteka
2.2.1.4.	Adaptacija i proširenje objekta hitne pomoći (tehnički prilaz)	Grad Subotica, Dom zdravlja	2014.	Grad Subotica, Dom zdravlja	Obavljen tehnički prijem

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.2.1.5.	<i>Organizovano prikupljanje i uništavanje farmaceutskog otpada</i>	<i>Ministarstvo životne sredine, Grad Subotica, Apoteka, građani</i>	<i>2014.</i>	<i>Grad Subotica, RO, Apoteka</i>	<i>Protokol/ugovor o saradnji Količina prikupljenog i uništenog farmaceutskog otpada</i>
2.2.1.6.	<i>Razvijanje međusektorske saradnje između javnog i nevladinog sektora u cilju zajedničkog delovanja na prevenciji zdravlja mladih</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, Savetovalište za mlade, Zavod za javno zdravlje, škole, predškolske ustanove, sportska udruženja, UG, Crveni krst, Fondacija za mentalnu higijenu «Expecto», Komisija za borbu protiv bolesti zavisnosti</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Protokol o saradnji</i>
2.2.1.7.	<i>Rano otkrivanje osoba sa povišenim rizikom za dijabetes melitus tip 2, hipertenziju, kolorektalnim karcinomom, karcinomom cerviksa i karcinomom dojke</i>	<i>Dom zdravlja, mesne zajednice</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Dom zdravlja</i>	<i>% građana obuhvaćenih preventivnim programom</i>
Specifičan cilj: 2.2.2. Promocija, uspostavljanje i negovanje zdravih stilova života					
2.2.2.1.	<i>Promovisanje važnosti pravilne ishrane kod dece i mladih uz stručno usavršavanje prosvetnih radnika i vaspitača</i>	<i>Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, Savetovalište za mlade, škole, roditelji</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj škola i dece obuhvaćene preventivnim programom</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.2.2.2.	<i>Promovisanje važnosti fizičkih aktivnosti (šetnja, biciklizam)</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, Zavod za javno zdravlje, UG, predškolske ustanove, škole, studenski centar, mesne zajednice, mediji, sportska udruženja</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj realizovanih kampanja</i>
2.2.2.3.	<i>Povećanje nivoa svesti mladih o bolestima zavisnosti</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, Savetovalište za polno prenosive bolesti, Udruženje Stav +, škole, mediji</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Dom zdravlja</i>	<i>% dece obuhvaćene preventivnim programom</i>
2.2.2.4.	<i>Zaštita dece na internetu</i>	<i>Grad Subotica, škole, Policijska uprava, mediji, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013-2018</i>	<i>100.000 Grad Subotica, PO, donatori</i>	<i>Boj škola i dece obuhvaćene programom. Broj emisija, tekstova u stampi</i>
Specifičan cilj: 2.2.3. Unapređenje sistema primarne zdravstvene zaštite					
2.2.3.1.	<i>Adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite i bolnice</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, PO</i>	<i>2013-2018</i>	<i>6.000.000- Grad Subotica, PO</i>	<i>% adaptiranih objekata primarne zdravstvene zaštite</i>
2.2.3.2.	<i>Racionalizacija mreže ambulanti Doma zdravlja na teritoriji Grada</i>	<i>Grad Subotica,, Dom zdravlja</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Racionalizovana mreža domova zdravlja</i>
2.2.3.3.	<i>Stručno usavršavanje i edukacija zdravstvenih radnika</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, PO, RO</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica, Dom zdravlja, zdravstveni radnici</i>	<i>% zdravstvenih radnika koji su završili edukaciju Izveštaj o završenim edukacijama</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.2.3.4.	Kupovina vozila za prevoz pacijenata sa akutnim infarktom	Grad Subotica, Dom zdravlja	2013	6.000.000 Grad Subotica	Broj vozila
Strateški cilj: 2.3. Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana/ki kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika i lokalnih usluga socijalne zaštite na principu saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoca usluga, kao i aktivne zaštite kroz socijalnu inkluziju					
Specifikan cilj: 2.3.1. Unapređenje položaja građana/ki iz posebno osetljivih grupa proširenjem postojećih i uvođenjem inovativnih organizacionih oblika i vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite, sa naglaskom na preventivno delovanje					
2.3.1.1.	Uspostavljanje usluge «Kuće na pola puta»	Grad Subotica, Centar za socijalni rad	2013-2018.	800.000 Grad Subotica	-Broj iznamljenih stanova -Broj dece sa realizovanim smeštajem
2.3.1.2.	Izgradnja objekta za stanovanje uz podršku za osobe sa invaliditetom	Grad Subotica, Centar za socijalni rad, OISŠ Žarko Zrenjanin, udruženja OSI, UG, roditelji	2018-	Grad Subotica	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.3.	Otvaranje Sigurne kuće za žrtve nasilja	Grad Subotica, Centar za socijalni rad, strani i domaći investitori	2018-	2.000.000 Grad Subotica	-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge
2.3.1.4.	Otvaranje Centra za pružanje usluge personalne asistencije	Grad Subotica, udruženja OSI, CSR, građani	2013-2018	Grad Subotica	- Broj korisnika

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.3.1.5.	<i>Otvaranje Prihvatilišta za odrasle i stare</i>	<i>Grad Subotica, CSR, Gerontološki centar, Policijска uprava, Dom zdravlja, strani i domaći investitori, PO, RO</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>-Obavljen tehnički prijem objekta, svečano otvaranje -Broj korisnika usluge</i>
2.3.1.6.	<i>Organizovanje usluge palijativne nege u okviru Gerontološkog centra</i>	<i>Grad Subotica, Gerontološki centar, građani</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>- broj korisnika usluge</i>
2.3.1.7.	<i>Uvođenje instituta «Romskog koordinatora» u lokalnoj samoupravi</i>	<i>Grad Subotica, romske organizacije, građani, mediji, međunarodni fondovi</i>	<i>2013-2018.</i>	<i>Grad Subotica, međunarodni fondovi</i>	<i>- Zapošljavanje Romskog koordinatora - Broj korisnika pomoći i usluge koordinatora</i>
Strateški cilj: 2.4. Povećanje učešća građana/ki u kulturnom i sportskom životu kroz međusektorsku saradnju i razvoj održivih mehanizama koji će uslugu učiniti dostupnu svima i zaštita i negovanje multikulturalnosti i interkulturalnosti					
Specifikan cilj: 2.4.1. Ulaganje u infrastrukturu kulturno društvene namene					
2.4.1.1.	<i>Izgradnja kompleksa otvorenih i zatvorenih bazena</i>	<i>JPP, Grad Subotica, strani i domaći investitori</i>	<i>2018-</i>	<i>10.000.000.000 Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja</i>	<i>Obavljen tehnički prijem objekta</i>
2.4.1.2.	<i>Rekonstrukcija i izgradnja dečijih igrališta i sportskih terena</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica 80.000.000</i>	<i>Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena</i>
2.4.1.3.	<i>Izgradnja zatvorenog klizališta</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izradnju, JKP Stadion</i>	<i>2013</i>	<i>JPP 15.000.000,00</i>	<i>Obavljen tehnički prijem objekta</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.4.1.4.	<i>Rekonstrukcija Hale sportova i Stadiona malih sportova</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju, JKP Stadion</i>	<i>2022</i>	<i>JPP</i>	<i>- Broj rekonstruisanih objekata</i>
2.4.1.5.	<i>Rekonstrukcija Narodog pozorišta</i>	<i>Grad Subotica, PO, GO</i>	<i>2022</i>	<i>Grad Subotica, PO, RO, JPP Konačna procena vrednosti projekta će biti rezultat Studije optimalnog rešenja</i>	<i>Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa</i>
2.4.1.6.	<i>Rekonstrukcija Sinagoge</i>	<i>Grad Subotica, PO, RO, Jevrejska opština, strani investitori</i>	<i>2022</i>	<i>450.000.000 Grad Subotica, PO, RO, Jevrejska opština, strani investitori</i>	<i>Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa</i>
2.4.1.7.	<i>Restauracija sakralnih objekata, dvorišnih i uličnih fasada unutar zaštićenog jezgra</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika</i>	<i>2013-2014</i>	<i>45.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa</i>
2.4.1.8.	<i>Restauracija i revitalizacija kompleksa objekata sa spomeničnim vrednostima</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika</i>	<i>2022</i>	<i>5.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa</i>
2.4.1.9.	<i>Formiranje Fonda za izvođenje mera tehničke zaštite na nepokretnim kulturnim dobrima</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika</i>	<i>2015</i>		<i>Donošenje Odluke o osnivanju fondacije od strane Skupštine</i>
2.4.1.10.	<i>Rekonstrukcija amfiteatra i bioskopa Eurocinema</i>	<i>Grad Subotica, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013-2015</i>	<i>35.000.000 Grad Subotica, PO</i>	<i>Rekonstuisan anfiteatar</i>
2.4.1.11.	<i>Adaptacija Letnje pozornice</i>	<i>Grad Subotica, Otvoreni univerzitet, Park Palić</i>	<i>2013-2015</i>	<i>35.000.000 Grad Subotica, PO</i>	<i>Završetak radova i primopredaja radova overenih od strane nadzornog organa</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.4.1.12.	Završetak rekonstrukcije Dečjeg pozorišta	Grad Subotica	2013	1.500.000 Grad Subotica	
Specifikan cilj: 2.4.2. Unapređenje kulturnog i zabavnog imidža grada					
2.4.2.1.	Izrada Strategije interkulturalnosti	Grad Subotica, ustanove kulture i UG			Izrađena strategija
2.4.2.2	Promocija kulturnih programa u cilju unapređenja turizma	Grad Subotica, Elit Palić, Park Palić, TOGS, Otvoreni univerzitet, Kulturni centar «Danilo Kiš», Mađarski kulturni centar «Nepker», Pozorište «Kostolanji Deže»	2013-2018	Grad Subotica	Broj održanih promocija
2.4.2.3.	Izrada godišnjeg plana i programa kulturnih događaja sa ciljem boljeg povezivanja kulturnih događaja (kategorizacija, pokroviteljstvo i sl.)	Grad Subotica, TOGS, kulturna umetnička društva, Muzej grada, Likovni susret, Galerija Dr. Vinko Perčić, Biblioteka, Pozorište «Kostolanji Deže», Dečije pozorište, ZOO vrt, Art bioskop «Aleksandar Lika», Narodno pozorište, Otvoreni univerzitet	2013-2022	Grad Subotica	Izrađen godišnji plan i program

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.4.2.4.	<i>Izrada godišnjeg plana i programa sportskih događaja sa ciljem boljeg povezivanja sportskih događaja</i>	<i>Grad Subotica, Sportski savez, JKP Stadion, sportska udruženja, TOGS</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Izrađen godišnji plan i program</i>
2.4.2.5.	<i>Isticanje pozitivne prakse multikulturalne, multietničke i multinacionalne sredine</i>	<i>Grad Subotica, Nacionalni saveti, Kulturno umetnička društva, Mađarski kulturni centra «Nepker», Srpski kulturni centar, Hrvatski kulturni centar «Bunjevačko kolo», Biblioteka, Bunjevački kulturni centar, Edukativni centar Roma, Kulturni centar Roma, Rusinski kulturni centar, Srpska pravoslavna crkva, Katolička biskupija, Evangelistička crkva, Jevrejska opština, Islamska verska zajednica</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj održanih manifestacija</i>
2.4.2.6.	<i>Izrada skanzena (muzeja na otvorenom)</i>	<i>Grad Subotica, Gradski muzej, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika, Istorijski arhiv</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Tradicionalno opremljeni objekti</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.4.2.7.	Promocija kulturne baštine sa posebnim akcentom na secesiju – šetnjom kroz grad	Grad Subotica, TOGS, Gradski muzej, Zavod za zaštitu spomenika, Istoriski arhiv	2013-2018		Broj organizovanih šetnji i učesnika
2.4.2.8.	Podrška manifestacijama od nacionalnog značaja na teritoriji grada	Grad Subotica	2012-2022	Grad Subotica	Broj podržanih manifestacija
2.4.2.9	Pretvaranje tavanskog prostora Gradskog muzeja-a u depoe i konzervatorske radionice	Grad Subotica, Gradski muzej Subotica	2014-2015	10.785.000 Grad Subotica, PO	Depoi i konzervatorske radionice u okviru GM
Specifičan cilj: 2.4.3. Unapređenje kvaliteta provođenja slobodnog vremena dece i mladih na teritoriji grada					
2.4.3.1.	Otvaranje omladinskog kulturnog centra	Grad Subotica, omladinske organizacije i udruženja			Otvoren omladinski centar
2.4.3.2.	Rekonstrukcija i izgradnja terena u MZ za sportsko-rekreativne aktivnosti mladih i igrališta za decu	Grad Subotica, Direkcija za izgradnju, mesne zajednice, Sportski savez	2013-2018	1.000.000 Grad Subotica	Broj izgrađenih i rekonstruisanih igrališta i sportskih terena
2.4.3.3.	Otklanjanje tehničkih barijera u prilazu sportskim terenima i objektima na teritoriji grada za osobe sa invaliditetom i decu	Grad subotica, Direkcija za izradnju, udruženja OSI, javne ustanove, investitori	2013-2018	Grad Subotica, donatori	Broj otklonjenih tehničkih barijera
2.4.3.4.	Organizovanje poseta mladih iz ruralnih sredina kulturnim dešavanjima u gradu	Mesne zajednice, škole, kulturne ustanove, Subotica-trans, roditelji	2013-2018	Kulturne ustanove, roditelji, donatori	Broj organizovanih poseta
Strateški cilj: 2.5. Podizanje nivoa ravnopravnosti građana/ki kroz stvaranje mehanizama za uključivanje osetljivih grupa u svakodnevni život zajednice, očuvanja nacionalnih identiteta ali i promocija interkulturnalnosti i demokratskih vrednosti, kao i definisanje pronatalitetne politike Grada					
Specifian cilj: 2.5.1. Uvođenje politike rodne ravnopravnosti i rodnog budžetiranja					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.5.1.1.	<i>Formiranje Saveta za rodnu ravnopravnost</i>	<i>Predsednik skupštine, odbornici, UG, eksperti za pojedine oblasti</i>	<i>2014.</i>		<i>Donešena odluka Skupštine o formiranju Saveta za rodnu ravnopravnost</i>
2.5.1.2.	<i>Izrada Akcionog plana za rodnu ravnopravnost</i>	<i>Grad Subotica, Savet za rodnu ravnopravnost, zaštitnik građana, UG, javne ustanove</i>	<i>2014.</i>		<i>Izrađena i usvojena strategija od strane Skupštine</i>
2.5.1.3.	<i>Usklađivanje svih važećih propisa lokalne samouprave sa načelima rodne ravnopravnosti i stvaranje uslova za povećanje učešća žena i diskrimisanih grupa u prestavničkim telima na svim nivoima i u procesu odlučivanja</i>	<i>Grad subotica, Savet za rodnu ravnopravnost</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj usklađenih propisa,doneti minimalni procesni standardi</i>
2.5.1.4.	<i>Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnopravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravnopravnosti u obrazovanju</i>				
Specifikan cilj: 2.5.2. Podsticanje zapošljavanja, ženskog preduzetništva i samozapošljavanja radi poboljšanja položaja žena i višestruko diskriminisanih grupa na tržištu rada					
2.5.2.1.	<i>Kreditni programi za podsticanje preduzetništva i svih oblika samozapošljavanja žena i diskrimisanih grupa kroz nove vrste poslova</i>	<i>Grad Subotica</i>		<i>Grad Subotica</i>	<i>Doneta odluka o formiranju Kreditnog fonda za podsticanje preduzetništva žena i deskrimisanih grupa od strane Skupštine</i>
2.5.2.2.	<i>Uvođenje mera pozitivne akcije za pripadnice ženskog pola prilikom dodelje stipendija</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2015</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Donosenje odluke o prisirenju kriterijuma za dodelu studenskih stipendija</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
Specifikan cilj: 2.5.3. Senzibilizacija građana/ki o rodnoj ravnapravnosti kroz jačanje kapaciteta obrazovnog sistema za integraciju rodne ravноправности u obrazovanju					
2.5.3.1.	Izrada programskih sadržaja o rodnoj ravноправности koje će se koristiti na času razredne nastave	Škole, Savet za rodnu ravноправnost, UG	2014-2018		Broj izrađenih programa
Specifikan cilj: 2.5.4. Podsticanje aktivne politike prema omladini					
2.5.4.1.	Formiranje Saveta za mlade	Grad Subotica, odruženja mladih, UG	2013	Grad Subotica	Donošenje odluke o formiranju Saveta za mladi od strane Skupštine
2.5.4.2.	Otvaranje Kancelarije za mlade u okviru lokalne samouprave	Grad Subotica	2013	Grad Subotica	Otvorena kancelarija za mlade
2.5.4.3.	Izrada i sprovodenje Lokalnog akcionog plana za mlade	Grad Subotica	2013	Grad Subotica	Usvajanje lokalnog akcionog plana za mlade od strane Skupštine
Specifikan cilj: 2.5.5. Podsticanje aktivne politike očuvanja nacionalnog identiteta					
2.5.5.1.	Obezbediti kontinuirano finansiranje manifestacija od značaja za nacionalne savete iz posebnih pozicija u budžetu Grada	Grad Subotica, Nacionalni saveti	2013-2022	Grad Subotica	Definisana posebna pozicija u budžetu Grada
2.5.5.2.	Obezbeđivanje kontinuirane medijske promocije manifestacija od značaja za nacionalne savete	Grad Subotica, Nacionalni saveti, medijske kuće	2013-2022	Grad Subotica, Nacionalni saveti	Broj manifestacija koje su medijski propraćeni od strane Grada
Specifičan cilj: 2.5.6. Podsticanje nataliteta					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
2.5.6.1	<i>Izrada Akcionog plana za podsticanje nataliteta</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013-2018</i>	<i>200.000 Grad Subotica, PO, RO, javna preduzeća i ustanove</i>	<i>Usvajanje lokalnog Aкционог плана за подстicanje nataliteta od strane Skupštine</i>
2.5.6.2	<i>Uvođenje sistema beneficija za porodice sa više dece</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013-2022</i>	<i>5.000.000 Grad Subotica, Donatori</i>	<i>Donošenje Odluka o beneficijama ua porodice sa više dece od strane Gradskog veća</i>

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Vizija: *Subotica je grad koji prepoznae vrednost prirodnog kapitala i u njega investira kroz proizvodnju zasnovanu na «zelenim», ekološki podobnim tehnologijama, reciklaži i ulaganju i korišćenju obnovljivih izvora energije. Uređenje grada se bazira na usklađenosti graditeljskog nasleđa, prirodnog nasleđa i ekonomije, pri čemu harmonija ova tri elementa doprinosi održivosti urbanog razvoja. Grad je okružen prirodnim dobrima povezanim u ekološke mreže, sa razvojem baziranim na tradicionalnim vrednostima i održivom korišćenju resursa, sa razvijenim obrazovnim i rekreativnim sadržajima. Subotica je grad sa razvijenom saobraćajnom infrastrukturom i logistikom, prilagođenom potrebama privrede i građanstva, uz mogućnosti negovanja zdravih stilova života, a posebno bicikлизma*

PRIORITET : 3. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Strateški cilj: 3.1. Obezbeđivanje održivog razvoja kroz prostorno i urbanističko planiranje, optimalno korišćenje radom stvorenih vrednosti i upravljanje prirodnim resursima i zaštićenim područjima, otpadom, podsticanjem uvođenja „zelenih“ tehnologija, primenom najboljih dostupnih tehnoloških i tehničkih rešenja u proizvodnim procesima koja osiguravaju ostvarenje visokog nivoa zaštite

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
zdravlja ljudi i unapređenja životne sredine					
Specifican cilj: 3.1.1. Obezbeđivanje upravljanja, sprovođenja i postupanja na osnovu usvojenih prostornih i urbanističkih planova					
3.1.1.1.	<i>Formiranje baze podataka o prostoru kao resursu i predeonim elementima</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju grada, javna preduzeća „Zavod za javno zdravlje” –Subotica , Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode-Novi Sad,UG</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica,međunarodni konkursi</i>	<i>Broj unetih parametara (slojeva)</i>
3.1.1.2.	<i>Razvijanje mehanizma o primeni metoda za uspostavljanje održivog prostornog i urbanističkog planiranja</i>	<i>Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP „Zavod za urbanizam”, Grad Subotica</i>	<i>2014-2017</i>	<i>Grad Subotica, međunarodni konkursi</i>	<i>Stepen usklađenosti izrađenih planova sa principima održivog razvoja</i>
3.1.1.3.	<i>Uspostavljanje mehanizama za primenu metodologije za proveru ostvarenja usvojenih planova</i>	<i>Grad Subotica Subotica,UG , MZ,zainteresovani pojedinci</i>	<i>2013-2017</i>	<i>Grad Subotica, međunarodni konkursi</i>	<i>Odnos površine realizovane u skladu sa Planom prema ukupnoj površini</i>
3.1.1.4.	<i>Evidentiranje lokacija,vrednovanje statusa ugroženosti životne sredine i klasifikacija radi utvrđivanja prioriteta sanacije</i>	<i>Direkcija za izgradnju grada Subotica, JP Zavod za urbanizam,Grad Subotica,ovlašćene laboratorije</i>	<i>2013-2017</i>	<i>Grad Subotica , donacije, međunarodni konkursi</i>	<i>Broj evidentiranih lokacija</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
------	----------	---------------------	-------	--------------------------------------	------------

<i>Specifičan cilj: 3.1.2. Obezbeđivanje integralnog i racionalnog korišćenja vodnog resursa</i>					
3.1.2.1.	<i>Preispitivanje studije o koncepciji kanalisanja i vodosnabdevanja na teritoriji Grada Subotica (prigradska naselja), stanovništva i drugih korisnika - Razmatranje izgradnje sistema za dovođenje površinskih voda na teritoriju grada kako bi se očuvali postojeći vodni resursi i sprečile nestašice vode u budućnosti</i>	<i>JKP „Vodovod i kanalizacija“ Grad Subotica, Vode Vojvodine, Građevinski fakultet, stručne institucije</i>	<i>2013-2018</i>	<i>5.000.000 Grad Subotica,donacije</i>	<i>Izrađena studija</i>
3.1.2.2.	<i>Realizacija sistema vodosnabdevanja: -na Vodozahvatu I bušenjem i opremanjem bunara -na Vodozahвату II izgradnjom kompleksa i poveznih vodova kao i u naseljima prema određenim grupama</i>	<i>Grad Subotica,JKP”Vodovod i Kanalizacija”,Pokrajinski sekretarijat za poljoprivrednu</i>	<i>2013-2022 kontinuirano</i>	<i>2.385.488.368 Grad Subotica, donacije,EBRD, JKP “ Vodovod i kanalizacija”</i>	<i>Završeni projekti</i>
3.1.2.3.	<i>Izgradnja i opremanje kolektorske mreže (II i VII)</i>	<i>Grad Subotica, JKP”Vodovod i Kanalizacija”</i>	<i>2013-2018</i>	<i>1.039.600.000 EBRD,Budžet, JKP “Vodovod i kanalizacija ”, fondovi i donatori</i>	<i>Glavni projekat završen.</i>
3.1.2.4.	<i>Uređaj za prečišćavanje otpadnih voda Bajmok sa crpnjom stanicom i glavnim vodom do uređaja</i>	<i>Grad Subotica,JKP”Vodovod i kanalizacija</i>	<i>2013-2015</i>	<i>287.500.000,00 Grad Subotica,JKP”Vodovod i Kanalizacija”,fondovi i donatori</i>	<i>Završen projekat</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.2.5.	<i>Izgradnja potisnog kanalizacionog voda Subotica Palić sa crnom stanicom i retenzijom na UPOV-u</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija"</i>	<i>2013-2017</i>	<i>230.000.000 Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija", fondovi i donatori</i>	<i>Završena izgradnja</i>
3.1.2.6.	<i>Izrada Generalnog rešenja za atmosferske vode na delu sliva VII, VIII i na potezu između Subotice i Palića kao i atmosferske i upotrebljene vode na delu sliva O do zapadne granice gradjevinskog reona</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija"</i>	<i>2013-2014</i>	<i>10.000.000 Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija", fondovi i donatori</i>	<i>Izrađeno rešenje</i>
3.1.2.7.	<i>Zacevljenje otvorenog dela kolektora III od Bajnatske ulice do UPOV Subotica; Izrada Glavnog projekta; Revizija Generalnih rešenja slivova 0, I, II, III, IV, V i VI</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija"</i>	<i>2013-2014</i>	<i>16.000.000,00 Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija", fondovi i donatori</i>	<i>Urađena planska dokumentacija</i>
3.1.2.8.	<i>Realizacija i razrada odabranog pilot projekta na Vodozahvatu I i II</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija"</i>	<i>2013-2015</i>	<i>2.500.000,00 Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija", fondovi i donatori</i>	<i>Realizovan projekat</i>
3.1.2.9.	<i>Uspostavljenje sistemske kontrole kvaliteta vode za piće i usklađivanje kvaliteta vode sa standardima</i>	<i>JKP „Vodovod i kanalizacija”, Grad Subotica, ovlaštene laboratorije/ Zavod za javno zdravlje Subotica</i>	<i>2013-2018</i>	<i>2.000.000,00 godišnje Grad Subotica</i>	<i>Broj domaćinstava snabdevenih vodom u skladu sa standardima</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.2.10.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalne potrošnje i višekratnog korišćenja vode u tehnološkim procesima industrije i njihovih većih korisnika</i>	<i>Grad Subotica, JKP „Vodovod i kanalizacija”, predstavnici industrije</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, korisnici vode</i>	<i>Udeo višekratnog korišćene vode u odnosu na ukupnu potrošnju</i> <i>Smanjenje ukupne količine vode potrošene u industrijskim procesima</i>
3.1.2.11.	<i>Uspostavljanje mehanizama racionalnog korišćenja vode u domaćinstvu (individualno i kolektivno stanovanje)</i>	<i>Grad Subotica, JKP „Vodovod i kanalizacija”, stanovništvo, medijske kuće</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, korisnici vode</i>	<i>Smanjenje ukupne potrošene vode u domaćinstvima</i>
3.1.2.12.	<i>Sprovođenje kontrolisanog prihvatanja i prečišćavanja otpadnih voda svih potrošača na teritoriji grada</i>	<i>RO, Grad Subotica,korisnici</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, korisnici vode,konkursi</i>	<i>% prečišćenih voda u odnosu na ukupne otpadne vode</i>
3.1.2.13.	<i>Povećanje stepena obuhvaćenosti javnim kanalizacionim sistemima na teritoriji grada</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Vodovod i kanalizacija",korisnici</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, korisnici vode,konkursi,d'0o14na cije</i>	<i>Broj korisnika priključenih na kanalizacioni sitem</i>
3.1.2.14.	<i>Prilagođavanje kvaliteta vode za kupanje standardima</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić-Ludaš",DOO"Park Palić", ,JKP „Vodovod i kanalizacija”, ovlašćene laboratorije,vlasnici i korisnici okolnih parcela</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica,korisnici</i>	<i>Fizičko-hemijski, biološki i mikrobiološki pokazatelju stanja vode</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.2.15.	Obezbeđivanje adekvatnih tretmana, ponovne upotrebe ili odlaganje mulja sa uređaja za prečišćavanje	JKP „Vodovod i kanalizacija”, JP „Čistoća i zelenilo”, DOO „Regionalna deponija”	2013-2018	Grad Subotica, konkursi	% smanjenja količine nastalog mulja u procesu prečišćavanja
3.1.2.16.	Uređenje i održavanje vodotoka i vodoprivrednih objekata (otvoreni kanali koji su deo odvođenja sa teritorije grada)	Grad Subotica, JVDP „Vode Vojvodine”	2013-2018	Grad Subotica	Dužina uređenih tokova
3.1.2.17.	Izrada katastra podzemnih i površinskih voda i njihovih većih korisnika	Grad Subotica, JVDP „Vode Vojvodine, Građevinski fakultet, Direkcija za izgradnju, nadležne naučno-istraživačke kuće	2013-2018	Grad Subotica, konkursi	Izrađen katalog
Specifičan cilj: 3.1.3. Obezbeđivanje kvaliteta vazduha i nivoa komunalne buke					
3.1.3.1.	Unapređenje programa monitoringa ambijentalnog vazduha uključivanjem 1.automatskih stanica 2.praćenjem emisije iz mobilnih izvora 3.praćenjem emisije iz sektora industrije 4.suzbijanjem biljnih vrsta sa aeroalergenim svojstvima	Grad Subotica, PO, ovlašćene laboratorije, institucije saobraćaja	2013-2015	1.000.000 /godišnje Grad Subotica	Uspostavljen rad automatske stanice i evidentiran kvalitet vazduha
3.1.3.2.	Podsticanje smanjenja emisije štetnih gasova uvođenjem čistijih energenata u javnom saobraćaju, kao i poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja sa ciljem smanjenja korišćenja individualnih vozila	Državni organi i institucije saobraćaja, Grad Subotica	2013-2015	1.000.000/godišnje Grad Subotica	Procenat smanjenja štetnih gasova

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.3.3.	<i>Unapređenje monitoringa buke kroz: 1.Povećanje broja i učestalosti merenja 2.Grafičko prikazivanje podataka na mapama</i>	<i>Grad Subotica, ovlašćene laboratorije,javna preduzeća</i>	<i>2013-2015</i>	<i>500.000 / godišnje Grad Subotica</i>	<i>Rezultati merenja</i>
3.1.3.4.	<i>Podsticanje smanjenja buke poreklom od saobraćaja kroz izmeštanje teretnog i tranzitnog saobraćaja, poboljšanje kvaliteta javnog saobraćaja, podizanje svesti sa ciljem smanjenja zloupotrebe zvučne signalizacije, kontrolu drugih izvora buke</i>	<i>Grad Subotica,JP, JP"Putevi Srbije",MUP,udruženja građana, mediji</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, konkursi, donacije</i>	<i>% smanjenja nivoa buke</i>
Specifičan cilj: 3.1.4. Zaštita zemljišta					
3.1.4.1.	<i>Izrada baze podataka – Uspostavljanje monitoringa zemljišta u urbanim prostorima u urbanim zonama radi utvrđivanja prisustva zagađujućih materija (degradirana zemljišta, područja pod rizikom, kontaminirane lokacije, industrijski devastirane lokacije)</i>	<i>Grad Subotica, ovlašćena laboratorijska</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Izrađena baza podataka</i>
3.1.4.2.	<i>Uspostavljanje monitoringa količine eolskih nanosa, podizanje poljozaštitnih pojaseva, podizanje i rekonstrukcija vetrozaštitnih pojaseva</i>	<i>Grad Subotica,nadležne naučno-istraživačke institucije,šumske uprave, registrovani rasadnici</i>	<i>2013-2015</i>	<i>41.500.000,00-2013. Grad Subotica,donacija,konk ursi</i>	<i>Uspostavljen monitoring i smanjena količina eolskih nanosa</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.4.3.	<i>Podrška razvoju organske proizvodnje - pilot projekti kroz:</i> <i>- uvođenje organske poljoprivrede</i> <i>- očuvanje biodiverziteta – autohtonih rasa domaćih životinja</i> <i>- razvoj programa prerade organskih sirovina u porodičnim gazdinstvima</i> <i>- revitalizacija salaša</i>	<i>Grad Subotica ,RO,Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, udruženja građana</i>	<i>2013-2022 kontinuirano</i>	<i>Grad Subotica,konkursi</i>	<i>Realizovani projekti</i>
3.1.4.4.	<i>Uređenje, rekonstrukcija i proširenje javnih, zelenih i parkovnih površina i pošumljavanje</i>	<i>Grad Subotica,JKP"Čistoća zelenilo",Direkcija,JP "Zavod za urbanizam",JP"Palić-Ludaš", šumske uprave, registrovani rasadnici, udruženja građana</i>	<i>2013-2018 kontinuirano</i>	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>% površina rekonstruisanih i novoozelenjenih lokacija</i>
Specifičan cilj: 3.1.5. Unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara i sprovodenje mera aktivne zaštite na zaštićenim područjima u okolini Subotice					
3.1.5.1.	<i>Sanacija i remedijacija jezera Ludaš — Izrada Studije i projektno tehničke dokumentacije</i>	<i>RO, PO ,Grad Subotica, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode, JP „Palić Ludaš”, JVDP”Vode Vojvodine”, Naučno istraživačke institucije</i>	<i>2013-2018</i> <i>Studija sanacije</i>	<i>7.000.000</i> <i>Grada Subotica,PO,RO</i>	<i>Izrađena Studija i dokumentacija</i>
3.1.5.2.	<i>Završetak izgradnje regionalnog sistema vodosнabdevanja severne Baćke</i>	<i>Grad Subotica,JVDP „Vode Vojvodine”</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica,PO</i>	<i>Izgrađen sistem</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.5.3.	<i>Izrada Studije predela regiona Subotice</i>	<i>Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Nadležne naučno-istraživačke institucije</i>	2013-2015	<i>500.000,00 Grad Subotica, donacije</i>	<i>Izrađena Studija</i>
3.1.5.4.	<i>Utvrđivanje stanja vodnog resursa</i>	<i>Grad Subotica,JVP „Vode Vojvodine”,naučno-istraživačke institucije</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, donacije</i>	<i>Evidentirano stanje</i>
3.1.5.5.	<i>Studija unapređenja stanja hidroresursa</i>	<i>Grad Subotica, JVP „Vode Vojvodine, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, donacije</i>	<i>Izrađena studija</i>
3.1.5.6.	<i>Studija o korišćenju poljoprivrednog otpada za grejanje na teritoriji Grada Subotice</i>	<i>Grad Subotica,zainteresovani subjekti</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, donacije</i>	<i>Izrađena studija</i>
3.1.5.7.	<i>Pilot projekat iz Studije</i>	<i>Grad Subotica,projektno-tehniki biro</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, donacije</i>	<i>Implementirani projekat</i>
3.1.5.8.	<i>Uspostavljanje biološkog koridora izmedju jezera Palić i Ludaš (zaštitni pojas oko kanala Palić i Ludaš)</i>	<i>Grad Subotica, JP”Palić Ludaš”, DOO”Park Palić”,nadležne naučnoistraživačke ustanove, JVDP „Vode Vojvodine”, UG</i>	2013-2022	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Uspostavljen zaštitni pojas oko kanala Palić i Ludaš</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.5.9.	<i>Preispitivanje programskih aktivnosti vezanih za kvalitet i stanje jezera Palić (izgradnja i povezivanje kanalizacije Palića, formiranje zaštitnog pojasa oko jezera, sanacija i remedijacija mulja iz jezera Palić, unapređenje rada gradskog prečistača, edukacija poljoprivrednika, izgradnja bioloških prečistača na salašima)</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", DOO "Park Palić", nadležne naučno-istraživačke ustanove, JVDP „Vode Vojvodine”, UG</i>	2013-2022	<i>200.000.000,00 dinara godišnje Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Parametri održivosti na zaštićenom dobru</i>
3.1.5.10.	<i>Zaštita i sanacija Velikog parka na Paliću</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JVDP „Vode Vojvodine” nadležne naučno-istraživačke institucije</i>	2013-2018	<i>20.000.000,00 Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Stanje dendroflore Velikog Parka</i>
3.1.5.11.	<i>Očuvanje stepskih i peščarskih staništa, povećanje brojnosti populacija strogo zaštićenih vrsta na zaštićenim područjima u okolini Subotice</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, nadležne naučno-istraživačke institucije</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, RO, PO</i>	<i>Ekološko stanje predmetnih lokacija</i>
3.1.5.12.	<i>Revitalizacija staništa prirodnih retkosti u Predelu izuzetnih odlika «Subotička peščara»</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, nadležne naučno-istraživačke institucije</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica, RO, PO</i>	<i>Ekološko stanje predmetnih lokacija</i>
3.1.5.13.	<i>Sprečavanje širenja invazivnih vrsta (ambrozija, cigansko perje) kroz organizovanu saradnju sa lokalnim stanovništvom i udruženjima građana</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", lokalno stanovništvo, UG, mediji</i>	2013-2018	<i>Grad Subotica</i>	<i>% smanjenja površine pod invazivnim vrstama</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.5.14.	<i>Uspostavljanje sistema mera eksplotacije peska na području PIO «Subotička peščara» i radovi na revitalizaciji Majdana</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", nadležna ministarstva, naučno-istraživačke institucije</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Uspostavljen sistem kontrole</i>
3.1.5.15.	<i>Unapređenje vodoprivrednog režima za slivno područje Palić-Ludaš</i>	<i>Nadležna ministarstva, JVDP "Vode vojvodine", Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, ovlašćenje naučno-istraživačke institucije</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, RO, PO</i>	<i>Uspostavljen režim u skladu sa potrebama zaštite prirode</i>
3.1.5.16.	<i>Održivo korišćenje poljoprivrednog zemljišta na zaštićenim područjima Subotice</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", vlasnici i korisnici parcela na zaštićenom području, UG</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Usklađenost korišćenja sa Planovim upravljanja zaštićenim područjima</i>
3.1.5.17.	<i>Uvođenje starih rasa stoke na pašnjake i livade zaštićenih područja Subotice, naročito subotička peščara</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", lokalno stanovništvo, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, UG</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Ekološko stanje livada i pašnjaka</i>
3.1.5.18.	<i>Pilot projekat jačanja autohtonih šumskih fragmenata</i>	<i>Grad Subotica, JP "Palić Ludaš", Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, JP "Vojvodina šume", naučno-istraživačke institucije</i>	<i>2015-2018</i>	<i>Grad Subotica, konkursi</i>	<i>Realizovan projekt</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.5.19.	Pilot projekat organske proizvodnje na pojedinačnim zaštićenim područjima Subotice	Grad Subotica,JP"PL ",Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, naučno-istraživačke institucije,UG	2015-2018	Grad Subotica, konkursi	Realizovan projekat
Specifičan cilj: 3.1.6. Monitoring i promocija prirodnih vrednosti i edukacija lokalnog stanovništva iz oblasti zaštite biodiverziteta i prirodnih resursa					
3.1.6.1.	Letnji radni kampovi na zaštićenim područjima	Grad Subotica,JP"Palić Ludaš",UG, volonterski servisi	kontinualno	Grad Subotica, konkursi, participacije učesnika	Broj organizovanih kampova i učesnika
3.1.6.2.	Istraživački kampovi na zaštićenim područjima	Grad Subotica,JP"Palić Ludaš",obrazovne ustanove, UG, studenti	kontinualno	Grad Subotica, konkursi, participacije učesnika	Izveštaji o rezultatima istraživanja
3.1.6.3.	Monitoring vlažnih staništa u specijalnom rezervatu prirode «Ludaško jezero»	JP „Palić-Ludaš”, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, nadležne naučno-istraživačke institucije, UG	kontinualno	Grad Subotica, PO, konkursi i donacije	Izveštaji o rezultatima istraživanja
3.1.6.4.	Završetak uređenja kompleksa Vizitorskog centra Ludaš, uređenje izložbene postavke i unapredjenje programa edukacije školske omladine o zaštiti prirode	Grad Subotica, JP „Palić-Ludaš”,nadležne obrazovne ustanove,UG	2013-2015	Grad Subotica, konkursi i donacije	Završeni radovi
3.1.6.5.	Uređivanje posetilačkih staza i Vizitorskog info centra u PIO "Subotička peščara"	JP „Palić-Ludaš”	2013-2018	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Uređene staze
Specifičan cilj: 3.1.7. Revitalizacija prirodnih staništa					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.7.1.	Otkup i revitalizacija parcela u SRP „Ludaško jezero“	Nadležna ministarstva, JP „Palić-Ludaš“	2013-2018	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Broj otkupljenih i revitalizovani parcela i njihova površina
3.1.7.2.	Zaštita hidroloških celina	Nadležna ministarstva, nadležne naučno- istraživačke ustanove, Grad Subotica, JVDP „Vode Vojvodine“, JP „Palić-Ludaš“	kontinuirano	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Opšti ekološki uslovi staništa
3.1.7.3.	Formiranje i održavanje ekoloških i zelenih koridora duž toka Kireša	Grad Subotica, JVDP „Vode Vojvodine“, JP „Palić-Ludaš“	2013-2020	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Stanje koridora
Specifičan cilj: 3.1.8. Saradnja u okviru nacionalne i regionalne mreže zaštićenih područja, uz uspostavljanje ekoloških koridora i mreža					
3.1.8.1.	Formiranje ekoloških mreža regiona Subotice	Nadležna ministarstva, Grad Subotica, JP „Palić-Ludaš“, Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode	2013-2015	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Formirane mreže
3.1.8.2.	Stvaranje zajedničkog prekograničnog zaštićenog područja „Rečica Kireš“ – Kőrös-ér	Nadležna ministarstva, Grad Subotica, JP „Palić-Ludaš“, prekogranični partneri	2013-2018	Grad Subotica ,RO, PO, konkursi i donacije	Uspostavljeno prekogranično područje
Specifičan cilj: 3.1.9. Uspostavljanje sistema upravljanja otpadom					
3.1.9.1.	Studija izbora tehničko-tehnološkog rešenja za upravljanje otpadom iz nadležnosti lokalne samouprave	Grad Subotica, JKP "Čistoća i zelenilo", Naučno istraživačke institucije, UG, DOO „Regionalna deponija“	2013-2014	Grad Subotica	Izrađena Sudija

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.9.2.	<i>Uređivanje upravljanja opasnim otpadom iz domaćinstva</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Čistoća i zelenilo", DOO „Regionalan deponija”, korisnici, UG</i>	<i>2014-2022 kontinualno</i>	<i>500.000/godišnje Grad Subotica, Zainteresovani operateri, RO</i>	<i>Doneta Odluka</i>
3.1.9.3.	<i>Unapređenje odabranog rešenja u sistemu upravljanja komunalnim otpadom</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Čistoća i izelenilo", DOO „Regionalna deponija“ korisnici, mediji, UG</i>	<i>2014-2016</i>	<i>Grad Subotica, RO</i>	<i>Uređeniji sistem Pozitivne ocene građana</i>
3.1.9.4.	<i>Obezbeđivanje opreme za upravljanje otpadnim vozilima nepoznatih vlasnika</i>	<i>Grad Subotica, mediji, UG</i>	<i>2013-2015 kontinualno</i>	<i>Grad Subotica donatori</i>	<i>Nema otpadnih vozila na javnim površinama</i>
3.1.9.5.	<i>Analiza izbora tretmana biorazgradivog otpada na teritoriji grada Subotica</i>	<i>Grad Subotica, JKP „Čistoća i zelenilo“, Naučno-istraživačke institucije, DOO „Regionalan deponija“</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica, RO</i>	<i>Izrađena analiza i odabran način tretmana</i>
3.1.9.6.	<i>Podsticanje odabrane/og (tehnologije) rešenja za tretman biorazgradivog otpada</i>	<i>Grad Subotica, JKP „Čistoća i zelenilo“, potencijalni korisnici</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica, RO</i>	<i>Smanjen udeo biorazgradivog otpada na deponiji</i>
3.1.9.7.	<i>Izgradnja regionalnog sistema upravljanja otpadom</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Čistoća i zelenilo", DOO „Regionalna deponija“</i>	<i>2014-2018</i>	<i>DOO „Regionalna deponija“, Budžeti opština potpisnika Sporazum</i>	<i>Uspostavljen sistem upravljanja otpadom*</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.9.8.	<i>Sistemsko rešavanje uređivanja komercijalnog i industrijskog otpada</i>	<i>Grad Subotica, Predstavnici industriskog sektora</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Uređen sistem</i>
3.1.9.9.	<i>Usklađivanje i provera načina odlaganja u sistemu organizovanog sakupljanja komunalnog otpada u podzemne kontejnere (mreža podzemnih kontejnera)</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013-2014</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Izveštaj</i>
3.1.9.10.	<i>Realizacija projekta Sanacije deponije «Aleksandrovačka bara»</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Čistoća i zelenilo", projektni biroi, odabrani izvođači radova</i>	<i>2013-2016</i>	<i>Grad Subotica, RO, PO</i>	<i>Sanirani prostor/Realizovan projekat</i>
3.1.9.11.	<i>Sanacija divljih deponija na teritoriji grada</i>	<i>Grad Subotica, JKP "Čistoća i zelenilo" MZ, građani</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Broj očišćenih deponija godišnje</i>
Specifičan cilj: 3.1.10. Razvoj ekološke svesti građana u vezi sa upravljanjem otpadima kroz primenu podsticanja uvodjenja "zelenih tehnologija"					
3.1.10.1.	<i>Izrada baze podataka postojećih javnih objekata (njihovih energetskih pasoša) sa podacima o aktuelnim energetskim sistemima i njihovim kapacitetima</i>	<i>Grad Subotica, JP, ustanove i institucije, projektni biroi, UG</i>	<i>2013-2018</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Izrađena baza</i>
3.1.10.2.	<i>Izrada studije/projekta unapređenja energetske efikasnosti postojećih javnih objekata</i>	<i>Grad Subotica, JP, projektni birovi</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica,, konkursi, donacije</i>	<i>Izrađena Studije</i>
3.1.10.3.	<i>Uspostavljanje evidencije o karakteristikama projektovanim i realizovanim sistemima iskorišćenja geotermalnih potencijala (sonde, bunari, ...)</i>	<i>Grad Subotica, projektni birovi, korisnici sistema geotermalnih potencijala</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Izrađena dokumentacija</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.1.10.4.	Studija izbora potencijalnih lokacija za korišćenje energije vetra	Grad Subotica, JP, ustanove,projektni biroi	2014-2016	Grad Subotica	Izrađena Studija
3.1.10.5.	Projektovanje sistemskih rešenja za iskorištenje energije sunca, kolektorima odnosno fotonaponskim ćelijama za primenu u javnom sektoru (škole, bolnice, dečije ustanove, zdravstvene ustanove...sportski objekti)	Grad Subotica, Predstavnici institucija, javnih preduzeća	2014-2016	Grad Subotica	Broj objekata u kojima je realizovano rešenje
3.1.10.6.	Analiza isplativosti poljoprivredne proizvodnje radi primene biomase u energetskim sistemima i primene biodizela u proizvodnim procesima	Grad Subotica, predstavnici poljoprivrede i proizvodnih delatnosti, nadležno ministarstvo, mediji	2013-2018	Grad Subotica	Izrađena analiza
Strateški cilj: 3.2. Uspostavljanje modernog saobraćajnog sistema radi smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu i javno zdravlje razvojem integrisanog i održivog urbanog plana mobilnosti, kreiranjem atraktivnih alternativa pristupačnih svima, povećanjem udela putovanja javnim prevozom, pešačenjem i biciklom					
Specifikan cilj: 3.2.1. Izgradnja i revitalizacija saobraćajne-putne infrastrukture kroz smanjenje preopterećenosti saobraćaja u centru grada i unapređenje kvaliteta lokalne putne mreže koja povezuje postojeće radne i poslovne zone sa glavnim putnim koridorima					
3.2.1.1.	Održavanje i dalji razvoj mreže biciklističkih staza	Grad Subotica, Direkcija i JP "Zavod za urbanizam"	2013-2018	Grad Subotica, konkursi	Dužina i broj staza
3.2.1.2.	Završetak ekspropriacije zemljišta za Y-krak	RO, Grad Subotica,, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Grad Subotica	Izvršena ekspropriacija

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.2.1.3.	Realizacija saobraćajnice velikog kapaciteta oko centra grada	Grad Subotica,Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam,Suboticatrans	2013-2018	Grad Subotica	Izgrađena saobraćajnica
3.2.1.4.	Ostvariti planirane prodore preko željezničkih pruga	Grad Subotica,JP "Železnice Srbije"	2014-2018	Grad Subotica	Izgrađeni prodori
3.2.1.5.	Rekonstrukcija i revitalizacija lokalnih puteva	Grad Subotica	kontinuirano	50 eura /m ² Grad Subotica	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.6.	Izgradnja i revitalizacija ulica u stambenim zonama	Grad Subotica, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	kontinuirano	20 eura /m ² Grad Subotica	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.7.	Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih, magistralnih i regionalnih puteva II reda	Grad Subotica,Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	60-70 eura/m ² Grad Subotica	Dužina revitalizovanih puteva
3.2.1.8.	Izgradnja putne infrastrukture radi boljeg regulisanja saobraćaja u prometnim saobraćajnim čvoristima	Grad Subotica, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam	2013-2018	Grad Subotica	Broj regulisanih lokacija
3.2.1.9.	Izgradnja terminala za teretna vozila	Grad Subotica	2013-1018	600-700eura/m ² Grad Subotica	Izgrađen terminal
Specifičan cilj: 3.2.2. Unapređenje sistema javnog saobraćaja u skladu sa dokumentom „Studija o javnom saobraćaju“ i povećanje bezbednosti saobraćaja					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.2.2.1.	<i>Uvođenje alternativnog vida javnog saobraćaja</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>Uspostavljen sistem javnog saobraćaja (bicikl-javni saobraćaj)</i>
3.2.2.2.	<i>Obezbeđivanje preduslova za izgradnju javnih garaža – realizacija planiranih</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju grada Subotica, Zavod za urbanizam (JP „Suboticatrans”, ŽTP Železnica Srbije, Carinska zona, JP” PTP”)</i>	<i>2013 -2016</i>	<i>600-700 e /m² za 5.000m² Grad Subotica</i>	<i>Izgrađena javna garaža</i>
3.2.2.3.	<i>Formiranje zona saobraćaja sa ograničenjima brzine</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP</i>	<i>2014-2018</i>	<i>Budžet</i>	<i>Uspostavljen rad zone</i>
3.2.2.4.	<i>Podizanje, sagledavanje bezbednosti u saobraćaju (pešački prelazi kod škola i predškolskih ustanova, semafori, ...)</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju Grada Subotica, Zavod za urbanizam, MUP</i>	<i>2013-2022</i>	<i>5.000.000 - 2013.</i>	<i>Izgrađeni bezbednosni elementi saobraćaja</i>
Strateški cilj: 3.3. Obezbeđivanje održivog /Uređenje sistema urbanog razvoja izbegavanjem urbane rasplinutosti, ponovnoj upotrebi i regeneraciji napuštenih područja i objekata, obezbeđivanjem odgovarajućeg očuvanja, obnavljanja i upotrebe urbanog kulturnog nasleđa (posebno arhitekture i secesije) i promovisanjem visokokvalitetne arhitekture i tehnologija građenja uz povećanje energetske efikasnosti					
Specifikan cilj: 3.3.1. Očuvanje, obnavljanje i upotreba kulturnog nasleđa – arhitekture secesije i drugo					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.1.1.	<i>Sprovođenje edukacije učenika u osnovnim i srednjim školama o lokalnoj istoriji i značaju graditeljskog nasleđa</i>	<i>Ministarstvo prosvete, Gradski muzej – Subotica, UG</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Fondovi,konkursi</i>	<i>Broj učenika sa poznavanjem graditeljskog nasleđa</i>
3.3.1.2.	<i>Formiranje staza secesije, povezivanje sa stazama secesije gradova u susednim državama</i>	<i>Grad Subotica,Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture,Gradski muzej – Subotica, Građevinski fakultet-Subotica UG</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Uspostljena staza</i>
3.3.1.3.	<i>Formiranje staza i priključivanje evropskim mrežama staza arhitekture ostalih stilova u kojima imamo značajne objekte u Subotici – staza barokne arhitekture, staza neorenesansne arhitekture, staza moderne arhitekture, staza međuratne arhitekture</i>	<i>Grad Subotica,Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica“Udruženja građana</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	
3.3.1.4.	<i>Postavljanje tabli koje obeležavaju objekte pod zaštitom kao nepokretna kulturna dobra, i sve druge značajne objekte za istoriju Subotice, a posebno za arhitekturu secesije</i>	<i>Grad Subotica,Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Postavljeno obeležje</i>
3.3.1.5.	<i>Priklučivanje Subotice evropskoj mreži secesijskih gradova “Reseau Art Nouveau Network”</i>	<i>Grad Subotica,Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>2013</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Evidencija na spisku</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.1.6.	<i>Organizovanje edukativnih šetnji sa obilaskom značajnih zgrada u Subotici i na Paliću</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>2013</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Broj organizovanih obilazaka Broj zainteresovanih građana</i>
3.3.1.7.	<i>Edukacija turističkih vodiča o značajnim građevinama i istoriji Subotice</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>2013</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Obučeni vodiči Održana obuka</i>
3.3.1.8.	<i>Izrada web sajtova koji promovišu Suboticu i njenu okolinu, kao i graditeljsko i prirodno nasleđe</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>2013</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Izrađen web sajt</i>
3.3.1.9.	<i>Izrada edukativnih i promotivnih filmova o Subotici i njenoj okolini</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica UG</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Izrađen i prikazan film</i>
3.3.1.10.	<i>Štampanje edukativnog materijala o kulturnom nasleđu grada za potrebe školske dece i studenata</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, UG</i>	<i>2013</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	<i>Broj štampanih primeraka</i>
3.3.1.11.	<i>Nova valorizacija istorijskih objekata na teritoriji grada, prema najsvetijim rezultatima istraživanja sa tendencijom očuvanja svih vrednih objekata i urbanih celina, a ne samo onih koji su do sada zaštićeni zakonom</i>	<i>Grad Subotica, Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, Gradski muzej, UG</i>	<i>2013-2015</i>	<i>Fondovi, konkursi</i>	

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.1.12.	Organizovanje radionica za edukaciju zanatskih majstora za obavljanje poslova resturacije, odnosno sprovođenje autentične restauracije istorijskih objekata a ne stvaranje njihove replike od savremenih materijala	Ovlašćena institucija, Međuopštinski i zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, UG	2013	Fondovi, konkursi	Broj osposobljenih majstora
3.3.1.13.	Restauracija odabranog objekta kao pilot projekat restauracije istorijskog objekta prema svetskim i evropskim standardima – vila Bagoljvar na Paliću	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, UG	2013-2018	Fondovi, konkursi	Završena restauracija objekta
3.3.1.14.	Uspostavljanje standarda restauracije spomenika kulture XIX veka u Subotici	Međuopštinski zavod za zaštitu spomenika kulture Subotica, UG	2013	Fondovi, konkursi	Prihvaćena i izrađena dokumentacija o standardu
Specifičan cilj: 3.3.2. Urbana obnova grada					
3.3.2.1.	Istraživački projekti istorije urbanog razvoja i arhitekture Subotice	UG	2013-2018	Grad Subotica, donacije, domaći i međunarodni fondovi	Izrađen projekat
3.3.2.2.	Organizovanje međunarodne kampanje za prikupljanje sredstava za revitalizaciju ugroženih istorijskih objekata na teritoriji Subotice	UG	kontinualno	Donatori	Iznos prikupljenih sredstava
3.3.2.3.	Projekat restauracije i revitalizacije Sinagoge kao najznačajnijeg subotičkog objekta svetske kulturne baštine	UG	2013-2015	Grad Subotica, konkursi međunarodni fondovi, donatori	Izrađen projekat
3.3.2.4.	Revitalizacija jednog očuvanog seoskog objekta na teritoriji grada kako bi se i ovaj segment istorije arhitekture u Subotici očuvalo za budućnost	UG	2015-2016	Grad Subotica, konkursi međunarodni fondovi, donatori	Revitalizovan objekat
3.3.2.5.	Revitalizacija salaša	UG	kontinualno	Grad Subotica, konkursi međunarodni fondovi, Donatori	Revitalizovan salaš

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.2.6.	<i>Rekonstrukcija pruge Segedin - Subotica, organizovanje i promovisanje turističkog saobraćaja šinobusom kao atrakcije, umesto tramvaja, čime bi se mogla povezati dva grada Subotica i Segedin, sa odmaralištima na Paliću i Horgošu</i>	UG	2015-2018 kontinualno	Budžet, konkusi međunarodni fondovi, donatori	Broj organizovani saobraćajnih tura
3.3.2.7.	<i>Usvajanje i implementacija "Subotičke deklaracije o zaštiti kulturnog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja"</i>	UG	2014		Usvojena deklaracija
3.3.2.8.	<i>Organizovanje seminara sa stručnjacima iz oblasti urbanog i prostornog planiranja kao i iz oblasti zaštite kulturnog nasleđa sa temom definisanja mogućnosti urbane obnove Subotice</i>	UG	kontinualno	Učesnici	Broj organizovanih seminara i učesnika
3.3.2.9.	<i>Pilot projekat urbana obnova jednog urbanog bloka ili jedne ulice u Subotici u skladu sa secesijom</i>	UG	2015	Grad Subotica, konkusi međunarodni fondovi, donatori	Završena obnova urbanog bloka
3.3.2.10.	<i>Izrada strategije održivosti graditeljskog nasleđa Subotice u skladu sa evropskim i svetskim standardima, sa predlozima mera koje će doprineti očuvanju, održivosti i prilagođavanju graditeljskog nasleđa Subotice savremenim potrebama</i>	UG	2015		Izrađena strategija
3.3.2.11.	<i>Uspostavljanje vertikalne i horizontalne koordinacije između različitih nivoa odlučivanja u oblasti zaštite spomenika kulture u okvirima urbanističkog razvoja</i>	UG	kontinualno		
3.2.2.12.	<i>Pilot projekat aktivnog uključivanja građana u očuvanju graditeljskog nasleđa</i>	UG	kontinualno		

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.2.13.	Umrežavanje Subotice sa sličnim gradovima kako bi se razmenila iskustva vezana za čuvanje graditeljskog nasleđa u okvirima urbanističkog razvoja	Grad Subotica,UG	kontinualno		
3.3.2.14.	Severnobačke transferzale (put I reda) Subotica/Y krak-Bajmok-Sombor-Bezdan, vezni pravac koridora Xb i Vc	Putevi Srbije, Grad Subotica			Izgrađen put
Specifičan cilj: 3.3.3. Racionalno korišćenje građevinskog zemljišta i investiciono održavanje objekata uz unapređenje energetske efikasnosti korišćenja obnovljivih izvora energije					
3.3.3.1.	Analiza statističkih podataka u cilju definisanja trendova				
3.3.3.2.	Povećanje energetske efikasnosti na novoizgrađenim objektima za 20% i starim objektima za 10%				
3.3.3.3.	Izrada energetske karte grada i praćenje energetske efikasnosti bilansa uštede energije	Grad Subotica, EPS, NIS, JP "Toplana", JP "Suboticagas"			
3.3.3.4.	Povećanje učešća obnovljivih energija u odnosu na postojeće u skladu za zakonskom regulativom	Grad Subotica, EPS, NIS, JP "Toplana", JP "Suboticagas"	2013	Grad Subotica	
3.3.3.5.	Izgradnja informacionog sistema za upravljanje energijom	EPS ,Grad Subotica	2013	Grad Subotica	Uspostavljen sistem
3.3.3.6.	Izgradnje kogenerativnog postrojenja za proizvodnju električne i topotne energije na bazi goriva od biomase	Grad Subotica,naučno-istraživačke institucije, Elektrovojvodina, Toplana,poljoprivredne institucije	2013-2022	Grad Subotica	Izgrađeno postrojenje
3.3.3.7.	Pilot modeli korišćenja solarne energije	Grad Subotica	2013	Grad Subotica, konkursi donacije	Realizovan projekat
3.3.3.8.	Izrada katastra podzemnih i nadzemnih instalacija	Grad Subotica, JP i JKP			

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
3.3.3.9.	<i>Sinhrono planiranje infrastrukturnog opremanja grada</i>	<i>Grad Subotica,JP, JKP</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Grad Subotica</i>	
3.3.3.10.	<i>Investiciono održavanje objekata od javnog interesa</i>	<i>Grad Subotica,Direkcija za izgradnju Grada,Zavod za urbanizam</i>	<i>kontinualno</i>	<i>Grad Subotica</i>	
3.3.3.11.	<i>Inventar JP i ostalih entiteta u okviru svoje nadležnosti na javnim površinama (katastara)</i>				

OBLAST: " DOBRA UPRAVA"

Vizija: Subotica je grad u kojem ljudi vole da žive, biznis teži da se locira, a turisti žele da ga posete.					
PRIORITET: 4. DOBRA UPRAVA					
Strateški cilj: 4.1. Funkcionisanje odgovorne uprave uz participativno učešće koje počiva na konsenzusu					
Specifičan cilj: 4.1.1. Povećanje nivoa usluga lokalne samouprave i potpornih organizacija u cilju razvoja zajednice					
4.1.1.1.	<i>Uvođenje sistema kvaliteta u rad uprave</i>	<i>Grad Subotica, PO</i>	<i>2015.</i>	<i>10.000.000</i> <i>Grad Subotica,PO</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
4.1.1.2.	<i>Održivost kao kriterij javne nabavke</i>	<i>Grad Subotica, PO</i>	<i>2013.</i>	<i>PO</i>	<i>Broj optimalizovanih procesa</i>
4.1.1.3.	<i>Sveobuhvatna evidencija projekata na teritoriji grada</i>	<i>Grad Subotica, PO</i>	<i>2013.</i>	<i>1.500.000 Grad Subotica, PO</i>	<i>Ažurna baza projekata</i>
4.1.1.4.	<i>Unapređenje upravljanja ljudskim resursima</i>	<i>Grad Subotica, PO,donatori</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>300.000 godišnje Grad Subotica, PO i drugi izvori</i>	<i>Podignut nivo efikasnosti i efektivnosti</i>
4.1.1.5.	<i>Pilotiranje programskog budžetiranja</i>	<i>Grad Subotica, PO, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2014.</i>	<i>200.000 Grad Subotica, PO</i>	<i>Planski dokument budžeta</i>
4.1.1.6.	<i>Razrada interdisciplinarnih mehanizama i praćenje istih od strane definisanih nosioca razvoja grada</i>	<i>Grad Subotica, JP, JKP, Korisnici budžeta</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica</i>	<i>Definisani procesi</i>
4.1.1.7.	<i>Vođenje evidencije nosilaca razvoja grada</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica</i>	<i>evidencija</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
4.1.1.8.	<i>Godišnje zasedanje Partnerske skupštine</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013 – 2022.</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica</i>	<i>Zapisnik sa sednice</i>
4.1.1.9.	<i>Održavanje gradskog mobilijara i saobraćajne infrastrukture/URBANA OBNOVA</i>	<i>Grad Subotica, Direkcija za izgradnju</i>	<i>2013. – 2022.</i>	<i>200.000.000 Grad Subotica</i>	<i>Broj intervencija</i>
4.1.1.10.	<i>Izrada studije opravdanosti formiranja gradskih opština</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013.</i>	<i>200.000 Grad Subotica</i>	<i>Izrađena studija</i>
Strateški cilj: 4.2. Obezbeđivanje efektivnih i efikasnih usluga građanima i privrednim subjektima uz odgovornost u svakoj prilici					
Specifičan cilj: 4.2.1. Uključivanje u procese evropskih integracija partnera iz svih sektora zajednice					
4.2.1.1.	<i>Iniciranje obrazovnih programa u cilju sticanja praktičnih znanja i veština u implementaciji EU projekata</i>	<i>Grad Subotica, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013.-2022.</i>	<i>200.000 godišnje Grad Subotica, donatori</i>	<i>Održane obuke</i>
Strateški cilj: 4.3. Zalaganje za vladavinu pravu, pravičnost i inkluzivnost uz transparentnosti u procesu rada i rezultata u cilju promovisanja dobre uprave					
Specifičan cilj: 4.3.1. Unapređenje promocije Grada					

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
4.3.1.1.	Promotivni materijal grada	Grad Subotica	2013.-2022.	2.000.000 godišnje Grad Subotica	Broj brošura, filmova, fascikli - specifikacija promo materijala
4.3.1.2.	Definisanje privrednog, turističkog, kulturno-istorijskog, sportskog i gastronomskog identiteta grada	Grad Subotica, TOGS	2013.-2022.	100.000 godišnje Grad Subotica, TOGS, donatori	brošure
4.3.1.3.	Podrška brendiranju novih proizvoda	Grad Subotica, donatori	2013.-2022.	100.000 godišnje Grad Subotica, donatori	Broj sertifikata
4.3.1.4.	Razvoj koncepta lokalnih brendova	Grad Subotica	2013.-2022.	100.000 godišnje Grad Subotica	Operativni plan
4.3.1.5.	Formiranje zdravstveno – ekološkog identiteta grada	Grad Subotica	2013.-2022.	100.000 godišnje Grad Subotica	Prepoznatljiv zdravstveno- ekološki identitet
Specifičan cilj: . 4.3.2. Promocije u cilju privlačenja investicija i otvaranje novih radnih mesta					
4.3.2.1.	Sertifikovanje grada kao okruženja sa povoljnom poslovnom klimom, NALED sertifikat	Grad Subotica, NALED, RO	2013 – 2022	100.000 godišnje Grad Subotica, NALED	Sertifikat
4.3.2.2.	Unapređenje biznis portala i internet prezentacije grada	Grad Subotica	2013 - 2022	300.000 godišnje Grad Subotica	Internet prezentacije

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
4.3.2.3.	<i>Unapređenje marketing plana promocije Subotice</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013</i>	<i>200.000 Grad Subotica</i>	<i>plan</i>
4.3.2.4.	<i>Nastupi na sajmovima investicija i nekretnina</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.000.000 godišnje Grad Subotica</i>	<i>Broj sajamskih nastupa</i>
4.3.2.5.	<i>Podrška organizovanju sajmova</i>	<i>Grad Subotica</i>	<i>2013 - 2022</i>	<i>2.500.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Broj sajmova</i>
Specifičan cilj: . 4.3.3. Unapređenje informisanosti građana					
4.3.3.1.	<i>Izrada promotivnih filmova o gradu</i>	<i>Grad Subotica, mediji</i>	<i>2015.</i>	<i>2.500.000 Grad Subotica, drugi izvori finansiranja, privredni subjekti</i>	<i>Izrađeni i distribuirani promotivni filmovi i</i>
4.3.3.2.	<i>Razrada (akcionog) plana informisanja po uzrastima i grupama (mediji, televizijske emisije, škole)</i>	<i>Grad Subotica, mediji</i>	<i>2015.</i>	<i>1.500.000 Grad Subotica, drugi izvori finansiranja, institucije i ustanove</i>	<i>Akcioni plan</i>
4.3.3.3.	<i>Informisanje o radu uprave preko interneta-trojezično</i>	<i>Grad Subotica, mediji</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Informisani građani</i>

Broj	Projekat	NOSIOC/ PARTNERI	Vreme	Iznos u RSD i izvori finansiranja	INDIKATORI
4.3.3.4.	<i>Plan i razvoj aktivnog dijaloga izmedju lokalne samouprave i građana</i>	<i>Grad Subotica, mediji, Otvoreni univerzitet</i>	<i>2013.</i>	<i>100.000 godišnje Grad Subotica, drugi izvori finansiranja,</i>	<i>Aktivna društvena zajednica</i>

Legenda:

UG -Udruženje građana

RO- Republički organi

PO- Pokrajinski organi

TOGS-Turistička organizacija grada Subotica

NSZ-Nacionalna služba za zapošljavanje

JPP-Javno-privatno partnerstvo

CSR-Centar za socijalni rad

Napomena: Cene su bazirane na projekciji troškova drugih, sličnih projekata po kursu 120 RSD/EUR.

Aneks A: Učesnici u izradi SLOR

Učesnici u izradi strategije

Partnerska skupština i radne grupe:

- odbornici Grada Subotice (gradonačelnik, zamenik gradonačelnika)
- članovi Gradskog veća
- pomoćnici gradonačelnika
- načelnik Gradske uprave
- sekretari Sekretarijata
- zaposleni u Gradskoj upravi

i predstavnici:

- republičkih i pokrajinskih organa vlasti;
- nacionalnih i verskih zajednica,
- mesnih zajednica,
- obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih institucija,
- organizacija, udruženja
- javnih i komunalnih preduzeća,
- privrednih i poljoprivrednih asocijacija-subjekata,
- finansijskih institucija,
- nevladinih i humanitarnih organizacija
- sportskih i omladinskih organizacija,
- medija

i svi zainteresovani za razvoj grada Subotice

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Gradonačelnik
Broj: II-021-105/2012
Dana: 29.XI 2012.
Trg slobode 1.
S u b o t i c a

Na osnovu člana 50. Statuta Grada Subotica («Službeni list Opštine Subotica», br. 26/08, 27/08-ispravka i «Službeni list Grada Subotice», br. 46/11) i Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine («Službeni list Grada Subotica», br.32/11),

Gradonačelnik Grada Subotice dana 29.XI 2012. godine, donosi

R E Š E N J E
o obrazovanju i imenovanju Koordinacionog tima za izradu
Strategije lokalnog održivog razvoja (SLOR)

I

Za pokretanje i monitoring, odnosno praćenje procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine, obrazuje se Koordinacioni tim za izradu Strategije lokalnog održivog razvoj (SLOR) (u daljem tekstu: Koordinacioni tim).

II

Predsednik Koordinacionog tima je Gradonačelnik.

Za članove Koordinacionog tima imenuju se:

1. zamenik Gradonačelnika i član Gradskog veća zadužen za privredu – Blaško Stantić,
2. član Gradskog veća zadužen za međunarodnu i regionalnu saradnju – Marta Dobo,
3. član Gradskog veća zadužen za kulturu – Miloš Nikolić,
4. član Gradskog veća zadužen za zdravstvo, socijalnu zaštitu i zaštitu životne sredine – Atila Čengeri,
5. član Gradskog veća zadužen za obrazovanje – Etela Jerinkić,
6. član Gradskog veća zadužen za sport – Nemanja Simović,
7. član Gradskog veća zadužen za investicije – Dragi Vučković,
8. član Gradskog veća zadužen za poljoprivredu – Šime Ostrogonac,
9. član Gradskog veća zadužen za turizam – Vjekoslav Ostrogonac,
10. član Gradskog veća zadužen za informisanje – Oto Buš,
11. pomoćnik Gradonačelnika za oblast imovinskih i ekonomskih odnosa – Nemanja Komazec,
12. pomoćnik Gradonačelnika za oblast razvoja preduzetništva – Ljuben Hristov,
13. pomoćnik Gradonačelnika za oblast mesnih zajednice – Olivija Urban,
14. pomoćnik Gradonačelnika za oblast investicija i komunalnog uređenja – Nebojša Janjić,
15. načelnik Gradske uprave, sekretar Sekretarijata za opštu upravu i zajedničke poslove – Marija Ušumović Davčik,
16. sekretar Sekretarijata za lokalni ekonomski razvoj, privredu, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životne sredine – Suzana Dulić,
17. sekretar Sekretarijata za finansije – Dubravka Rodić,
18. sekretar Sekretarijata za društvene delatnosti – Franjo Horvat,
19. sekretar Sekretarijata za građevinarstvo i imovinu – Ana Lacković,
20. sekretar Sekretarijata za inspekcijsko-nadzorne poslove – Zoran Prćić.

III

Koordinacioni tim ima sledeću ulogu i zadatke:

- organizovanje i učešće u izradi predloga objedinjenog strateškog plana održivog razvoja,
- praćenje i procena realizacije projekata, projektnih zadataka i realizacije i primene strateškog plana,
- organizovanje i učešće u izradi predloga godišnjeg akcionog plana za implementaciju Strategije lokalnog održivog razvoja, koji se dostavlja Gradskom veću Grada Subotica na razmatranje,
- predlaganje izmena i dopuna postojećeg strateškog plana održivog razvoja kao i akcionog plana,
- nadzor i opšta koordinacija procesa izrade SLOR-a,

- podrška i očuvanje interesa u izradi SLOR-a,
- uzajamno informisanje i povezivanje (pomoću Koordinatora i Tima za izradu Strategije) Gradskog veća, Skupštine Grada Subotica i partnerskog foruma,
- participacija i ulazne informacije od tehničkog osoblja SLOR-a radnim grupama,
- vođenje i koordinacija sistemom upravljanja u toku faze sprovođenja Strategije,
- podnošenje godišnjeg izveštaja Skupštini Grada Subotica.

IV

Koordinaciono telo, po potrebi, inicira angažovanje stručnih lica i predstavnika iz odgovarajućih oblasti i delatnosti.

V

Stupanjem na snagu ovog rešenja prestaje da važi Rešenje o obrazovanju i imenovanju Koordinacionog tima za izradu Strategije lokalnog održivog razvoja (SLOR) broj II-021-48/2012 od 13. jula 2011. godine.

VI

Ovo rešenje stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Grada Subotice».



Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Gradonačelnik
Broj: II-021-48/2011
Dana: 13.07.2011. godine
Trg slobode 1.
S u b o t i c a

Na osnovu člana 50. Statuta Grada Subotica («Službeni list Grada Subotica», br. 26/08, 27/08-ispravka) i Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine («Službeni list Grada Subotica», br.32/11), Gradonačelnik donosi

R E Š E N J E
O OBRAZOVARANJU I IMENOVANJU KOORDINACIONOG TIMA ZA IZRADU
STRATEGIJE LOKALNOG ODRŽIVOG RAZVOJA (SLOR)

I

Za pokretanje i monitoring, odnosno praćenje procesa izrade Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice za period 2012-2021. godine, obrazuje se Koordinacioni tim za SLOR (u daljem tekstu: Koordinacioni tim).

Koordinacioni tim obrazuje se na period od 2012-2021. godine.

II

Predsednik Koordinacionog tima je Gradonačelnik.

Za članove Koordinacionog tima imenuju se:

1. Zamenik gradonačelnika - Pero Horvacki
2. Član Gradskog veća, zadužen za privredu - Laslo Karai
3. Član Gradskog veća, zadužen za međunarodnu i regionalnu saradnju - Erika Kudlik
4. Član Gradskog veća, zadužen za komunalne delatnosti i zaštitu životne sredine - Suzana Dulić
5. Član Gradskog veća, zadužen za socijalnu zaštitu i zdravstvo - Marija Biači
6. Član Gradskog veća, zadužen za obrazovanje i kulturu - Slobodan Čamprag
7. Član Gradskog veća, zadužen za sport, omladinu i turizam - Nemanja Simović
8. Pomoćnik gradonačelnika za investicije i razvoj - Duško Guslov
9. Pomoćnik gradonačelnika za infrastrukturu - Jasmin Šečić
10. Pomoćnik gradonačelnika za oblast razvoja kulturno-prosvetne delatnosti i racionalizaciju školske mreže - Ljubica Kiselički

11. Pomoćnik gradonačelnika za oblast marketinga i promociju potencijala grada Subotice
- Aleksandar Grubor
12. Načelnik Gradske uprave, sekretar Sekretarijata za opštu upravu i zajedničke poslove
- Marija Ušumović Davčik
13. Sekretar Sekretarijata za lokalni ekonomski razvoj, privredu, poljoprivredu,
komunalne poslove i zaštitu životne sredine - Matilda Seker
14. Sekretar Sekretarijata za financije - Dubravka Rodić
15. Sekretar Sekretarijata za društvene delatnosti - Franjo Horvat
16. Sekretar Sekretarijata za gradevinarstvo i imovinu - Ana Lacković
17. Sekretar Sekretarijata za inspecijsko-nadzorne poslove - Zoran Prćić.

III

Koordinacioni tim ima sledeću ulogu i zadatke:

- organizovanje i učešće u izradi predloga objedinjenog strateškog plana održivog razvoja,
- praćenje i procena realizacije projekata, projektnih zadataka i realizacije i primene strateškog plana,
- organizovanje i učešće u izradi predloga godišnjeg akcionog plana za implementaciju Strategije lokalnog održivog razvoja, koji se dostavlja Gradskom veću Grada Subotica na razmatranje,
- predlaganje izmena i dopuna postojećeg strateškog plana održivog razvoja kao i akcionog plana,
- nadzor i opšta koordinacija procesa izrade SLOR-a
- podrška i očuvanje interesa u izradi SLOR-a
- uzajamno informisanje i povezivanje (pomoću Koordinatora i Tima za izradu Strategije) Gradskog veća, Skupštine Grada Subotica i partnerskog foruma
- participacija i ulazne informacije od tehničkog osoblja SLOR-a radnim grupama
- vođenje i koordinacija sistemom upravljanja u toku faze sprovođenja Strategije
- podnošenje godišnjeg izveštaja Skupštini Grada Subotica

IV

Koordinaciono telo, po potrebi, inicira angažovanje stručnih lica i predstavnika iz odgovarajućih oblasti i delatnosti.



Aneks B: SWOT tabele

SWOT analiza: Ekonomski razvoj

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - geosstrateški položaj - potencijali prerađivačke i prehrambene industrije industrije - kapitalni hidro potencijali područja za navodnjavanje plodnog tla (kanal Dunav-Palić-Tisa) - Jezero Palić, kao turistička destinacija - plodno poljoprivredno zemljište - pojedini sektori poljoprivrede - sertifikacija poljoprivrednih proizvoda autentičnih za ovo područje (jabuka, paprika...) i subotičko horgoške peščare kao međunarodno priznate vinske regije - organska proizvodnja - postojanje uslužno-zanatskog sektora - korpus usluga – mala privreda - obratiti veću pažnju na postojeće privredne subjekte –MSP - dobra komunalna i saobraćajna infrastruktura gradskog jezgra - institucije podrške (agencije, komora, BIS, PTP i Park Palić) - industrijska zona, Slobodna zona, klasteri - postojeći investitori kao promoteri investicionih i poslovnih potencijala Subotice - konkurentna cena radne snage - dobra ponuda obrazovnih institucija - kvalitetno osnovno obrazovanje - tradicija stručnosti radne snage - očuvana tradicionalna znanja - spremnost i otvorenost ka inovacijama i novim tehnologijama - odgovorna, vredna, odana radna snaga, dobre radne navike - kreativni i inovativni potencijali stručnjaka u raznim oblastima - multietničnost i višejezičnost - prepoznatljivi brendovi - međunarodni projekti 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak jasne, konzistentne i odgovorne razvojne ideje Subotice u uslovima finansijske, ekomske i privredne krize - visoka nezaposlenost - odliv mozgova, emigracija - loša privatizacija i loša struktura privrede - nepovoljna starosna struktura - nedovoljno poznavanje stranih jezika - infrastruktura – nedovoljna, i neadekvatno održavanje - nepostojanje mreže širokopojansnog interneta u vlasništvu grada - Palić - stanje jezera – kvalitet vode - lanac vrednosti u poljoprivredi - zastoj u investicijama - nedovršeni kapitalni projekti, nedostatak finansijskih sredstava - skupe komunalne usluge - netransparentnost i nekonsultativnost pri promeni planova GP, PDR... - saradnja među institucijama (neusaglašenost) - smeštajni kapaciteti - Palić - nepostojanje sektora zasnovanih na znanju - neusaglašenost potreba privrede i obrazovnog sistema - neefikasne procedure prilagođavanja obrazovnog sistema privredi - neodgovarajući obrazovni kadar (u slučaju inovativnih tehnologija) - nedostatak praktičnog znanja u obrazovanju - sistem edukacije u preduzeću, nedostatak sektorske obuke, praktičnog znanja - neprepoznavanje vrednosti tradicionalnih znanja - saradnja – povezivanje teorije i prakse - nedovoljna saradnja sa malim i srednjim preduzećima iz okruženja

<ul style="list-style-type: none"> - poslovnost i efikasna uprava - internacionalne kompanije - proces integracije EU - planska dokumentacija - dobra reputacija grada - studentski grad - kulturna ponuda-međunarodna kulturna saradnja i manifestacije 	<ul style="list-style-type: none"> (integracija malih privrednika ka velikim sistemima) - slaba saradnja i uticaj između građanstva (nosilaca privrede) i vlasti - neadekvatna saradnja između politike i struke - prekomerna administracija - odnos javnih preduzeća i budžeta grada - nepostojanje revizije efikasnosti kod direktnih i indirektnih budžetskih korisnika po modelu vrednost za novac - ograničeno radno vreme (institucije, servisi, obdaništa) - loše sistemsko rešenje zaduživanja pojedinih JKP - neefikasnost gradskog pravosuđa
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - geostrateški položaj – razvoj pratećih usluga vezano za saobraćaj - moderni modeli mešovitog kapitala javnog i privatnog sektora u tržišnom poslovanju - neiskorišćeno poljoprivredno zemljište (peščara) pogodno za razvoj vinogradarstva izrada kapitalne Strategije razvoja vinogradarstva autohtonih sorti vina subotičko-horgoške peščare kao sertifikovane i zaštićene vinske regije - koncept ruralnog razvoja kao princip - organska i integralna poljoprivreda - strateška promena strukture poljoprivrednih proizvoda u cilju postizanja veće vrednosti po jedinici površine (konekcija ka strategiji Vojvodine kao baště Evrope) - gradsko jezgro, prigradska naselja i Palić – svi segmenti turizma - PTP i Park Palić - reindustrializacija privrede na bazi industrijska tradicije grada - jačanje klastera i usmeravanje MSP 	<ul style="list-style-type: none"> - bela kuga - beda i siromaštvo - poremećen vrednosni sistem investiranja, ekonomisanja i privredivanja – <u>poslovanje u ''sivoj zoni''</u> - nelikvidnost poslovnih subjekata kao i lanca poslovanja na relaciji javni-privatni sektor(država najviše duguje) - dugotrajni budžetski deficit javne uprave - dugotrajne posledice finansijske, ekonomske i privredne krize I privredna stagnacija na duži rok - dužničko ropstvo i nemogućnost samostalnog razvoja područja - Klopka srednje razvijenosti bez postavljanja i razvoja domaće industrije bazirane na sopstvenom znanju,tehnologijama i razvoju - materijalna bezbednost – ugrožena (loša zakonska regulativa – previšok prag primenjivosti krivičnog zakona) - visok stepen nesigurnosti i nestabilnosti u poslovanju direktan uslov smanjenju obima investicija - nepovoljna obrazovna struktura

<p>da se integrišu i povezuju</p> <ul style="list-style-type: none"> - IT tehnologije, - inovativna i kreativna znanja - ekonomski aspekt iskorišćenosti alternativnih izvora energije (usluge) - geotermalne vode - jača povezanost obrazovnog sistema sa potrebama privrede i integracija visokoškolskih ustanova i poslovanja sa ciljem stvaranja novih i konkurentnih vrednosti - postojanje neformalnog obrazovanja - bolja povezanost baze NSZ (ne)zaposlenih) - podrška promociji i razvoju visokovrednovanih znanja i povećanje cene rada (ne)zaposlenih - pristup donatorskim izvorima i fondovima - proces integracije i približavanja EU –evropskom vrednosnom sistemu - pripadnost euroregionu (DKMT) - partnerstvo sa drugim gradovima i opštinama - tradicionalne višečlane porodice - vazdušni saobraćaj - razvoj tržišta biomase 	<p>nezaposlenih</p> <ul style="list-style-type: none"> - centralizacija – u sistemu upravljanja, ka Novom Sadu i Beogradu - politika i struka (neodgovarajući odnos) - konkurenca (industrijske zone u blizini) - zakoni koji preferiraju nerazvijena područja – neadekvatna kategorizacija - nedovoljno usaglašeni mehanizmi - zastupljena konvencionalna poljoprivreda - lanac vrednosti u poljoprivredi
---	---

SWOT analiza: Društveni razvoj

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Stručno znanje, veštine i iskustvo - Postojanje velikog broja institucija - Infrastruktura (objekti, oprema) - Zastupljena je široka lepeza usluga u svim oblastima društvene zajednice - Geografski položaj grada - Multikulturalnost i etnička raznolikost - Poljoprivreda, tradicija turizma - Visok stepen senzibiliteta za potrebe marginalizovanih grupa 	<ul style="list-style-type: none"> - Odlazak velikog broja mladih, zbog nemogućnosti zapošljavanja i rešavanja stambenih problema - Nepostojanje strategije u svim oblastima, loša implementacija i transparentnost postojećih - Nedovoljno sagledavanje sopstvenih slabosti - Nedovoljna građanska inicijativa – opšta apatija građanske inicijative generacija u stručnom i zrelom

<ul style="list-style-type: none"> - Bogata kulturna baština - Interkulturalnost - Jak obrazovni kadar - Postojanje seoskih škola - Razvijen NVO sektor - Razvijena građanska svest - Kulturna ponuda - Visok stepen socijalne kulture građana (poštovanje pravila, normi i reda u svakodnevnom životu) 	<ul style="list-style-type: none"> - produktivnom dobu - Neusklađenost između ekonomske opravdanosti i potreba stanovništva - Na budžet se gleda se kao na "ratni plen" a ne kao potencijal razvoja zajednice - Veliki uticaj politike i nacionalnih saveta u donošenju odluka i izboru prioriteta - Nefunkcionalno ulaganje sredstava - Nepostojanje pronatalitetne politike - Nepostojanje omladinske politike - Nepostojanje strategije predškolskog obrazovanja i ekonomskog razvoja - Nekontinuiranost strategije obrazovnog sistema - Problem inkluzije dece sa posebnim potrebama - Neinstitucionalni status nevladinih organizacija - Nije jasno definisna potreba tržišta za određenim zanimanjima i znanjima, a time je prisutna i neuskladenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta - Nepostojanje kancelarije za rodnu ravnopravnost - Nepostojanje univerziteta - Neodržavanje objekata i opreme - Nepostojanje i nepripremljenost kadrova za visoke tehnologije - Opstrukcija inovativnim rešenjima, praćenje svetskih trendova i odustajanje od interaktivnosti - Nedovoljna informisanost građana o pravima i uslugama koje mogu ostvariti - Nedovoljno sredstava za promociju (<u>čega</u>) - Opterećenost nezaraznim bolestima (dijabetes, kardio bolesti) - Broj i raspored objekata u zdravstvenom sektoru nije usklađen sa potrebama stanovništva - Broj i veličina objekata predškolske ustanove nisu usklađeni sa potrebama
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Zastoj u investicijama na svim nivoima (Problem obezbeđivanja sredstava za rad za promociju zdravlja i edukaciju u oblasti prevencije bolesti) - Neusklađenost u geografskom rasporedu institucija - Neopremljenost škola i domova zdravlja - Mali iznos za roditeljski dodatak (1 dete) - Zbog malog broja učenika po odeljenjima manji je iznos transfera iz Republike i Pokrajine - Nepostojanje sigurne kuće - Nepovezanost NVO institucija - Prevelik broj KUD-a -
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Partnerski pristup lokalne samouprave - "ZDRAVO DRUŠTVO" kao prioritet razvoja pojedinca – dugoročna održivost zajednice <i>(korelacija sa Ekonomskim razvojem i Zaštitom životne sredine)</i> - Podizanje zdravstvene svesti i promocija zdravstvene kulture' građanki i građana - Mogućnosti permanentne promocije kreativnosti i stvaralaštva - Informacione tehnologije – širokopojasni internet - Stručno znanje, veštine i iskustvo i bolje iskorišćavanje stručnog znanja i potencijala u cilju unapređivanja kvaliteta rada - Usklajivanje kadrovskih i finansijskih potencijala sa karakteristikama regiona - Da se na rukovodeće položaje i organe upravljanja biraju stručni ljudi - Da se na osnovu kvaliteta rada 	<ul style="list-style-type: none"> - Centralizacija sredstava - Ekonomска kriza, siromaštvo i visoka nezaposlenost - bolesti zavisnosti i konzumerizma – kontaminacija pojedinca - Vlast zastupa lični (i interse grup-partikularno stranački) interes na štetu održivosti ukupnosti kvaliteta zajednice - Nepostojanje zakonske regulative u oblastima društvenih delatnosti - Zakonska regulativa; (Nacionalni saveti i njihov značaj i uticaj u oblasti obrazovanja i kulture) - Neusklađenost zakonske regulative sa praksom u oblastima bitnim za društveni razvoj - Rigidnost sistema - Neusklađenost broja zaposlenosti i prisutne patologije – broj zaposlenih se određuje po broju stanovnika - Prisutan sindrom sagorevanja stručnih radnika zbog obima i težine posla - Najavljeni model finansiranja primarne zdravstvene zaštite

<p>ostvari veći udeo sredstava iz Pokrajine i Republike</p> <ul style="list-style-type: none"> - Multisektorska saradnja i primena primera dobre prakse - Nastavak evropske integracije – nastavak integracija sa evropskim vrednostima društvenih odnosa - Unapređivanja kvaliteta rada kroz stručne edukacije i obuke - Razvijanje javno-privatnog partnerstva - Mogućnosti poboljšanja bezbednosti saobraćaja u gradu i prigradskim naseljima 	<ul style="list-style-type: none"> - Opšta indiferentnost građana - Problem ilegalnih prelazaka graničnog prelaza - ugrožena ukupna bezbednost stanovnika - Nepostojanje strategije borbe protiv huliganstva (nepostojanje inicijative za takvu strategiju na nivou pokrajine i republike)
---	---

SWOT analiza: Zaštita životne sredine

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - znanje (visok stepen obrazovanosti), mreža obrazovanja - stručnost nevladinog sektora - postojanje prirodnih resursa(obradivo poljoprivredno zemljište, šumski pojas, resurs vode...) - postojanje zaštićenih prirodnih dobra (Palić, Ludaš, Selevanj, Subotičke peščare) i racionalnog korišćenja prirodnih resursa - očuvanost ruralnog prostora - geografski položaj - nepostojanje velikih industrijskih zagadivača - braunfeld lokacije (Zorka, Sever, kasarna) - graditeljsko nasleđe 	<ul style="list-style-type: none"> - slab nadzor nad zakonskom regulativom - netransparentnost i nekonsultativnost pri promeni projektnih rešenja, planova GP, PDR - neadekvatna eksploatacija vodnih resursa - nerešena nasleđena zagadjenja - nerešeni otvoreni kanali za atmosferske vode - nerešeni otvoreni kanali za otpadne vode - brojna individualna ložišta sa lošim sagorevanjem i materijalima za loženje - nerešen tranzitni saobraćaj - zagadjenje saobraćajem i aeroalergenima - neefikasnost javnog saobraćaja

<ul style="list-style-type: none"> - prečišćavanje otpadnih voda - organizovano odnošenje komunalnog otpada - Jezero Palić - tradicija proizvodnje u organskoj poljoprivredi - postojanje planskih dokumenata - biciklistički saobraćaj 	<ul style="list-style-type: none"> - energetska neefikasnost - nerešeno odlaganje mulja sa UPOV-a - nerešeno stanje kvaliteta vode jezera Palić - tačkasti zagađivači životne sredine - industrijska područja predviđena GP (Azohem...) - neadekvatno održavanje i nadzor šumskog pojasa - nezaokruženo upravljanje KČO i drugih tokova otpada - nedovoljna međusektorska saradnja struke i politike (npr. jezero Palić)
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - kongresni, edukativni, medicinski, gerijatrijski, eko i vinski turizam - transparentnost svih aktivnosti i rešenja - “Zdravo Društvo” kao prioritet razvoja pojedinca – dugoročna održivost zajednice <i>korelacija sa Ekonomskim i Društvenim razvojem/</i> - reindustrializacija u skladu sa zelenim i resursno efikasnim tehnologijama – ukupna privredna revitalizacija grada - graditeljsko nasleđe - usluge ekosistema - reciklaža upotrebljenih voda i regulisanje nivoa podzemnih voda - povećanje stepena organske proizvodnje - urbana obnova - sprovodenje energetske efikasnosti - poboljšanje javnog saobraćaja - izgradnja regionalne deponije - razvijanje reciklažnih aktivnosti - upotreba biomase i korišćenje geotermalne energije kao bitnog strateškog opredeljenja energetske nezavisnosti grada - razvijanje turizma na Paliću - usaglašavanje započetih i novih 	<ul style="list-style-type: none"> - političke nestabilnost - bolesti zavisnosti i konzumerizma - kontaminacija pojedinca <i>/korelacija sa Ekonomskim i Društvenim razvojem/</i> - nemensko i neracionalno korišćenje prostora - ugrožavanje prirodnih staništa - ograničeni vodni resursi - upotreba zdrave pijaće vode sa velikih dubina u tehničke svrhe - klimatske promene - Paličko jezero - neopravданo odstupanje od planskih rešenja na zahtev investitora - nekontrolisan razvoj industrije - nedostatak finansijskih sredstava - neusklađenost planske i tehničke dokumentacije - dugogodišnje neulaganje u biciklistički saobraćaj

<p>projekata (da li se misli na LEAP)??</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaokruživanje sistema zaštite prirode - izrada odgovarajućih uputstava (u cilju racionalizacije potrošnje resursa) - razvijanje biciklističkog saobraćaja - promocija rekreacije kao savremenog načina života – borba za prevenciju bolesti i podizanje ukupnog zdravstvenog-ekološkog kapaciteta stanovništva 	
---	--

Aneks C: Indikatori održivosti

Indikator br. 1

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA - VODA
INDIKATOR: Kvalitet površinskih voda

Prema rezultatima merenja kvaliteta površinskih i podzemnih voda, tokom 2011. godine, zahtevani kvalitet vode reke Kereš je II kategorija, dok je stvarna klasa VK stanje, odnosno najzagađenije i potpuno neupotrebljive vode. Među najveće industrijske zagađivače po količini otpadnih voda sapadaju: Fresh&Co, Pionir, Mlekara, Sever i Veterinarski zavod.

Indikator br. 2

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA - VODA
INDIKATOR: Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama

Upravljanje otpadnim vodama u gradskim sredinama	primarno	sekundarno i tercijerno	bez prečišćavanja
Republika Srbija 2007	1%	7%	92%
Grad Subotica 2011	23.040 m ³ 0,2%	11.351.532 m ³ 99,98%	-

UPOV u Subotici prečišćava otpadnu vodu pored primarnog i sekundarnog prečišćavanja i smanjenjem sadržaja N i P (tercijerno prečišćavanje) i to od ukupno pristigle vode na prečistač 11.351 523 m³, primarno je obrađeno 23.040 m³ (taloženjem 0,2%) a ostatak tercijerno.

Indikator br. 3

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA - VAZDUH
INDIKATOR: Broj dana sa lošim kvalitetom vazduha

		2006	2007	2008	2009
S02	Srednja vrednost	2	5	5	3
	Broj dana > GVI (50µg/m ³)	0	0	0	0
	Maks. dnevna vrednost	37	83	26	25
Dim (Čađ)	Srednja vrednost	30	26	41	15
	Broj dana > GVI (50µg/m ³)	47	60	29	9
	Maks. dnevna vrednost	267	130	149	96
NO ₂	Srednja vrednost	23	23	35	14
	Broj dana > GVI (60µg/m ³)	0	1	0	0
	Maks. dnevna vrednost	85	100	81	37

Izvor – Agencija za zaštitu životne sredine: "Izveštaj o stanju životne sredine u Republici Srbiji za 2006. – 2009. godinu"

Na kvalitet vazduha u Gradu najveći uticaj ima prašina sa poljoprivrednih zemljišta koja nisu prekrivena višegodišnjom vegetacijom, a ne postoji i odgovarajući zaštitni zeleni pojas oko naseljenih mesta. I pored sve veće gasifikacije grada, sagorevanje fosilnih i drugih čvrstih goriva i dalje predstavlja značajan vid grejanja tokom zimskog perioda. Tranzitni saobraćaj prolazi kroz centar grada što, u toplim danima bez vetra, predstavlja ozbiljan izvor zagađenja vazduha. Kako još ne postoji katastar zagađivača, nije moguće utvrditi pojedinačna industrijska postrojenja koja imaju značajniju emisiju.

Indikator br. 4

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA – KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA I BIODIVERZITET
INDIKATOR: Zaštićene oblasti

Zaštićene oblasti	ha	%
Republika Srbija	522138	5.91
Grad Subotica	7083,04	7.03
Grad Subotica – sa zaštićenim zonama	12087,39	12.00

Na teritoriji Grada Subotice nalazi se dva specijalna rezervata prirode (SRP «Ludaško jezero», SRP «Selevenjske pustare»), jedan predeo izuzetnih odlika (PIO «Subotička peščara») i jedan park prirode (PP «Palić»). Područja su stavljeni su pod zaštitu radi očuvanja biološke i predeone raznovrsnosti, očuvanja prirodnih i stvorenih vrednosti prostora i očuvanja ugroženih vlažnih, peščarskih, stepskih i zaslanjenih staništa Panonskog basena. Predstavljaju značajna mesta za gnezđenje, ishranu i odmaranje ptica na njihovom migratornom putu. Zbog svog geografskog položaja, imaju funkciju važnih prekograničnih ekoloških koridora.

(Napomena: u prikazane površine pod zaštitom u Specijalnom rezervatu prirode "Selevenjske pustare" uраčunati su samo delovi na području grada Subotica, dok je površina koja pripada opštini Kanjiža izostavljena)

Indikator br. 5

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA – KORIŠĆENJE ZEMLJIŠTA
INDIKATOR: Napušteno i zagađeno zemljište

Napušteno i zagađeno zemljište	ha	%
Republika Srbija		
Grad	132	1.31

"Zorka" – 57 ha

Deponija "Aleksandrovačka Bara" – 32 ha

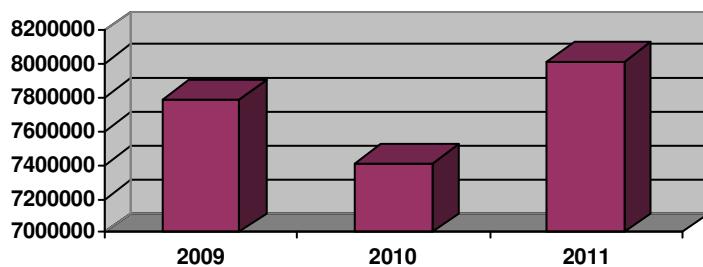
Divlje deponije – na 53 lokacije – 43 ha

Indikator br. 6

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA – LOKALNI SISTEM PREVOZA
INDIKATOR: Javni prevoz

Javni prevoz	2009	2010	2011
Broj putnika u lokalnom putničkom saobraćaju	7.795.020	7.415.201	8.012.315

Broj putnika u lokalnom saobracaju



Ukupan broj putnika u lokalnom saobraćaju dosta oscilira iz godine u godinu. U 2010. godini ukupan broj putnika je opao za oko 380.000 u odnosu na 2009. godinu, dok je u 2011. godini porastao za oko 600.000 u odnosu na 2010. godinu.

U gradu postoji organizovan lokalni sistem prevoza putnika. Prevoz putnika vrši JP "Suboticatrans", čija mreža linija gradskog saobraćaja broji 9 linija, a mreža linija prigradskog i međumesnog saobraćaja broji 17 linija. Pored subotičkog prevoznika, međugradski prevoz putnika vrše mnogobrojni autoprevoznici kao što su: "Severtrans", "Nišekspres", "Lasta", "Autoprevoz Čačak", "Kulatrans" i dr.

U gradu postoji veoma razvijena mnogobrojna mreža taxi udruženja.

Indikator br. 7

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA - OTPAD

INDIKATOR: Opštinski otpad po vrsti odlaganja

Opštinski otpad po vrsti odlaganja	Deponija, t i %	Spaljen otpad, t i %	Recikliran, t i %	Procena kolicine otpada koja zavrsava bez ikakvog upravljanja, %
Republika Srbija 2007	53828	-		
Opština 2010	56038	-	227t, 0.4%	55 811, 99,6%
Opština 2011	53468	-	750t, 1.4%	52 718, 98.6%

Količine otpada na postojećim divljim deponijama koje su registrovane na području grada Subotica nisu procenjene.

Kako je kolska vaga na ulazu u gradsku deponiju montirana 2011., količine otpada za prethodne godine su date na osnovu procene.

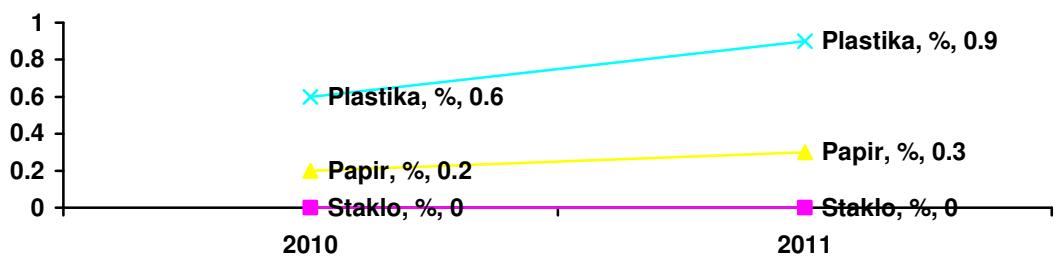
Indikator br. 8

TEMA: ŽIVOTNA SREDINA - OTPAD

INDIKATOR: Reciklirani otpad

Reciklirani otpad	Ukupno, t	Staklo, t i %	Papir, t i %	Plastika, t i %	Ostalo, t i %
Opština 2010	227		104t, 0.2%	123t, 0.6%	-
Opština 2011	750		272t, 0.3%	478t, 0.9%	-

Reciklirani otpad, %



Selektivni centar za ambalažni otpad počeo je s radom avgusta 2010.
Radi se na unapređenju primarne selekcije

Indikator br. 9

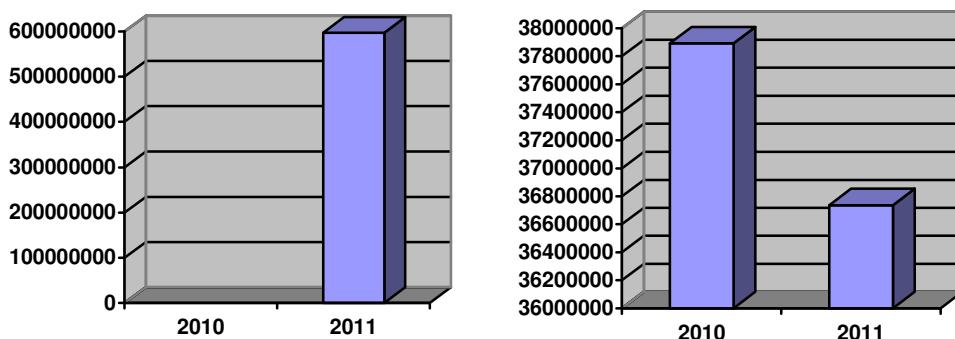
TEMA: ŽIVOTNA SREDINA

INDIKATOR: Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva

Ukupna potrošnja energije podeljena po vrsti goriva	Struja, KWh	Gas, m3 (1-domaćinstva, 2-toplana, 3-ostalo)
Grad 2010		1) 10 477 708 2) 13 094 000 3) 14 319 289 ukupno: 37 890 997
Grad 2011	597 256 173	1) 10 106 565 2) 11 710 000 3) 14 919 872 ukupno: 36 736 437

struja, KW

gas, m³



Jedini podatak koji je moguće utvrditi sa potpunom tačnošću je potrošnja zemnog gasa. U odnosu na potrošnju zemnog gasa u 2010. godini, potrošnja gasa u 2011. godini je bila manja za 3,05%. Ukupna potrošnja zemnog gasa u 2011. godini je iznosila 36.736.437 m³. Od te količine, domaćinstva su potrošila 10.106.565 m³, Toplana 11.710.000 m³ a privreda 14.919.872 m³.

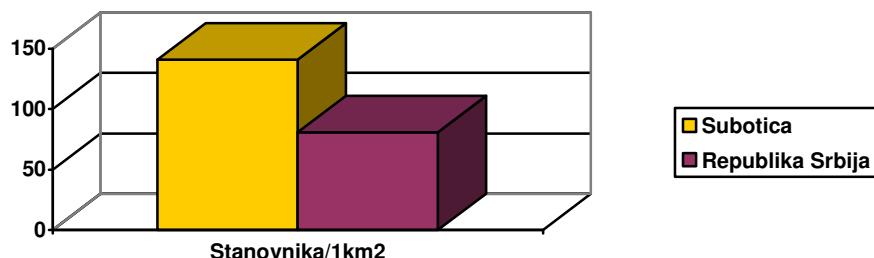
Indikator br. 10

TEMA: STANOVNIŠTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA

INDIKATOR: Gustina naseljenosti

Opis	broj stanovnika - popis 2011.	Površina u km ²	Gustina naseljenosti u 2011. - br. stanovnika po 1 km ²
Republika Srbija	7.186.862	88509	81
Subotica	141.554	1007	141

Gustina naseljenosti u 2002.

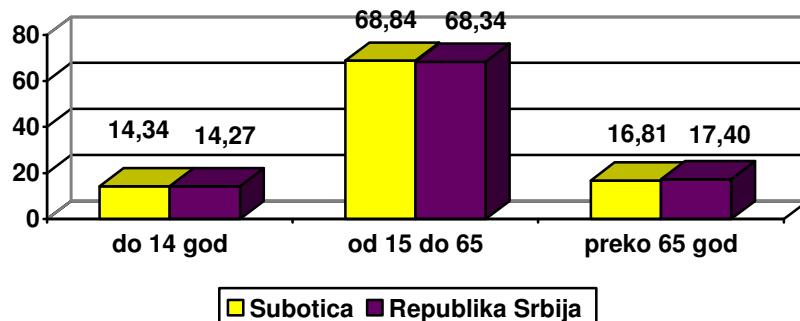


Izvor: RZS „Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji – Stanovništvo: Knjiga 1 – Nacionalna pripadnost“
RZS „Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2012“ – Tabela 1.1

Poređenjem vrednosti na nivou Republike i grada, može se uočiti, da gustina naseljenosti u gradu Subotici premašuje republički prosek za 74%. Međutim, u skladu sa važećim klasifikacijama Grad spada u ruralna područja jer je gustina naseljenosti manja od 150 stanovnika/km².

Indikator br. 11
TEMA: STANOVNOSTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA
INDIKATOR: Stanovništvo prema starosti

God	Ukupno stanovništvo		Stanovništvo do 14 godina starosti		Stanovništvo od 15 do 65 godina starosti		Stanovništvo preko 65 godina starosti		Učešće stanovništva do 14 godina starosti (%)		Učešće stanovništva od 15 do 65 godina starosti (%)		Učešće stanovništva preko 65 godina starosti (%)	
	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS
Po popisu 2002.	148.401	7.498.001	22.882	1.176.770	102.020	5.032.805	23.021	1.240.505	15,42	15,69	68,75	67,12	15,51	16,54
Po popisu 2011	141.554	7.186.862	20.304	1.025.278	97.448	4.911.268	23.802	1.250.316	14,34	14,27	68,84	68,34	16,81	17,40

Procenat učešća stanovništva prema starosti, 2011.


Izvor: RZS „Opštine u Srbiji 2011.“; Tabela 3.2 – Osnovni kontigenti stanovništva po popisu 2002.; Tabela 3.13 – Osnovni kontigenti i indikatori stanovništva
RZS „Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji – Stanovništvo: Knjiga 2 – Starost i pol“

Poređenjem vrednosti učešća određenih starosnih kategorija stanovništva u ukupnom broju na nacionalnom i lokalnom nivou, a na osnovu podataka iz Popisa stanovništva 2011. godine, zaključuje se sledeće:

Učešće stanovništva do 14 god. starosti u gradu Subotici je veće od republičkog proseka za 0,07%.

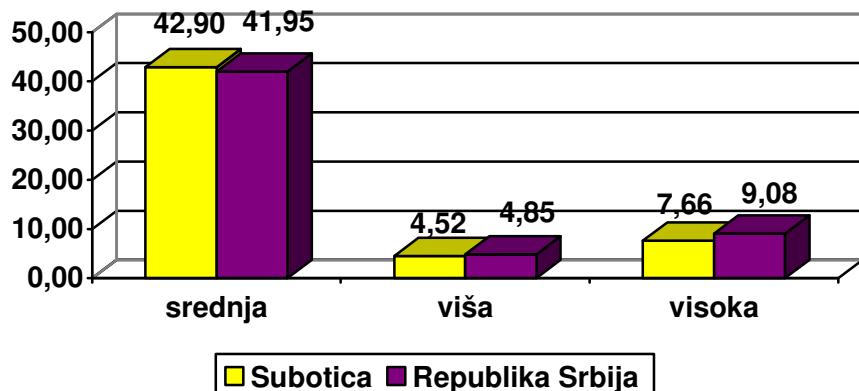
Učešće stanovništva od 15 do 65 god. starosti u gradu Subotici je veće od republičkog proseka za 0,50%.

Učešće stanovništva preko 65 god. starosti u gradu Subotici je manje od republičkog proseka za 0,59%.

Navedeni indikatori ukazuju na negativan demografski trend, kako u gradu Subotici, tako i u Republici Srbiji. Pored toga, u Subotici, prosečna starost iznosi 41,31 godina, dok indeks starenja iznosi 112,67. Indikativan je i podatak da se iz godine u godinu smanjuje broj novorođenih, dok broj umrlih ostaje na istom nivou.

Indikator br. 12
TEMA: STANOVNISTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA
INDIKATOR: Udeo stanovnika sa završenom srednjom, višom i visokom školom

God	Ukupno stanovništvo		Stanovništvo sa srednjom školom		Stanovništvo sa višom školom		Stanovništvo sa visokom školom		Učešće stanovništva sa srednjom školom (%)		Učešće stanovništva sa višom školom (%)		Učešće stanovništva sa visokom školom (%)	
	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS	Su	RS
Po popisu 2002	148.401	7.498.001	55.608	2.596.348	6.010	285.056	6.418	411.944	37,47	34,63	4,05	3,80	4,32	5,49
Po popisu 2011	141.554	7.186.862	60.727	3.015.092	6.402	348.335	10.839	652.234	42,90	41,95	4,52	4,85	7,66	9,08

Procenat učešća stanovništva prema stručnoj spremi, 2011


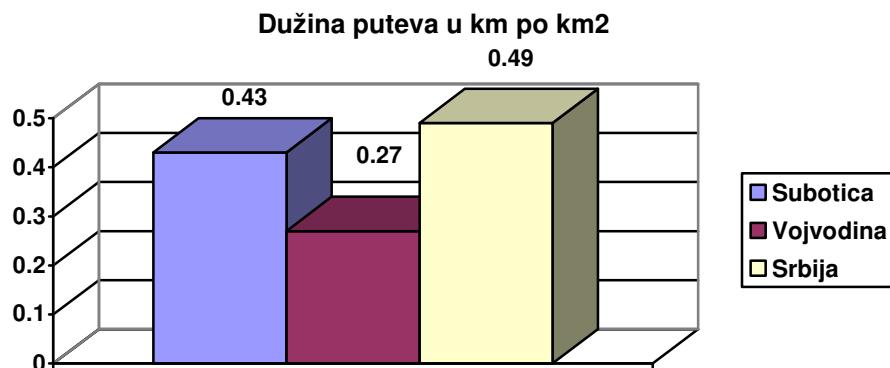
Izvor: RZS „Popis 2002. Stanovništvo 4“, - Tabela 1

RZS „Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. u Republici Srbiji – Stanovništvo: Knjiga 3 – Školska spremna, pismenost i kompjuterska pismenost“ – Tabela 2.

Poređenjem navedenih vrednosti na nacionalnom i lokalnom nivou utvrđuje se sledeće:
Učešće stanovništva sa srednjom školom u gradu Subotici je veće u odnosu na republički prosek za 0,95%.
Učešće stanovništva sa višom školom u gradu Subotici je manje u odnosu na republički prosek za 0,33%.
Učešće stanovništva sa visokom školom u gradu Subotici je manje u odnosu na republički prosek za 1,42%. Uzrok tome treba potražiti u tome što se mnogi mlađi, po završetku studija, ne vraćaju u Suboticu.
Postojeći obrazovni kapaciteti (23 osnovnih, 11 srednjih, 9 ustanova za više i visoko obrazovanje), predstavljaju dobru osnovu za pozitivnu promenu „obrazovne slike“ grada.

Indikator br. 13**TEMA: INDIKATORI USLOVA ŽIVOTA I BLAGOSTANJA****INDIKATOR: Dužina puteva u km po km²**

Opis	Dužina puteva u km	Površina km ²	Dužina puta u km po km ²
Republika Srbija	43.163	88509	0,49
Vojvodina	5.791	21603	0,27
Subotica	407	1007	0,40



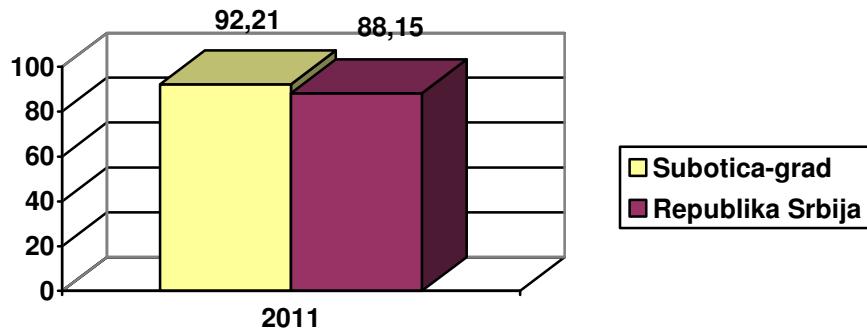
Izvor: RZS „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2012.“ Tabela 15.1

Poređenjem vrednosti na nacionalnom i lokalnom nivou može se videti da je dužina puteva u km/km² u Subotici manja za 18%. Dužina savremenog kolovoza u Subotici iznosi 236 km, odnosno zauzima 57,99% od ukupne dužine puteva. Međutim, bez obzira na dužinu puteva, ono što predstavlja prednost grada Subotice je njen geografski položaj, odnosno „kapija Evrope“. Naime, kroz teritoriju Subotice prolazi jedan od najvažnijih putnih pravaca tzv. Koridor X.

Indikator br. 14**TEMA: STANOVNISTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA****INDIKATOR: Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće**

Region Oblast Grad	Ukupan broj domaćinstava (procena)	Broj domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu	Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće
Republika Srbija	2,451,733	2,161,182	88.15%
Subotica-grad	53,624	49,446	92.21%

Procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće, 2011



Izvor: RZS „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2011.” – Tabela 11.1 Javni vodovod i kanalizacija

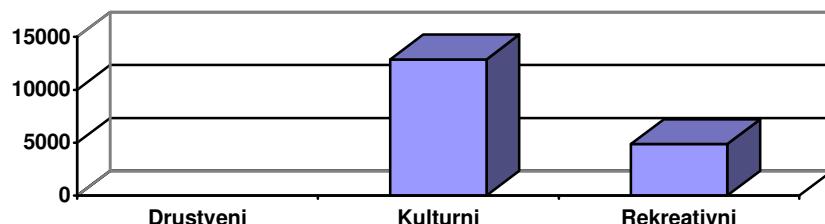
Napomena: Za broj domaćinstava na nacionalnom i lokalnom nivou korišćena je procena u kretanju broja domaćinstava u odnosu na zvaničan podatak iz 2002., tako što je uzeto kretanje u broju stanovništva i isti procenat smanjenja je primenjen na broj domaćinstava.

Indikator pokazuje da je procenat domaćinstava sa sigurnim pristupom vodi za piće veći od nacionalnog nivoa za 4,06%.

Indikator br. 15	TEMA: STANOVNIŠTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA INDIKATOR: Broj stanovnika na jedan objekat društvenih, kulturnih, rekreativnih aktivnosti
-------------------------	--

Opština	Ukupan broj stanovnika	Broj društvenih objekata	Broj kulturnih objekata	Broj objekata za rekreaciju	Broj stanovnika na jedan društveni objekat	Broj stanovnika na jedan objekat kulture	Broj stanovnika na jedan rekreativni objekat
Subotica	141.554		11	29		12.868,5	4.881,2

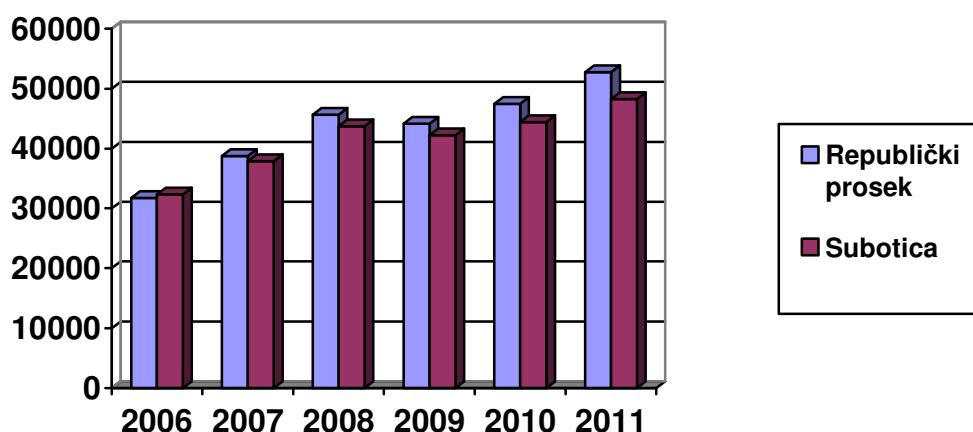
Broj stanovnika na jedan društveni objekat, objekat kulture i rekreativni objekat



Stanje 2011. godine

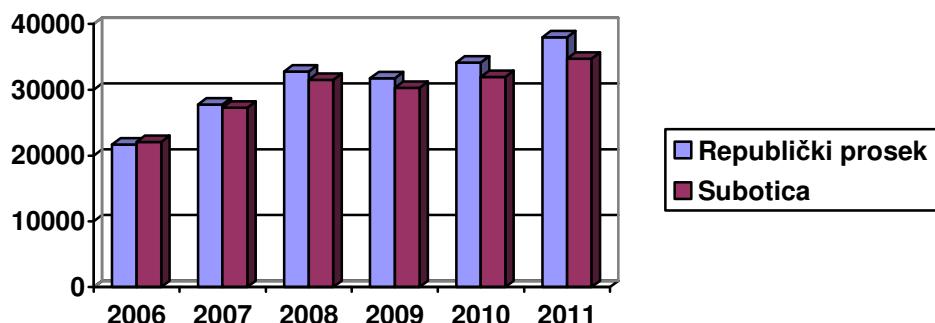
Subotica ima 2 gradska stadiona, 7 sportskih centara, 7 ostalih sportskih otvorenih objekata, 13 fudbalskih terena koji su registrovani za takmičenje, kao i preko 150 sportskih klubova i strukovnih saveza.

Prosečna bruto zarada u RSD	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Republika Srbija	31745	38744	45674	44147	47450	52733
Subotica	32335	37894	43752	42254	44440	48293

Prosečna bruto plata

Izvor: RZS „Saopštenje ZP14 – Zarade po zaposlenom u Republici Srbiji – po okruzima i opštinama“

Prosečna neto zarada u RSD	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Republika Srbija	21,707	27,759	32,746	31,733	34,142	37,976
Subotica - grad	22,097	27,264	31,487	30,269	31,942	34,703

Prosečna neto zarada

Izvor: RZS „Opštine u Srbiji 2007-2012.“ – Tabela 4.5 Zarade

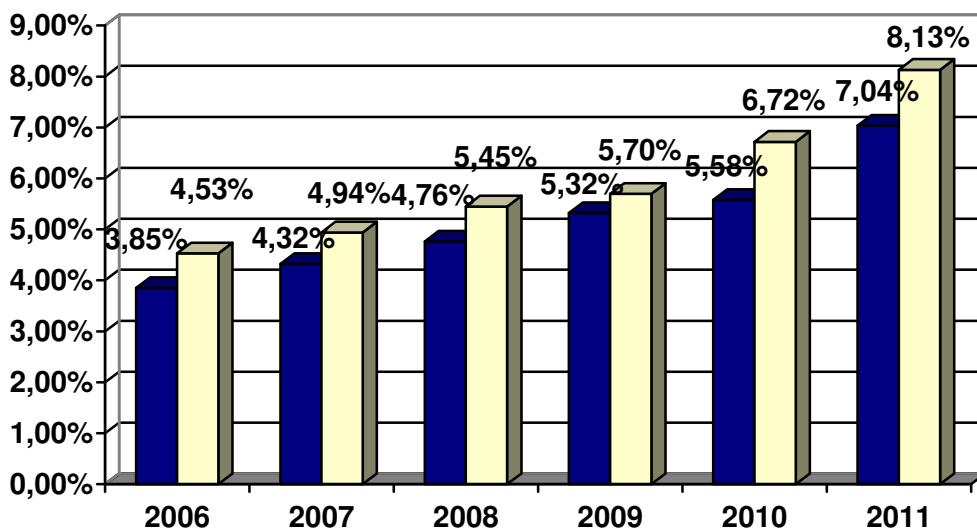
Relativno kretanje bruto i neto zarada, u odnosu na republički prosek, od 2007. godine beleži konstantno zaostajanje. Tokom 2006. godine, prosečna zarada u Subotici je bila za 1,8% iznad republičkog proseka. U 2007. godini, bruto plata je niža za 2,2% od republičkog proseka, dok je neto plata niža za 1,8%. Od 2007. godine započinje opadajući trend, tako da je u 2011. godini, bruto plata na lokalnom nivou niža za 8,61%, a neto plata je niža za 8,62% od republičkog nivoa.

Indikator br. 17	TEMA: STANOVNISTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA INDIKATOR: Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu (%)
-------------------------	--

Godina	Ukupan broj stanovnika		Broja korisnika socijalne zaštite		Ostvareno učešće (%)	
	RS	Subotica	RS	Subotica	RS	Subotica
2006	7,411,569	146,238	335,746	5,632	4.53	3.85
2007	7,381,579	145,752	364,750	6,294	4.94	4.32
2008	7,350,222	145,169	400,388	6,908	5.45	4.76
2009	7,320,807	144,540	417,335	7,689	5.70	5.32
2010	7,291,436	143,919	490,060	8,025	6.72	5.58
2011	7,186,862	141,554	584,828	9,966	8.13	7.04

Učešće korisnika socijalne zaštite u ukupnom stanovništvu

■ Grad Subotica □ Republika Srbija

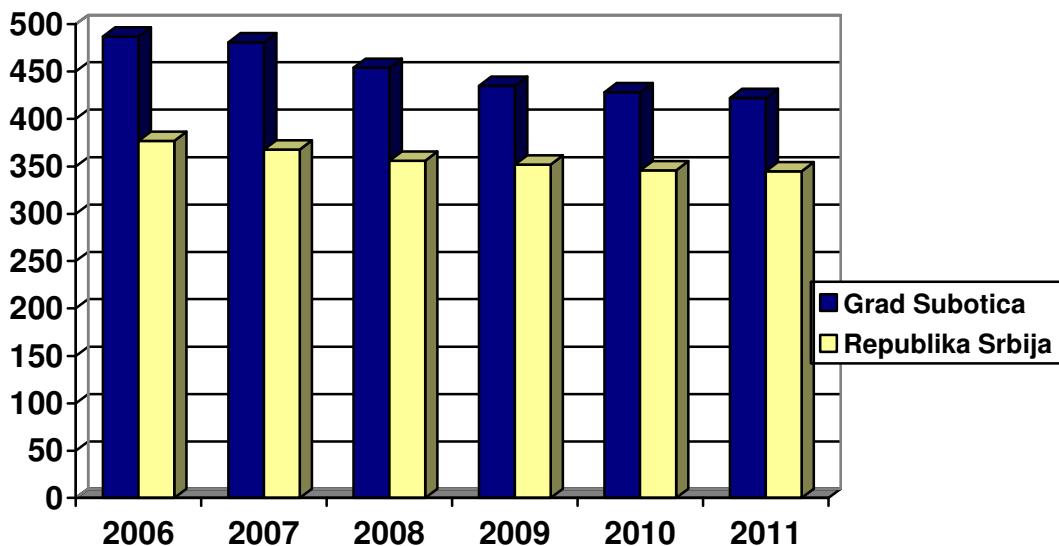


Izvor-RZS „Opštine u Srbiji 2007”, Tabele 20.1 i 20.2, „Opštine u Srbiji 2008-2012”, Tabele 19.1 i 19.2

Podaci RSZ pokazuju da je, u navedenom periodu od 2006. do 2011. godine, broj korisnika socijalne zaštite u gradu Subotici bio manji u odnosu na republički prosek. Negativna strana navedenih podataka je da je procenat korisnika socijalne zaštite u odnosu na ukupan broj stanovnika u gradu Subotici sa 3,85% u 2006. godini porastao na 7,04% u 2011. godini. Trend porasta broja korisnika socijalne zaštite u odnosu na ukupan broj stanovnika je primećen i na republičkom nivou.

Indikator br. 18**TEMA: STANOVNIŠTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET ŽIVOTA**
INDIKATOR: Broj stanovnika na jednog lekara

Godina	Ukupan broj stanovnika		Ukupan broj lekara		Broj stanovnika na jednog lekara	
	RS	Subotica	RS	Subotica	RS	Subotica
2006	7,411,569	146,238	19,644	300	377	487
2007	7,381,579	145,752	20,066	303	368	481
2008	7,350,222	145,169	20,668	320	356	454
2009	7,320,807	144,540	20,825	332	352	435
2010	7,291,436	143,919	21,103	336	346	428
2011	7,186,862	141,554	21,067	339	345	422

Broj stanovnika na jednog lekara

Izvor-RZS „Opštine u Srbiji 2007”, Tabela 19.1; „Opštine u Srbiji 2008-2012”, Tabela 18.1

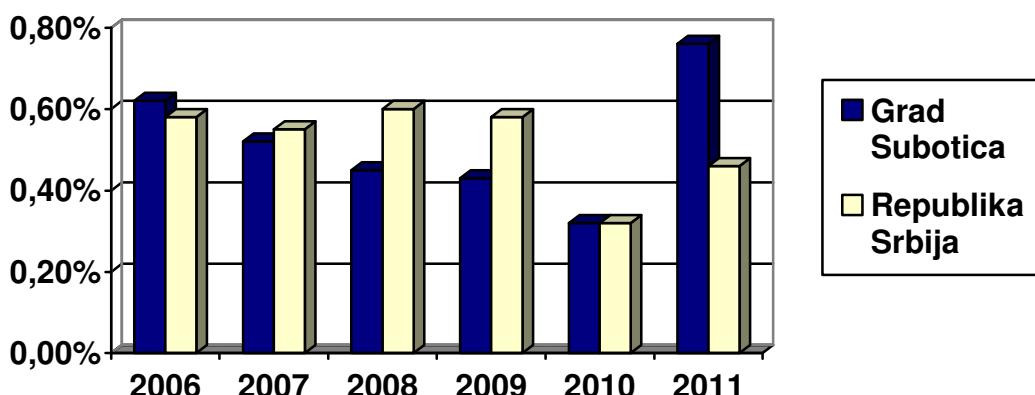
Poređenjem podataka o broju stanovnika na jednog lekara, na republičkom i lokalnom nivou, utvrđuje se da je taj odnos mnogo nepovoljniji za grad Suboticu. Naime, u 2006. godini na jednog lekara dolazi 377 stanovnika na republičkom nivou, dok na lokalnom dolazi čak 487 stanovnika. Taj odnos se malo popravlja pa je tokom 2011. godine na jednog lekara u gradu Subotici dolazilo 422 stanovnika, što je pre svega uslovljeno porastom ukupnog broja lekara u gradu kao i opadanjem ukupnog broja stanovnika na teritoriji grada Subotice.

Indikator br. 19**TEMA: STANOVNISTVO, OBRAZOVANJE, KVALITET****ŽIVOTA**

INDIKATOR: Učešće pravosnažno osudjenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu

Godina	Ukupan broj stanovnika		Broj osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela		Učešće pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu	
	RS	Subotica	RS	Subotica	RS	Subotica
2006	7,411,569	146,238	42,988	910	0.58%	0.62%
2007	7,381,579	145,752	40,690	756	0.55%	0.52%
2008	7,350,222	145,169	44,367	647	0.60%	0.45%
2009	7,320,807	144,540	42,782	618	0.58%	0.43%
2010	7,291,436	143,919	23,321	458	0.32%	0.32%
2011	7,186,862	141,554	33,097	1,082	0.46%	0.76%

Učešće pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu



Izvor-RZS „Opštine u Srbiji 2007.” Tabela 21.1; „Opštine u Srbiji 2008.-2011.” Tabela 20.1

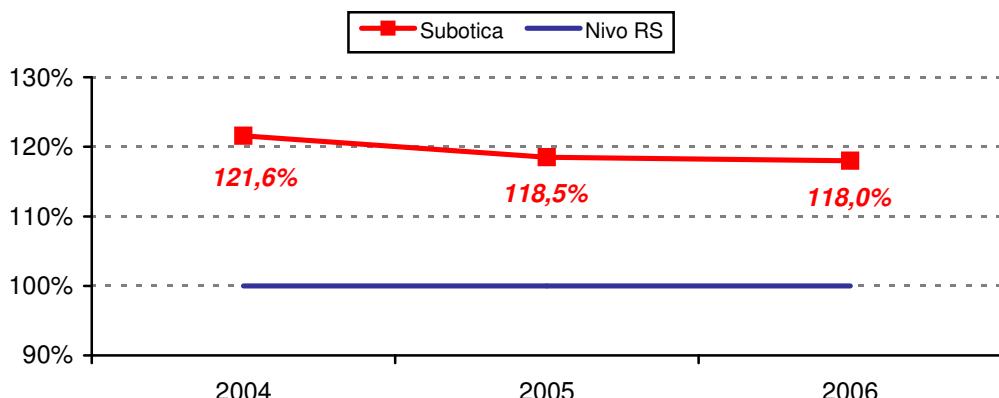
U posmatranom periodu od 2006. do 2010. godine, podaci u tabeli ukazuju na konstantno smanjenje broja osuđenih lica na teritoriji grada Subotice. Učešće pravosnažno osuđenih lica prema mestu izvršenja krivičnog dela u ukupnom stanovništvu na teritoriji grada Subotice je opalo sa 0,62% u 2006. godini na 0,32% u 2010. godini. Na republičkom nivou, podaci su malo drugačiji, jer je broj osuđenih lica rastao zaključno sa 2008. godinom, a trend opadanja je počeo tokom 2009. godine. Međutim, u 2011. godini, ponovo dolazi do rasta učešća pravosnažno osuđenih lica i na republičkom i na lokalnom nivou. Na lokalnom nivou dolazi do zabrinjavajućeg povećanja učešća pravosnažno osuđenih lica u ukupnom broju stanovnika i raste do rekordnih 0,76%.

Indikator br. 20**TEMA: EKONOMSKI RAZVOJ**

INDIKATOR: Nacionalni dohodak po glavi stanovnika

VREDNOSTI

Nacionalni dohodak po glavi stanovnika izražen u RSD	2003.	2004.	2005.
Republika Srbija	88283	118947	123473
Subotica	107342	140969	145680



Izvor-RZS „Opštine u Srbiji 2005-2006“ Tabela 5-1 Narodni dohodak

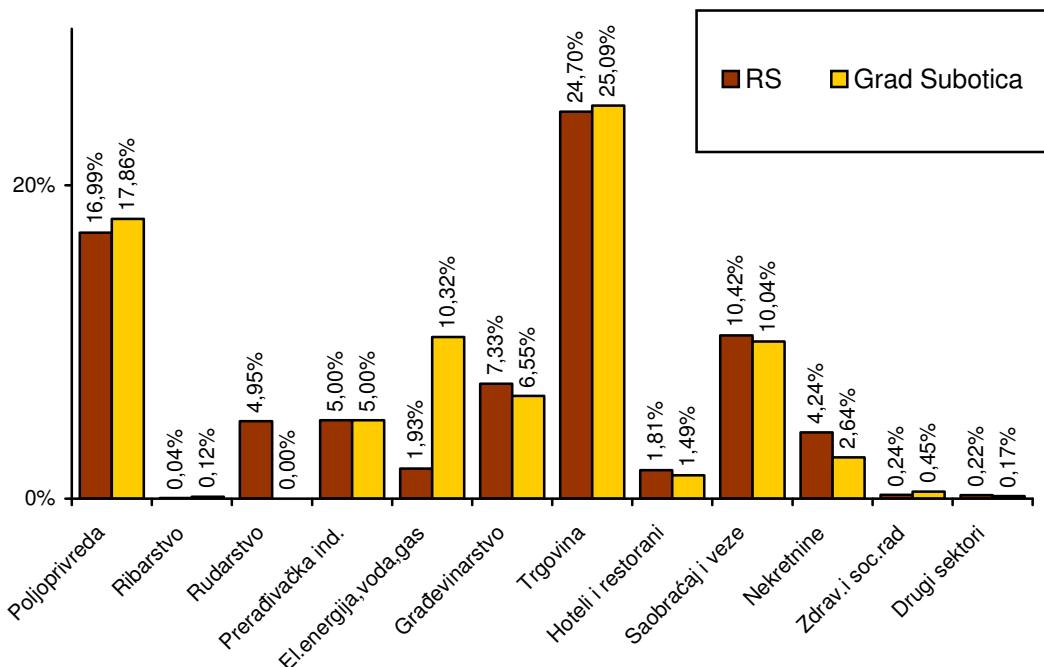
Nacionalni dohodka po glavi stanovnika na lokalnom nivou je bio viši od republičkog proseka u posmatranom periodu. U 2005. godini, nacionalni dohodak na lokalnom nivou je bio viši za 17,98% u odnosu na republički, mada trend ima blago silazni karakter. Sa druge strane, ovo je osnovni pokazatelj da Grad Subotica spada u red najrazvijenijih opština u Srbiji.

Indikator br. 21		TEMA: EKONOMSKI RAZVOJ INDIKATOR: Struktura nacionalnog dohotka po delatnostima											
Godina	Udeo poljoprivrede u % u nacionalnom dohotku		Udeo ribarstva u % u nacionalnom dohotku		Udeo rudarstva u % u nacionalnom dohotku		Udeo prerađivačke ind. u % u nacionalnom dohotku		Udeo proizvodnje el.energije, gasa i vode u % u nacionalnom dohotku		Udeo građevinarstva u % u nacionalnom dohotku		
	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	

Godina	Udeo poljoprivrede u % u nacionalnom dohotku		Udeo ribarstva u % u nacionalnom dohotku		Udeo rudarstva u % u nacionalnom dohotku		Udeo prerađivačke ind. u % u nacionalnom dohotku		Udeo proizvodnje el.energije, gasa i vode u % u nacionalnom dohotku		Udeo građevinarstva u % u nacionalnom dohotku	
	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština
2005.	16,99	17,86	0,04	0,12	4,95	-	27,15	25,26	1,93	10,32	7,33	6,55

Godina	Udeo trgovine na veliko i malo, opravka u % u nacionalnom dohotku		Udeo hotela i restorana u % u nacionalnom dohotku		Udeo saobraćaja, skladištenja i veza u % u nacionalnom dohotku		Udeo aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje u % u nacionalnom dohotku		Udeo zdravstv. i socijalnog rada u % u nacionalnom dohotku		Udeo ostalih komun., društv. i ličnih usluga u % u nacionalnom dohotku	
	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština	RS	Opština

2005.	24,70	25,09	1,81	1,49	10,42	10,04	4,24	2,64	0,24	0,45	0,22	0,17
-------	-------	-------	------	------	-------	-------	------	------	------	------	------	------



Izvor – RZS „Opštine u Srbiji 2006”, Tabela 5-3 Narodni dohodak po delatnostima

U strukturi lokalne ekonomije, kao i u nacionalnoj ekonomiji, dominira trgovina na veliko i malo sa učešćem oko 25%. Zatim sledi poljoprivredna proizvodnja sa učešćem oko 17%. U lokalnoj ekonomiji, za razliku od nacionalne, ne postoji sektor vađenja ruda i kamena. Udeo proizvodnje i snabdevanja električne energije, gasa i vode u lokalnoj ekonomiji znatno je viši u odnosu na udeo tog sektora u nacionalnoj ekonomiji. Svi ostali sektori lokalne i nacionalne ekonomije su približno u istom nivou.

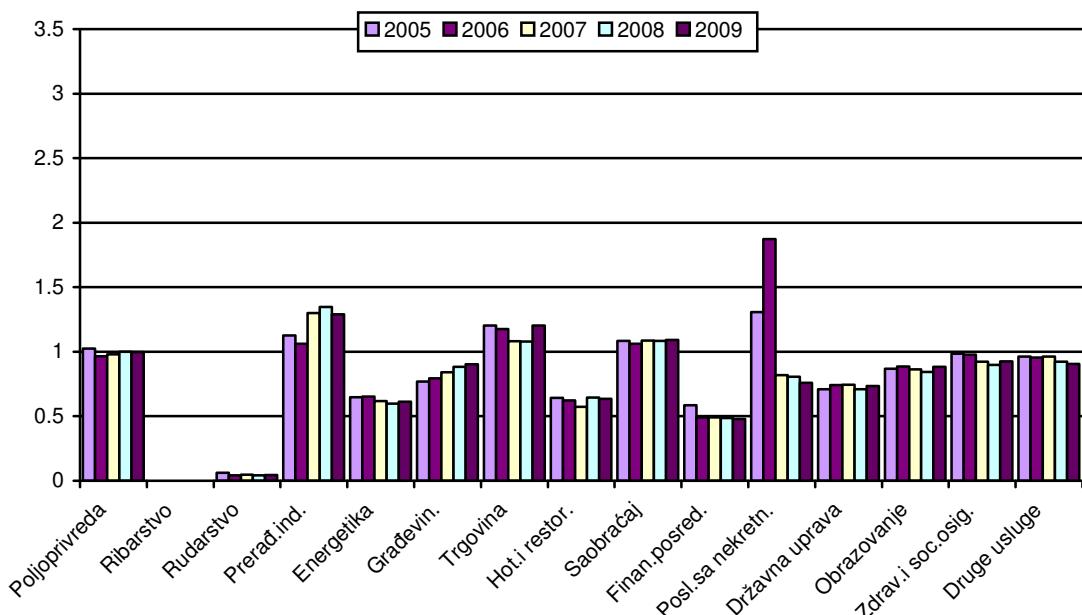
Indikator br. 22	TEMA: EKONOMSKI RAZVOJ
	INDIKATOR: Lokacijski koeficijent zapošljavanja

Godina	Poljoprivreda	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Proizvodnja el.energije, gasa i vode	Građevinarstvo
2005	1.024	-	0.061	1.127	0.648	0.768
2006	0.965	-	0.043	1.062	0.652	0.793
2007	0.981	-	0.046	1.299	0.618	0.840
2008	1.000	-	0.042	1.346	0.597	0.884
2009	0.996	-	0.045	1.289	0.612	0.902

Godine	Trgovina na veliko i malo,	Hoteli i restorani	Saobraćaj, skladištenje i veze	Finansijsko posredovanje	Poslovi sa nekretninama, iznajmljivanje	Državna uprava i socijalno osiguranje
--------	----------------------------	--------------------	--------------------------------	--------------------------	---	---------------------------------------

	opravka						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	1.202	0.643	1.083	0.585	1.307	0.709	
	1.175	0.623	1.062	0.490	1.873	0.741	
	1.081	0.573	1.086	0.492	0.819	0.743	
	1.080	0.644	1.084	0.486	0.805	0.710	
	1.203	0.635	1.092	0.478	0.760	0.733	

Godine	Obrazovanje	Zdravstveni i socijalni rad	Druge komunalne, društvene i lične usluge
2005	0.868	0.985	0.963
2006	0.886	0.977	0.954
2007	0.863	0.922	0.962
2008	0.843	0.897	0.923
2009	0.882	0.925	0.906



Analiza lokacijskog koeficijenta za delatnosti na području grada Subotice, ukazuje na koncentraciju zaposlenosti u delatnostima prerađivačke industrije, trgovine i saobraćaja, pa i poljoprivrede čiji se koeficijent kreće oko 1.0. Sve ostale delatnosti imaju koncentraciju zaposlenih ispod prosečne koncentracije zaposlenosti u tim delatnostima u RS.

Zaposlenost u delatnosti hotela i restorana je minimalno 30% ispod prosečne zaposlenosti u ovoj delatnosti u RS. U delatnosti finansijskog posredovanja primetno je da je koncentracija zaposlenosti duplo niža od proseka RS.

Posmatrajući lokacijske zaposlenosti u periodu od 2005. do 2009. godine, primetan je dramatičan pad u delatnosti poslovanja sa nekretninama i iznajmljivanja, sa 1.873 u 2006. godini na svega 0.760 u 2009. godini. Sa druge strane, blagi ali konstantan rast se beleži u delatnosti građevinarstva sa 0.768 u 2005. godini na 0.902 u 2009. godini.

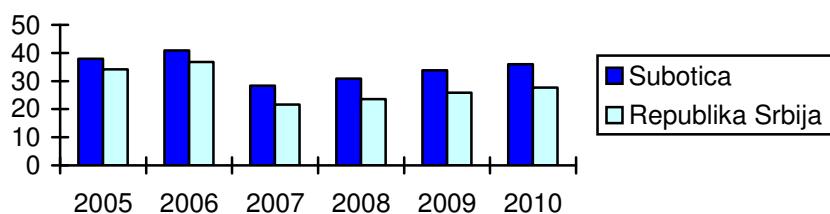
Izvor – RSZ „Opštine u Srbiji 2006-2010”, Tabela 4-2

Indikator br. 23

TEMA: EKONOMSKI RAZVOJ
INDIKATOR: Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika

Br. registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Republika Srbija	34,14	36,76	21,63	23,52	25,83	27,64
Subotica	37,95	40,93	28,38	30,84	33,85	35,99

Broj registrovanih privrednih subjekata na 1000 stanovnika



Izvor-RZS Saopštenje CP20 – Pravna lica u Republici Srbiji po okruzima

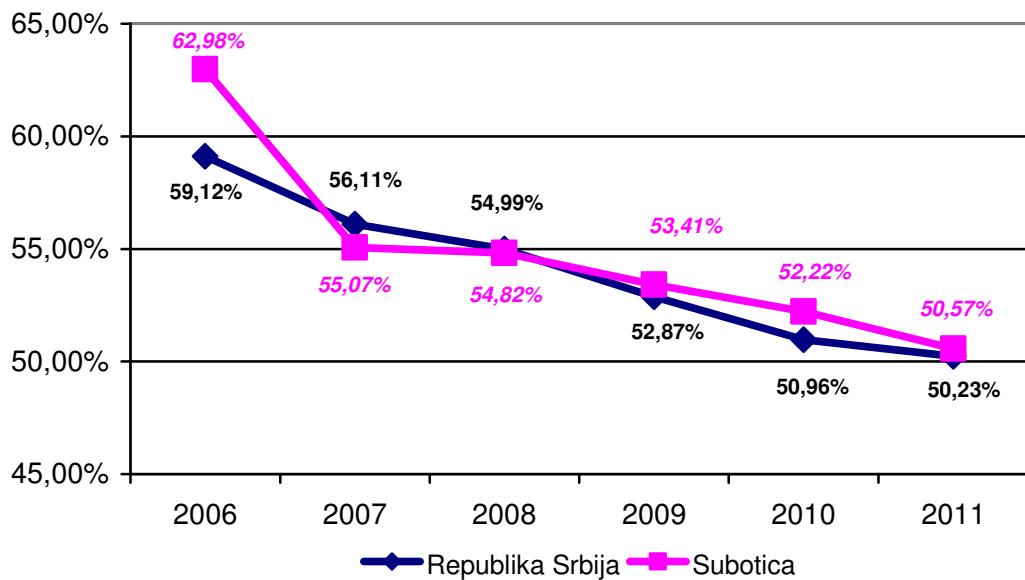
Analizirajući podatke o broju registrovanih preduzeća na 1000 stanovnika, može se zaključiti da u periodu od 2007. do 2010. godine, postoji trend povećanja broja registrovanih preduzeća kako na lokalnom tako i na nacionalnom nivou. Primetno je i da je broj registrovanih preduzeća na 1000 stanovnika na lokalnom nivou iznad republičkog proseka.

Indikator br. 24

TEMA: EKONOMSKI RAZVOJ
INDIKATOR: Ukupna aktivnost, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti

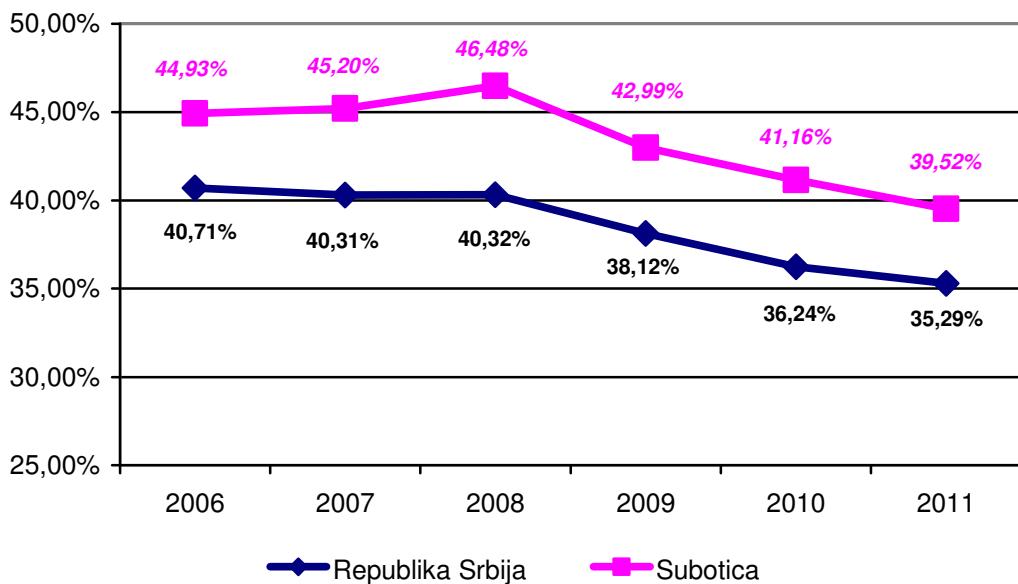
Stopa aktivnosti	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Republika Srbija	59,12	56,11	54,99	52,87	50,96	50,23
Subotica	62,98	55,07	54,82	53,41	52,22	50,57

Stopa aktivnosti



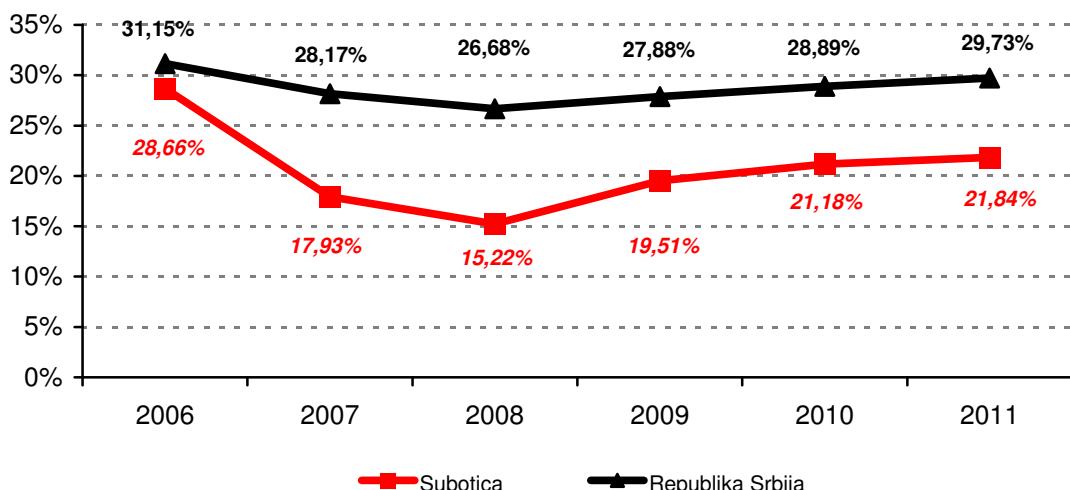
Stopa zaposlenosti	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011
Republika Srbija	40,71	40,31	40,32	38,12	36,24	35,29
Subotica	44,93	45,20	46,48	42,99	41,16	39,52

Stopa zaposlenosti



Stopa nezaposlenosti	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Republika Srbija	31,14	28,17	26,68	27,88	28,89	29,73
Subotica	28,66	17,93	15,22	19,51	21,18	21,84

Stopa nezaposlenosti



Izvor – RZS „Opštine u Srbiji, 2007-2008“ – Tabela 3.14 Osnovni kontigenti i indikatori stanovništva u Republici Srbiji; Tabela 4.1 Zaposleni; Tabela 4.4 Nezaposlena lica

RZS „Opštine u Srbiji, 2009-2010“ – Tabela 3.13 Osnovni kontigenti i indikatori stanovništva u Republici Srbiji; Tabela 4.1 Zaposleni; Tabela 4.4 Nezaposlena lica

RZS „Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2011“ – Tabela 3.13 Osnovni kontigenti i indikatori stanovništva u Republici Srbiji; Tabela 4.1 Zaposleni; Tabela 4.4 Nezaposlena lica

RZS „Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2012“ – Tabela 3.6 Osnovni kontigenti i indikatori stanovništva u Republici Srbiji; Tabela 4.1 Zaposleni; Tabela 4.4 Nezaposlena lica

Stopa nezaposlenosti – Podaci su izračunati pomoću formule **broj nezaposlenih/(broj zaposlenih + broj nezaposlenih)**

Stopa zaposlenosti – Podaci su izračunati pomoću formule **broj zaposleni/radno stanovništvo 15-64 godina**

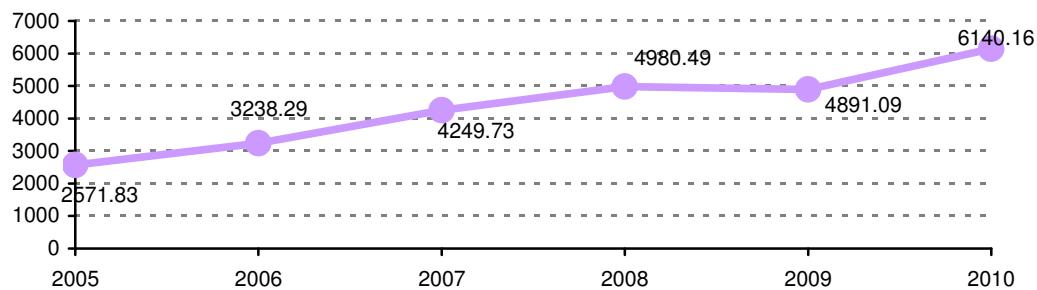
Stopa aktivnosti - Podaci su izračunati pomoću formule **(broj zaposlenih + broj nezaposlenih)/radno stanovništvo 15-64 godina**

Posmatrajući stope aktivnosti, stope zaposlenosti i nezaposlenosti u periodu 2006-2011. godine, zaključuje se da su ovi pokazatelji za grad Suboticu bolji od nacionalnog proseka. Naime, Subotica je u posmatranom periodu imala veću stopu aktivnosti i stopu zaposlenosti u odnosu na stope aktivnosti i stope zaposlenosti Republike Srbije. Sa druge strane, stopa nezaposlenosti u Subotici je, u posmatranom periodu, bila manja u odnosu na stopu nezaposlenosti na nacionalnom nivou. Međutim, ono što zabrinjava je da je od 2008. godine trend stope zaposlenosti u padu, dok je sa druge strane, trend stope nezaposlenosti u porastu.

		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
1	Ukupno ostvarenje fiskalnih oblika izvornih prihoda	377.454.171	473.561.386	625.964.885	723.012.495	706.985.697	883.686.000
2	Broj stanovnika	146.765	146.238	145.752	145.169	144.540	143.919
3	Prihod po glavi stanovnika (1/2)	2571,83	3238,29	4249,73	4980,49	4891,09	6140,16

U tabeli se nalaze vrednosti na kraju posmatrane godine sa zvaničnim srednjim kursem NBS na dan 12.12.2011. koji iznosi 103,0788

Prihodi po glavi stanovnika



Do značajnog porasta prihoda po glavi stanovnika od 2006. godine, dolazi usled stupanja na snagu novog Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, po kojem jedinicama lokalne samouprave pripadaju izvorni prihodi ostvareni na njenoj teritoriji. Pored toga, trend povećanja prihoda po glavi stanovnika je, sa jedne strane, rezultat ukupnog povećanja izvornih prihoda, ali je sa druge strane, došlo do smanjivanja ukupnog broja stanovnika u opštini.

Annex D: Profil zajednice

Profil zajednice



Grad Subotica

Sadržaj

Lista tabela.....	6
1 Uvod.....	7
2 Osnovne karakteristike	9
2.1 Geografski položaj (lokacija).....	9
2.2 Opšti podaci	9
2.3 Klima	12
2.4 Lokalna samouprava (administracija)	13
2.5 Istorija, tradicija i kulturno nasleđe.....	13
3 Prirodni resursi	16
4 Ljudski resursi	17
4.1 Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta).....	17
4.2 Stanovništvo prema tipu naselja.....	17
4.3 Vitalni događaji.....	17
4.4 Stanovništvo prema bračnom stanju	18
4.5 Starosna struktura stanovništva	18
4.6 Polna struktura stanovništva.....	21
4.7 Etnička struktura stanovništva	22
4.8 Struktura stanovništva prema veroispovesti	25
4.9 Struktura stanovništva prema maternjem jeziku.....	25
4.10 Stanovništvo prema aktivnosti	25
4.10.1 Struktura stanovništva prema aktivnosti i polu	25
4.10.2 Struktura aktivnog stanovništva prema vrsti zanimanja i oblasti delatnosti	26
4.11 Obrazovna struktura stanovništva	27
4.12 Porodice i domaćinstva.....	28
4.12.1 Porodice	28
4.12.2 Domaćinstva	28
4.13 Migracije stanovništva	29
4.13.1 Dosedjenici.....	29
4.13.2 Dnevne migracije	29
5 Stambeni resursi.....	31
5.1 Stambena statistika.....	31
5.2 Stambena izgradnja	33
5.3 Cene na tržištu.....	33
6 Privreda.....	35
Privredna struktura.....	35
6.1 Privredna struktura po delatnostima	35
6.2 Poljoprivreda	37
6.3 Šumarstvo	40
6.4 Ukupan obim proizvodnje	Error! Bookmark not defined.
6.5 Preduzeća prema broju zaposlenih	40
6.6 Makroekonomski pokazatelji.....	41
6.7 Struktura izvoza	43
6.8 Struktura izvoza prema destinaciji	43
Javne finansije	44
6.11 Prihodi opštinskog budžeta.....	44
6.12 Rashodi opštinskog budžeta.....	44
Ustanove	44
6.13 Javna komunalna preduzeća	44
6.14 Javna preduzeća	45
6.15 Finansijske institucije	45
Investicije	46
6.16 Ostvarene investicije u privatnom sektoru	46
6.17 Struktura investicija	47
6.18 Industrijske zone i industrijski parkovi.....	48
6.19.1 Lokacija industrijskih zona/parkova	50
6.19.2 Topografske karakteristike lokacija	51
6.19.3 Saobraćajni pristupi	51
6.19.4 Zoniranje	51
6.19.5 Sastav tla	52

6.19.6 Raspoloživa komunalna infrastruktura	52
6.19.7 Troškovi vezani za izgradnju kapaciteta i poslovanje u industrijskim zonama/parkovima	53
6.20 Ostale lokacije za investiranje	53
6.21 Olakšice koje nudi lokalna zajednica	53
6.21.1 Bespovratna sredstva za uređenje/privođenje nameni/razvoj lokacije.....	53
6.21.2 Programi za obuku radne snage.....	54
6.21.3 Inkubator centri za nove biznise	54
6.21.4 Finansijska pomoć	54
6.21.5 Poreske olakšice.....	55
6.22 Porezi - lokalni, regionalni, nacionalni	56
6.23 Proces izdavanja dozvola	56
7 Radna snaga	57
7.1 Broj i struktura zaposlenih	57
7.2 Zaposlenost po delatnostima	58
7.3 Prosečne zarade	58
7.4 Zarade po delatnostima	59
7.5 Zapošljavanje	60
7.6 Nezaposlenost	60
7.7 Stopa nezaposlenosti	61
7.8 Nezaposlenost prema stepenu obrazovanja	61
7.9 Nezaposlenost prema dužini čekanja	62
7.10 Nezaposlenost prema starosnoj strukturi	62
8 Javni resursi.....	63
8.1 Saobraćajna infrastruktura.....	63
8.1.1 Drumski saobraćaj	63
8.1.2 Železnički saobraćaj i infrastruktura	63
8.1.3 Vazdušni saobraćaj	64
8.1.4 Vodni saobraćaj	64
8.2 Komunalna infrastruktura.....	64
8.2.1 Vodovod i kanalizacija	64
8.2.2 Sistem daljinskog grejanja	65
8.2.3 Elektro infrastruktura.....	65
8.2.4 Telekomunikacioni sistem.....	66
8.3 Energetika.....	66
8.4 Zdravstvena i socijalna zaštita	66
8.5 Obrazovni kapaciteti	67
9 Resursi životne sredine	70
9.1 Kvalitet vazduha.....	70
9.2 Kvalitet zemljišta	71
9.3 Kvalitet voda	71
9.4 Upravljanje čvrstim komunalnim otpadom	71
10 Turistički resursi	72
10.1 Broj posetilaca	72
10.2 Smeštajni kapaciteti	73
11 Kvalitet života.....	74
11.1 Javni sadržaji i rekreativni programi	74
11.1.1 Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)	74
11.1.2 Rekreativni programi, sportske aktivnosti	74
11.2 Crkve i hramovi	75
11.3 Lokalni centri za okupljanje.....	77
11.3.1 Biblioteke	77
11.3.2 Parkovi	78
11.3.3 Lokalni društveni centri	79
11.3.4 Kulturni centri.....	80
11.3.5 Pozorišta	80
11.3.6 Muzeji.....	82
11.4 Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti) ..	82
11.5 Zabava i usluge	83
11.5.1 Restorani.....	83
11.5.2 Bioskopi	84
11.5.3 Šoping zone i maloprodajni centri.....	84

12 Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima	86
---	----

Lista tabela

Tabela 1. Osnovni podaci o opštini/gradu (površina i stanovništvo), 2011.....	8
Tabela 2. Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2011.....	9
Tabela 3. Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika i površina), 2011.....	10
Tabela 4. Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština.....	10
Tabela 5. Spisak mesnih zajednica.....	11
Tabela 6. Klimatski pokazatelji.....	12
Tabela 7. Struktura odbornika u skupštini opštine, 2012	13
Tabela 8. Struktura zemljišnih površina, 2011.	16
Tabela 9. Uporedni pregled broja stanovnika, podaci iz popisa.....	17
Tabela 10. Procenjeni broj stanovnika u periodu 2006-2010.....	17
Tabela 11. Struktura stanovništva prema tipu naselja, 2011.	17
Tabela 12. Vitalni događaji, 2011.	17
Tabela 13. Struktura ženskog stanovništva starog 15 godina i više prema broju živorođene dece, 2011	18
Tabela 14. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema bračnom stanju i polu, 2011.....	18
Tabela 15. Struktura stanovništva prema starosti i polu, 2011.	18
Tabela 16. Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima, 2011.....	20
Tabela 17. Starosni indikatori stanovništva, 2011.....	21
Tabela 18. Polna struktura stanovništva, 2011.	21
Tabela 19. Struktura stanovništva prema etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti, 2011.....	22
Tabela 20. Struktura stanovništva prema veroispovesti, 2011.	25
Tabela 21. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, 2011.	25
Tabela 22. Struktura stanovništva prema aktivnosti i polu, 2002.....	26
Tabela 23. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema zanimanju i polu, 2002.	26
Tabela 24. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.	27
Tabela 25. Struktura porodica prema broju dece, 2002.....	28
Tabela 26. Struktura porodica prema tipu, 2002.	28
Tabela 27. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2002.....	28
Tabela 28. Broj doseljenika po vremenskim periodima.....	29
Tabela 29. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940-2002.....	29
Tabela 30. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2002.	29
Tabela 31. Dnevne migracije stanovništva koje obavlja zanimanje prema tipu delatnosti, 2002.	30
Tabela 32. Struktura stambenih jedinica, 2002.	31
Tabela 33. Uporedni pregled broja stanova po popisima.....	31
Tabela 34. Broj i površina stanova, drugih nastanjениh prostorija, kolektivnih stanova i nastanjena lica, 2002.....	31
Tabela 35. Struktura kolektivnih stanova, 2002.	31
Tabela 36. Struktura stanova prema vrsti i opremljenosti, 2002.	32
Tabela 37. Struktura stanova prema godini izgradnje, 2002.....	32
Tabela 38. Struktura nastanjениh stanova prema broju domaćinstava i lica, 2002.	32
Tabela 39. Stambene jedinice prema nivou opremljenosti infrastrukturom, 2002.	33
Tabela 40. Stambena izgradnja, 2010.	33
Tabela 41. Vrednost izvedenih građevinskih radova, 2010.	33
Tabela 42. Cene stanova na tržištu, 2008.....	33
Tabela 43. Cene stanova novogradnje, I polugodište 2012.....	34
Tabela 44. Struktura preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica prema oblasti delatnosti, stanje 30.06.2010.....	35
Tabela 45. Struktura preduzetničkih radnji po delatnostima, 2008.	35
Tabela 46. Struktura preduzetničkih radnji prema oblicima organizovanja, stanje 12.04.2006.	36
Tabela 47. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, 2002.	36
Tabela 48. Struktura poljoprivrednog stanovništva prema posedovanju poljoprivrednog gazdinstva, polu i aktivnosti, 2002.	37
Tabela 49. Struktura poljoprivrednih gazdinstava prema veličini, 2002.	37
Tabela 50. Struktura ukupne poljoprivredne površine u opštini prema načinu korišćenja, 2011.....	38
Tabela 51. Struktura poljoprivredne površine privatnih gazdinstava u opštini prema načinu korišćenja, 2010.....	38
Tabela 52. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtog i krmnog bilja, 2011.....	39
Tabela 53. Proizvodnja voća i grožđa, 2011.	39

Tabela 54. Broj stoke, stanje 01.12.2007.....	39
Tabela 55. Prodaja i otkup poljoprivrednih proizvoda, 2010.	39
Tabela 56. Pošumljene površine i posećena drvna masa, 2010.....	40
Tabela 57. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2007.	40
Tabela 58. Struktura narodnog dohotka po delatnostima, 2005.	41
Tabela 59. Struktura narodnog dohotka po oblicima svojine, 2005.	42
Tabela 60. Društveni proizvod preduzeća, 2005.....	42
Tabela 61. Osnovni podaci o preduzećima, 2005.....	42
Tabela 62. Struktura izvoza prema vrsti proizvoda i usluga.....	43
Tabela 63. Struktura izvoza prema destinaciji.....	43
Tabela 64. Struktura prihoda opštinskog budžeta, 2011.....	44
Tabela 65. Struktura rashoda opštinskog budžeta, 2011.....	44
Tabela 66. Spisak javno-komunalnih preduzeća.	44
Tabela 67. Spisak javnih preduzeća.	45
Tabela 68. Spisak poslovnih banaka.....	45
Tabela 69. Spisak osiguravajućih društava.....	46
Tabela 70. Ostvarene investicije u poslednjih 8 godina, 2011.....	46
Tabela 71. Struktura direktnih stranih ulaganja prema zemlji porekla.	47
Tabela 72. Struktura ostvarenih investicija prema karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2011.	47
Tabela 73. Spisak industrijskih zona i parkova.	48
Tabela 74. Spisak kompanija smeštenih u industrijskim zonama/parkovima, 2011.	49
Tabela 75. Ostale raspoložive lokacije za investiciona ulaganja.	53
Tabela 76. Broj i struktura zaposlenih, 2011.	57
Tabela 77. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti, 2011.	58
Tabela 78. Prosečne zarade po zaposlenom, decembar 2012.	58
Tabela 79. Uporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama.....	58
Tabela 80. Prosečne zarade po zaposlenom bez poreza i doprinosa, po sektorima delatnosti, 2009....	59
Tabela 81. Slobodna radna mesta, 2012.	60
Tabela 82. Struktura zapošljavanja, 2012.	60
Tabela 83. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2012.....	60
Tabela 84. Broj i polna struktura nezaposlenih, pregled po godinama.....	61
Tabela 85. Stopa nezaposlenosti, 2011.....	61
Tabela 86. Nezaposleni prema stepenu obrazovanja, 2012.	61
Tabela 87. Nezaposleni prema dužini čekanja, 2012.	62
Tabela 88. Nezaposleni prema starosnoj strukturi, 2012.	62
Tabela 89. Dužina puteva, 2011.	63
Tabela 90. Promet robe i putnika u železničkom saobraćaju, 2005.	63
Tabela 91. PTT saobraćaj, 2011.	66
Tabela 92. Iskorišćenje energije, 2012.....	66
Tabela 93. Bolnički kapaciteti, 2012.	66
Tabela 94. Ulaganja u zdravstvo i socijalni rad, 2011	66
Tabela 95. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2011.	67
Tabela 96. Korisnici socijalne zaštite – maloletna lica, 2010.	67
Tabela 97. Korisnici socijalne zaštite – punoletna lica, 2010.	67
Tabela 98. Kapaciteti obrazovnih institucija.	68
Tabela 99. Ulaganja u obrazovanje, 2010.....	68
Tabela 100. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2010/2011.....	68
Tabela 101. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2010/2011	68
Tabela 102. Prosečan broj učenika, studenata i korisnika smeštaja u obrazovnim ustanovama, 2011.	69
Tabela 103. Ukupan broj učenika u osnovnim školama, 2009/2010.	69
Tabela 104. Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2011.	72
Tabela 105. Smeštajni kapaciteti, 2011.	73
Tabela 106. Broj bioskopa, bioskopskih sedišta, projekcija i posetilaca, 2011.....	84

1 Uvod

Tabela 1. Osnovni podaci o opštini/gradu (površina i stanovništvo), 2011.

	Površina (km ²)	Udeo u ukupnoj površini (%)			Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika (%)			Gustina nase- ljenosti (br. Stanov./ km ²)
		Grad	Okruga	Srbije		Grad	Okruga	Srbije	
Urbana zona	123	12,20	6,89	0,14	105.681	74,66	56,56	1,47	859,20
Ruralna zona	884	87,80	49,55	1,00	35.873	25,34	19,20	0,49	40,58
Opština	1.007	100	56,45	1,14	141.554	100	75,75	1,97	140,57
Okrug	1.784	/	100	2,02	186.862	/	100	2,60	104,74
Srbija	88.407	/	/	100	7.189.862	/	/	100	81,32



2 Osnovne karakteristike

2.1 Geografski položaj (lokacija)

Grad Subotica se nalazi na krajnjem severu Republike Srbije i Autonomne Pokrajine Vojvodine, uz granicu sa Republikom Mađarskom, na $46^{\circ}05'55''$ severne geografske širine i $19^{\circ}39'47''$ istočne geografske dužine. Teritorija grada Subotice iznosi 1007 kvadratnih kilometara. Severno je peščara a južno les. Prostrane šume koje sa severa štite grad od peska prostiru se na 4330 hektara. Oko grada je više jezera, među kojima su najveća Palić i Ludaš.



2.2 Opšti podaci

Tabela 2. Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2011.

	Opština	Okrug
Broj naselja*	19	45
Prosečna veličina naselja (km^2)	53,01	39,64
Broj gradskih naselja	2	3
Broj ostalih naselja	17	42
Broj katastarskih opština	11	24
Prosečna veličina katastarske opštine (km^2)	91,55	74,33

* Podela naselja na gradska i ostala naselja – po administrativno pravnom kriterijumu koji se primenjuje od popisa 1981. godine

Tabela 3. Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika i površina), 2011. *

Redni broj	Naseljeno mesto	Tip naselja (gradsko/ostalo)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)	Površina ** (km ²)
1	Subotica		141.554	100,00	1007,3
2	Ukupno	Gradsko	105.681	74,66	204,8
3	Ukupno	Ostala	35.873	25,34	802,5
4	Bajmok	Ostalo	7.414	5,24	120,51
5	Bački Vinogradi	Ostalo	1.922	1,36	20,48
6	Bačko Dušanovo	Ostalo	627	0,44	27,76
7	Bikovo	Ostalo	1.487	1,05	79,27
8	Višnjevac	Ostalo	543	0,38	15,05
9	Gornji Tavankut	Ostalo	1.097	0,77	29,57
10	Donji Tavankut	Ostalo	2.327	1,64	38,62
11	Đurđin	Ostalo	1.441	1,02	70,32
12	Kelebija	Ostalo	2.142	1,51	55,92
13	Ljutovo	Ostalo	1.067	0,75	26,98
14	Mala Bosna	Ostalo	1.082	0,76	70,91
15	Mišićevac	Ostalo	377	0,27	9,47
16	Novi Žednik	Ostalo	2.381	1,68	39,32
17	Palić	Gradsko	7.771	5,49	38,12
18	Stari Žednik	Ostalo	1.947	1,38	78,99
19	Subotica	Gradsko	97.910	69,17	166,64
20	Hajdukovo	Ostalo	2.313	1,63	6,46
21	Čantavir	Ostalo	6.591	4,66	49,51
22	Šupljak	Ostalo	1.115	0,79	63,36

• Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011

*Republički geodetski zavod: www.geosrbija.rs**Tabela 4. Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština.**

Redni broj	Naseljeno mesto	Katastarska opština
1	Bajmok	Bajmok
2	Bački Vinogradi	Bački Vinogradi
3	Bačko Dušanovo	Čantavir
4	Bikovo	Bikovo
5	Višnjevac	Čantavir
6	Gornji Tavankut	Tavankut
7	Donji Tavankut	Tavankut
8	Đurđin	Đurđin
9	Kelebija	Stari grad (deo)
10	Ljutovo	Tavankut
11	Mala Bosna	Donji grad (deo)
12	Mišićevac	Bajmok
13	Novi Žednik	Žednik
14	Palić	Palić
15	Stari Žednik	Žednik
16	Subotica	Donji grad (deo), Stari grad (deo), Novi grad (deo)
17	Hajdukovo	Palić
18	Čantavir	Čantavir
19	Šupljak	Palić

Tabela 5. Spisak mesnih zajednica.*

Redni broj	Mesna zajednica	Naselje kojem pripada MZ	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
1	Aleksandrovo	Subotica	6.669	4,71
2	Bajnat	Subotica	2.712	1,92
3	Centar I	Subotica	3.032	2,14
4	Centar II	Subotica	3.137	2,22
5	Centar III	Subotica	4.157	2,94
6	Dudova Šuma	Subotica	10.259	7,25
7	Gat	Subotica	4.063	2,87
8	Ker	Subotica	3.916	2,77
9	Kertvaroš	Subotica	7.338	5,18
10	Makova Sedmica	Subotica	4.820	3,41
11	Mali Bajmok	Subotica	4.884	3,45
12	Mali Radanovac	Subotica	4.617	3,26
13	Novi Grad	Subotica	2.742	1,94
14	Novo Selo	Subotica	7.851	5,55
15	Peščara	Subotica	6.037	4,26
16	Prozivka	Subotica	8.704	6,15
17	Radanovac	Subotica	2.096	1,48
18	Željezničko Naselje	Subotica	5.914	4,18
19	Zorka	Subotica	5.486	3,88
20	Bački Vinogradi	Bački Vinogradi	1.922	1,36
21	Bačko Dušanovo	Bačko Dušanovo	627	0,44
22	Bajmok	Bajmok	7.414	5,24
23	Bikovo	Bikovo	1.188	0,84
24	Čantavir	Čantavir	6.591	4,66
25	Đurđin	Đurđin	1.441	1,02
26	Hajdukovo	Hajdukovo	2.313	1,63
27	Kelebija	Kelebija	2.142	1,51
28	Ljutovo	Ljutovo	1.067	0,75
29	Mala Bosna	Mala Bosna	1.076	0,76
30	Mišićevo	Mišićevo	377	0,27
31	Novi Žednik	Novi Žednik	2.327	1,64
32	Palić	Palić	6.969	4,92
33	Stari Žednik	Stari Žednik	1.876	1,33
34	Šupljak	Šupljak	1.115	0,79
35	Tavankut	Tavankut	3.424	2,42
36	Verušić	Verušić	708	0,50
37	Višnjevac	Višnjevac	543	0,38

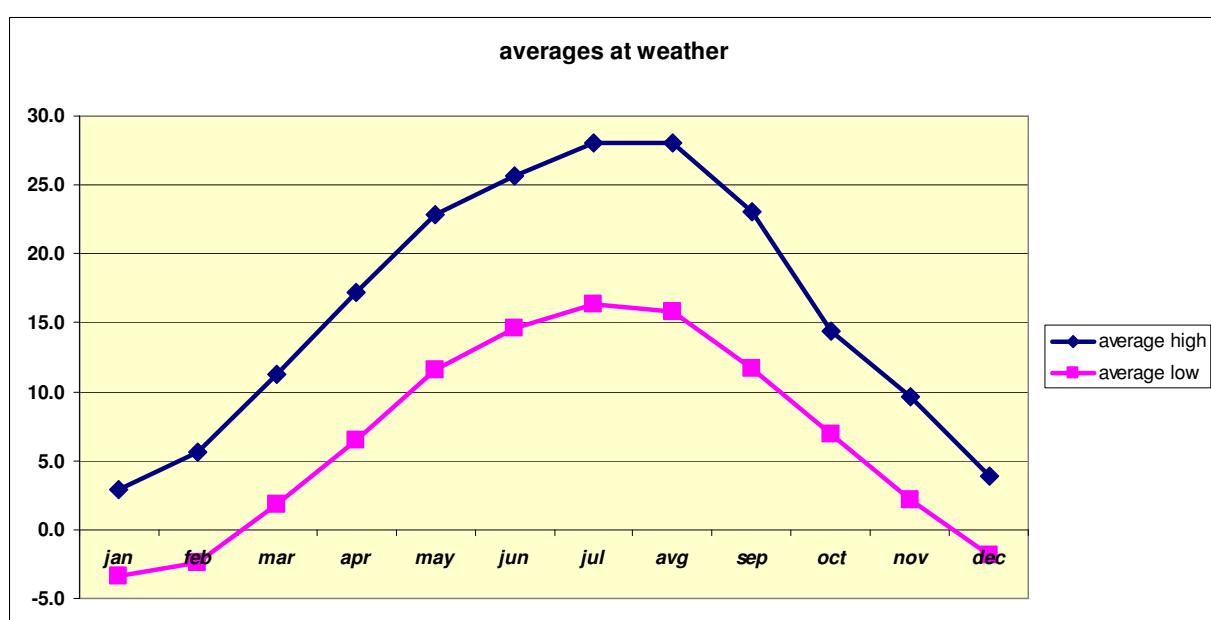
*Po popisu 2011. godine

2.3 Klima

Tabela 6. Klimatski pokazatelji.*

	Opština
TEMPERATURA	
Prosečna temperatura vazduha – januar (°C)	-0,4
Prosečna temperatura vazduha – jul (°C)	+22,3
Prosečna temperatura vazduha – godišnja (°C)	+11,2
Srednji broj mraznih dana – godišnje	82
Srednji broj tropskih dana – godišnje	29
VLAŽNOST VAZDUHA	
Prosečna vlažnost vazduha – godišnja (%)	72
TRAJANJE SIJANJA SUNCA	
Prosečan broj vedrih dana – godišnje	71
Prosečan broj oblačnih dana – godišnje	94
PADAVINE	
Prosečna količina padavina – godišnje (mm)	571,1
POJAVE	
Prosečan broj dana sa snegom – godišnje	23
Prosečan broj dana sa snežnim pokrivačem – godišnje	35
Prosečan broj dana sa maglom – godišnje	41
Prosečan broj dana sa gradom – godišnje	1

*Republički hidrometeorološki zavod Srbije: Srednje mesečne, godišnje i ekstremne vrednosti 1981-2010



2.4 Lokalna samouprava (administracija)

Tabela 7. Struktura odbornika u skupštini grada, 2012.

	Broj odbornika u Gradu	Udeo u ukupnom broju odbornika u Gradu (%)
UKUPNO	67	100
DEMOKRATSKA STRANKA (DS)	13	19,40
DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI (DSHV)	4	5,97
SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA SRBIJE (SDP)	3	4,48
SAVEZ VOJVODANSKIH MAĐARA (SVM)	16	23,88
DEMOKRATSKA STRANKA SRBIJE (DSS)	4	5,97
LIBERALNO DEMOKRATSKA PARTIJA (LDP)	2	2,99
SRPSKI POKRET OBNOVE (SPO)	1	1,49
SRPSKA NAPREDNA STRANKA (SNS)	7	10,45
NOVA SRBIJA (NS)	1	1,49
LIGA SOCIJALDEMOKRATA VOJVODINE (LSV)	4	5,97
BUNJEVAČKA STRANKA (BS)	1	1,49
POKRET MAĐARSKE NADE (PMN)	1	1,49
SAVEZ BAČKIH BUNJEVACA (SBB)	2	2,99
SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRBIJE (SPS)	3	4,48
PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA SRBIJE (PUPS)	1	1,49
DEMOKRATSKA STRANKA VOJVODANSKIH MAĐARA (DSVM)	1	1,49
OSTALI – Samostalni odbornici	3	4,48

2.5 Istorija, tradicija i kulturno nasleđe

U pisanim dokumentima Subotica se prvi put pominje 7. maja 1391. godine, mada je nesumnjivo da je nastala mnogo ranije jer je dokazano da je regija bila naseljena pre čak 3.000 godina.

Zbog velikih migracija stanovništva, u ovoj pograničnoj regiji su se naselili Mađari, Hrvati, Bunjevci, Srbi, Nemci, Jevreji, Slovaci i drugi narodi.

Prvo zabeleženo ime je Zabadka. Od 1391. godine Subotica je ime menjala više od dvesta puta, a među nekoliko značajnijih su Szent Maria, Maria Theresiopolis, Maria Theresienstadt, Szabadka i Subotica.



Za manje od dve decenije, krajem XIX i početkom XX veka, prošla je kroz veoma intenzivan urbani, industrijski i kulturni razvoj. Brz razvoj zanatstva, industrije i trgovine prouzrokovao dolaskom železnice 1869. godine postao je još ubrzaniji nakon izgradnje elektrane i uvođenja tramvaja, 1897. godine.

Preteče sadašnje industrije, krajem XIX i početkom XX veka bili su izvoznici mesa „Hartman&Konen“, koji su prvi u zemlji koristili hladnjake; fabrika sumporne kiseline i đubriva „Klotild“ koja je osnovana 1904. godine; braća Ruff koja su proizvodnju slatkiša u Subotici utemeljila 1917. godine, a fabrika elektromotora „Sever“ je osnovana 1923. godine.

Gradska kuća počela je da se gradi 1908. godine, u vreme gradonačelnika Karolja Biroa. Na konkursu raspisanom dve godine ranije prvu nagradu dobio je projekat pod šifrom "Pod tornjem" mađarskih arhitekata Marcela Komora i Dežea Jakaba, koji su već bili poznati graditelji u Subotici. Gradska kuća trebalo je da bude sagrađena nakon rušenja druge Gradske kuće koja više ni izgledom ni veličinom nije zadovoljavala potrebe grada u kome je na prelomu vekova jačala privreda, kultura, ali i birokratija. Iz ugla današnjih "razvučenih" graditeljskih rokova neverovatno zvuči podatak da je građevina koja se prostire na 5.800 kvadratnih metara, u razmerama 105 sa 55 metara i sa zvonikom od 76 metara, podignuta samo za dve godine. Naredne dve, do 1912. godine kada je otvorena, bile su potrebne za njeno ukrašavanje. Iako je na konkursu pobedio rad u stilu baroka, u tom trenutku dominantnog umetničkog pravca,

arhitekte Komor i Jakab Gradsku kuću u Subotici podigli su u stilu mađarske varijante secesije, umetničkog pravca koji je tek počeo da se pomalja na evropskom kulturnom nebu.

Za nepripremljeno oko Subotičana, zgrada koja je visinom i gabaritom nadmašivala sve postojeće, u razigranom stilu punom floralnih motiva, u prvi mah delovala je kao šok, pa su lokalne novine beležile da su odmah po njenoj izgradnji građani počeli da sakupljaju potpise za njeno rušenje.

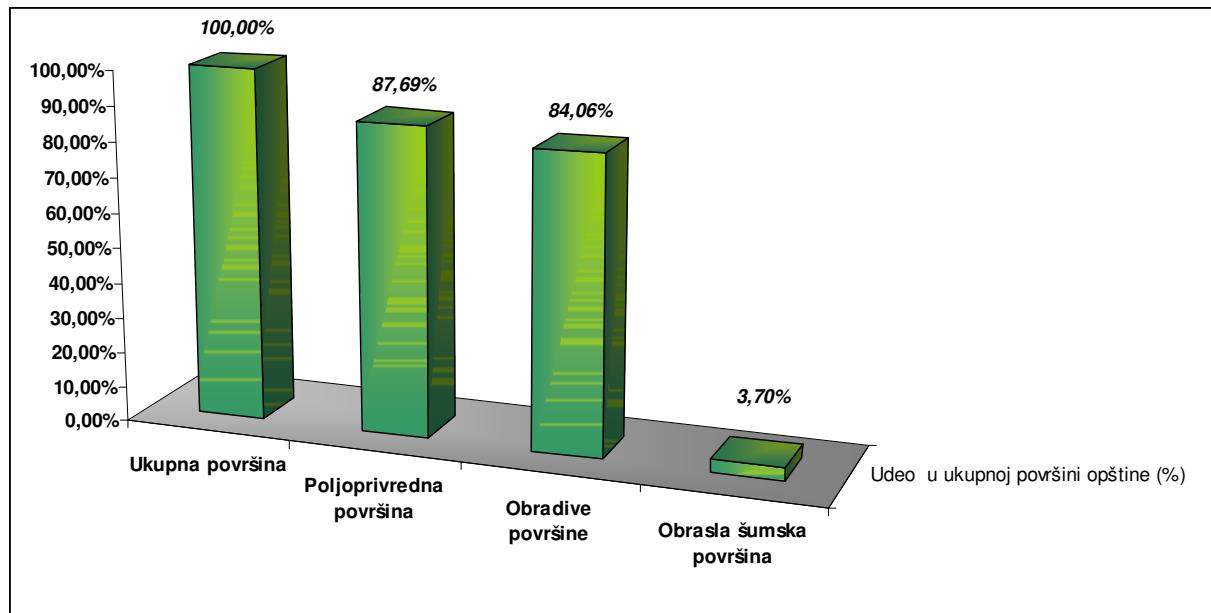
Čitav vek Gradska kuća opstala je kao političko, administrativno, pa i kulturno središte grada. Osim u jednom kratkom vremenu s početka osamdesetih godina prošlog veka, ona je uvek bila sedište subotičkog gradonačelnika, gotovo svih gradskih administrativnih službi, ali i velikog broja kulturnih institucija. Za sve Subotičane ona je najsnažniji gradski simbol, gde se između grada i ovog zdanja stavlja znak jednakosti.

3 Prirodni resursi



Tabela 8. Struktura zemljišnih površina, 2010.

	Grad(km ²)	Udeo u ukupnoj površini opštine (%)	Udeo opštine u površini istog tipa u okrugu (%)	Okrug (km ²)	Udeo okruga u površini istog tipa u Srbiji (%)	Srbija (km ²)
Ukupna površina	1007	100	56,45	1784	1,14	88407
Poljoprivredna površina	883,00	87,69	55,14	1601,30	1,73	50962,67
Obradive površine	846,49	84,06	54,25	1560,25	2,36	35899,59
Obrasla šumska površina	37,28	3,70	93,25	39,98	0,19	19623,35



4 Ljudski resursi

4.1 Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)

Tabela 9. Uporedni pregled broja stanovnika, podaci iz popisa.*

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Broj stanovnika u opštini	123.688	126.559	136.782	146.770	154.611	150.266	148.401	141.554
Promena broja stanovnika u opštini	/	2.871	10.223	9.988	7.841	- 4.345	- 1.865	- 6.847
Stopa rasta broja stanovnika u opštini	/	2,3	8,1	7,3	5,3	- 2,8	- 1,2	- 4,6
Stopa rasta broja stanovnika u okrugu	/	1,1	6,3	3,8	2,7	- 2,9	- 2,4	- 6,6
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji	/	6,3	8,4	7,9	7,3	- 3,1	- 7,6	- 4,1

*Podaci za period od 1948. do 1981. godine su prikazani po staroj metodologiji.

Tabela 10. Procenjeni broj stanovnika u periodu 2007-2011.

	2007	2008	2009	2010	2011
Broj stanovnika u opštini	145.752	145.169	144.540	143.919	143.179
Ukupna promena broja stanovnika u opštini	/	-583	-629	-621	-740
Stopa rasta broja stanovnika u opštini (%)	/	-0,40	-0,43	-0,43	-0,51
Stopa rasta broja stanovnika u okrugu (%)	/	-0,64	-0,63	-0,62	-0,67
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	/	-0,42	-0,40	-0,40	-0,45

4.2 Stanovništvo prema tipu naselja

Tabela 11. Struktura stanovništva prema tipu naselja, 2011.

	Grad		Okrug		Srbija	
	Broj	Učešće (%)	Broj	Učešće (%)	Broj	Učešće (%)
Gradsko stanovništvo	105.681	74,66	120.254	64,34	4,271.872	59,44
Ostalo stanovništvo	35.873	25,34	66.652	35,66	2,914.990	40,56
Ukupno stanovništvo	141.554	100	186.906	100	7,186.862	100

4.3 Vitalni događaji

Tabela 12. Vitalni događaji, 2011.

	Grad	Okrug	Srbija
Živorođeni	1.194	1.542	65.598
Živorođeni na 1000 stanovnika	8,3	8,1	9,0
Umrli	2.134	2.866	102.935
Umrli na 1000 stanovnika	14,9	15,1	14,2
Prirodni priraštaj	-940	-1.324	-37.337
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika	-6,6	-7,0	-5,2

Tabela 13. Struktura ženskog stanovništva starog 15 godina i više prema broju živorodene dece, 2011.

		Grad	Udeo u ukupnom broju žena starih 15 i više god. u gradu (%)
Ukupno		63.597	100
Nije rađala		16.845	26,49
Žene koje su rađale prema broju živorodene dece	1 dete	15.429	24,26
	2	24.715	38,86
	3	4.738	7,45
	4	1.116	1,75
	5 i više dece	754	1,19

4.4 Stanovništvo prema bračnom stanju

Tabela 14. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema bračnom stanju i polu, 2011.

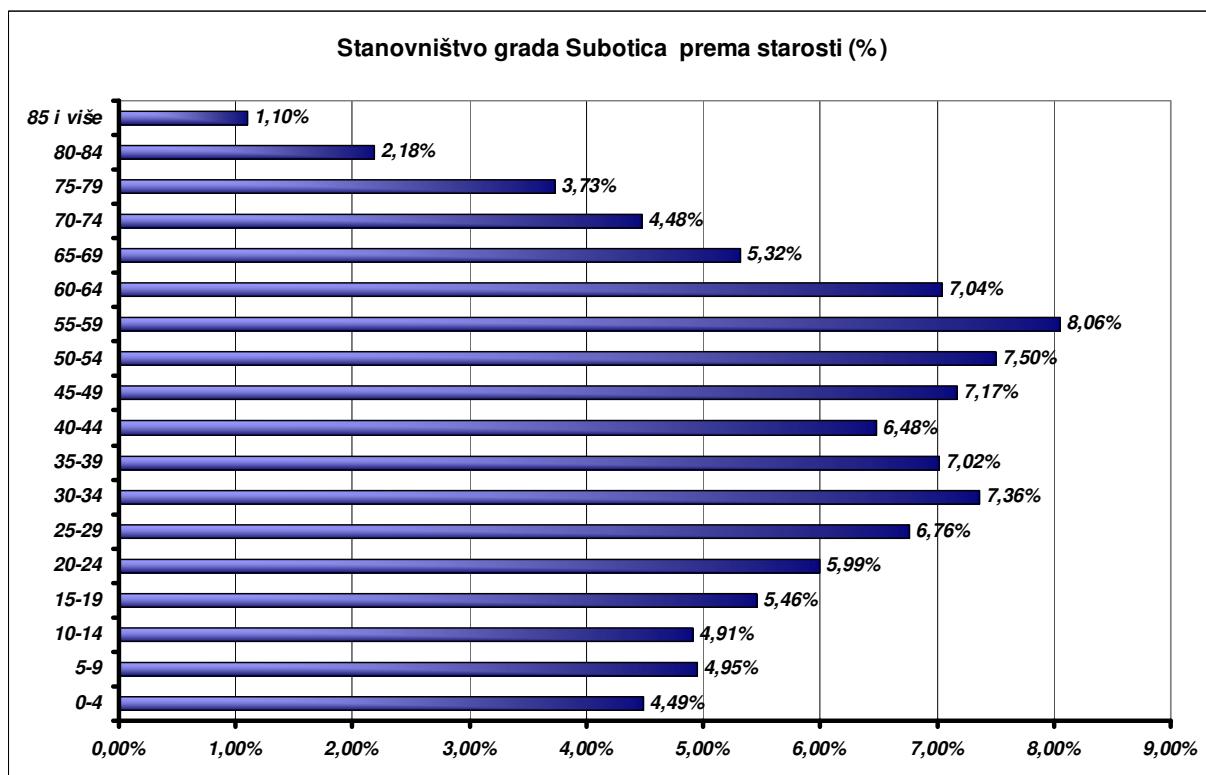
		Grad	Udeo u ukupnom broju stanovnika u gradu (%)
Ukupno		121.250	100
Neoženjen/Neudata		35.402	29,20
Oženjen/Udata		61.808	50,98
Udovac/Udovica		14.271	11,77
Razveden/Razvedena		9.448	7,79
Nepoznato		321	0,26

4.5 Starosna struktura stanovništva

Tabela 15. Struktura stanovništva prema starosti i polu, 2011.

		Grad	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
Ukupno stanovništvo	Ukupno	141554	100
	muško	68040	48,07
	žensko	73514	51,93
0-4	Ukupno	6357	4,49
	muško	3229	2,28
	žensko	3128	2,21
5-9	Ukupno	7003	4,95
	muško	3580	2,53
	žensko	3423	2,42
10-14	Ukupno	6944	4,91
	muško	3578	2,53
	žensko	3366	2,38
15-19	Ukupno	7733	5,46
	muško	3903	2,76
	žensko	3830	2,71
20-24	Ukupno	8480	5,99
	muško	4390	3,10
	žensko	4090	2,89
25-29	Ukupno	9576	6,76
	muško	4830	3,41
	žensko	4746	3,35
30-34	Ukupno	10415	7,36
	muško	5341	3,77
	žensko	5074	3,58

	Ukupno	9934	7,02
35-39	muško	5043	3,56
	žensko	4891	3,46
40-44	Ukupno	9179	6,48
	muško	4570	3,23
	žensko	4609	3,26
45-49	Ukupno	10150	7,17
	muško	4942	3,49
	žensko	5208	3,68
50-54	Ukupno	10614	7,50
	muško	5162	3,65
	žensko	5452	3,85
55-59	Ukupno	11405	8,06
	muško	5504	3,89
	žensko	5901	4,17
60-64	Ukupno	9962	7,04
	muško	4673	3,30
	žensko	5289	3,74
65-69	Ukupno	7534	5,32
	muško	3277	2,32
	žensko	4257	3,01
70-74	Ukupno	6342	4,48
	muško	2600	1,84
	žensko	3742	2,64
75-79	Ukupno	5284	3,73
	muško	1978	1,40
	žensko	3306	2,34
80-84	Ukupno	3080	2,18
	muško	997	0,70
	žensko	2083	1,47
85 i više	Ukupno	1562	1,10
	muško	443	0,31
	žensko	1119	0,79

**Tabela 16. Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima, 2002/2011**

	Opština, 2002		Opština, 2011*	
	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Predškolski uzrast 0-6	9.912	6,68	9.321	6,51
Školski uzrast 7-14	12.970	8,74	11.641	8,13
Radni kontigent 15-64	102.020	68,75	99.226	69,30
Stanovništvo od 65 godina i više	23.017	15,51	22.991	16,06
Punoletni 18 i više	119.776	80,71	117.438	82,02
Fertilni 15-49	36.719	24,74	33.454	23,37
Ukupno	148.401	100	143.179	100

*Procenjeni podaci

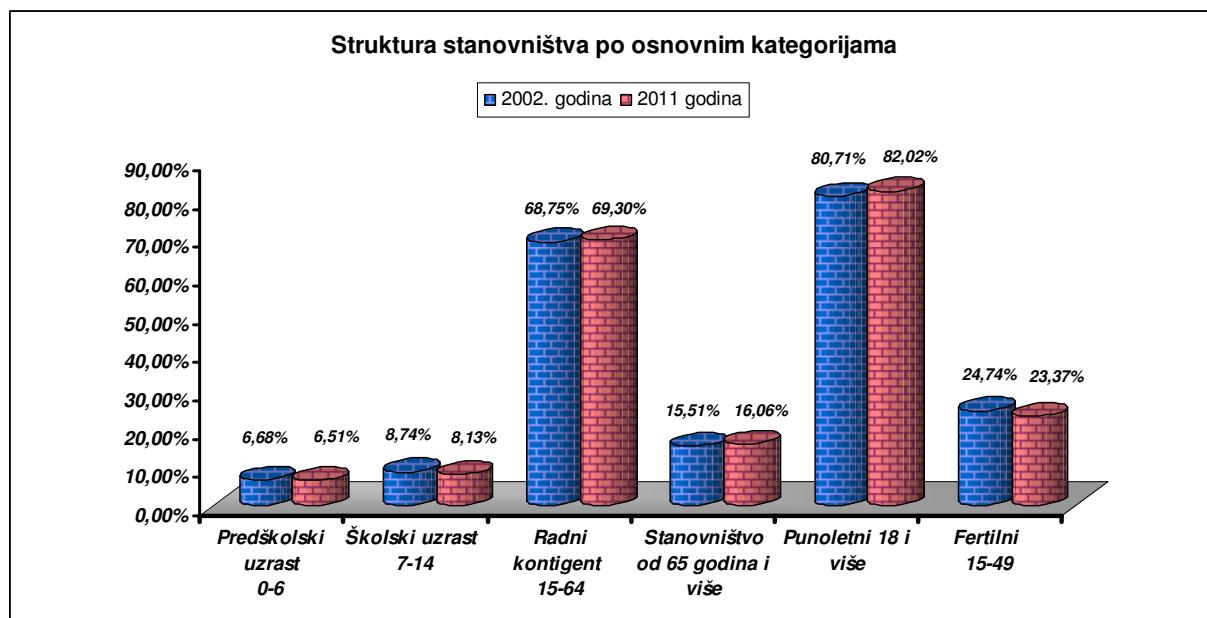


Tabela 17. Starosni indikatori stanovništva, 2011.

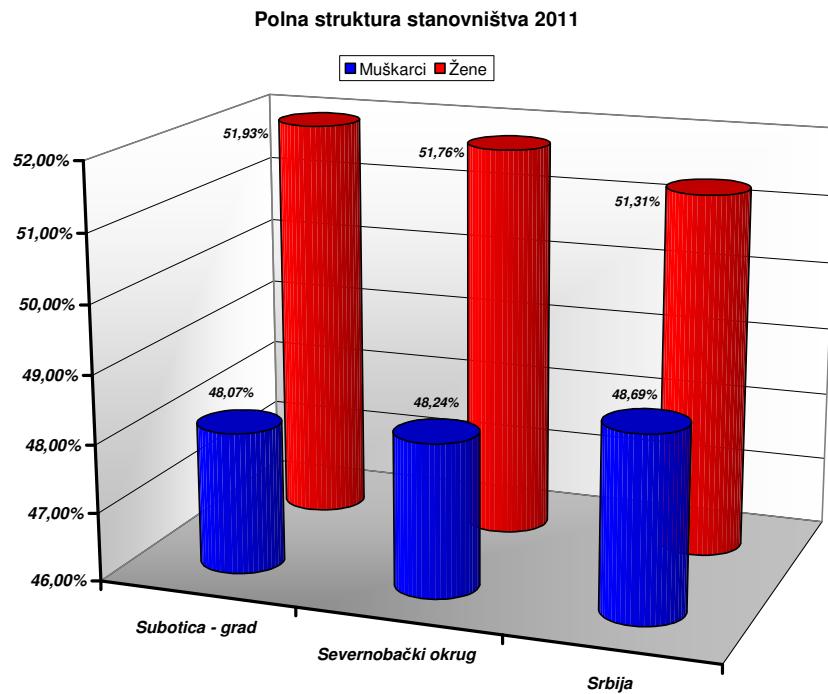
	Opština	Okrug	Srbija
Prosečna starost (godine)	41,31	41,51	41,57
Očekivano trajanje života – muškarci (godine)	69,07	69,72	71,64
Očekivano trajanje života – žene (godine)	75,42	75,32	76,83
Indeks starenja*	112,67	114,41	114,32

- Indeks starenja – predstavlja odnos starog (60 i više godina) prema mladom (0-19) stanovništvu

4.6 Polna struktura stanovništva

Tabela 18. Polna struktura stanovništva, 2011.

	Broj stanovnika u opštini	Struktura stanovništva u opštini (%)	Struktura stanovništva u okrugu (%)	Struktura stanovništva u Srbiji (%)
Muško	68.040	48,07	48,24	48,69
Žensko	73.514	51,93	51,76	51,31
Ukupno	141.554	100	100	100



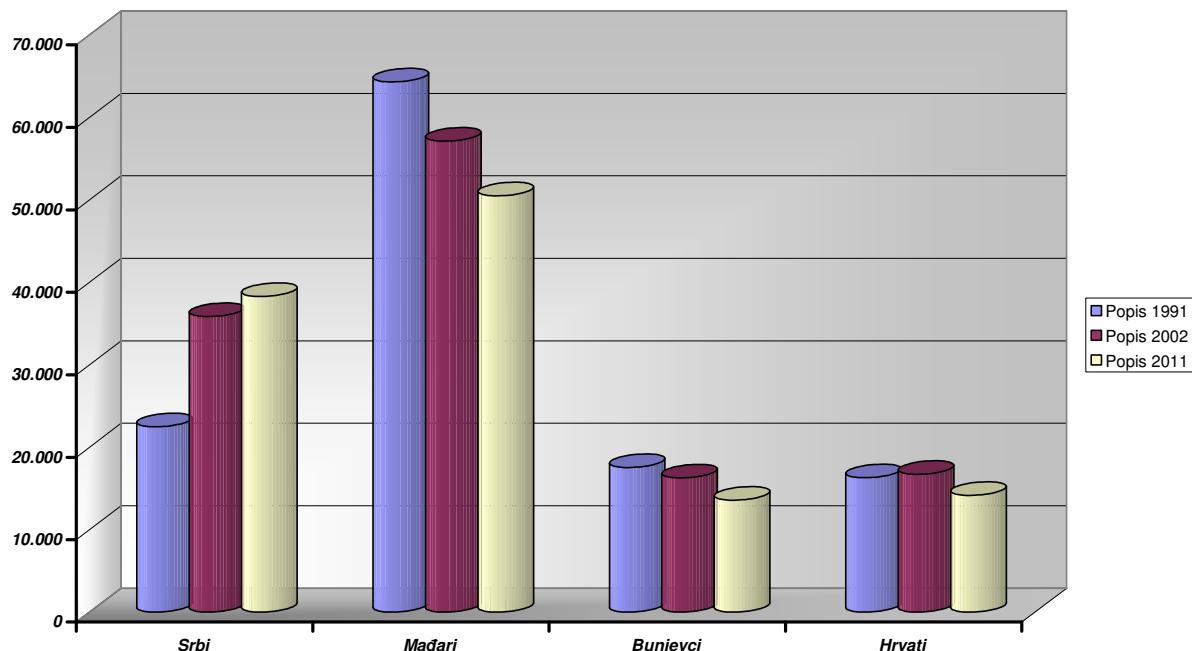
4.7 Etnička struktura stanovništva

Tabela 19. Struktura stanovništva prema etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti, 2011.

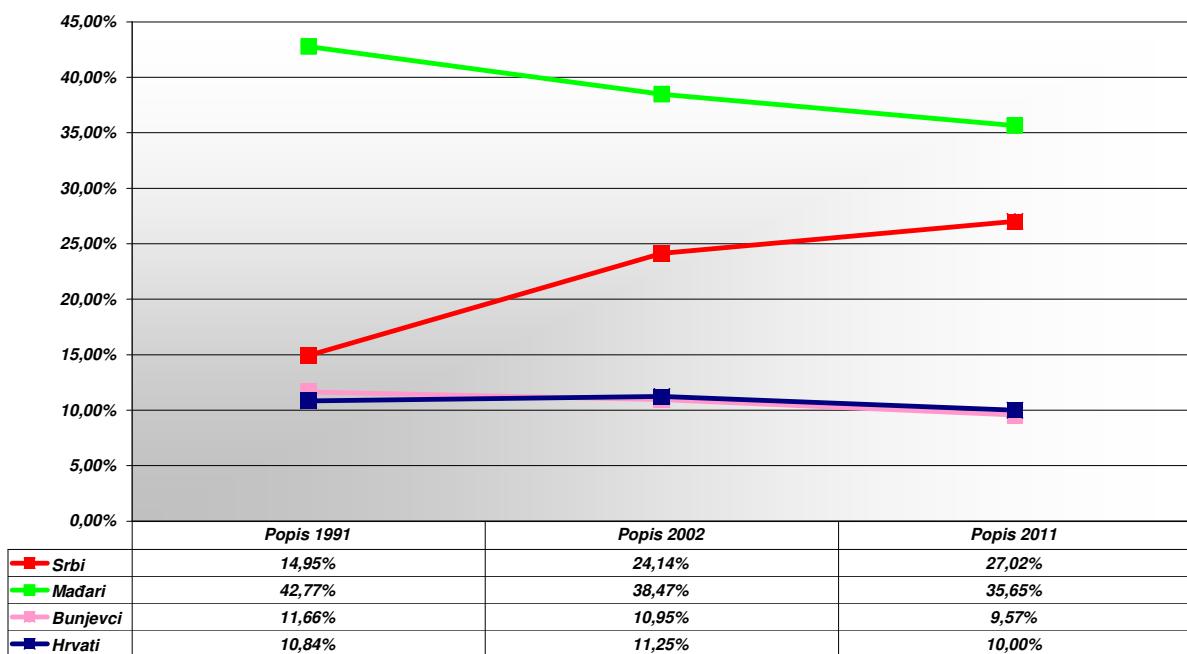
	Grad		Okrug	
	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Srbi	38.254	27,02	50.472	27,00
Albanci	383	0,27	486	0,26
Bošnjaci	216	0,15	225	0,12
Bugari	76	0,05	80	0,04
Bunjevci	13.553	9,57	13.772	7,37
Vlasi	2	0,00	2	0,00
Goranci	151	0,11	165	0,09
Jugosloveni	3.202	2,26	3.426	1,83
Mađari	50.469	35,65	76.262	40,80
Makedonci	482	0,34	541	0,29
Muslimani	334	0,24	413	0,22
Nemci	260	0,18	314	0,17
Romi	2.959	2,09	3.342	1,79
Rumuni	67	0,05	76	0,04
Rusi	76	0,05	87	0,05
Rusini	172	0,12	456	0,24
Slovaci	158	0,11	282	0,15
Slovenci	169	0,12	227	0,12
Ukrajinci	46	0,03	81	0,04
Hrvati	14.151	10,00	14.536	7,78
Crnogorci	1.349	0,95	3.654	1,95
Ostali	580	0,41	756	0,40
Neopredeljeni	11.815	8,35	13.393	7,17
Regionalna pripadnost	2.067	1,46	2.464	1,32

Nepoznato	563	0,40	1.394	0,75
Ukupno	141.554	100	186.906	100

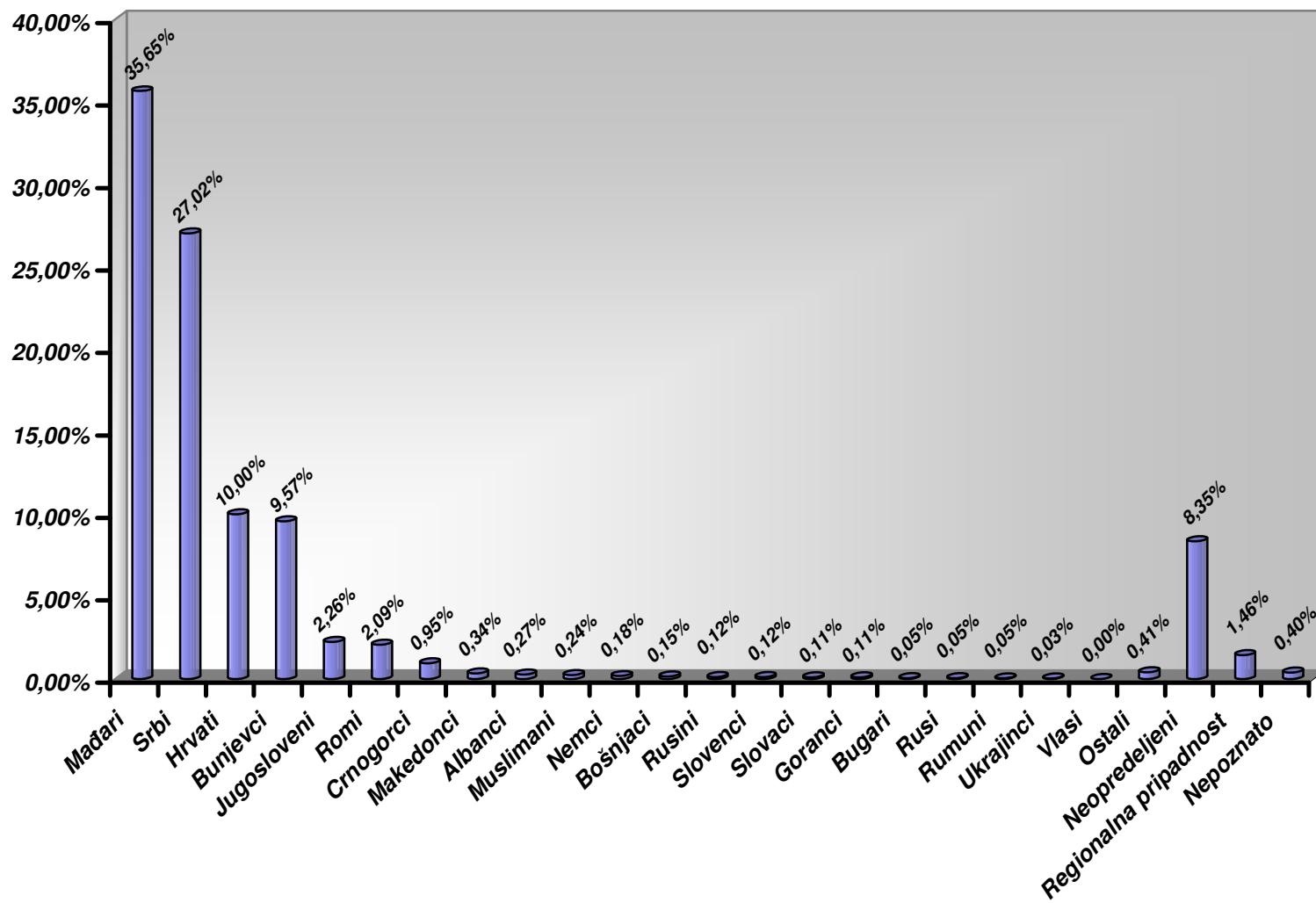
Uporedni pregled broja stanovnika po popisima 1991-2011



Struktura stanovništva za period 1991-2011



Struktura stanovništva prema etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti



4.8 Struktura stanovništva prema veroispovesti

Tabela 20. Struktura stanovništva prema veroispovesti, 2011.

	Grad		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Pravoslavna	39.333	27,79	53.488	28,62
Katolička	81.532	57,60	101.829	54,48
Protestantska	2.372	1,68	8.608	4,61
Ostale hrišćanske	200	0,14	260	0,14
Islamska	2.756	1,95	3.113	1,67
Judaistička	75	0,05	77	0,04
Istočnjačke veroispovesti	38	0,03	42	0,02
Ostale veroispovesti	79	0,06	95	0,05
Agnostici	79	0,06	80	0,04
Nisu vernici (ateisti)	2.787	1,97	3.272	1,75
Nisu se izjasnili	11.170	7,89	13.640	7,30
Nepoznato	620	0,44	1.785	0,96
Total	141.554	100	186.906	100

4.9 Struktura stanovništva prema maternjem jeziku

Tabela 21. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, 2011.

	Grad		Okrug	
	Broj	(%)	Broj	(%)
Srpski	63.412	44,80	79.274	42,41
Albanski	476	0,34	693	0,37
Bosanski	111	0,08	116	0,06
Bugarski	20	0,01	24	0,01
Bunjevački	6.313	4,46	6.348	3,40
Vlaški	2	0,00	2	0,00
Mađarski	50.621	35,76	77.352	41,39
Makedonski	218	0,15	241	0,13
Nemački	105	0,07	141	0,08
Romski	2.612	1,85	2.773	1,48
Rumunski	51	0,04	60	0,03
Ruski	37	0,03	48	0,03
Rusinski	108	0,08	333	0,18
Slovački	88	0,06	169	0,09
Slovenački	38	0,03	66	0,04
Hrvatski	5.758	4,07	5.937	3,18
Crnogorski	107	0,08	403	0,22
Ostali jezici	7.216	5,1	7.383	3,95
Nisu se izjasnili	3.621	2,56	4.124	2,21
Nepoznato	640	0,45	1.419	0,76
Ukupno	141.554	100	186.906	100

4.10 Stanovništvo prema aktivnosti

4.10.1 Struktura stanovništva prema aktivnosti i polu

Tabela 22. Struktura stanovništva prema aktivnosti i polu, 2002.

		Opština		Udeo u ukupnom stanovništvu opštine (%)	Udeo u ukupnom aktivnom stanovništvu opštine (%)
Ukupno stanovništvo		148401		100	/
Aktivno stanovništvo		68098		45,89	100
Aktivno stanovništvo koje obavlja zanimanje	ukupno	53728	36,20	78,90	
	muško	24019	16,18	35,27	
	žensko	29709	20,02	43,63	
Lica sa ličnim prihodom	ukupno	34159	23,02	50,16	
	muško	14331	9,66	21,04	
	žensko	19828	13,36	29,12	
Izdržavano stanovništvo	ukupno	45984	30,99	67,53	
	muško	18264	12,31	26,82	
	žensko	27720	18,68	40,71	
Lica u inostranstvu do 1 god.	ukupno	160	0,11	0,23	
	na radu	122	0,08	0,18	
	članovi porodice	38	0,03	0,06	

4.10.2 Struktura aktivnog stanovništva prema vrsti zanimanja i oblasti delatnosti

Tabela 23. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje prema zanimanju i polu, 2002.

	Zakonodavci, funkcionери, rukovodiovi	Stručnjaci	Stručni saradnici i tehničari	Službenici	Uslužni radnici i trgovci	Radnici u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu	Zanatlije i srodnii radnici	Rukovaoci mašinama i uređajima i monteri	Osnovna jednostavna zanimanja	Vojna lica	Nepoznato
Ukupno*	U 2509	3375	10213	4063	6613	6684	6736	8734	5200	230	408
	M 1622	1474	4204	1737	3000	4091	5972	5646	2718	229	293
	Ž 887	1901	6009	2326	3613	2593	764	3088	2482	1	115
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	U 75	78	366	209	163	6578	356	448	852	0	3
	M 53	51	179	87	82	4032	334	431	653	0	3
	Ž 22	27	187	122	81	2546	22	17	199	0	0
Ribarstvo	U 0	0	0	0	2	1	0	0	1	0	1
	M 0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1
	Ž 0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Vađenje ruda i kamena	U 1	2	10	1	1	0	8	19	0	0	0
	M 1	1	9	0	1	0	8	19	0	0	0
	Ž 0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Prerađivačka industrija	U 571	395	2607	1080	686	38	3424	6447	1593	0	95
	M 380	220	1372	571	262	34	2850	3462	865	0	75
	Ž 191	175	1235	509	424	4	574	2985	728	0	20
Energetika	U 13	46	176	62	4	1	235	69	65	0	2
	M 7	26	109	29	3	1	228	68	45	0	2
	Ž 6	20	67	33	1	0	7	1	20	0	0
Građevinarstvo	U 88	61	253	68	25	0	1162	147	290	0	23
	M 72	46	158	25	11	0	1151	141	273	0	19
	Ž 16	15	95	43	14	0	11	6	17	0	4
Trgovina	U 862	174	1204	692	3643	37	830	261	381	1	173

	M	519	74	503	245	1525	5	771	241	243	1	117
	Ž	343	100	701	447	2118	32	59	20	138	0	56
	U	166	10	65	64	824	2	52	13	212	0	13
Hoteli i restorani	M	119	5	15	25	374	1	24	12	78	0	6
	Ž	47	5	50	39	450	1	28	1	134	0	7
Saobraćaj, skladištenje i veze	U	284	89	915	730	207	4	283	1063	354	0	32
	M	242	49	582	442	142	3	272	1036	229	0	21
	Ž	42	40	333	288	65	1	11	27	125	0	11
Finansijsko posredovanje	U	39	112	387	207	19	0	6	9	32	0	1
	M	25	35	97	49	10	0	6	7	4	0	1
	Ž	14	77	290	158	9	0	0	2	28	0	0
Nekretnine i poslovne aktivnosti	U	93	236	437	158	40	0	89	28	28	0	30
	M	64	145	173	33	23	0	79	25	12	0	20
	Ž	29	91	264	125	17	0	10	3	16	0	10
Državna uprava i odbrana	U	63	282	679	314	484	2	55	42	90	229	1
	M	44	111	363	69	455	1	50	41	15	228	1
	Ž	19	171	316	245	29	1	5	1	75	1	0
Obrazovanje	U	47	1004	811	106	23	1	27	14	302	0	2
	M	19	327	194	25	4	1	25	14	32	0	0
	Ž	28	677	617	81	19	0	2	0	270	0	2
Zdravstveni i socijalni rad	U	37	591	1949	182	228	3	127	95	614	0	1
	M	17	199	222	55	48	3	105	83	52	0	1
	Ž	20	392	1727	127	180	0	22	12	562	0	0
Komunalne, društvene i lične delatnosti	U	170	290	351	184	249	17	79	78	294	0	11
	M	60	182	225	79	56	9	66	65	197	0	10
	Ž	110	108	126	105	193	8	13	13	97	0	1
Privatna domaćinstva sa radnicima	U	0	0	0	0	15	0	0	0	88	0	3
	M	0	0	0	0	3	0	0	0	16	0	2
	Ž	0	0	0	0	12	0	0	0	72	0	1
Eksteritorijalne organizacije i tela	U	0	4	1	4	0	0	0	0	2	0	0
	M	0	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0
	Ž	0	2	0	3	0	0	0	0	1	0	0
Nepoznato	U	0	1	2	2	0	0	3	1	2	0	17
	M	0	1	2	2	0	0	3	1	2	0	14
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

*U – ukupno; M – muškarci; Ž – žene.

4.11 Obrazovna struktura stanovništva

Tabela 24. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2011.

	Grad(broj)			Grad(%)			Srbija (%)		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Ukupno stanovništvo (>15)	121250	57653	63597	100	47,55	52,45	100	48,23	51,77
Bez školske spreme	1609	499	1110	1,33	0,41	0,92	2,68	0,50	2,18
Nepotpuno osnovno obrazovanje	13085	4323	8762	10,79	3,57	7,23	11,00	3,91	7,08
Osnovno obrazovanje	28294	12890	15404	23,34	10,63	12,70	20,76	9,63	11,13

Srednje obrazovanje	60727	31862	28865	50,08	26,28	23,81	48,93	26,18	22,75
Više obrazovanje	6402	3235	3167	5,28	2,67	2,61	5,65	2,81	2,84
Visoko obrazovanje	10839	4711	6128	8,94	3,89	5,05	10,59	5,01	5,57
Nepoznato	294	133	161	0,24	0,11	0,13	0,40	0,18	0,21
Nepismeni ukupno	1207	342	865	1,00	0,28	0,71	2,04	0,35	1,68

4.12 Porodice i domaćinstva

4.12.1 Porodice

Tabela 25. Struktura porodica prema broju dece, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju porodica u opštini (%)
Broj porodica - ukupno	42820	100
Broj porodica bez dece	13083	30,55
Broj porodica sa decom	29737	69,45
Broj porodica sa 1 detetom	15317	35,77
Broj porodica sa 2 deteta	12404	28,97
Broj porodica sa 3 deteta	1661	3,88
Broj porodica sa 4 deteta	239	0,56
Broj porodica sa 5 i više dece	116	0,27
Broj porodica sa decom mlađom od 25 godina	24699	57,68
Broj dece mlađe od 25 godina	39462	/
Prosečan broj dece mlađe od 25 godina po porodici	1,6	/

Tabela 26. Struktura porodica prema tipu, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju porodica u opštini (%)
Broj porodica - ukupno	42820	100
Bračni par bez dece	13083	30,55
Bračni par sa decom	22906	175,08
Majka sa decom	5632	24,59
Otac sa decom	1199	21,29

4.12.2 Domaćinstva

Tabela 27. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2002.

	Broj	Udeo u ukupnom broju domaćinstava u opštini (%)
Domaćinstva u opštini	ukupno	100
	sa 1 članom	24,00
	2	26,96
	3	20,60
	4	20,07
	5	5,66

	6	1047	1,89
	7	274	0,50
	8	104	0,19
	9	39	0,07
	10 i više	35	0,06
Prosečan broj članova domaćinstva	Opština	2,66	/
	Okrug	2,67	/
	Srbija	2,97	/

4.13 Migracije stanovništva

4.13.1 Dosedjenici

Tabela 28. Broj doseljenika po vremenskim periodima.

	Broj doseljenika u opštinu	Udeo u odnosu na ukupan broj doseljenika u opštinu (%)	Broj doseljenika u okrug
1940 i ranije	62474	100	84148
1941-1945	1087	1,74	1631
1946-1960	1211	1,94	1722
1961-1970	8288	13,27	11452
1971-1980	9756	15,62	12390
1981-1990	10498	16,80	13784
1991-2002	8608	13,78	12039

Tabela 29. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1940-2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju doseljenika u opštinu (%)
Dosedjenici - ukupno	62474	100
Dosedjenici iz	Srbije - ukupno	45260
	drugog mesta iste opštine	20618
	Centralne Srbije	3605
	Vojvodine	20417
	Kosova i Metohije	620
	Crne Gore	663
	Bosne i Hercegovine	6760
	Hrvatske	8327
	Makedonije	594
	Slovenije	239

4.13.2 Dnevne migracije

Tabela 30. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju dnevnih migranata (%)
Dnevni migranti - ukupno	11919	100
Dnevni migranti ukupno	8363	70,17

koji obavljaju zanimanje	u drugom naselju iste opštine	7702	64,62
	u drugoj opštini	635	5,33
	u drugoj državi	21	0,18
Dnevni migranti koji se školuju	ukupno	3556	29,83
	učenici	2422	20,32
	studenti	1134	9,51
	u drugom naselju iste opštine	2536	21,28
	u drugoj opštini	985	8,26
	u drugoj državi	23	0,19

Tabela 31. Dnevne migracije stanovništva koje obavlja zanimanje prema tipu delatnosti, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju dnevnih migranata (%)
Ukupno - dnevni migranti	8363	100
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	660	7,89
Ribarstvo	4	0,05
Vađenje ruda i kamena	12	0,14
Prerađivačka industrija	3526	42,16
Energetika (el.energija, gas, voda)	88	1,05
Građevinarstvo	392	4,69
Trgovina i opravka motornih vozila	889	10,63
Hoteli i restorani	186	2,22
Saobraćaj, skladištenje i veze	837	10,01
Finansijsko posredovanje	93	1,11
Nekretnine i ostale poslovne aktivnosti	146	1,75
Državna uprava i odbrana i socijalno osiguranje	395	4,72
Obrazovanje	289	3,46
Zdravstveni i socijalni rad	607	7,26
Komunalne, društvene i lične delatnosti	232	2,77
Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	4	0,05
Eksteritorijalne organizacije i tela	3	0,04
Nepoznato	0	0,00

5 Stambeni resursi

5.1 Stambena statistika

Tabela 32. Struktura stambenih jedinica, 2002.

		Grad	Udeo u ukupnom broju (%)
Broj stambenih jedinica	ukupno	58852	100
	porodične kuće	39234	66,67
	stanovi	19618	33,33
Broj stanovnika u stambenim jedinicama	ukupno	148401	100
	porodične kuće	98933	66,67
	stanovi	49468	33,33

Tabela 33. Uporedni pregled broja stanova po popisima.

		1991	2002	2011
Broj stanova u opštini		59.156	60.907	63.702
Opština	broj stanova na 100 stanovnika	39,86	41,04	45,00
	porast broja stanova (%)	/	+2,96	+4,59
Okrug	broj stanova na 100 stanovnika	39,46	40,82	45,15
	porast broja stanova (%)	/	+2,25	+3,28
Srbija	broj stanova na 100 stanovnika	36,88	39,43	44,97
	porast broja stanova (%)	/	+5,79	+9,32

Tabela 34. Broj i površina stanova, drugih nastanjenih prostorija, kolektivnih stanova i nastanjena lica, 2002.

	Opština		Okrug prosek	Srbija prosek
	Ukupan broj/površina	Prosek po stanu		
Broj stanova	60.907	/	/	/
Površina stanova (m ²)	4.265.378	70,03	71,73	64,78
Broj lica u stanovima	149.251	2,5	2,5	2,6
Broj drugih nastanjenih prostorija	92	/	/	/
Površina drugih nastanjenih prostorija (m ²)	4.651	50,55	49,48	12,42
Broj lica u drugim nastanjenim prostorijama	274	3,0	3,0	3,0
Broj kolektivnih stanova	35	/	/	/
Površina kolektivnih stanova	48.603	1.388,66	1.121,78	1.480,76
Broj lica u kolektivnim stanovima	2430	69,4	59,7	83,89

Tabela 35. Struktura kolektivnih stanova, 2002.

	Opština	Okrug
Ukupan broj kolektivnih stanova	35	55
Baraka za smeštaj radnika	0	2
Dom ili hotel za samce	0	0
Studentski, đački dom i internat	4	4
Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju	1	1
Dom za socijalno ugroženu decu	0	0
Dom za penzionere, stare i iznemogle	4	4
Dom za odrasle invalide	0	2
Manastirski, samostanski konak	9	10
Ostali kolektivni stanovi	17	32

Tabela 36. Struktura stanova prema vrsti i opremljenosti, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)	Prosečna površina stana (m ²)		
			Opština	Okrug	Srbija
Stanovi - ukupno	58852	100	70,95	72,46	66,04
Stanovi u vlasništvu fizičkih lica	57323	113388,86	71,43	72,98	66,31
Vrsta stana	posebne sobe	266	526,17	20,73	20,43
	garsonjere i 1-sobni	8232	16283,47	35,99	36,27
	2-sobni	26936	53281,27	61,62	62,32
	3-sobni	16356	32353,30	83,70	83,92
	4-sobni	4926	9743,97	109,24	107,76
	5 i više sobni	2136	4225,16	143,50	140,54
Opremljenost instalacijama	vodovodom	55388	109561,30	72,11	73,54
	el. strujom	58144	115012,86	71,18	72,70

Tabela 37. Struktura stanova prema godini izgradnje, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)	Prosečna površina stana (m ²)		
			Opština	Okrug	Srbija
Stanovi - ukupno	58852	100	70,95	72,46	66,04
Stanovi izgrađeni	do 1918. godine	9266	56,65	66,43	67,24
	1919-1945	5201	31,80	67,75	68,52
	1946-1960	6353	38,84	65,40	66,32
	1961-1970	11046	67,53	66,83	68,56
	1971-1980	13395	81,90	74,92	77,36
	1981-1990	9338	57,09	76,74	80,02
	1991-2000	3311	20,24	81,04	82,41
	2001	224	1,37	81,08	81,10
	1. kvartal 2002.	137	0,84	72,61	72,48
					73,63

Tabela 38. Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)
Nastanjeni stanovi -ukupno	53297	100
Stanovi u kojima stanuje	1 domaćinstvo	50806
	2 domaćinstva	2106
	3 domaćinstva	149
	1 lice	11777
	2	13889
	3	10893
	4	10834
	5	3582
	6	1516
	7 i više lica	806

Tabela 39. Stambene jedinice prema nivou opremljenosti infrastrukturom, 2002.

	Grad(%)
Procenat stambenih jedinica priključenih na elektrodistributivnu mrežu	99
Procenat stambenih jedinica priključenih na vodovodnu mrežu	70
Procenat stambenih jedinica priključenih na kanalizacionu mrežu	50
Procenat stambenih jedinica priključenih na gas	20
Procenat stambenih jedinica sa daljinskim grejanjem	20
Procenat stambenih jedinica priključenih na telefonsku mrežu	80

5.2 Stambena izgradnja

Tabela 40. Stambena izgradnja, 2011.

	Subotica-grad	Okrug	Srbija
Broj izgrađenih stanova – ukupno	687	695	38519
Broj završenih stanova	266	269	18449
Broj nezavršenih stanova	421	426	20070
Površina završenih stanova (m ²)	15.407	15.672	1.184.689
Broj izgrađenih stanova na 1000 stanovnika	1,9	1,4	2,5

Tabela 41. Vrednost izvedenih građevinskih radova, 2011.

	Subotica-grad (€)*	Udeo u vrednosti svih građevinskih radova (%)
Vrednost izvedenih građevinskih radova - ukupno	59.632.100	100
Stambena izgradnja - ukupno	4.083.870	6,85
Stambena izgradnja u privatnoj svojini	2.942.629	4,93
Stambena izgradnja u ostalim oblicima svojine	1.141.241	1,91

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu

5.3 Cene na tržištu

Tabela 42. Cene stanova na tržištu, 2012.

Veličina stambene jedinice	Lokacija	Cena (€/m ²)*
Garsonjera	centar	650
	periferija	550
Jednosobni	centar	600
	periferija	580
Dvosobni	centar	600
	periferija	450
Trosobni	centar	600
	periferija	500
Preko tri sobe	centar	600
	periferija	500

Tabela 43. Cene stanova novogradnje, I polugodište 2012.

	Grad	Beograd	Srbija (prosek)
Prosečna površina stanova (m^2)	55	65	66
Cena stana ($\text{€}/m^2$)*	626	1.570	1.189
Cena građevinskog zemljišta ($\text{€}/m^2$)	43	434	276
Cena građenja ($\text{€}/m^2$)	535	955	755
Ostali troškovi ($\text{€}/m^2$)	42	181	159

- po prosečnom srednjem kursu NBS za 2012. godinu



6 Privreda

Privredna struktura

6.1 Privredna struktura po delatnostima

Tabela 44. Struktura preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica prema oblasti delatnosti, stanje 30.06.2010.

	Opština	Udeo u ukupnom broju preduzeća (%)
UKUPNO	5179	100
Industrija i rudarstvo	145	2,80
Poljoprivreda i ribarstvo	61	1,18
Šumarstvo	0	0,00
Vodoprivreda	1	0,02
Građevinarstvo	36	0,69
Saobraćaj i veze	19	0,37
Trgovina	436	8,42
Ugostiteljstvo i turizam	14	0,27
Zanatsvo i lične usluge	30	0,58
Stambeno-komunalne delatnosti	9	0,17
Finansijske i druge usluge	121	2,34
Obrazovanje i kultura	463	8,94
Zdravstvo i socijalna zaštita	30	0,58
Društveno-političke zajednice i organizacije	800	15,45

Tabela 45. Struktura preduzetničkih radnji po delatnostima, 2006.

	Broj preduzetničkih radnji	Udeo u ukupnom broju preduzetničkih radnji (%)
UKUPNO	4199	100
Poljoprivreda i lov	53	1,26
Šumarstvo		0,00
Vodoprivreda		0,00
Ribarstvo	2	0,05
Vađenje ruda i kamena	0	0,00
Proizvodnja prehrambenih proizvoda pića i duvana		0,00
Proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda		0,00
Prerada kože i proizvodnja predmeta od kože		0,00
Prerada drveta i proizvodi od drveta		0,00
Proizvodnja celuloze, papira i izdavačka delatnost i štampanje		0,00
Proizvodnja koksa i derivata naftе		0,00
Proizvodnja hemijskih proizvoda i veštačkih i sintetičkih vlakana		0,00
Proizvodnja proizvoda od gume i od plastičnih masa		0,00
Proizvodnja proizvoda od ostalih		0,00

nemetalnih minerala		
Proizvodnja metala i metalnih proizvoda		0,00
Proizvodnja mašina i uređaja		0,00
Proizvodnja električnih i optičkih uređaja		0,00
Proizvodnja saobraćajnih sredstava		0,00
Ostala prerađivačka industrija		0,00
Prerađivačka industrija - ukupno	700	16,67
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom, gasom i vodom	1	0,02
Građevinarstvo	268	6,38
Trgovina na veliko i malo i opravka motornih vozila i predmeta za ličnu upotrebu	1605	38,22
Hoteli i restorani	359	8,55
Saobraćaj, skladištenje i veze	623	14,84
Finansijsko posredovanje	12	0,29
Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	245	5,83
Obrazovanje	15	0,36
Zdravstveni i socijalni rad	57	1,36
Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	259	6,17

Tabela 46. Struktura preduzetničkih radnji prema oblicima organizovanja, stanje 12.04.2006.

	Opština	Udeo u ukupnom broju preduzetničkih radnji (%)
UKUPNO	4199	100
Samostalne radnje	4175	99,43
Ortačke radnje	24	0,57
Radnje čiji je osnivač u radnom odnosu ili penzioner	0	0,00

Tabela 47. Struktura aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje po delatnostima, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju aktivnog stanovništva (%)
Aktivno stanovništvo - ukupno	53728	100
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	9098	16,93
Ribarstvo	6	0,01
Vađenje ruda i kamena	39	0,07
Prerađivačka industrija	16575	30,85
Energetika (el.energija, gas, voda)	664	1,24
Građevinarstvo	2048	3,81
Trgovina i opravka motornih vozila	8100	15,08
Hoteli i restorani	1403	2,61
Saobraćaj, skladištenje i veze	3863	7,19
Finansijsko posredovanje	792	1,47
Nekretnine i ostale poslovne aktivnosti	1127	2,10
Državna uprava i odbrana i socijalno osiguranje	2109	3,93
Obrazovanje	2295	4,27

Zdravstveni i socijalni rad	3752	6,98
Komunalne, društvene i lične delatnosti	1729	3,22
Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	105	0,20
Eksteritorijalne organizacije i tela	15	0,03
Nepoznato	8	0,01

6.2 Poljoprivreda

Tabela 48. Struktura poljoprivrednog stanovništva prema posedovanju poljoprivrednog gazdinstva, polu i aktivnosti, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom stanovništvu opštine (%)	Udeo u polj. stanovništvu opštine (%)
Stanovništvo - ukupno	148401	100	/
Poljoprivredno stanovništvo	Ukupno	12086	8,14
	Muško	6396	4,31
	Žensko	5690	3,83
Polj. stanovništvo sa gazdinstvom	Ukupno	9316	6,28
	Muško	4885	3,29
	Žensko	4431	2,99
Aktivno poljoprivredno stanovništvo koje obavlja zanimanje	Ukupno	7520	5,07
	Muško	4723	3,18
	Žensko	2797	1,88
Individuelni poljoprivrednici	Ukupno	6219	4,19
	Muško	3732	2,51
	Žensko	2487	1,68
Izdržavano poljoprivredno stanovništvo	Ukupno	4566	3,08
	Muško	1673	1,13
	Žensko	2893	1,95

Tabela 49. Struktura poljoprivrednih gazdinstava prema veličini, 2002.

	Opština	Udeo u ukupnom broju gazdinstava (%)	Udeo u ukupnom broju polj. gazdinstava (%)
Gazdinstva – ukupno	12078	100	/
Nepoljoprivredna gazdinstva	7931	65,66	/
Mešovita gazdisntva	1278	10,58	/
Gazdinstva bez prihoda	284	2,35	/
Poljoprivredna gazdinstva	ukupno	2585	21,40
	bez zemljišta	233	1,93
	do 0,1 ha	77	0,64
	0,1 – 1 ha	4515	37,38
	1 – 5 ha	4809	39,82
	5 – 10 ha	1589	13,16
	10 – 20 ha	654	5,41
	Preko 20 ha	201	1,66

Tabela 50. Struktura ukupne poljoprivredne površine u opštini prema načinu korišćenja, 2011.

	Grad (ha)	Udeo u ukupnoj polj. površini (%)
Površina – ukupno	100700	/
Poljoprivredna površina – ukupno	88300	100
ukupno	80695	91,39
žito	59046	66,87
Oranice i baštne		
ind. bilje	13270	15,03
povrtno bilje	1764	2,00
krmno bilje	5844	6,62
voćnjaci	3185	3,61
vinogradi	769	0,87
livade	735	0,83
pašnjaci	2019	2,29
Ribnjaci, trstici i bare	-	-

Struktura ukupne poljoprivredne površine u gradu prema načinu korišćenja

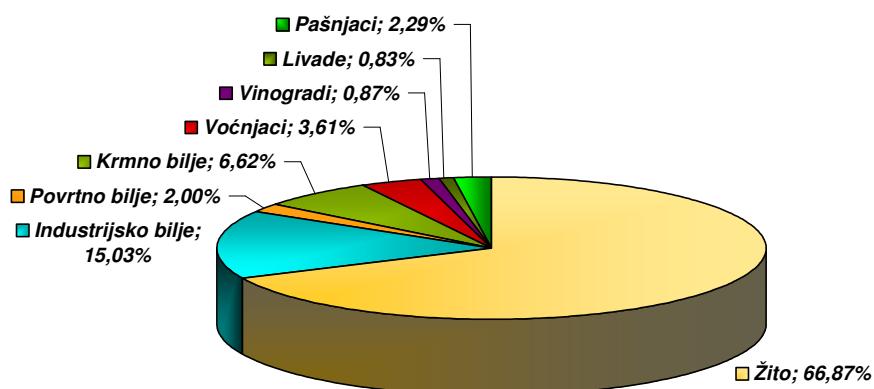


Tabela 51. Struktura poljoprivredne površine privatnih gazdinstava u opštini prema načinu korišćenja, 2011.

	Grad (ha)	Udeo u ukupnoj polj. površini privatnih gazdinstava (%)
Površina – ukupno	100700	/
Poljopriv. površina privatnih gazdinstava – ukupno	76613	100
ukupno	71599	93,46
žito	53632	70,00
Oranice i baštne		
ind. bilje	10383	13,55
povrtno bilje	1762	2,30
krmno bilje	5611	7,32

voćnjaci	2842	3,71
vinogradi	520	0,68
livade	711	0,93
pašnjaci	785	1,02
Ribnjaci, trstici i bare	-	-

Tabela 52. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2011.

	Ukupan prinos u opštini (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)	Prosečan prinos u opštini (kg/ha)	Prosečan prinos u okrugu (kg/ha)	Prosečan prinos u Srbiji (kg/ha)
Pšenica	63.242	3,05	5.846	5.762	4.797,50
Kukuruz	265.205	4,09	6.746,50	7.109,50	6.173,50
Šećerna repa	75.966	2,69	47.449	50.078	50.729
Suncokret	22.128	5,12	2.606	2.754	2.479
Pasulj	173	0,44	1.500	1.405	1.183
Krompir	9.611	1,08	18.307	17.526	11.375
Detelina	600	0,12	5.128	4.803	4.020
Lucerka	24.742	2,51	6.766	6.633	5.320
Livade	2.638	0,22	3.589	3.492	1.841
Pašnjaci	4.995	1,04	2.474	2.416	669

Tabela 53. Proizvodnja voća i grožđa, 2011.

	Broj rodnih stabala/rodnih čokota	Ukupan prinos u opštini (t)	Udeo u ukupnom prinosu Srbije (%)	Prosečan prinos u opštini (kg/stablo)	Prosečan prinos u okrugu (kg/stablo)	Prosečan prinos u Srbiji (kg/čokot)
Jabuka	1.118.300	27.241	10,25	24,4	24,3	16,6
Šljiva	223.204	5.996	1,03	26,9	27,4	14,3
Grožđe	2.970	4.715	1,45	1,6	1,7	1,2

Tabela 54. Broj stoke, stanje 01.12.2007.

		Opština	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Goveda	ukupno	28.967	61,28	2,66
	krave i steone junice	12.231	60,71	1,89
Svinje	ukupno	75.769	41,79	1,98
	krmače i suprasne nazimice	8.791	42,35	1,60
Ovce	ukupno	8.389	52,96	0,52
	ovce za priplod	5.516	51,24	0,46
Živilina	ukupno	279.236	36,23	1,70

Tabela 55. Prodaja i otkup poljoprivrednih proizvoda, 2011.

	Opština	Udeo u ukupnom prometu u okrugu (%)	Udeo u ukupnom prometu u Srbiji (%)
Pšenica (t)	31.885	61,71	3,59
Kukuruz (t)	42.077	54,98	3,48
Pasulj (t)	21	100	72,41
Krompir (t)	502	13,67	1,48
Jabuke (t)	2.550	100	4,35
Šljive (t)	217	99,09	1,33
Grožđe (t)	3	100	0,09
Goveda (t)	464	49,26	1,82
Svinje (t)	3.221	29,71	3,57

Jaja (1000 kom.)	0	0,00	0,00
Mleko (1000 lit.)	21.183	55,61	3,11

- uključen je i semenski krompir
- jabuke i grožđe za jelo i preradu

6.3 Šumarstvo



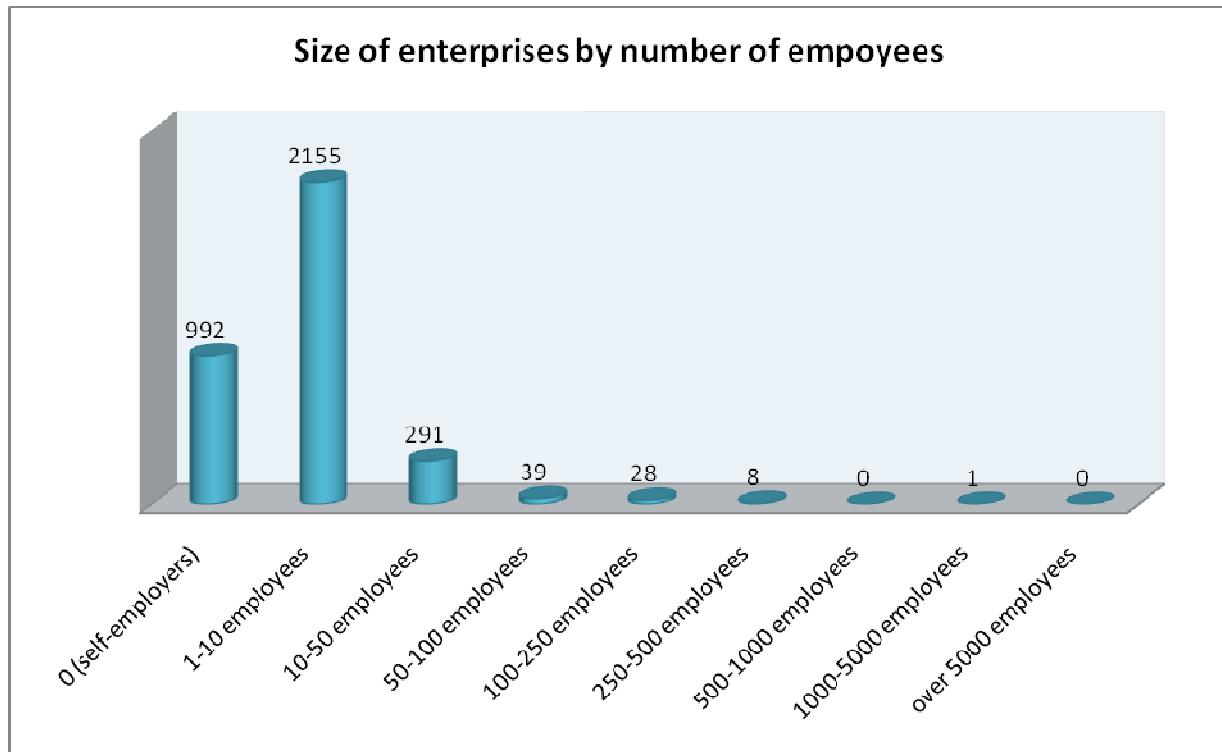
Tabela 56. Pošumljene površine i posečena drvna masa, 2011.

	Opština	Udeo u Srbiji (%)
Ukupna površina opštine (ha)	100700	/
Obrasla šumska površina (ha)	3728,02	0,19
Pošumljeno u šumi (ha)	lišćarima četinarima	1,0 10,97
Pošumljeno van šume (ha)	lišćarima četinarima	/ /
Posečena drvna masa – ukupno (m ³)	lišćara četinara	5212 3210
Posečena drvna masa – tehničko drvo (%)	lišćara četinara	3 37
		0,20 1,19 9,38 47,44

6.4 Preduzeća prema broju zaposlenih

Tabela 57. Veličina preduzeća prema broju zaposlenih, 2007.

Broj preduzeća	Opština	Udeo u ukupnom broju preduzeća u opštini (%)
0 (samozaposleni)	992	28,23
1-10 zaposlenih	2155	61,33
10-50 zaposlenih	291	8,28
50-100 zaposlenih	39	1,11
100-250 zaposlenih	28	0,80
250-500 zaposlenih	8	0,23
500-1000 zaposlenih	0	0,00
1000-5000 zaposlenih	1	0,03
preko 5000 zaposlenih	0	0,00
UKUPNO	3514	100



6.5 Makroekonomski pokazatelji

Tabela 58. Struktura narodnog dohotka po delatnostima, 2005.

	Grad(€)*	Struktura nar. dohotka u opštini (%)	Okrug (€)	Struktura nar. dohotka u okrugu (%)	Srbija (€)	Struktura nar. dohotka u Srbiji (%)
Ukupno	257.878.845	100	317.754.143	100	11.081.087.589	100
Po stanovniku	1.763	/		/	1.673	/
Nivo u odnosu na Srbiju - ukupno (%)	2,33	/	2,87	/	100	/
Nivo u odnosu na Srbiju - po stanovniku (%)	105,40	/	0,00	/	100	/
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i vodoprivreda	46.069.268	17,86	75.009.179	23,61	1.882.124.340	16,99
Ribarstvo	316.524	0,12	316.524	0,10	4.715.209	0,04
Vađenje ruda i kamena	0	0,00	13.895	0,00	548.651.972	4,95
Prerađivačka industrija	65.142.914	25,26	74.311.338	23,39	3.008.098.577	27,15
Proizv. i snabdev. energijom, gasom i vodom	26.611.796	10,32	30.890.242	9,72	213.614.630	1,93
Građevinarstvo	16.894.681	6,55	19.849.343	6,25	812.005.223	7,33
Trgovina na veliko i	64.696.092	25,09	75.239.585	23,68	2.736.933.952	24,70

malo i opravka motornih vozila						
Hoteli i restorani	3.853.359	1,49	4.175.938	1,31	200.252.310	1,81
Saobraćaj, skladištenje i veze	25.899.795	10,04	28.395.236	8,94	1.154.457.002	10,42
Aktivnosti u vezi sa nekretninama i iznajmljiv.	6.811.941	2,64	7.119.841	2,24	469.383.368	4,24
Zdravstveni i socijalni rad	1.149.958	0,45	1.485.695	0,47	26.143.493	0,24
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	432.517	0,17	947.328	0,30	24.707.514	0,22

* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2005. godinu

Tabela 59. Struktura narodnog dohotka po oblicima svojine, 2005.

		Grad(€)*	Struktura nar. dohotka u opštini (%)	Struktura nar. dohotka u okrugu (%)	Struktura nar. dohotka u Srbiji (%)
Ukupno		257.878.845	100	100	100
Privatna svojina	ukupno	195.864.383	75,95	74,33	75,66
	preduzeća	141.022.036	54,69	50,85	52,59
	gazdinstva i radnje	54.842.347	21,27	23,48	23,07
Društvena svojina		4.139.790	1,61	2,12	3,23
Zadružna svojina		475.359	0,18	0,29	0,68
Mešovita svojina		17.640.900	6,84	8,56	6,56
Državna svojina		39.758.413	15,42	14,70	13,88

* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2005. godinu

Tabela 60. Društveni proizvod preduzeća, 2005.

	Grad(€)*	Okrug (€)	Srbija (€)
Društveni proizvod	236.283.102	284.396.852	10.133.033.156
Društveni proizvod po stanovniku	2.017	1.445	1.738

* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2005. godinu

Tabela 61. Osnovni podaci o preduzećima, 2005.

	Grad– ukupno za sva preduzeća u opštini	Udeo u okrugu (%)	Udeo u Srbiji (%)
Amortizacija (€)*	33.246.605	80,61	2,07
Narodni dohodak (€)	203.036.497	83,50	2,38
Materijalni troškovi (€)	273.056.604	76,48	1,88
Društveni proizvod (€)	236.283.102	83,08	2,33
Broj zaposlenih	23.893	76,90	2,28

* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2005. godinu

6.6 Struktura izvoza

Tabela 62. Struktura izvoza prema vrsti proizvoda i usluga.

	2009 (USD)
Poljoprivreda, šumarsktvo i vodoprivreda	6.212.308
Prehrambeni proizvodi, pića I duvan	30.031.0486
Textilna industrija	8.670.715
Prerada kože	3.918.846
Prerada drveta	250.279
Proizvodnja papira, izdavanje i štamapa	4.724.385
Hemiska industrija	13.232.174
Proizvodnja od gume i plastike	3.126.698
Proizvodnja proizvoda od ostalih metrijala	299.464
Proizvodnja metala I metalnih proizvoda	12.291.549
Proizvodnja ostalih mašina i uređaja	175.678
Proizvodnja električnih i optičkih uređaja	147.129.226
Proizvodnja saobraćajnih sredstava	293.993
Ostala prerađivačka industrija	686.078
Trgovina i opravka motornih vozila	38.768.862
Hoteli i restorani	99.783
Saobraćaj, skladištenje i veze	1.771.989
Finansijsko posredovanje	98
Poslovi sa nekretninama	776.981
Obrazovanje	636
Zdravstveni i socijalni rad	195.404
Druge komunalne, društvene i lične usluge	737
Total	272.737.641

6.7 Struktura izvoza prema destinaciji

Tabela 63. Struktura izvoza prema destinaciji.

	2009 (USD)
EFTA	614.178
OPEC	7.944.359
MEDA	562.222
ASEAN	36.512
EU	184.460.976
CEEC	50.709.728
NAFTA	126.435
APEC	151.508
CIS	12.410.957
OTHER	111.056
Total	272.737.641

Javne finansije

6.8 Prihodi opštinskog budžeta

Tabela 64. Struktura prihoda opštinskog budžeta, 2011.

	Grad(€)*	Struktura prihoda u opštini (%)	Struktura prihoda (u proseku) u Srbiji (%)
Ukupni prihodi	35.332.245	100	100
Ukupni prihodi po stanovniku	247	/	291
Tekući prihodi	34.114.488	96,55	89,80
Primanja od prodaje nefinansijske imovine	/	0,00	0,08
Primanja od zaduženja i prodaje finansijske imovine	1.217.757	3,45	10,12

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu

6.9 Rashodi opštinskog budžeta

Tabela 65. Struktura rashoda opštinskog budžeta, 2011.

	Grad(€)*	Struktura rashoda u opštini (%)	Struktura rashoda (u proseku) u Srbiji (%)
Ukupni rashodi	34.117.460	100	100
Ukupni rashodi po stanovniku	238	/	290
Tekući rashodi	30.167.253	88,42	74,46
Izdaci za nabavku nefinansijske imovine	2.974.777	8,72	22,94
Izdaci za otplatu kredita i nabavku finansijske imovine	975.430	2,86	2,61
Ostvareni suficit ili deficit	1.214.786	3,56	0,35

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu

Ustanove

6.10 Javna komunalna preduzeća

Tabela 66. Spisak javno-komunalnih preduzeća.

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1	ČISTOĆA I ZELENILO JKP SUBOTICA	Upravljanje otpadom
2	DIMNIČAR JKP SUBOTICA	Održavanje dimnjaka
3	SUBOTICAGAS JKP SUBOTICA	Distribucija gasa
4	PARKING JKP SUBOTICA	Usluge u drumskom saobraćaju
5	SUBOTIČKE PIJACE JKP SUBOTICA	Trgovina na malo na tezgama i pijacama
6	POGREBNO JKP SUBOTICA	Pogrebne i prateće aktivnosti
7	SUBOTIČKA TOPLANA JKP SUBOTICA	Proizvodnja i snabdevanje parom i topлом vodom
8	VODOVOD I KANALIZACIJA JKP SUBOTICA	Sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode
9	PRIVREDNO TEHNOLOŠKI PARKOVI SUBOTICA	Uslužni delatnosti za investitore
10	PARK PALIC DOO	Turizam i investicije
11	REGIONALNA DEPONIJA DOO	Upravljanje otpadom

6.11 Javna preduzeća

Tabela 67. Spisak javnih preduzeća.

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1	DIREKCIJA ZA IZGRADNJU GRADA SUBOTICA JP SUBOTICA	Prostorno planiranje
2	PALIĆ-LUDAŠ JP PALIĆ	Zaštita kulturnih dobara, prirodnih i drugih zamenitosti
3	RADIO SUBOTICA JP SUBOTICA	Radio i televizijske aktivnosti
4	STADION JP SUBOTICA	Uređenje i održavanje parkova, zelenih i rekreacionih površina
5	SUBOTICA-TRANS JP SUBOTICA	Prevoz putnika u gradskom saobraćaju
6	ZAVOD ZA URBANIZAM OPŠTINE SUBOTICA JP SUBOTICA	Prostorno planiranje
7	Javno preduzeće VOJVODINEŠUME	Uzgoj i iskorišćavanje šuma
8	TOS – TURISTIČKA ORGANIZACIJA SUBOTICE	turizam

6.12 Finansijske institucije

Tabela 68. Spisak poslovnih banaka.

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u opštini
1	OTP BANKA	1
2	PROCREDIT BANK	2
3	BANKA POŠTANSKA ŠTEDIONICA AD FILIJALA NOVI SAD - EKSPozITURA SUBOTICA	1
4	BANCA INTESA AD	2
5	KOMERCIJALNA BANKA AD	3
6	FINDOMESTIC BANKA AD	1
7	AIK BANKA AD	1
8	RAZVOJNA BANKA VOJVODINE AD	2
9	UNICREDIT BANK SRBIJA AD	1
10	EUROBANK EFG ŠTEDIONICA AD	1
11	PIRAEUS BANK AD	1
12	HYPo ALPE ADRIA BANK AD	1
13	VOLKS BANK AD	1
14	SOCIETE GENERALE BANKA AD	2
15	ALPHA BANK AD	1
16	MARFIN BANK	1
17	CREDIT AGRICOLE AD	2
18	ERSTE BANK AD	1
19	VOJVODANSKA BANKA AD	2
20	RAIFFEISEN BANK AD	1
21	KBC BANKA AD	1
22	NLB BANKA AD	2
23	OPPORTUNITY BANK AD	1
24	PRIVREDNA BANKA BEOGRAD AD	1

Tabela 69. Spisak osiguravajućih društava.

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u opštini
1	DDOR Novi Sad	1
2	DUNAV	1
3	MILENIJUM osiguranje	1
4	UNIQA životno osiguranje	1
5	DELTA GENERALI	1
6	WIENER STADISCHE	1
7	TRIGLAV KOPAONIK	1
8	TAKOVO OSIGURANJE	1
9	SAVA OSIGURANJE	1

*Investicije***6.13 Ostvarene investicije u privatnom sektoru****Tabela 70. Ostvarene investicije u poslednjih 8 godina, 2012.**

Br.	Naziv kompanije	Zemlja porekla	Tip investicije*	Vrednost investicije (€)	Broj novih radnih mesta	Godina investicije
1	Phiwa	Nemačka	Grinfield	40.000.000	89	2006
2	Siemens	Nemačka	Zakup	9.000.000	520	2006/2007
3	Rodić Mega	Srbija	Grinfield	10.000.000	220	2006
4	IDEA	Srbija	Grinfield	8.000.000	130	2007
5	KTC	Hrvatska	Grinfield	4.500.000	202	2006
6	MAXI	Srbija	Grinfield	9.000.000	45	2007

7	Dunkermotoren	Nemačka	Grinfeld	1.500.000	150	2010
8	Norma Group	Nemačka	Grinfeld	12.500.000	340	2010
9	Continental Contitech	Nemačka	Grinfeld	10.000.000	300	2010
10	Metro	Nemačka	Grinfeld	10.000.000	183	2010
11	Studio Moderna	Slovenija	Zakup		100	2011
12	Gas Stations (EKO, Europetrol, OMV, MOL)		Grinfeld	8.000.000	160	2006
13	Leonardo	Italija	Braunfeld	2.000.000	128	2006
14	Simex	Srbija	Braunfeld	2.500.000	219	2006
15	Masterplast	Mađarska	Grinfeld	6.000.000	67	2006-2008
16	Apparman construction (PBG, SMB, Expres-servis, Monolit Gradnja, Razvoj Janjić, Javornik, Yumol)	Srbija	Grinfeld	18.000.000		2006-2008
17	Elektroremont	Italija	Braunfeld	700.000		2006
18	Tatrvagonka Bratstvo	Slovačka	Braunfeld	5.000.000		2010
19	Finat	Italija		500.000	40	2011
20	Leonardo	Italija		100.000	20	2011
21	Elektroremont	Italija		300.000	20	2011
22	Calzedonia	Italija	Grinfeld	20.000.000	1.000	2012
23	Swarovski	Švajcarska	Grinfeld	14.000.000	600	2012
24	Others		Grinfeld/ braunfeld	15.000.000	300	2006-2008
	TOTAL	/	/	206.600.000	4.833	/

* tip investicije: privatizacija, braunfeld ili grinfeld

6.14 Struktura investicija

Tabela 71. Struktura direktnih stranih ulaganja prema zemlji porekla.

Naziv države	2006 (€)**	2007 (€)***	2011
Nemačka	20.000.000	29.000.000	58.000.000
Hrvatska	/	4.500.000	4.500.000
Slovenija	/	1.500.000	1.500.000
Italija	1.000.000	1.700.000	1.700.000
Mađarska	3.000.000	5.000.000	5.000.000
TOTAL	24.000.000	41.700.000	70.700.000

** po prosečnom srednjem kursu NBS za 2006. godinu

*** po prosečnom srednjem kursu NBS za 2007. godinu

Tabela 72. Struktura ostvarenih investicija prema karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2011.

	Grad(€)*	Udeo u ukupnim
--	----------	----------------

			investicijama u opštini (%)
Ukupne investicije		31.495.617	100
Karakter izgradnje	Novi kapaciteti	13.436.012	42,66
	Rekonstrukcija, dogradnja i proširenje	14.218.906	45,15
	Održavanje	3.840.699	12,19
Tehnička struktura	Građevinski radovi	13.552.895	43,03
	Domaća oprema	11.776.251	37,39
	Uvozna oprema	5.427.817	17,23
	Ostalo	738.653	2,35

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu

6.15 Industrijske zone i industrijski parkovi

Tabela 73. Spisak industrijskih zona i parkova.

Br.	Naziv lokacije	Površina (m ²)		Vlasništvo (%)		Raspoloživa komunalna infrastruktura	Prosečna cena (€/m ²)
		ukupno	raspoloživo	privatno	državno		
1	ISTOK/EAST	775.000	150.000			Sve	100-110
2	JUGOISTOK/SOUTHEAST	850.000	470.000			Sve, voda ograničen	55
3	JUG/SOUTH	1.715.000	485.000			Sve	55
4	JUGOZAPAD/SOUTHWEST	1.027.000	~ sve			Kapacitet ograničen	20-40
5	ZORKA	1.255.000	285.000			sve	
6	SEVEROISTOK/NORTHEAST	170.000	~ 0			Kapacitet ograničen	
7	PALIĆ	408.800	93.500			Sve, voda ograničen	20-50
8	PETAR DRAPŠIN	210.000	~ sve			sve	20-50

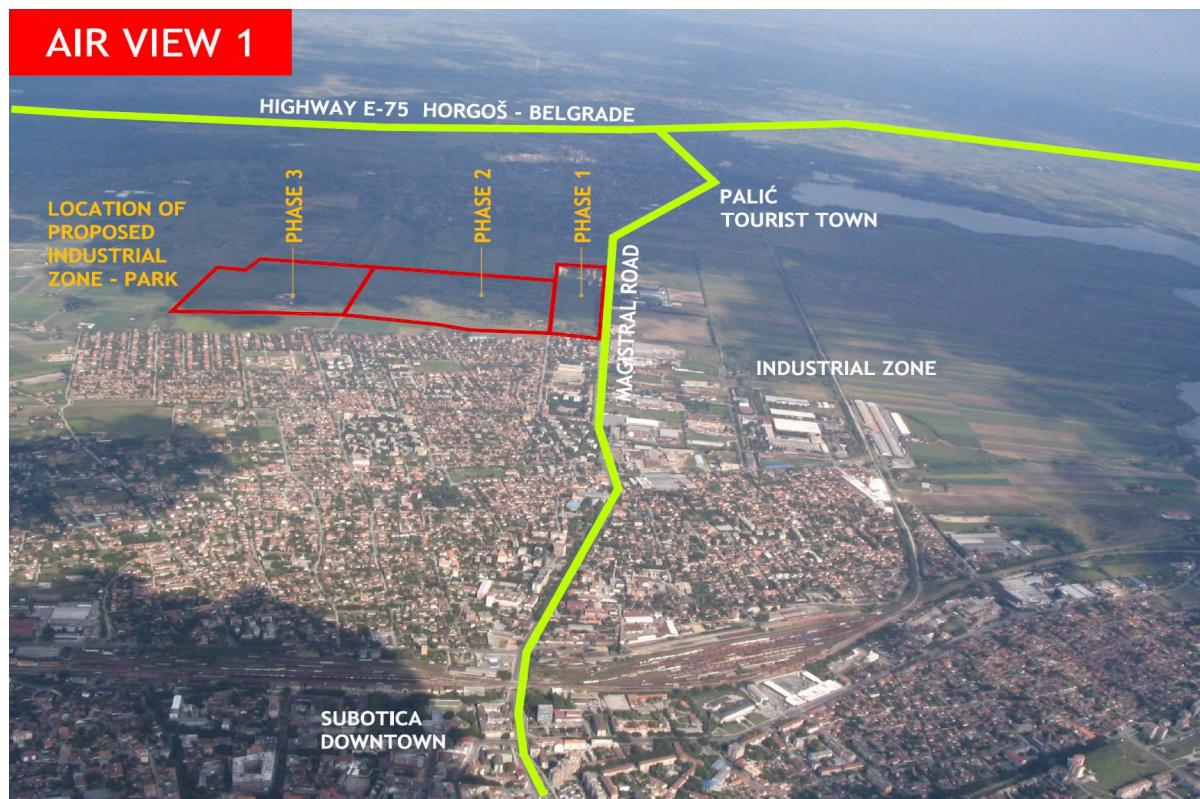


Tabela 74. Spisak kompanija smeštenih u industrijskim zonama/parkovima, 2011.

Br.	Naziv kompanije	Delatnost	Naziv IZ/IP	Broj radnika	Vrednost investicije (€)
1	ATB SEVER	27.11 – Proizvodnja elektromotora, generatora i transformatora	1	1.635	
2	Rotografika	18.12 – Ostalo štampanje	1	230	
3	V&B	22.22 – Proizvodnja ambalaže od plastike	1	43	
4	Fidelinka	10.61 – Proizvodnja mlinskih proizvoda	3	639	10.200.000
5	AD Mlekara	10.51 – Prerada mleka i proizvodnja sireva	3	318	12.000.000
6	Mini Pani	10.72 – Proizvodnja dvopeka, keksa, trajnog peciva i kolača	4	144	10.000.000
7	PHIWA	41.20 – Izgradnja stambenih i nestambenih zgrada	4	89	40.000.000
8	Siemens	27.11 – Proizvodnja elektromotora, generatora i transformatora	4	385	9.000.000
9	Aniplast	22.22 – Proizvodnja ambalaže od plastike	7	33	
10	Norma Group	22.21 – Proizvodnja ploča, listova, cevi i profila od plastike		340	12.500.000
11	Dunkermotoren	27.11 – Proizvodnja elektromotora, generatora i transformatora		150	1.500.000
12	Continental Contitech	22.19 – Proizvodnja ostalih proizvoda od gume		300	10.000.000
13	Metro	46.32 – Trgovina na veliko mesom i proizvodima od mesa		183	15.000.000
14	Calzedonia	14.31 – Proizvodnja pletenih i kukičanih čarapa		1.000	20.000.000
15	Swarovski	23.19 – Proizvodnja i obrada ostalog stakla, uključujući tehničke staklene površine		600	14.000.000

6.15.1 Lokacija industrijskih zona/parkova

1. Istočna zona

Nalazi se u MZ Novi Grad, između Segedinskog puta i Horgoške pruge, na otpr. 77,5 ha, od kojih je 15 ha slobodno.

2. Jugoistočna zona

Nalazi se u tri MZ: Bajnat, Aleksandrovo i Novi Grad. Od 85 ha je slobodno 47 ha.

3. Južna zona

Nalazi se na južnom delu grada u MZ Aleksandrovo. Od 171,5 ha slobodno je 48,5 ha

4. Jugozapadna zona

Nalazi se u MZ Ker i Mali Bajmok. Ima dva dela, veći deo je između puta Otmara Majera i jugozapadne granice građevinskog dela a manji deo je kompleks fabrike Zorka-Slavica.

5. Zorka zona

Nalazi se u MZ Zorka, prostire se na 125,5 ha od kojih je slobodno 28,5 ha.

6. Severnoistočna zona

Nalazi se u centru gradske strukture MZ Željezničko Naselje i Dudova Šuma na 17 ha sa veoma malo slobodnih kapaciteta.

7. Palićka zona

Nalazi se u MZ Palić i sastoji se od dva dela: na severnom delu rejona su aktivnosti proizvodnje a u centralnom delu između željezničke pruge i Horgoškog puta su mala preduzeća. Prostire se na 40,88 ha od kojih je slobodno otpr. 9.35 ha.



6.15.2 Topografske karakteristike lokacija

Subotica se nalazi u severnom delu Vojvodine blizu granice sa Mađarskom. Izuzetno dobar geografski položaj grada predstavlja potencijalni faktor za razvoj.

6.15.3 Saobraćajni pristupi

Subotica se nalazi na raskršću koridora glavne infrastrukturne linije sever-jug. Pored toga, kroz Suboticu prolazi magistralni put E-75 (za sada je izgrađena samo jedna strana magistrale) i zaobilaznica za Kelebiju (gde se nalazi granični prelaz sa Mađarskom). U centru grada se nalaze raskrsnice glavnih puteva – pravci Novi Sad, Sombor, Horgoš i Senta (M-22.1, M-17.1, M-24). Svi ovi elementi čine Suboticu veoma važnim saobraćajnim čvorom u Srbiji.

6.15.4 Zoniranje

– URBANISTIČKE ZONE

- 1 Centar** 1 stambeno/centar **56,12 ha**
- 2 Centar** 2 stambeno/centar **57,35 ha**
- 3 Centar** 3 stambeno/centar **68,39 ha**
- 4 Bajnat** stambeno/proizvodna **96,34 ha**
- 5 Prozivka** stambeno/sport i rekreacija **89,48 ha**
- 6 Ker** stambeno/proizvodna **153,82 ha**
- 7 Gat** stambeno **99,48 ha**
- 8 Mali Bajmok** stambeno/komercijalno **580,43 ha**
- 9 Novo Selo** stambeno **295,60 ha**
- 10 Peščara** stambeno s **436,52 ha**
- 11 Zorka** stambeno **936,00 ha**
- 12 Dudova šuma** stambeno/sport i rekreacija **217,87 ha**
- 13 Željezničko naselje** stambeno **310,60 ha**
- 14 Graničar** stambeno **647,26 ha**
- 15 Kertvaroš** stambeno **145,70 ha**
- 16 Mali Radanovac** stambeno/komercijalno **282,83 ha**
- 17 Radanovac** stambeno/komercijalno **571,53 ha**
- 18 Novi Grad** stambeno/poslovna **312,65 ha**
- 19 Aleksandrovo** proizvodno/poslovna **1141,70 ha**
- 20 Palić** turizam/stambeno/površine pod vodom **1649,85 ha**
- Površine uz prugu** komercijalno **4,73 ha**
- Površine uz prugu ukupno** **51,13 ha**
- UKUPNO:** **8203,65 ha**

6.15.5 Sastav tla

Oko Subotice i Palića je kompozicija zemljišta većinom peščana sa komadima gline. Kompoziciju zemljišta čine les, pesak i nekoliko vrsta crnice. Najviše zasupljena crnica je karbonatna, južnije od pruge Horgoš-Bajmok, razni tipovi peska zauzimaju severni deo grada, kao delovi Subotičko-Horgoške peščare, od Horgoša do Tavankuta. Peskovita crnica je zastupljena u Radanovcu i na Čikeriji, a crnica i livadska crnica su zastupljeni od Malog Bajmoka do granice kod Kalebije i od Male Bosne do Tavankuta. Livadska crnica je po površini na trećem mestu iza crnice i peska (oko Bikova). U manjem procentu je zastupljen i deluvijalno-aluvijalni nanos (Čik). I ritkska peskovita crnica (Ludaško jezero).

6.15.6 Raspoloživa komunalna infrastruktura

1. Istok

Raspolaže dobro organizovanim saobraćajem a jedan deo ove zone ima i železnicu. U ovoj zoni su moguća sva spajanja/povezivanja infrastrukture.

2. Jugoistok

Ovom zonom prolazi železnica kao i glavni put M-24. Pitanje vodovoda i kanalizacije je regulisano. Energetski kapacitet je TS 110/20 kV.

3. Jug

Veoma dobre saobraćajne mogućnosti i povezanost sa železnicom. U ovoj zoni su moguća sva spajanja/povezivanja infrastrukture.

4. Jugozapad

Ovaj deo je u izgradnji i ima dobar pristup putevima. Infrastruktura je delimično razvijena sa tendencijom širenja.

5. Zorka

Ovaj kompleks je u privatnom vlasništvu. Postoji industrijska železnička linija i pristup putevima. Sa infrastrukturnog aspekta, ovaj deo je završen i ako se ukaže potreba, može se razvijati, izuzev prirodnog gasa.

6. Severoistok

Ova zona je predviđena za izgradnju stambenih zgrada sa ograničenim kapacitetom infrastrukture. Moguć pristup putevima.

7. Palić

Kanalizacioni sistem i snabdevanja vodom rade sa ograničenim kapacitetom. Energetski kapacitet je TS 110/20 kV na Paliću.

6.15.7 Troškovi vezani za izgradnju kapaciteta i poslovanje u industrijskim zonama/parkovima

6.16 Ostale lokacije za investiranje

Tabela 75. Ostale raspoložive lokacije za investiciona ulaganja.

Br.	Naziv lokacije	Vlasništvo	Površina (m ²)	Namena površine	Ostale informacije
1	Otvoreni univerzitet	državno	3900	Poslovno/stambeno	Kontakt: Zavod za urbanizam
2	ul.B.Žilinskog	privatno	4200	Poslovno/stambeno	
3	Zorka	državno	560000	industrijsko	Pod stečajem
4	Somborski put	privatno	240000	poslovno	Kontakt:Phiwa doo
5	Ker		440000	poslovno	
6	Lošinjska		90000	poslovno	
7	Jadran	državno	9300	Poslovno	
8	Banja Palić	državno	9280000	Poslovno/stambeno/turističko	
9	Privredna zona „Karađorđev put“	državno	1900		Kontakt: Privredno-tehnološki parkovi Subotica
10	Privredna zona „Radanovac“	državno	1440000		Kontakt: Privredno-tehnološki parkovi Subotica
11	Komercijalna zona „Petar Drapšin“	državno	170000	poslovno	Kontakt: Privredno-tehnološki parkovi Subotica

6.17 Olakšice koje nudi lokalna zajednica

6.17.1 Bespovratna sredstva za uređenje/privođenje nameni/razvoj lokacije

Uređenje/privođenje nameni i razvoj lokacije je prepoznat kao prioritet u Gradu Subotica. Gradska uprava aktivno učestvuje u realizaciji projekata prostornog planiranja, i iste finansira.

6.17.2 Programi za obuku radne snage

Grad Subotica u saradnji sa školama, Nacionalnom službom za zapošljavanje i nevladinim organizacijama radi na razvoju ljudskih resursa i podržava programe obuke.

6.17.3 Inkubator centri za nove biznise



Poslovni Inkubator Subotica osnovan je 21. juna 2006. godine sa ciljem da pruži podršku razvoju malih i srednjih preduzeća i preduzetništva. Obezbeđivanjem tehničkih, poslovnih i obrazovnih usluga svojim stanašima nudi poslovno okruženje povoljno za njihov rast i razvoj. Svojim stanašima Poslovni Inkubator Subotica nudi subvencionisani zakup poslovnog prostora, administrativne i računovodstvene usluge, podršku u nastupu na sajmovima, edukaciju i usavršavanje u aktuelnim poslovnim oblastima.

Kontakt tel: 024/544-044, email: office@bis-su.rs, www.bis-su.rs,
Adresa: Magnetna polja 6, Subotica

6.17.4 Finansijska pomoć

FOND ZA RAZVOJ PRIVREDE

Ciljevi Opštine usmereni na razvoj i unapređenje privrede putem razvoja privatnog preduzetništva na teritoriji Opštine su:

1. Uvođenje savremenih tehnologija
2. Unapređenje preduzetništva
3. Podsticaj i razvoj inovatorskih znanja i aktivnosti
4. Rešavanje problema nezaposlenosti zapošljavanjem radno neaktivnog dela stanovništva i stvaranjem uslova za angažovanje tehnološkog viška
5. Unapređenje zanatske delatnosti i ugostiteljstva
6. Obezbeđivanje nedostajućih finansijskih sredstava
7. Podizanje nivoa tehničke i tehnološke opremljenosti zanatske delatnosti i ugostiteljstva
8. Razvoj i oživljavanje umetničkih i starih zanata
9. Oživljavanje ekonomskih tokova i dinamiziranje razvoja opštine Subotica

Sedište Fonda:

Fond za razvoj privrede

Subotica

Trg Slobode 1

Tel: +381 (0)24 626 871

FOND ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE:

Fond je osnovan u cilju podsticanja razvoja poljoprivrede na teritoriji opštine Subotica
Zadaci fonda:

1. Obezbeđivanje sredstava i usmeravanje istih za unapređenje razvoja pojedinih grana poljoprivrede, u skladu sa programima opštine Subotica.
2. Racionalno korišćenje kao i razvoj postojećih prirodnih resura

Sedište Fonda

Fond za razvoj poljoprivede

Subotica

Trg slobode 1

Tel: +381 (0) 24 626 871

Konkursi opštinskih Fondova za dodelu podsticajnih sredstava objavljaju se ciklično, a zahtevi se predaju na šalteru Opštinskog uslužnog centra opštine Subotica, Trg Slobode 1.

6.17.5 Poreske olakšice

Odluka o merilima za ugovaranje visine zakupnine i naknade za uređivanje građevinskog zemljišta (" Službeni list opštine Subotica ", broj 45a/2003, 11/2004, 57/2004, 31/2005, 12/2006 i 32/2006)

Gradonačelnik može na zahtev investitora objekta doneti odluku o umanjenju naknade za uređivanje građevinskog zemljišta obračunate na osnovu gore navedene odluke ukoliko:

- investitor gradi objekat u kome zapošjava značajan broj radnika u odnosu na površinu objekta koji gradi, odnosno na njegovu investicionu vrednost
- investitor ulaže značajna sredstva u komunalnu infrastrukturu koja je od opšteg značaja
- se investitor obaveže da naknadu obračunatu na osnovu ove odluke isplati u celosti u roku od 30 dana od dana prijema obračuna
- se radi o izgradnji objekta koji će tokom eksploatacije odnosno svojim uređenjem pripadajuće parcele doprinositi očuvanju životne sredine

Umanjenje utvrđeno primenom gore navedenog kriterijuma može da iznosi najviše 25 % ukupnog iznosa naknade obračunate primenom svih odgovarajućih odredbi Odluke.

Naknada za uređivanje građevinskog zemljišta obračunate na osnovu Odluke o

merilima za ugovaranje visine zakupnine i naknade za uređivanje građevinskog zemljišta isplaćuje se:

1. u jednokratnom iznosu u roku od 30 dana od zaključenja ugovora uz umanjenje od 10 %
2. do 6 jednakih mesečnih rata za iznose od 60.000,00 dinara do 600.000,00 dinara
3. do 12 jednakih mesečnih rata za iznose veće od 600.000,00 dinara

6.18 Porezi - lokalni, regionalni, nacionalni

Lokalni

Porez na imovinu: 0,4%

Republički

PDV : 8-20%

Porez na dobit: 10%

6.19 Proces izdavanja dozvola

Zainteresovani dolaze do Gradske kuće, Trg Slobode broj 1 u Uslužni centar, šalter broj 14 i 15.

1-Traži se Informacija o lokaciji -mogućnostima izgradnje, dogradnje, nadgradnje, sanacije i rekonstrukcije na datoј lokaciji- u zavisnosti šta želimo da radimo. Za informacije potrebno je predati na šalteru:

- Posedovni list, izvod iz zemljišne knjige
- Kopiju plana
- Popunjena zahtev

2- Na osnovu dobijenih informacija podnosi se zahtev za izdavanje Lokacijske dozvole.

Treba priložiti:

- Informaciju o lokaciji
- Posedovni list , izvod iz zemljišne knjige
- Kopiju plana
- Izvod iz katastra podzemnih instalacija,
- Skicu spoljnih dimenzija objekta

3- Kada se dobija Lokacijska dozvola podnosi se zahtev za izdavanje Građevinske dozvole za koji je potrebno priložiti sledeće:

- Lokacijsku dozvolu
- Posedovni list, Izvod iz zemljišne knjige
- Set glavnih projekata (3 primerka -AG, elektro ,mašinski projekti, projekti hidrantske mreže, spoljnih saobraćajnica kao i projekat spoljnog uređenja) sa tehničkom kontrolom
- Ugovor o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta (JP Direkcija za izgradnju Grada Subotice)

Nakon dobijanja Građevinske dozvole a 8 dana pre početka izgradnje objekta podnosi se zahtev za Prijavu početka radova.

Nakon završetka izgradnje objekta podnosi se Zahtev za tehnički prijem objekta - upotrebljiva dozvola.

LEGALIZACIJA- Prema Zakonu o planiranju i izgradnji (Sl.glasnik RS broj 72/2009) , član 185 do 11.03.2010. godine može se podneti zahtev za legalizaciju bespravno izgrađenog objekta, odnosno njegovog dela.

Za sve dodatne informacije obratite se u Uslužnom centru na šalter 14 i 15 ili u Kancelariju LER.

7 Radna snaga

7.1 Broj i struktura zaposlenih

Tabela 76. Broj i struktura zaposlenih, 2011.

	Opština	Struktura zaposlenih u opštini (%)	Okrug (%)	Srbija (%)
Zaposleni - ukupno	39.216	100	100	100
Žene	18.314	46,70	45,70	45,90
Muškarci	20.902	53,30	54,30	54,10
U preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama	32.017	81,64	82,80	76,91
Privatni preduzetnici, samostalni delatnici i zaposleni kod njih	7.199	18,36	17,20	23,09
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	274	/	/	/
Broj zaposlenih u preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama na 1000 stanovnika	224	/	/	/

7.2 Zaposlenost po delatnostima

Tabela 77. Struktura zaposlenih po sektorima delatnosti, 2011.

	Opština	Struktura zaposlenih u opštini (%)	Struktura zaposlenih u okrugu (%)	Struktura zaposlenih u Srbiji (%)
Zaposleni u pravnim licima	32017	100	100	100
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	846	2,64	7,39	2,59
Rudarstvo	1	0	0	1,62
Prerađivačka industrija	7984	24,94	25,66	21,99
Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom	403	1,26	1,11	2,08
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	639	2,00	1,90	2,41
Građevinarstvo	1883	5,88	4,96	5,39
Trgovina na veliko i malo, i popravka motornih vozila	5969	18,64	17,08	13,65
Saobraćaj i skladištenje	2572	8,03	6,84	6,42
Usluge smeštaja i ishrane	349	1,09	0,96	1,52
Informisanje i komunikacije	849	2,65	2,50	2,81
Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja	419	1,31	1,29	2,91
Poslovanje nekretninama	49	0,15	0,14	0,23
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	1148	3,59	3,22	3,89
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	464	1,45	1,25	2,19
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1215	3,79	3,66	5,25
Obrazovanje	2919	9,12	9,50	10,31
Zdravstvena i socijalna zaštita	3433	10,72	10,18	11,99
Umetnost, zabava i rekreacija	489	1,53	1,34	1,66
Ostale uslužne delatnosti	384	1,20	1,04	1,07

7.3 Prosečne zarade

Tabela 78. Prosečne zarade po zaposlenom, decembar 2012.

	Grad(€)*	Okrug (€)	Srbija (€)
Prosečna bruto zarada (sa porezom i doprinosima)	517	508	574
Prosečna neto zarada (bez poreza i doprinosa)	371	365	413

* po srednjem kursu NBS za decembar 2012.

Tabela 79. Uporedni pregled prosečnih zarada po zaposlenom po godinama.

	2007 (€)*	2008 (€)**	2009 (€)***	2010 (€)****	2011 (€)*****
Prosečna bruto zarada u opštini	474	520	449	431	473
Prosečna bruto zarada u okrugu	450	475	435	418	462

Prosečna bruto zarada u Srbiji	484	539	470	461	517
Prosečna neto zarada u opštini	341	373	322	310	340
Prosečna neto zarada u okrugu	324	358	312	301	332
Prosečna neto zarada u Srbiji	347	386	338	331	372

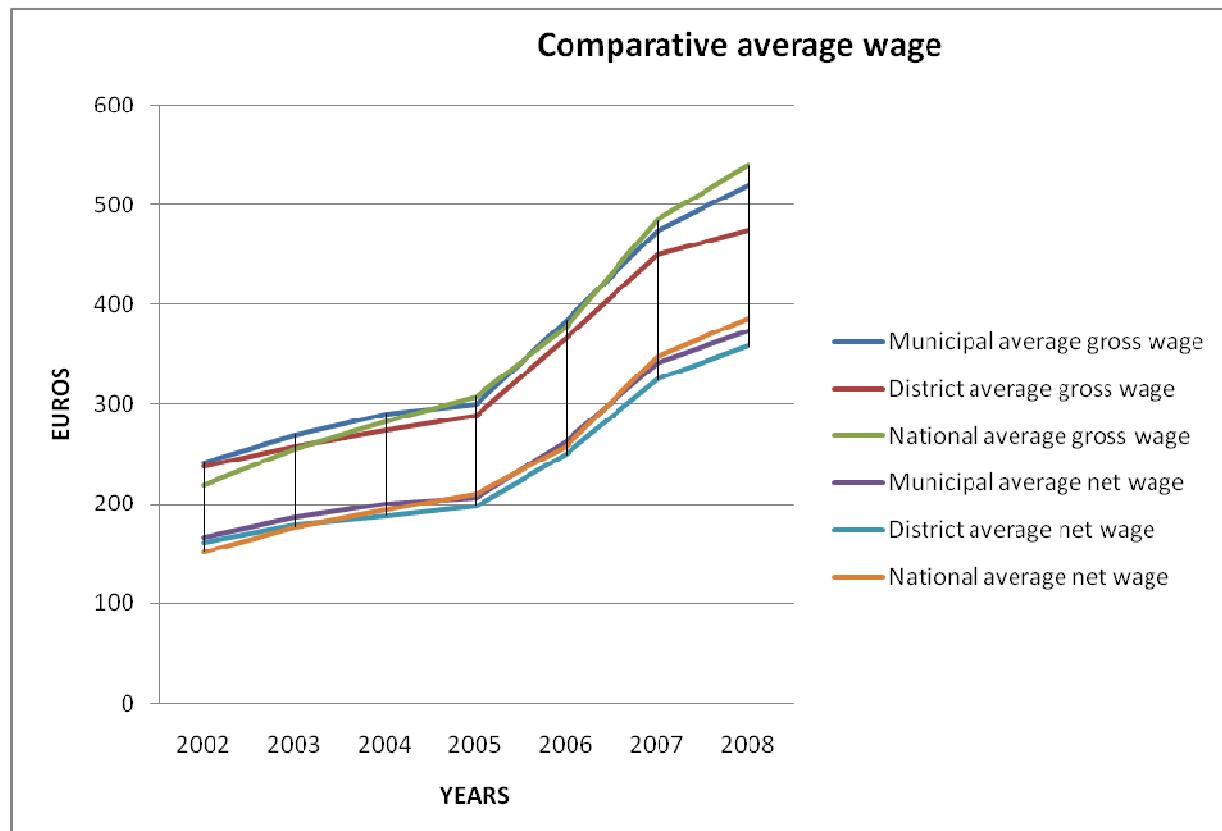
* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2007. godinu

** po prosecnom srednjem kursu NBS za 2008. godinu

*** po prosecnom srednjem kursu NBS za 2009. godinu

**** po prosecnom srednjem kursu NBS za 2010. godinu

***** po prosecnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu



7.4 Zarade po delatnostima

Tabela 80. Prosečne zarade po zaposlenom bez poreza i doprinosa, po sektorima delatnosti, 2009.

	Grad(€)*	Okrug (€)	Srbija (€)
Prosečna neto zarada - ukupno	322	312	338
Poljoprivreda, lov, šumarstvo i vodoprivreda	308	290	293
Ribarstvo	0	0	208
Vađenje ruda i kamena	535	535	464
Prerađivačka industrija	279	271	272
Proizv. i snabdev. energijom, gasom i vodom	475	475	471
Građevinarstvo	276	266	289
Trgovina na veliko i malo i opravka motornih vozila	226	214	253
Hoteli i restorani	179	177	193

Saobraćaj, skladištenje i veze	348	335	392
Finansijsko posredovanje	582	577	722
Poslovi sa nekretninama i iznajmljivanjem	395	376	360
Državna uprava i socijalno osiguranje	428	423	420
Obrazovanje	405	388	379
Zdravstveni i socijalni rad	355	357	383
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	279	281	323

* po prosecnom srednjem kursu NBS za 2009. godinu

7.5 Zapošljavanje

Tabela 81. Slobodna radna mesta, 2012.

		Grad	Udeo u okrugu (%)
Slobodna radna mesta - ukupno		1.002	75,91
Na neodređeno vreme	broj	219	80,51
	%	21,86	/
Na određeno vreme	broj	783	75,87
	%	78,14	/

Tabela 82. Struktura zapošljavanja, 2012.

		Grad	Udeo u okrugu (%)
Zapošljavanje - ukupno		18.014	80,46
Zapošljavanje - žene	broj	8.191	84,60
	%	45,47	/
Zapošljavanje - muškarci	broj	9.823	77,31
	%	54,53	/
Na neodređeno vreme	broj	3.928	80,10
	%	21,81	/
Na određeno vreme	broj	14.086	80,57
	%	78,19	/

7.6 Nezaposlenost

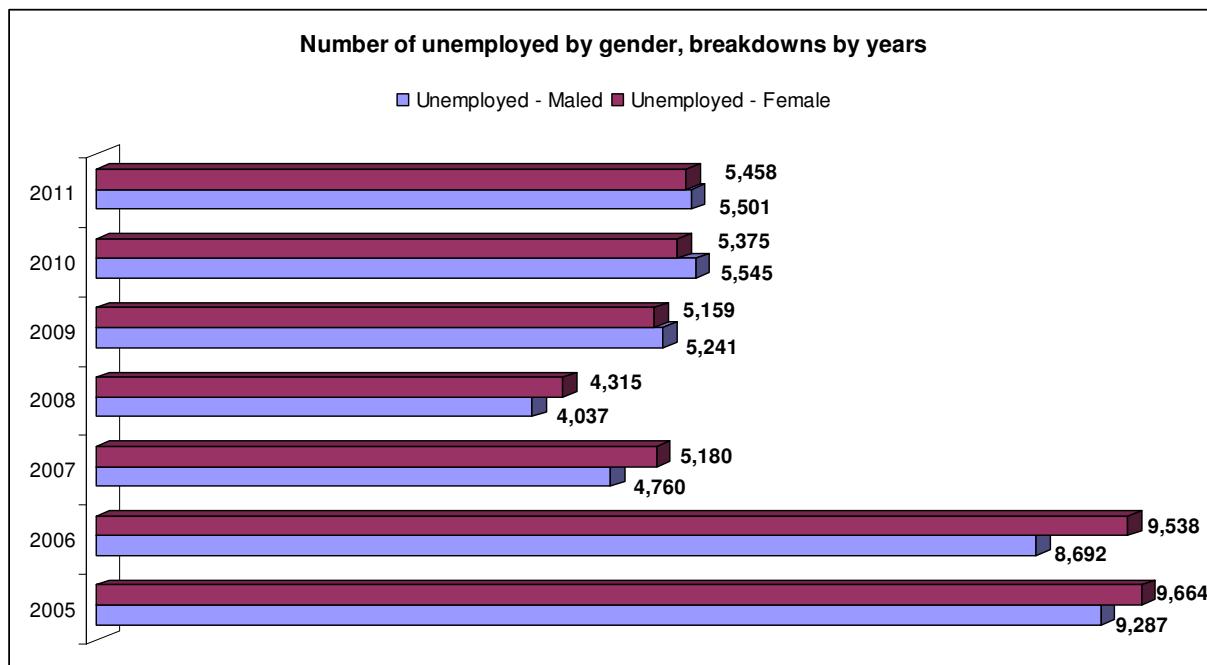
Tabela 83. Struktura nezaposlenih i tražilaca zaposlenja prema polu, decembar 2012.

		Grad	Okrug
Nezaposleni - ukupno		11.325	17.241
Nezaposleni - žene	broj	5.629	8.582
	%	49,70	49,78
Nezaposleni - muškarci	broj	5.696	8.659
	%	50,30	50,22
Tražioci zaposlenja - ukupno		12.009 *	18.282
Tražioci zaposlenja - žene	broj	6.067 *	9.249
	%	50,52	50,59
Tražioci zaposlenja - muškarci	broj	5.942 *	9.033
	%	49,48	49,41
Učešće nezaposlenih u broju tražilaca zaposlenja (%)	svega	94,30	94,31
	žene	92,78	92,79
	muškarci	95,86	95,86

* Podaci o tražiocima zaposlenja za Grad su procenjeni na osnovu podataka koji su bili dostupni za okrug

Tabela 84. Broj i polna struktura nezaposlenih, pregled po godinama.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nezaposleni - ukupno	18.230	9.940	8.352	10.400	10.920	10.959	11.284
Nezaposleni - žene	9.538	5.180	4.315	5.159	5.375	5.458	5.718
Nezaposleni - muškarci	8.692	4.760	4.037	5.241	5.545	5.501	5.566



7.7 Stopa nezaposlenosti

Tabela 85. Stopa nezaposlenosti*, 2011.

	Grad	Okrug	Srbija
Stopa nezaposlenosti - ukupno	21,84	25,54	29,73
Stopa nezaposlenosti - žene	22,96	27,23	32,43
Stopa nezaposlenosti - muškarci	20,83	24,05	27,26

*broj nezaposlenih/(broj nezaposlenih+broj zaposlenih)

7.8 Nezaposlenost prema stepenu obrazovanja

Tabela 86. Nezaposleni prema stepenu obrazovanja, 2012.

	Grad	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.325	100
Bez osnovne škole	4.062	35,87
Osnovno obrazovanje	474	4,19
Srednje obrazovanje	5.524	48,78
Viša škola	540	4,77
Fakultetsko obrazovanje	715	6,31
Postdiplomske studije	10	0,09

7.9 Nezaposlenost prema dužini čekanja

Tabela 87. Nezaposleni prema dužini čekanja, 2012.

	Grad	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.325	100
Do 1 godine	5.601	49,46
1 - 2 godine	2.400	21,19
2 - 3 godine	1.210	10,68
3 - 5 godina	1.165	10,29
5 - 8 godina	438	3,87
8 - 10 godina	200	1,77
Preko 10 godina	311	2,75

7.10 Nezaposlenost prema starosnoj strukturi

Tabela 88. Nezaposleni prema starosnoj strukturi, 2012.

Broj godina	Grad	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	11.325	100
Do 19 godina	411	3,63
20 – 24	1.320	11,66
25 – 29	1.494	13,19
30 – 39	2.471	21,82
40 – 49	2.578	22,76
Preko 50	3.051	26,94

8 Javni resursi

8.1 Saobraćajna infrastruktura

8.1.1 Drumski saobraćaj

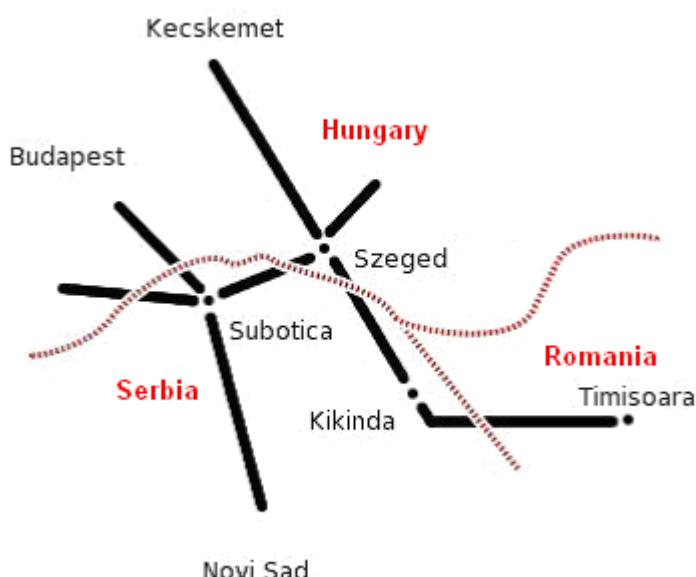
Tabela 89. Dužina puteva, 2011.

		Grad(km)	Udeo u dužini puteva u okrugu (%)	Okrug (km)
Dužina puteva - ukupno		407	65,33	623
Savremeni kolovoz		236	58,85	401
Magistralni	ukupno	96	78,05	123
	savremeni kolovoz	89	76,72	116
Regionalni	ukupno	19	19,59	97
	savremeni kolovoz	19	19,59	97
Lokalni	ukupno	291	72,21	403
	savremeni kolovoz	127	67,91	187

8.1.2 Železnički saobraćaj i infrastruktura

Tabela 90. Promet robe i putnika u železničkom saobraćaju, 2005.

	Grad	Udeo opštine u ukupnom prometu u okrugu (%)	Okrug
Broj železničkih stanica	12	86	14
Broj prevezenih putnika	388.124	81	481.562
Broj prevezenih pošiljki	402.009	96	417.399



8.1.3 Vazdušni saobraćaj

Grad Subotica ima sportski aerodrom «Ivan Sarić». Trenutno je registrovan kao sportski aero-klub. Postoje naporci da se preregistrira kao aerodrom za civilni vazdušni saobraćaj za luke letilice (5.7 tona) po principu «NA ZAHTEV».

Povezanost sa tri velika međunarodna aerodroma

- Beograd (Srbija) 165 km
- Budapest (Mađarska) 190 km
- Osijek (Hrvatska) 120 km
- i sa lokalnim aerodromom u Segedinu (Mađarska) 50 km

8.1.4 Vodni saobraćaj

Najbliža luka (25 km) je kod Kanjiže na reci Tisi.

8.2 Komunalna infrastruktura

8.2.1 Vodovod i kanalizacija

Distribucija vode

Procenat stanovništva priključenih na distributivnu mrežu po GUP (Generalnom urbanističkom planu) je u Subotici i na Paliću relativno visok. Nažalost postoji nesrazmernost između sekundarne i glavne mreže pošto postoje neki ulazni cevovodi iz pojedinačnih bunara. Usvajanje koncepta ulaznih cevovoda i tretmana te vode u centralnim ulaznim cevovodima u budućnosti, a raspršni ulazni cevovodi neće više biti u funkciji.

Kanalizaciona mreža

Nivo izgrađenosti kanalizacione mreže u Subotici i prigradskim naseljima je još uvek veoma nizak. Unutar grada je stepen izgrađenosti mreže 50% dok je u prigradskim naseljima 1%. Ovaj stepen će se dalje umanjivati pošto veličina građevinskog prostora raste.

Izgradnja glavnih mreža kolektora se ostvaruje u mnogo manjoj meri nego što se potrebe za to ukazuju. To predstavlja veliki problem u pogledu dalje urbanizacije zemljišta.

Urbanistički razvoj nažalost nije propraćen odgovarajućom rekonstrukcijom glavnih maršuta kolektora. Kao rezultat toga, suočavamo se sa hidrauličkim preopterećenjem na nekim od maršuta kolektora koji su se još davnije izgradili.

Nedostatak koordinacije pri realizaciji sekundarne mreže kanalizacije zajedno sa izgradnjom linija kolektora i obnavljanjem opreme za tretman vode – rezultirali su lošom drenažom atmosferske vode. To je česta pojava izliva mešavine

atmosferskih i kanalizacionih voda u gradu. Postoji potencijalni rizik pojave bolesti zbog toga.

U strukturi kanalizacione mreže još uvek su aktivni kanalizacioni vodovi stari nekoliko vekova (ciglana konstrukcija).

Još jedan problem je nedostatak posebne kanalizacije za padavine.

Prečišćavanje vode

Prečišćavanje otpadnih voda je rešeno u Subotici ali na Paliću i u prigradskim naseljima nije ni započeto.

Uredaj za prečišćavanje je sagrađen 1975. godine, prvi put je obnovljen 1985. godine a drugi put 2003. godine. Nedostatak prečišćavanja industrijske vode je povremeno prouzrokovalo probleme u normalnom radu uređaja a takođe je ugrožavalo ekološko stanje jezera Palić.

8.2.2 Sistem daljinskog grejanja

Toplana

Preduzeće snabdeva toplotnom energijom oko 26% subotičkih domaćinstava, odnosno 10.170 stanova i 140 poslovnih potrošača među kojima su mnoge javne, obrazovne, kulturne, zdravstvene i socijalne ustanove i drugi privredni subjekti.

Gas

Prema podacima iz 2006. godine ukupna dužina izgrađene mreže za distribuciju gasa u Gradu Subotici bila je 330 km, od kojih je 4 km glavna linija, 20 km je distributivni gasovod (gradski gasni krug, gasna linija do Palića, industrijski gasovod do Aleksandrova), a ukupna mreža za distribuciju gasa je 306 km. Ukupna dužina priključaka je 150 km, 14 km za industrijske potrošače, 126 km za domaćinstva i 10 km za ostale potrebe. Prema podacima iz 2006. te godine bilo je 7.500 priključenih korisnika, 7.000 domaćinstava a 500 poslovnih i industrijskih potrošača.

Godišnja potrošnja prirodnog gasa u Subotici je u porastu i od 2006. godine ona je na nivou od 23.687.128,82 Sm3, dok su industrijski potrošači utrošili 10.489.279,42 Sm3, domaćinstva su utrošila 10.624.702,39 Sm3, a ostalim potrošačima je isporučeno 2.573.147,01 Sm3 prirodnog gasa.

8.2.3 Elektro infrastruktura

Sistem električne energije

Sa aspekta potrošnje električne energije domaćinstava na teritoriji Grada Subotice kao i u drugim delovima regiona, potrošnja je relativno visoka, oko 99%. Prema podacima iz 2002. godine od ukupno 58.852 stanova u Subotici 58.144 je snabdeveno električnom energijom što se može smatrati zadovoljavajućim nivoom pokrivenosti.

Po pitanju kvaliteta električne energije – kod korisnika, moramo reći, da je on manje zadovoljavajući jer je potencijal nestabilan, često dođe do nestanka struje što se odražava na kvalitet života i efikasnost industrijskih kapaciteta kao i na

njihove potrebe za električnom energijom određene jačine kvaliteta i stabilnosti potencijala.

8.2.4 Telekomunikacioni sistem

Tabela 91. PTT saobraćaj, 2011.

	Grad	Udeo u okrugu (%)
Broj pošta	35	66,04
Broj telefonskih pretplatnika	56.404	80,24
PTT promet pismenosne pošiljke (1000) (otpremljeno)	6.047	92,86
paketi (1000)	6	60,00

8.3 Energetika

Tabela 92. Iskorišćenje energije, 2007.

	Grad
Električna energija (MWh)	568.531
- domaćinstva	325.092
- pravna lica	135.778
Stopa iskorišćenosti	81%
Cena	
Gas (1.000 m³)	26.892
Stopa iskorišćenosti	91%
Cena	29.83din/m ³
Voda (1.000 m³)	9.340
Stopa iskorišćenosti	76%
Cena	
Daljinsko grejanje (Gcal)	105.556,40
- domaćinstva	57.933,90
- pravna lica	25.425,90
Stopa iskorišćenosti	80%
Cena	

8.4 Zdravstvena i socijalna zaštita

Tabela 93. Bolnički kapaciteti, 2012.

	Broj kreveta	Udeo u ukupnom broju kreveta (%)	Broj kreveta na 1000 stanovnika
Akutni	570	85	0.38
Hronični	50	7.5	0.033
Psihijatrijski	50	7.5	0.033
Socijalni			
UKUPNO	670	100	0.44

Tabela 94. Ulaganja u zdravstvo i socijalni rad, 2011.

	Grad(€)*
Rashodi (ulaganja) u zdravstvo i socijalni rad	37.726.011

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2011. godinu

Tabela 95. Lekari, stomatolozi i diplomirani farmaceuti u zdravstvenim službama, 2011.

	Grad	Udeo u ukupnom broju lekara (%)
Lekari – ukupno	339	100
Lekari opšte medicine	64	18,88
Lekari na specijalizaciji	62	18,29
Lekari specijalisti	213	62,83
Stomatolozi	42	/
Farmaceuti	44	/
Broj stanovnika na jednog lekara u gradu	422	/

Tabela 96. Korisnici socijalne zaštite – maloletna lica, 2010.

	Grad	Udeo u ukupnom broju korisnika (%)
Ukupno	2690	100
Bez roditeljskog staranja	190	7,06
Socio-materijalno ugrožena	170	6,32
Sa poremećenim porodičnim odnosima	974	36,21
Ometena u razvoju	324	12,04
Sa poremećajem u ponašanju	994	36,95
Ostali maloletni korisnici socijalne zaštite	38	1,41

Tabela 97. Korisnici socijalne zaštite – punoletna lica, 2010.

	Grad	Udeo u ukupnom broju korisnika (%)
Ukupno	6524	100
Lica sa poremećajima u ponašanju	247	3,79
Psihički i fizički ometena lica	957	14,67
Materijalno neobezbeđena lica	2930	44,91
Poremećeni porodični odnosi	1151	17,64
Ostarela lica	1189	18,22
Ostali punoletni korisnici socijalne zaštite	50	0,77

8.5 Obrazovni kapaciteti



Tabela 98. Kapaciteti obrazovnih institucija, *

	Broj ustanova	Broj učenika/studenata
Predškolske ustanove	58	/
Osnovne škole	38	11.588
Srednje škole	11	6.180
Visoko i više obrazovanje – (državno)	5	4.758

* prema podacima RZS – Opštine i regioni u Republici Srbiji

Tabela 99. Ulaganja u obrazovanje, 2010.

	Grad(€)*	Okrug (€)	Srbija (€)
Rashodi (ulaganja) u obrazovanje - ukupno	30.003.194	37.348.417	1.360.575.028
Rashodi (ulaganja) u osnovno obrazovanje	13.036.503	17.596.884	625.753.946
Rashodi (ulaganja) u osnovno obrazovanje po učeniku	1.125	1.142	1.072

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2010. godinu

Tabela 100. Broj i struktura obrazovnih ustanova, 2010/2011.

		Grad	Udeo u ukupnom broju ustanova u okrugu (%)
Osnovne škole	ukupno	35	74,47
	odeljenja	580	75,23
Srednje škole	ukupno	9	75,00
	odeljenja	269	80,30
Specijalne škole		5	50,00
Više škole		2	100,00
Fakulteti		3	75,00
Ustanove za decu predškolskog uzrasta		58	77,33
Studentski domovi		1	100,00
Domovi učenika		2	100,00
UKUPNO – sve ustanove		115	/

Tabela 101. Ukupan broj učenika, studenata i korisnika obrazovnih ustanova, 2010/2011.

	Grad	Udeo u ukupnom broju učenika/studenata/korisnika

		u okrugu (%)	
Osnovne škole - učenici	ukupno	11.429	75,56
	završili školu	1.474	74,63
Srednje škole - učenici	ukupno	6.071	82,46
	završili školu	1.567	83,26
Specijalne osnovne škole - učenici	ukupno	159	57,40
	završili školu	27	52,94
Specijalne srednje škole – ukupno	ukupno	109	100
	završili školu	35	100
Više škole - studenti	ukupno	1.134	100
	na budžetu	744	100
	završili školu	326	91,32
Fakulteti - studenti	ukupno	3.624	94,62
	na budžetu	1.630	100
	završili školu	1.358	98,19
Predškolske ustanove	deca korisnici	4.126	79,32
Studentski domovi	korisnici smeštaja	731	100
Domovi učenika	korisnici smeštaja	470	100
UKUPNO – svi učenici		22.526	

Tabela 102. Prosečan broj učenika, studenata i korisnika smeštaja u obrazovnim ustanovama, 2011.

	Grad	Okrug	Srbija
Broj učenika po osnovnoj školi	327	322	165
Broj učenika po odeljenju osnovne škole	20	20	21
Broj učenika po srednjoj školi	675	614	567
Broj učenika po odeljenju srednje škole	23	22	25
Broj učenika po specijalnoj osnovnoj školi	53	35	26
Broj učenika po specijalnoj srednjoj školi	55	55	45
Broj studenata po višoj školi	567	567	799
Broj diplomiranih studenata po višoj školi	163	179	170
Broj studenata po fakultetu	1208	958	1395
Broj diplomiranih studenata po fakultetu	453	346	278
Broj dece korisnika po predškolskoj ustanovi	71	69	76
Broj korisnika smeštaja po studentskom domu	731	731	1896
Broj korisnika smeštaja po domu za učenike	235	235	179

Tabela 103. Ukupan broj učenika u osnovnim školama, 2011/2012.

		Grad	Udeo u ukupnom broju učenika osnovnih škola u okrugu (%)
Učenici osnovnih škola	ukupno	11270	75,7
	učenice	5456	75,3
	učenici	5814	76,0



9 Resursi životne sredine

9.1 Kvalitet vazduha

U cilju sistemskog monitoringa kvaliteta vazduha i prema Odredbama o graničnim vrednostima, metode za merenje emisije, kriterijumi za merenje lokacija i zabeležavanje podataka (Službeni list RS br. 54/92) iz vazduha se svaki dan obrađuje uzorak za nivo SO₂, crnog dima i NO₂ i nalaže se 24-časovno uzimanje uzorka na sedam mernih lokacija (Građevinski fakultet, Bolnica, Industrijska zona Aleksandrovo, kod Trgoprometa na Radanovcu, MZ Makova Sedmica, Hotel

Patria, Institut i Vatrogasna stanica), ozon se meri na nivou tla u okviru osmočasovnog merenja (kod Hotela Patria) a materijali iz sedimenta vazduha se pregledavaju iz mesečnih uzoraka (30 ± 2).

Sa aspekta klime, ovaj region karakteriše kontinentalna klima (otvorena ka Panonskoj niziji) što znači da su zime hladne, leta su topla a padavine nestabilne zbog raznolikosti količine i dužine trajanja. Prosečna temperatura vazduha je 11,4 °C, relativna vlažnost vazduha je 69 %, broj kišnih dana je 105, sa snežnim padavinama tokom 59 dana, sa vетrom jačine veće od 6 bofora u 104 dana, vazdušnim pritiskom od 1007,0 mb, a količinom padavina u proseku od 491,3 mm.

9.2 Kvalitet zemljišta

Subotica se prostire na peščanom tlu koje sadrži komade gline.

9.3 Kvalitet voda

Građevine za vodozahvat

Za teritoriju Subotice moramo reći da su resursi kvalitetne vode veoma siromašni, kako za dugoročne potrebe stanovništva tako i za ekonomiju. Resursi kvalitetnih podzemnih voda (osnovni kompleks) su zadovoljavajući za buduće potrebe. Čak i sada, ovaj resurs se neracionalno iskorišćava kako na teritoriji Grada tako i na celokupnoj teritoriji Vojvodine. Naime, intenzitet upotrebe je vremenski preveliko korišćenje mogućnosti prirodnog napajanja resursa vode tako da ovaj osnovni kompleks vode nestaje (Zakon o vodama i osnovna ekonomija vode Srbije).

Tretman vode

Izrađeni kapaciteti za tretman vode na Vodozahvatu I u Subotici snabdevaju skoro 70% stanovnika, gde je obezbeđen visok kvalitet vode. Druge građevine vodozahvata (Vodozahvat II i disperzivni vodozahvati) nemaju sistem za obradu vode.

Kvalitet obrađene vode u ostatku teritorije nije u zadovoljavajućoj koncentraciji po Odredbama za higijensku ispravnost pitke vode.

Građevine vodozahvata u prigradskim delovima ne raspolažu sistemom za tretman vode.

Prečišćavanje vode

Prečišćavanje otpadnih voda je rešeno u Subotici ali na Paliću i u prigradskim naseljima nije ni započeto.

Uređaj za prečišćavanje je sagrađen 1975. godine, prvi put je obnovljen 1985. godine a drugi put 2003. godine. Nedostatak prečišćavanja industrijske vode je povremeno prouzrokovalo probleme u normalnom radu uređaja a takođe je ugrožavalo ekološko stanje jezera Palić.

9.4 Upravljanje čvrstim komunalnim otpadom

GradSubotica, Bačka Topola, Mali Iđoš, Čoka, Kanjiža i Senta su se Sporazumom o saradnji gradvezano za formiranje regiona za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom saglasili da će u cilju zaštite zdravja stanovništva, očuvanja životne sredine i zaštite voda i zemljišta kao i kvaliteta vazduha težiti ostvarenju ciljeva u upravljanju čvrstim komunalnim otpadom.

Najznačajniji ciljevi su:

- prevencija nastajanja otpada
- minimizacija nastajanja otpada na izvoru nastajanja
- ponovno korišćenje otpada
- recikliranje otpada
- iskorišćenje otpada za dobijanje energije
- trajno deponovanje otpada
- drugi ciljevi predviđeni Nacionalnom strategijom upravljanja otpadom

Prema Sporazumu, krajem 2007.godine je osnovano Društvo sa ograničenom odgovornošću za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom

„REGIONALNA DEPONIJA“ doo Subotica

Trg Lazara Nešića 1
Subotica
tel.: +381 (0)24 673 815



10 Turistički resursi

10.1 Broj posetilaca

Tabela 104. Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2011.

		Grad	Okrug	Srbija
Broj turista	Ukupno	56.058	61.100	2.068.610
	Domaći	36.445	39.916	1.304.443
	Strani	19.613	21.184	764.167
Broj noćenja	Ukupno	99.878	110.538	6.644.738
	Domaći	62.871	70.340	5.001.684
	Strani	37.007	40.198	1.643.054
Prosečan broj noćenja	Domaći	1,7	1,8	3,8
	Strani	1,9	1,9	2,2

10.2 Smeštajni kapaciteti

Tabela 105. Smeštajni kapaciteti, 2011.

Destinacija	Broj smeštajnih objekata	Broj kreveta
Hotel Patria	141 (5 apt)	311
Hotel Galleria	90 (10 apt)	185
Best Western Hotel Gloria	32 (4 apt)	64
Vila Majur	20 (8 apt)	52
Hotel PBG	29 (2 apt)	70
Hotel Palić Resort	12 (4 apt)	24
Hotel Park	63 (9 apt)	114
Hotel President	52 (4 apt)	110
Vila Lago	12 (3 apt)	23
Vila Larus	11	30
Vinski Dvor	30	60
Vila Verona	7	17
Cvetni Salaš	15	31
Palička Kruna	12	24
Salaš Đorđević	10	20
Vila Royal Crown	23	50
Mecosano	10	20
Brvnara	12	24
Kamp De Tour	2	4
Salaš Jelen	14	40
Vila Elizabet	5	16
Vila Marija	5	11
Vila Regina	6	15
Vila Lujza	6	24
Sobe za izdavanje		Više od 730

11 Kvalitet života

11.1 Javni sadržaji i rekreativni programi

11.1.1 Sportski sadržaji (tereni, sportske dvorane, centri za rekreaciju, stadioni)

Sportski sadržaji

Hala sportova – košarkaški klub, rukometaški klub, odbojkaški klub; Sep Feranca 3
Tenis klub; Dudova Šuma i Palić

Plivački i vaterpolo klub; Grabovačka bb

Gradski stadion- klubovi hokej na ledu, umetničko klizanje, gimnastika, stoni tenis,
biciklizam, rvanje; Park Rajhla Feranca 12

Bačka stadion – fudbalski klub; Somborki put 77

Sever stadion – fudbalski klub; Magnetna polja 6

Jedriličarski klub; Frana Supila 2

Gradski stadion; Atletiski klub- Beogradski put bb

Skvoš klub; Jo Lajoša 42

Kuglana klub; Proleterskih brigada 84

11.1.2 Rekreativni programi, sportske aktivnosti

Subotica ima dugogodišnju tradiciju u sportu. Olimpijski duh zavladao je Suboticom 1880. godine kada je Lajoš Vermeš organizovao prve paličke sportske igre – Paličku olimpijadu – koju je obnovio Pjer de Kuberten, 1986. godine.



Od tih vremena Subotica je dobila nadimak "Grad sportova". U današnje doba grad ima 120 registrovanih sportskih klubova i timova. S obzirom na mnogobrojne

mogućnosti razvoja i postojeće kapacitete sportskih otvorenih i zatvorenih terena, Subotica se ubraja među pet najznačajnijih sportskih centara u Srbiji.

Nacionalne reprezentacije, sportske terene na Paliću već godinama koriste za pripreme za velika međunarodna takmičenja.

Pored amaterskih i profesionalnih klubova, Subotica nudi niz opcija za rekreaciju. Uz veliki broj sportskih objekata tu je i prirodan ambijent parkova i šuma sa mogućnostima za rekreativno bavljenje tenisom, jahanjem, džogingom, skvošom, fudbalom, košarkom, odbojkom, plivanjem, lovom i ribolovom itd.

Lokalna samouprava je počela izgradnju modernog pokrivenog bazena.

11.2 Crkve i hramovi

Subotica je grad u kojem već vekovima u skladnoj zajednici žive ljudi više različitih religija - katolici, pravoslavci, protestanti, pripradnici jevrejske, islamske zajednice i drugi.

Katedrala

Građevina kasnog baroka, u narodu poznata kao Velika crkva, posvećena je zaštitnici Subotice, Sv. Terezi Avilskoj čiji se lik nalazi i na gradskom grbu. Katedrala je podignuta 1779. i od tada je nekoliko puta obnovljana. Godine 1974. Papa je nagradio crkvu naslovom manje bazilike.



Pravoslavna crkva

Crkva je podignuta je 1726. na najvišem delu nekadašnjeg starog grada. Sadašnji izgled ove barokne crkve datira iz 1910. godine, kada je podignut novi toranj i postavljen novi ikonostas. Crkva je posvećena Sv. Vaznesenju Gospodnjem.



Sinagoga u Subotici sagrađena je 1902. prema projektu budimpeštanskih arhitekata Marcela Komora i Deže Jakaba. Smelih i modernih arhitektonskih rešenja, savršenog sklada konstrukcije i dekoracije, smatra se jednom od najlepših sinagoga u ovom delu Evrope.



Džamiju je izgradila islamska zajednica Subotice, a rezultat je višegodišnjih nastojanja islamskih vernika u Subotici da dobiju mesto za molitvu i versko učenje. Muhadžir džamija je prvi islamski objekat koji je nakon više od dva veka izgrađen na magistralnom putu od Sofije do Budimpešte.



11.3 Lokalni centri za okupljanje

11.3.1 Biblioteke

Gradska Biblioteka

Gradska biblioteka je osnovana 1890. Neobarokna građevina, koju je projektovao F. Rajhl, sagrađena je 1897. godine za potrebe Nacionalne kasine. Prepoznatljiva je po dva atlanta koji na svojim leđima nose jedan od najlepših balkona u gradu.

Adresa: Cara Dušana, <http://www.subiblioteka.rs/>



Američki kutak

Kulturni, edukativni i informativni centar organizuje razna predavanja, izložbe, radionice, filmske projekcije i nudi širok izbor časopisa i knjiga na engleskom jeziku.
Adresa: Cara Dušana 2, www.ac-subotica.net

11.3.2 Parkovi

Trg pesnika

Na ovom trgu se nalaze skulpture poznatih Subotičkih pisaca, kao što je Danilo Kiš (1935-1989), Geza Čat (1887-1919) i Artur Munk (1886-1955), čija dela umnogome nose pečat ovog podneblja.

Fontane

Zelena fontana, izgrađena 1985. godine i Plava fontana, izgrađena 2001. godine krase strogi centar grada. Izrađene su od Žolnai keramike, proizvedene u Pečuju, kao i sva ukrasna keramika i crepovi secesijskih građevina u gradu. Obe fontane su postale glavno odmorište ljudima i golubovima i oaza svežine u sparnim letnjim danima



Spomenik Caru Jovanu Nenadu

Delo jugoslovenskog vajara Petra Palavičinija, nastalo je između dva svetska rata a na ovo mesto u strogom centru grada, je postavljeno 1991.godine. Jovan Nenad Crni je bio kontraverzna istorijska ličnost. Sebe je proglašio carem a Subotici na kratko 1527.

Spomenik Žrtvama fašizma

Spomenik Žrtvama fašizma širok skoro 18 i visok 8 metara, najveći je spomenik u Subotici. Bronzani reljef Grupa delo je vajara Tome Rosandića i njegovog ateljea. Spomenik je otkriven 1950. godine. Ispred spomenika se nalazi plato za odmor sa česmom i spomenikom Ruke a sa južne strane katedrala.

Spomenik Ivanu Sariću

Ivan Sarić (1876-1966) bavio se biciklizmom i motociklizmom ali je ostao upamćen kao pionir vazduhoplovstva koji je 1910., svega 3 godine posle braće Rajt, avionom sopstvene konstrukcije i izrade poleteo sa subotičkog hipodroma. Autor spomenika je vajar Oto Logo, rođeni Subotičanin.

Spomenik Aleksandru Lifki

Aleksandar Šandor Lifka (1880-1952) je 1900. osnovao prvi putujući bioskop u tadašnjoj Austro-Ugarskoj a u Subotici je već 1910. otvorio prvi stalni bioskop. Osim toga snimao je filmove i tako dao veliki doprinos evropskoj kinematografiji.

11.3.3 Lokalni društveni centri

Ulica Matije Korvina

Deo pešačke zone, postala je zaštitini znak grada zbog desetak čuvanih kafića koji se tu nalaze. Ovi kafići su omiljeno okupljalište svih generacija, i subotičana i turista.

Trg slobode

Središni gradski trg uokviruju najreprezentativnije subotičke građevine: Gradska kuća, Narodno pozorište i Gradska biblioteka. Na ovom trgu, zvezdasto se stapaju putevi i sreću ljudi iz svih delova grada. Ovo je i najveći gradski trg. Zato nije slučajno što se na ovom trgu tokom, bez obzira na doba godine, organizuju razne gradske proslave, zabave i koncerti.

11.3.4 Kulturni centri

Kulturni život Subotice je oduvek bio bogat, sa pozorištima, filharmonijom, mnoštvom galerija, slikarskih kolonija i umetničkih grupa.

To je bilo presudno i za stvaranje niza kulturnih manifestacija kao što su Festival Evropskih filmova, Međunarodni festival pozorišta za decu, Interetno festival, žetelačke svečanosti Dužjanca, Berbanski dani itd.



Nepker – Mađarski kulturni centar, Trg L.Košuta 11
Bunjevačko kolo - Hrvatski kulturni centar, Preradovićeva 4
Sveti Sava - Srpski kulturni centar, Trg Republike 16
Bunjevačka Matica - Bunjevački kulturni centar, Korzo 8
Mladost - Omladinsko kulturno umetničko društvo, Harambašićeva 4
Edukativni centar Roma - Harambašićeva 4
Nemački narodni savez - kulturni centar, Karađorđev put 72
Muslimanski kulturni centar – Trg Cara Jovana Nenada 15

11.3.5 Pozorišta

Subotičko Narodno Pozorište

Prve pozorišne predstave u Subotici igrane su 1747. godine. Temelji Narodnog Pozorišta svečano su postavljeni 1848. godine, ali je pozorišna sala izgrađena tek 1853. godine. Zgradu karakteriše klasistički stil sa šest korintijskih stubova kao najveću građevinu Subotice tog vremena. Grad Subotica kao multinacionalno, multikulturalno i multikonfesionalno sedište šireg regiona zahteva specifično pozorište. Narodno pozorište – Narodno kazalište – Népszínház. Neguje kulturni identitet svih zajednica u Subotici, ali i podstiče prožimanje kultura kao neminovnost i posledicu suživota u multinacionalnoj i multikulturalnoj sredini.

Rekonstrukcija zgrade Narodnog Pozorišta je počela 2007. godine i predstavljači spoj tradicionalnog i modernog kako bi na najbolji način omogućila razvoj kulturnog života.

www.suteatar.org



Dečje Pozorište

6. decembra 1934. godine u listu "Jugoslovenski dnevnik" je zabeležen početak rada lutkarskog pozorišta u Subotici. Inženjer Tomanić je bio kako i tvorac subotičkog lutkarskog pozorišta, tako i kreator na stotine komada koji su se igrali. Prvi profesionalni ansambl je formiran u sezoni 1953/54. godine i od tada Pozorište je počelo svoj put ka instituciji koja danas svojim profesionalnim i umetničkim dometima spada u sam vrh scenskog stvaralaštva za decu. Pozorište godišnje izvede 5 premijera, 2 na srpskom, 2 na mađarskom i jedan dvojezičan novogodišnji program. Ukupan broj godišnje održanih predstava se kreće oko 280. Većina predstava se prikazuje u kući, dok se oko 50 predstava odigra na terenu u zemlji i inostranstvu. Dečje pozorište je suorganizator Međunarodnog festivala za decu koji se održava svakog maja u Subotici.

Adresa: Park Ferenca Rajhla 12/a, www.suteatarzadecu.rs

Kosztolányi Dezső Theatre

Pozorište Deže Kostolanji neguje alternativni pristup. Od Šekspira do Mrožeka, od Beketa do Brehta, svaka nova predstava donosi jedan potpuno drugačiji doživljaj.

Adresa: Harambašićeva 4, www.kosztolanyi.org

11.3.6 Muzeji

Gradski muzej

Subotički Gradski muzej je razvijena institucija sa arheološkim, istorijskim, prirodnjačkim, umetničkim i konzervatorskim odeljenjem.

Muzej se 2008. godine preselio u secesijsku palatu Mikše Demetera, dizajniranu od strane braće Vago 1906. godine.

www.gradskimuzej.subotica.rs

Likovni susret

Moderna likovna galerija osnovana je 1962. godine kao Likovni susret, sa prevashodnim ciljem da prati, istražuje i proučava savremena likovna zbivanja, a posebno likovne kolonije. Ovo je centar aktuelnih likovnih zbivanja u Subotici. Smeštena je u Palati Rajhl, remek-delu secesije iz 1904. godine.

<http://www.likovnisusret.com/>



11.4 Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti)

- 21. januar – 14. februar, Zimski dani vina, Subotica
- Mart – Dani savremenog mađarskog filma, Subotica
- 1. i 2. Maj, Prvomajski festival - Otvaranje letnje sezone, Palić

Maj - Trenchtown festival- Festival urbane kulture, Palić
Maj - Međunarodni festival pozorišta za decu, Subotica
Maj – Sv. Urban festival vina, Palić
Jun – Etnofest festival kulturne baštine, Palić
Jun - Otvaranje sezone kupanja Palić
Jul – Takmičenje žetelaca Susedska sela
Jul - Festival Evropskog filma Palić
Jul – Summer 3p festival, Palić
Avgust - Dužijanca- Praznik žetelaca Subotica
Avgust - Interetno Festival Subotica
Avgust – Romart Festival, Subotica
1. Septembar – Dan Grada Subotica
Septembar – Berbanski dani Palić
Septembar – Dani jevrejske baštine
Oktobar – Desire festival savremene drame pozorišta Deže Kostolanji
Novembar – Dani mладог вина Subotica
Decembar – Božični-novogodišnji vašar Subotica

11.5 **Zabava i usluge**

11.5.1 **Restorani**

Gloria - Hotel Gloria, Dimitrija Tucovića 2, www.hotelgloriasubotica.com
Gurinović, Bajski put 32, www.gurinovic.com
MG Club, Zmaj Jovina 6, www.simexgroup.com
Nepker, Trg Košut Lajoša 11, www.nepkor.b2ss.net
Panorama - Galleria, Matije Korvina 17, www.galleria-center.com
Patria – Hotel Patria, Đure Đakovića bb, www.hotelpatria.rs
Shiraz, Palić road, www.shiraz.rs
Bates, Vuka Karadžića 17
McDonalds, Trg Slobode 1., www.mcdonalds.rs
Green Food, Rajhl park bb
Lipa pekara, Đure Đakovića 17
Baš kuća, Cara Lazara 3, www.bashkuca.com
Boss, Matije Korvina 7-8, www.boscaffe.com
Denis, Braća Radića 24, www.denis.subotica.org
Stara pizzeria, Matije Korvina 5,
Mala Gostiona, Park Heroja 9, Palić, www.elittepalic.rs
Riblja Čarda, Obala L.Vermeša bb, Palić, www.elittepalic.rs
Vila Viktorija, Jezerska 15, Palić
Brvnara, Vikend naselje bb, Palić, www.brvnarapalic.serbia-hotel.org
Abraham, Horgoš road, Palić,
Admiral, Horgoški put 66, Palić
Akac, Kizur Ištvana 2/a, Palić
Jezero – Hotel Jezero, Park heroja 15. Palić
Kod Goluba, Barska 14. Palić
Paprika Čarda, Vikend naselje bb
Omega pizzeria, Park heroja 2.
Vinski dvor, Hajdukovo www.vinskidvor.com
Majkin salaš, Jožef Atile 79, Palić

Cvetni salaš, Jožef Atile 79, Palić
 Jelen salaš, Lopudska 7, Palić www.jelensalas.com
 Guljaš čarda, Ludaški šor 206. www.gulyascarda.rs
 Gentleman's Pub, Rade Končara 3, www.gentlemespub-subotica.com
 Nirvana, Antona Aškerca 40., www.nirvana.rs
 Pub, Horgoški put bb, Palić www.381info.com/en/palic/pizzerias/pizzeria-pub
 Pizzeria Don Corleone, Horgoški put 98. Palić
 Hedera, Omladinskih brigada 19, Hajdukovo www.alaska-hedera.rs

11.5.2 Bioskopi

Tabela 106. Broj bioskopa, bioskopskih sedišta, projekcija i posetilaca, 2011.

	Grad	Okrug	Srbija
Broj bioskopa	2	3	124
Broj sedišta u bioskopskim salama	286	509	50853
Broj projekcija	821	878	75524
Broj posetilaca	23944	25869	2376329
Iskorišćenost bioskopskih sala (%)	10,2	10,5	0,8
Broj posetilaca na 100 stanovnika	18	14	35

11.5.3 Šoping zone i maloprodajni centri

Suvenirnica:

Suvenirnica je smeštena kod severnog ulaza u Gradsku kuću. Ponuda je bogata rukotvorinama sa predela Subotice i okoline, turističkim mapama grada i ostali suvenirima karakterističnim za podneblje Subotice.

Pijace:

- € Robna i zelena pijaca Mali Bajmok, Somborski put 79.
- € Mlečna, zanatska i voćna pijaca, Trg Komora and jakaba bb
- € Zelenac, Prozivka, Nade Dimić
- € Pijaca Teslino naselje, Partizanskih baza
- € Zelena pijaca Palić, Splitska aleja

Šoping Centri:

Robna kuća Centar, Trg Cara Jovana Nenada 2-4.

Atrium - Galleria Centar, Matije Korvina 17.



Šoping ulice:

Korzo, Štrosmajerova, Rudić, Matka Vukovića i Dimitrija Tucovića.

Mega marketi:

- € Mega Rodić, Segedinski put 92.
- € 024, Segedinski put 80.
- € KTC, Pačirski put 61.
- € Idea, Beogradski put bb
- € Yisk, Segedinski put 94.-96.
- € Metro Cash & Carry, Segedinski put 142.

12 Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima

Subotica je za potrebe razvoja izradila niz strateških dokumenata, koji su u skladu sa regionalnim i nacionalnim strateškim dokumentima:

- Strategija lokalnog ekonomskog razvoja Subotice 2007-2011
- Generalni plan
- Prostorni plan
- Planovi detaljne regulacije i urbanistički planovi
- LEAP – Lokalni ekološki akcioni plan
- Strateški plan razvoja socijalne zaštite opštine Subotica 2008-2012
- SLOR - Strateški plan održivog razvoja 2013 - 2022
- Lokalni plan upravljanja otpadom do 2010